

V/HTA

TALOUSARVIO 2020

VIHDIN KUNTA

V/H T\

1	KUNNANJOHTAJAN KATSAUS	3
2	KUNTASTRATEGIA 2018-2021	5
3	YLEISOSA	14
3.1	YLEINEN TALOUSKEHITYS.....	14
3.2	KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ	15
3.3	TYÖLLISYYS JA ELINKEINO	25
3.4	VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO.....	27
4	TALOUSARVIOESITYS.....	29
4.1	TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA	29
4.2	VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET	31
4.3	TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO	33
5	KÄYTTÖTALOUSOSA	38
5.1	KESKUSVAALILAUTAKUNTA	38
5.2	TARKASTUSLAUTAKUNTA	38
5.3	KUNNANHALLITUS	39
5.4	LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA	45
5.5	KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA	61
5.6	KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA	70
5.7	YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA.....	79
6	HENKILÖSTÖ	83
6.1	HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET	83
6.2	UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET	84
6.3	TYÖHYVINVOINTI	85
7	TULOSLASKELMAOSA	86
8	LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ.....	89
9	VIHDIN VESI	92
10	KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET	98
10.1	TYTÄRYHTEISÖT	99
10.2	TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA	100
11	INVESTOINTIOSA	101
12	RAHOITUSOSA	115

1 KUNNANJOHTAJAN KATSAUS

Maailmantalouden, Euroopan ja Suomen talouden kasvu oli vahvaa viime vuoteen saakka. Nyt on kuitenkin havaittavissa talouskasvun globaalia hidastumista. Heikentyneiden näkymien taustalla on kansainvälisen talouden epävarmuus, jota ovat viime aikoina kasvattaneet ennen kaikkea Yhdysvaltojen ja Kiinan yhä syvenevä ja maailmankauppaan heijastunut kauppasota, protektionismin lisääntyminen, ja Kiinan talouskasvun heikkeneminen. Euroopan suurimman talouden Saksan vientivetoinen teollisuus on jo kärsinyt Yhdysvaltojen ja Kiinan kauppasodasta. Epävarmuutta euroalueella luovat myös kasvava uhka Iso-Britannian sopimuksettomasta EU-erosta, Yhdysvaltojen uhkaamat ja kertaalleen lykkääntyneet tullit EU:n autoteollisuudelle, sekä Italian hallituskriisi. Suomen bruttokansantuotteen ennakoidaan kasvavan tänä vuonna valtiovarainministeriön ennusteiden mukaan 1,5 prosenttia ja yksityisten pankkilaitosten mukaan 1,2 prosenttia. Vuodelle 2020 ennustetaan kasvua enää noin prosentin.

Taloudellisen kasvun hidastuminen lisää painetta kiireellisiin toimenpiteisiin julkisen talouden vahvistamiseksi. Sosiaali- ja terveystalouden uudistuksen viivästyminen, kuntien rahoituksen ennakoimattomuus, kasvavat investointipaineet liikenneverkkoon sekä väestön ikääntyminen lisäävät haasteita julkisen talouden kestävyysvajeen korjaamiselle. Suomen kuntakentän kehitys on yhä enemmän polarisoitunutta. Ainoastaan 59 kuntaa kasvoi viime vuoden aikana ja esimerkiksi työttömyyden osalta työllisyysasteet poikkesivat maakunnittain 64,5 prosentista 81,7 prosenttiin. Julkisen sektorin kestävyysvajeiden realisoituessa ja Suomen ajautuessa kohti hitaan kasvun aikaa sekä mahdollista taantumaa, Vihdin kunnan onni on ollut vuosien 2016-2017 vahvat tilikausien tulokset sekä positiivinen väestönkasvu. Väestönkasvu on edistänyt hyvää kuntamaainetta ja loistava sijainti Uudellamaalla. Tulevina vuosina polarisaation kiihtyessä ja kuntien tehtävien eriytyessä kunnan oma edunvalvonta tulee korostumaan, kuten myös kunnan vetovoiman merkitys Uudenmaan sisällä.

Eri puolella Suomea tehtäviä kuntien talousarvioesityksiä leimaa tänä vuonna kuntatalouden niukkuus – vuodesta 2019 odotetaan kuntataloushistorian heikointa ja tulevien vuosien heikosta talouskehityksestä kertoo Kuntatalousohjelman yhteydessä julkaistu painelaskelma, jonka mukaan 263 kunnalla olisi korotuspainetta kunnallisveroprosenttiin ja näistä kunnista 157 kunnalla korotuspaine olisi yli kolme prosenttiyksikköä. Vihdin ratkaisu kiristyneeseen taloustilanteeseen on talousarvion yhteydessä päätöksentekoon tuleva Vihta-ohjelma, jolla tavoitellaan kolmen vuoden aikana 11,6 miljoonan euron tasapainottavia toimenpiteitä kunnan talouteen. Pääpaino toimenpiteissä on kunnan taloudellisen tuottavuuden parantaminen, jonka avulla on mahdollista toteuttaa kunnan tulevien vuosien kehittämisinvestoinnit. Talousarvioesitys on 3 miljoonaa euroa alijäämäinen vuodelle 2020 ja vuonna 2022 on tarkoitus kääntää toiminta jälleen ylijäämäiseksi.

Vuoteen 2020 tulee mahtumaan monia Vihdin kunnan kannalta merkittäviä ja oikean suuntaisia asioita. Strategisten tekojen osalta yhtenä merkittävänä painopisteenä on vahvemman elinvoiman edellytysten kehittäminen erityisesti elinkeinotoimen ja ilmastomuutoksen hillitsemisen osalta. Strategiset markkinoinnin panostukset tulevat keskittymään Sepänpihan kotinäyttelyyn, Nuuksion esiin nostamiseen ja liikunnan edistämiseen. Aktiivisten vihtiläisten osalta tulemme parantamaan palveluiden saatavuutta kehittämällä taajamien välisiä yhteyksiä, ennalta ehkäisevien palveluiden saumattomuutta ja sähköisiä palveluita. Keskeisempiä investointeja ovat valmius Turun tunnin-junan hankeyhtiöön liittymiseen, Etelä-Nummelan koulukeskuksen edistäminen, museon siirtyminen uusiin tiloihin, Kirkonkylän Campuksen lähiliikuntapaikkojen ja ranta-alueen kehittäminen sekä VPK:n paloaseman suunnittelu. Taloussuunnittelukaudella on varauduttu myös uuden hyvinvointikeskuksen suunnitteluun.

Vuoden 2020 talousarvio tulee olemaan ensimmäinen talousarvioesitykseni Vihdissä kunnanjohtajana. Tahdon kiittää luottamushenkilöitä ja henkilökuntaa vahvasta tuesta työlleni, vaikka asiat päätöksenteossa ovat olleetkin poikkeuksellisen haastavia. Kehitetään kuntaa yhdessä eteenpäin pitkäjänteisesti ja vastuullisesti. Näin saamme aktiivisten ihmisten Vihdistä paremman kuin koskaan.

Kunnanjohtaja
Erkki Eerola

2 KUNTASTRATEGIA 2018-2021

KUNTAMME ON MAHDOLLISTAJA

MIKÄ ON VIHTI? Millainen on kunnan rooli nyt, ja miten se tulevaisuudessa muuttuu?

Maakunta- ja soteuudistus, palveluiden digitalisoituminen, Vihdin kilpailukyky ja vetovoimaisuus, tulevaisuuden innovaatiot, asukkaiden osallistuminen. Kuinka onnistumme näissä tulevaisuuden kannalta keskeisissä kysymyksissä kilpailijoitamme paremmin?

Elämme globalisoituvassa, urbanisoituvassa ja digitalisoituvassa maailmassa. Suurkaupungit lähialueineen jatkavat kasvuaan. Meidän on hyödynnettävä lähes 30 000 asukkaan kuntamme vahvuudet ja pystyttävä niiden avulla erottautumaan muista kehyskunnista. Rakennamme aktiivisesti kuntamme vetovoimaisuutta.

Vihdin kunnan strategiassa 2018–2021 olemme määritelleet kuntamme yleiset periaatteet – ne tekijät, jotka on akuuteimmin nostettava kehityskärjiksi.

Olemme linjanneet, miten kunta pyrkii jatkossa palvelemaan asiakkaitaan ja asukkaitaan paremmin. Samalla olemme määritelleet suuntaviivat sille, kuinka pärjäämme pääkaupunkiseudun kehyskuntakilpailussa ja tietoisesti hakeneet uudenlaista tapaa määritellä työmme tavoitteet ja reunaehdot nyt alkaneella valtuustokaudella.

Työ on tehty sidoksissa brändinkehitystyöhön. Kuntastrategia ja -brändi kulkevat tiiviisti käsi kädessä niin, että tekemme ja puheemme ovat sidoksissa toisiinsa. Näin toimien rakennamme Vihdistä aktiivista ja vetovoimaista paikkaa elää.

Tämän strategian jalkauttamisen pohjana ovat eri toimialojen toimintaohjelmat sekä vuosittain tehtävä talousarvio ja siihen liittyvät toiminnalliset tavoitteet.

Näiden avulla toteutetaan strategiaa ja arvioidaan tarkemmin strategian toteutumista. Kaikkea ajatteluamme johdattelaa se perusajatus, että kunta on mahdollistaja sille toiminnalle, jota kuntalaiset itse tekevät.

Rakentava me-henki ja tiivis yhteistyö vihtiläisten kanssa johtavat ihmisläheisempään olemisen tapaan. Kanssakäymisestämme tulee avoimempaa, läpinäkyvämpää ja kaikkia osallistavampaa.

Vihdin kunnanvaltuusto

MISSIO

VIHTI ON AKTIIVISEN ELÄMÄN MAHDOLLISTAJA. HALUAMME AUTTAA ASUKKAITAMME ELÄMÄÄN MAHDOLLISIMMAN HYVÄÄ JA TURVATTUA ELÄMÄÄ.

VISIO

VIHTI ON METROPOLIALUEEN LUONNONLÄHEINEN KASVUKUNTA.

ARVOT

ASIAKASLÄHTÖISYYS

Vihdin kunta on yhteisö, jossa kaikki ovat samanarvoisia. Käyttäydymme kaikkia kohtaan ammattimaisesti, suorasti ja inhimillisesti. Kunnan työntekijät ja luottamushenkilöt ovat olemassa kuntalaisia varten. Tehtävämme on ratkaista haasteita, ei luoda ongelmia tai esteitä.

VASTUULLISUUS

Toimintamme on avointa ja läpinäkyvää ja siten kuntalaisten arvioitavissa. Teemme niin kuin sanomme ja sanomme niin kuin teemme.

YHTEISÖLLISYYS

Verkostoituminen ei enää ole riippuvainen maantieteestä. Kunnat ovat yhteisöllisyyden alustoja. Me kanavoimme ja mahdollistamme erilaisten aktiivisten ryhmien toimintaa kuntamme kehittämiseksi.

100% YHTEINEN ARVOPOHJA

A photograph showing three people in kayaking gear, including helmets and life jackets, on a river. They are holding paddles, and water is splashing around them. The person in the foreground is wearing a black helmet with the number 1 and a black life jacket. The person in the middle is wearing a yellow life jacket and a grey helmet. The person in the background is wearing a blue life jacket and a grey helmet.

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

Vihti haluaa tulla elinvoimaisemmaksi ja aktiivisemmaksi kunnaksi. Väestönkasvuksi tavoittelemme vuotuista yhden prosentin kasvua, joka turvaa elinvoiman kehittymisen hallitulla tasolla.

A photograph of a person cross-country skiing on a snowy path. The person is wearing a black jacket and a grey scarf. The path is covered in snow, and there are trees in the background.

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

Mahdollistamme kuntalaisille yhä sujuvampaa liikkumista paikasta toiseen – Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin. Samalla tarjoamme puitteita, jotka mahdollistavat sujuvampaa elätyöskentelyä kotikunnastamme käsin.

A photograph of children at a market stall. In the foreground, there are boxes of produce, including red berries and green cabbages. A child in a red and white striped hat and a yellow vest is looking at the produce. Other children are visible in the background.

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

AKTIIVISTEN IHMISTEN VIHTI

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
PAIKALLISEN TOIMINNAN TUKEMINEN	Kunta on koko paikallisen toiminnan rakentumisen ja kehittämisen mahdollistaja.	- Järjestöjen ja järjestöyhteistyön kehittäminen. Kolmannen sektorin ja kunnan välisen yhteistyön koordinoitua varten laaditaan järjestöstrategia	- Järjestöyhteistyön keskeiset periaatteet on linjattu mm. (avustukset ja yhteistyösopimukset), järjestöyhteistyöllä toteutettujen hankkeiden lukumäärä, järjestöstrategia on laadittu	- Kehittämispäällikkö, hallintojohtaja
		- Helsinki-Turku nopean tunnin junan ja Hanko-Hyvinkää - radan edistäminen	- Kunta on osa Turun tunnin junan hankeyhtiötä ja edistää kaikessa edunvalvonnassa raidehanketta. Maankäytön suunnittelussa valmistellaan radan vaatimat maankäytön suunnitelmat ratasuunnittelun edellyttämässä aikataulussa. Hanko-Hyvinkää -radan sähköistämiseen liittyvien suunnitelmien päivittäminen on käynnissä.	- Kunnanjohtaja, Elinvoimajohtaja, Tekninen johtaja
		- VT 25 Hiidenrannan liikenteen kehittäminen	- VT 25 Hiidenrannan/ Nummelan liittymään saatu kunnan ja ELY-keskuksen näkökulmasta toimiva ratkaisu	- Tekninen johtaja
AVOIMUUS JA OSALLISUUS	Avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen Vihdissä. Edistämällä osallistumista ja avoimuutta mahdollistetaan keskinäisen luottamuksen vahvistuminen.	- Yhteistyöhankkeet vihtiläisten toimijoiden kanssa	- Kirkkoniemen kulttuurikeskus ja uusi museo käyttöön otettu. Kunta ja 3. sektori tarjoavat yhdessä uusia kulttuuripalveluja kuntalaisille ja matkailijoille.	- Sivistysjohtaja, tekninen johtaja, museojohtaja, kulttuurituottaja
		- Kunnan palautejärjestelmän jatkokehittäminen	- Palautejärjestelmä otettu käyttöön keskeisissä kuntalaispalveluissa. Palveluita kehitetään ja arvioidaan tulosten kautta.	- Hallintojohtaja, Tietohallintojohtaja
		- Ennaltaehkäisevien palveluiden kehittäminen. Yhteistyön vakiinnuttaminen yhdistysten ja muiden toimijoiden kanssa. Palvelujen digitaalista saavutettavuutta parannetaan kehittämällä verkkosivuja siten, että myös Karviaisen ja muiden vihtiläisille palveluja tarjoavien tahojen palvelut löytyvät helposti myös kunnan sivujen kautta	- Neuvolan, perheneuvolan, varhaiskasvatuksen, opetuspalveluiden, oppilashuollon ja lastensuojelun yhteistyö on saumatonta yli organisaatiorajojen. Palvelut ovat kuntalaisille helposti saavutettavissa. Palveluiden vaikuttavuusarviointi ja kehittämissuunnitelma tuotu päätöksentekoon. Palvelujen kehittämisessä ja tarjonnassa on tehty yhteistyötä myös muiden toimijoiden kuten järjestöjen ja Kelan kanssa.	- Sivistysjohtaja, Perusturvakuntayhtymä Karviainen
			- Kunnan alueella tarjottavista ikäihmisten palveluista kootaan ylläpidettävä tietoisuus kunnan Internet-sivuille ja jaettavaksi eri toimipisteisiin	- Hallintopäällikkö

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
INNOVAATIOT JA KOKEILUT	Kunta tarvitsee kehittyäkseen ja erottuakseen erilaisia innovaatioita. Kunta panostaa strategiakaudella kokeiluihin ja uuteen toimintakulttuuriin, joka kannustaa yrittämään uutta ja ottamaan hallittuja riskejä.	- Urheilupaikkojen sähkölkutuksen kehittäminen - Omatoimikirjaston kehittäminen ja laajentaminen	- Etäavattavien ja koodilla toimivien urheilutilojen lukumäärä vähintään 7 - Pääkirjasto ja kirkonkylän kirjasto auki omatoimikirjastona viikonloppusin ja arkisin pidennetyin palveluajoin	- Tekninen johtaja, tilapäällikkö - Kirjastotoimenjohtaja, Tilapäällikkö

VIHDISSÄ, VIHDISTÄ JA VIHTIIN

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
LIKKUMISEN UUDET MUODOT	Joukkoliikenteen kehittämiseen etsitään ratkaisuja, joiden avulla liikkuminen Vihdissä, Vihdistä ja Vihtiin helpottuisi. Vihdillä on mahdollisuus olla etujoukoissa kokeilemassa liikennemuotoja, jotka innostavat älykkääseen liikkumiseen. Meillä on myös tavoitteena löytää ympäristön kannalta kestävämpiä ratkaisuja, jotka samalla muodostavat toimivan liikennejärjestelmän.	- Palvelulupauksen seuranta ja kehittäminen. Vihti on mukana ainakin yhdessä kuntalaisten saavutettavuutta parantavassa hankkeessa/kokeilussa	- Vuorojen käyttöaste ja korjaustoimet - Avoimien sisäisten kuljetuspalveluiden prosentuaalinen osuus	- Talousjohtaja, Kuljetusasiantuntija
ULKONA LIKKUMINEN	Kannustamme ihmisiä liikkumaan luonnossa ja edistämme luonnon virkistyskäyttöä. Kunnan alueen liikuntareitistöjen rakentaminen sekä nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen ovat tärkeitä tekoja, joiden avulla tarjoamme parempia ulkona liikkumisen puitteita. Näemme Nuuksion arvon vihtiläisenä eräalueena entistäkin paremmin. Nuuksio vahvistaa kunnan matkailun ja vapaa-ajan liikkumisen vetovoimaista.	- Panostukset ulkoreitistöön. Nummelasta Nuuksioon ja Kirkonkylälle. - Kevyen liikenteen väylien kehittäminen taajamien välillä - Kirkonkylän ranta-alueen kehittäminen. Selvitetään mahdollisuutta saada Kirkonkylään esteetön uimaranta	- Yhteys Nuuksioon Tervalammelta, edellytysten luominen Nuuksion portille. Suunnitelmat laadittu. - Kevyen liikenteen yhteyden parantaminen Nummela-Kirkonkylä välillä. Suunnitelmat tulevista kehityskohteista valmiina ja hyväksytty. - Ranta-alue ja rannan ulkoilureitistön ensimmäisen rakennusvaiheen suunnitelmat on hyväksytty KaTessa ja rakentamisen aloitusedellytykset on saavutettu.	- Tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö - Tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö - Tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
SÄHKÖISET PALVELUT	Kunta panostaa sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen. Sähköiset asiointipalvelut ovat ensisijaisia, ja ne tulee olla käytettävissä viikonpäivästä tai kellonajasta riippumatta. Asiakkaille sähköiset palvelumme näkyvät yhden luukun periaatteena.	- Sähköistä alustaa hyödynnetään laajemmin, sisäisiä prosesseja automatisoidaan, palveluprosesseista kerrotaan kuntalaisille kattavasti ja yhdenmukaisesti. Kunnan sivuille linkit myös muiden kuntalaisille palveluja tarjoavien palveluntarjoajien palveluihin - Älykkäät ja omaleimaiset opasteet Vihdin keskeisiin nähtävyyksiin ja luontokohteisiin - Tiedolla johtamisen kehittäminen	- Sähköisen alustan sisältämien prosessien määrä vähintään viisi (5), automaatiolla säästetty työaika, yhdenmukaisten ja asiakaslähtöisten palvelukuvausten olemassaolo - Opasteita vähintään 8 kpl. - Julkaistaan kolme uutta raporttia henkilöstöön, väestöön ja asuntotuotantoon liittyen	- Tietohallintojohtaja, palvelukeskuksien johtajat - Brändikehittäjä, Kulttuurituottaja, Tietohallintojohtaja - Tietohallintojohtaja
TOIMINTAKULTTUURIN MUUTOS	Kunnan luottamushenkilöillä ja työntekijöillä on ratkaiseva rooli siinä, miten kuntaorganisaation palvelut asukkailemme näyttäytyvät. Luomme uudenlaista toimintakulttuuria, jonka keskeisimpänä tavoitteena on palvella viihtäisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella.	- Kunnan palautejärjestelmän jatkokehittäminen	- Palautejärjestelmä on otettu käyttöön keskeisissä kuntalaispalveluissa	- Hallintojohtaja, Tietohallintojohtaja
ETÄTYÖ	Mahdollistamme myös työn tekemisen kotikunnasta käsin. Strategiakaudella edistämme nopeiden verkko-yhteyksien laajentamismahdollisuuksia kunnan eri alueille. Nopeat ja kattavat yhteydet mahdollisimman laajasti koko kunnan alueella parantavat asukkaidemme etätyömahdollisuuksia merkittävästi. Lisäksi kokeilemme kunnan toimipisteiden käyttöä etätyöpaistoinä.	- Kuluttajien valokuituyhteyksien saatavuus Vihdin alueella parane kunnan toiminnan seurauksena, kunta on hankkinut yhdenmukaisen tietoliikenneneratkaisun	- Kunnan tekemään kokonaishankintaan liittyvien kuluttajayhteyksien tarjonta alkanut ja 25 kunnan toimipisteessä valokuituyhteydet	- Tietohallintojohtaja, tekninen johtaja ja yrityskehittäjä

VAHVEMPAA ELINVOIMAA

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
YRITYSELÄMÄ	Kunnan elinvoimaisuus tarvitsee väestönkasvun lisäksi myös yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vahvistamme tätä työtä ja olemme monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta. Kunnan tarjoamilla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritystoiminta.	- Elinkeinotoimen rakenteen ja painopisteiden tarkastelu ja uudistaminen	- Elinkeinostrategia 2020-2024 hyväksytty sitovine tavoitteineen - Elinkeinotoiminnan rakennetta tarkastellaan ja tarvittaessa uudistetaan kilpailukykyisen toimintaympäristön luomiseksi Vihtiin	- Kunnanjohtaja, Elinvoimajohtaja, yrityskehittäjä
MAANKÄYTTÖ	Strategiakaudella nostamme maankäytön asiat kunnan kehittämisen tärkeimmäksi välineeksi. Näin parannamme niin yritysten toiminnan kuin monipuolisen asuntotarjonnankin perusedellytyksiä. Tavoitteena on, että pystymme vastaamaan välittömästi mihin tahansa yritystoimintaa tai asumista koskevaan maankäyttölliseen tarpeeseen.	- Uusien yritysalueiden kehittäminen Etelä-Nummelaan - Vihdin kunta kasvaa 1 % joka vuosi - Hajarakentamisen edellytyksiä parannetaan	- Eteläisen Vihdin alueella tehdään aktiivista ja määrätietoista maanhankintaa alueen maankäytönsuunnittelun edellytysten edistämiseksi. Asemakaavoitus käynnissä. Ensimmäiset asemakaavat tuodaan - Pillistöntien katusuunnitelma hyväksytään KaTessa ja urakoiden kilpailutus on käynnissä - Vihdissä on jatkuvasti tarjolla sellaisia asumisen tonttivaihtoehtoja, jotka vastaavat kehittyviin asumispreferensseihin - Sepänpiha 2:en tontit ovat myynnissä - Asuntotuotannossa täytetään MAL-tavoitteet - ARA:n tukemaa, säännellyn vuokratason piiriin kuuluvaa vuokra-asuntotuotantoa edistetään kaikin käytössä olevin keinoin - Vuoden 2020 aikana tuodaan päätöksentekoon ja viedään käytäntöön päivitetetyt periaatteet hajarakennusoikeuden määrittämiseksi, ja rakennuspaikan etäisyys kunnan palveluverkosta rakennusoikeuden kriteerinä poistetaan. Vapaa-ajan asuntojen muuttamista vakituiseksi asunnoiksi helpotetaan kaikin kunnallisen päätöksenteon piirin kuuluvain keinoin	- Elinvoimajohtaja, maankäyttöinsinööri - Tekninen johtaja, yhdyskuntatekniikan päällikkö - Elinvoimajohtaja - Elinvoimajohtaja, kunnanjohtaja

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
MARKKINOINTI	Vihdin tunnettuus yritysten hyvänä sijoittumispaikkana vaatii aiempaa vahvempaa esilläoloa, jatkuvaa näkymistä ulospäin. Vihdin entistään elinvoimaisempi yrityselmä edellyttää mielikuvien aktiivista rakentamista ja viestintävireen ylläpitämistä.	- Sepänpiha kotinäyttelyn lanseeraus ja markkinointi	- Yli 20.000 kävijää näyttelyalueella. Kotinäyttelyä ja Vihtiä markkinoidaan ulkomainonnassa, radiossa, somessa ja lehdissä sekä yhteistyökumppanien kanavissa. Näkyvyys keskitetään mahdollisten näyttelykävijöiden asuin- ja työssäkäyntialueille ottaen huomioon potentiaalisten Vihtiin muuttajien demografiat	- Brändikehittäjä
	Toteutamme seuraavan neljän vuoden aikana brändistrategiassamme määritellyjä tekoja, jotka nostavat Vihdin mukaan keskusteluihin varteenotettavana vaihtoehtona. Kunnan markkinointia lisätään systemaattisesti, ja vuositasolla tehdään yksi isompi, valtakunnallista näkyvyyttä saava teko, jonka avulla Vihti nousee puheenaiheeksi.	- Vihdin tunnettavuutta lisätään tuomalla katukuvaan uusia uniikkeja elementtejä - Kunta käynnistää liikkumista edistävän videokampanjan ja osallistaa siihen tunnettuja urheilijoita. Kampanjassa ovat mukana Vihti, Nuksio sekä Vihdissä harrastettavat lajit	- Mikäli ELY antaa luvan: Valtatie 1 ja 2 risteykseen suuri Vihti-kirjaimisto liittymän tuntumaan - Nummelan VT2:n ylittävälle sillalle ja/tai silta-alueelle facelift - Nuksio ja Vihti saavat noin 750.000 katselukertaa televisiossa ja somessa riippuen siitä, mille kanaville tuotantoyhtiö saa ohjelman myytyä - Kuntalaisia aktivoidaan liikkumaan huippu-urheilijoiden eri vuoden aikoihin sopivilla liikuntavideoilla ja vahvistetaan kunnan imagoa Suomen liikkuvimpana kuntana	- Brändikehittäjä, Tekninen johtaja - Brändikehittäjä, Liikuntatoimenjohtaja
ILMASTOSTRATEGIA	Ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi sitoudumme Kuuma-kuntien päivitetyn ilmastostrategian toimenpiteisiin ja kannamme oman osuutemme siinä asetetuista vähennystavoitteista.	-Kunta toteuttaa SECAP- ja KETS-ohjelmia. Vihti tuo laajasti esille ja hyödyntää markkinoinnissaan aktiivisen toimintansa ilmastomuutoksen hillinnässä. - Kunta kasvattaa vuosittain uusiutuvan energian määrää kokonaissähkön käytöstä - Kuntalaiset ja alueen yritykset on osallistettu CO2 päästöjen vähentämiseen	- Ohjelmien tavoitteet on poliittisesti hyväksytty ja tehty suunnitelma, miten Vihdin kunta pudottaa CO2-päästönsä puoleen vuoteen 2030 mennessä perusvuoden 1990 tasosta - Vuoden 2020 kunnan uusiutuvan sähkön käyttöprosentti on 30%. Kunta lisää aurinkovoimaloiden määrään kolmella uudella kohteella. - Alueen yritykset on osallistettu CO2-päästöjen vähentämiseen - Kuntalaisia on osallistettu tietoisuuksilla tapahtumissa ja Internet-sivuilla	- Ympäristöpäällikkö, Ilmastokoordinaattori, tekninen johtaja, elinvoimajohtaja, brändikehittäjä - Tekninen johtaja - Ilmastokoordinaattori, ympäristöpäällikkö, elinvoimajohtaja, yrityskehittäjä - Ilmastokoordinaattori

	TAVOITE	TEOT 2020	MITTARI	VASTUUTAHO
HENKILÖSTÖN PALVELUASENNE	Liikumme kohti uutta toimintakulttuuria satsaamalla henkilöstömme osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen. Hyvinvoiva henkilöstö on arvomme.	- Sairauspoissaolojen vähentäminen - Strategian mukainen palvelukulttuuri	- Kaikki esimiehet valmennetaan työhyvinvoinnin johtamiseen - Sairauspoissaolojen lukumäärä - Vuoden 2020 aikana kunnassa työyksiköiden toimintaa tarkastellaan ja kehitetään kunnan arvojen pohjalta: asiakaslähtöisyys, yhteisöllisyys, vastuullisuus	- Henkilöstöjohtaja, Kunnan esimiehet - Henkilöstöjohtaja, palvelukeskusten johtajat, kunnan esimiehet
	Vastuullinen taloudenpito on kunnassa tehtävän mahdollistamisen perusta.	- Kunnan talousraportoinnin kehittäminen - Kunnan talous on tasapainossa - Erityisen tuen prosessien kehittäminen - Sosiaali- ja terveyspalveluiden menokehityksen hidastaminen	- Kunnan tuotteistuksen kehittäminen ja käyttöönotto - Vihta-ohjelman toimeenpano - Uusien tasapainotustoimenpiteiden tuominen tarpeen mukaan päätöksentekoon - Erityisen tuen päätösten määrä suhteessa verrokkikuntiin - Sosiaali- ja terveyspalveluiden tarvekioidut nettomenot eivät ylitä KUUMA-kuntien keskiarvoa	- Talousjohtaja - Talousjohtaja, Palvelukeskusten johtajat - Opetuspäällikkö, erityisopetuksen asiantuntija - Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Talousjohtaja

3 YLEISOSA

3.1 YLEINEN TALOUSKEHITYS

Yleisen talouskehityksen tarkastelu pohjautuu valtion budjettiriihessä 17.9.2019 esitettyihin talouden kehityksen näkymiin sekä Suomen Pankin ennusteisiin. Epävarmuus varjostaa maailmantalouden näkymiä ja maailmantalouden kasvu, kuten myös teollisuustuotannon kasvu on hidastunut merkittävästi. Kasvua ennakoidaan kuitenkin edelleen suuriin talouksiin, kuten Kiinaan ja Yhdysvaltoihin. Globaalisti vaikuttavia asioita ovat ilmastomuutoksen hidastamisen välttämättömyys, kehittyvien talouksien haavoittuvuus, Yhdysvaltojen sekä Kiinan välinen kauppasota, Saudi-Arabian öljyntuotanto, velkaantuminen sekä Euroopassa Brexit. Iso-Britannian sopimuksettomien eron lisäksi Eurooppaan heijastuvat myös Italian julkisen talouden alijäämien kasvaminen ja Saksan talouskasvun hidastuminen. Euroalueelle ennustetaan kokonaisuudessaan noin prosentin kasvua vuodelle 2019 ja 2020. Suurimpien talouksien, kuten Saksan talouskasvun ennustetaan jäävän noin 0,6% ja Ranskan 1,2% vuonna 2019.

Vuonna 2019 Suomen BKT:n ennustetaan valtiovarainministeriön mukaan kasvavan 1,5 %, mutta yksityiset pankkilaitokset arvioivat tätä vaimeampaa kasvua (1,2%). Talouskasvu on vuonna 2019 ollut kahden ensimmäisen neljänneksen aikana lähinnä nettoviennin ja julkisen kysynnän varassa. Yksityinen kulutus ja investoinnit ovat sen sijaan kehittyneet heikosti. Talouskasvua ennakoivat mittarit ovat heikentyneet vuoden 2019 aikana ja esimerkiksi teollisuuden ennakotilausten kasvu on hidastunut. Yksityisten investointien osalta asuntorakentamisen ennakoidaan kasvavan ainoastaan pääkaupunkiseudulla. Työllisyyden parantuminen sekä palkankorotuksen ovat tukeneet ostovoiman kasvua alkuvuonna 2019. Ansiotason kasvusta huolimatta kotitalouksien kulutus on kehittynyt keväällä heikosti. Kulutuksen hidastumisen taustalla on kuluttajien luottamuksen heikentyminen Suomen talouteen ja säästämisasteen kasvaminen.

Vuonna 2020 talouskasvu hidastuu vuodesta 2019 ja kasvun ennakoidaan jäävän 0,5-1 prosenttiin (Lähde Nordea9/19 ja Osuuspankki 8/19). Viennin kasvu jää maltilliseksi seuraten vientikysynnän kehitystä. Suomen viennin maailmanmarkkinaosuus ei kasva. Ennustejakson loppua kohti viennin kasvuvauhti hidastuu ja maailmanmarkkinaosuus pienenee. Tuotannollisten investointien näkymät ovat varsin valoisat, vaikka kuluvana vuonna investointivauhti jää vaatimattomaksi. Suomen taloudessa on valmisteilla monia suuria miljardien euron hankkeita. Yksityinen kulutus kasvaa ansiotason kasvun kiihtyessä. Palkkasumman kasvu pysyy yhtä nopeana kuin tänä vuonna, huolimatta työllisten kasvun hidastumisesta. Talouskasvun hidastuminen ja nimellispalkkojen nousu alkavat asteittain heikentää työllisten kasvua. Työttömyysasteen laskeminen finanssikriisiä edeltävän suhdannehuipun lukemiin lisää työmarkkinoiden kireyttä, mikä puolestaan vahvistaa palkankorotuspaineita ja synnyttää työvoimakapeikkoja talouteen.

Suomen taloudessa kolme vuotta jatkunut hyvä suhdanne on kohentanut julkisen talouden tilaa. Viime vuonna julkisen talouden alijäämä supistui jälleen edellisvuodesta. Suotuisasta suhdannetilanteesta huolimatta julkinen talous pysyy alijäämäisenä ennustejaksolla. Ensi vuosikymmenelle tultaessa talouskasvun arvioidaan hidastuvan, jolloin julkisen talouden rahoitusasema alkaa heiketä jälleen. Julkinen velka suhteessa BKT:hen on laskenut alle 60 prosentin rajan. Euromääräisesti julkinen talous kuitenkin velkaantuu ennustejaksolla. Talouden suotuisasta kehityksestä huolimatta julkinen velkasuhde on alentunut hyvin hitaasti. Julkinen velkasuhde kääntyy uudelleen nousuun heti ensi vuosikymmenen alussa. Julkisessa taloudessa on edelleen vakavia rakenteellisia ongelmia. Väestö ikääntyy ja se näkyy kasvupaineena eläke-, hoito- ja hoivamenoissa myös tulevaisuudessa. Ikäsidonnaiset menot kasvattavat julkisia menoja keskimäärin noin 0,5 mrd. euroa vuodessa. Nousukauden jälkeen julkisen talouden puskurit seuraavan taantuman varalle ovat jäämässä ohuiksi, mikä osaltaan johtuu väestön ikääntymisen aiheuttamasta menojen kasvusta.

3.2 KUNTATALOUDEN KEHITYS JA TALOUDELLINEN KEHITYS VIHDISSÄ

KUNTATALOUDEN KEHITYS

Kuntatalouden tarkastelu pohjautuu valtion talousarvioesityksen yhteydessä päivitettyyn kuntatalousohjelmaan.

Kuntatalous heikkeni vuonna 2018 varsin selvästi edellisvuoteen verrattuna. Kuntatalouden toimintakate heikkeni noin 0,9 miljardia euroa ja vuosikate noin 1,3 miljardia euroa edellisvuodesta. Kuntatalouden vuosikate (2,7 miljardia) ei riittänyt täysin kattamaan poistoja ja arvonalentumisia (2,8 miljardia) eikä nettointvestointeja. Kuntatalouden tilikauden tulos pysyi kuitenkin lievästi positiivisena. Kuntatalouden vuosikatteen heikkeneminen johtui ennen kaikkea kuntien toimintakatteen heikkenemisestä sekä verotulojen vähenemisestä poikkeuksellisen hyvän edellisvuoden jälkeen. Toimintakatteen heikkenemistä selittää kuntien toimintakulujen, erityisesti palkkamenojen, kasvun kiihtyminen edellisistä vuosista. Kuntien verokertymää pienensivät puolestaan vuodelta 2017 maksetut ennätysellisen suuret ennakonpalautukset sekä vuonna 2017 sovellettujen veronsaajaryhmien jako-osuuksien oikaisu. Vuonna 2018 kuntatalouden lainakanta kasvoi miljardin euron verran ja oli kokonaisuudessaan 19,5 miljardia euroa. Tilikauden tulos oli negatiivinen 200 kunnalla vuonna 2018 ja 43 kunnan osalta myös vuosikate oli negatiivinen.

Kuluvana vuonna kuntatalouden toimintamenoja lisäävät palvelutarpeen kasvun lisäksi kunta-alan palkan- korotukset sekä loma-rahaleikkauksen päättyminen. Kunta-alan sopimuskorotukset nostavat kuntatalouden palkkasummaa keskimäärin 2,4 prosenttia vuonna 2019. Toisaalta kustannusten kasvua vaimentaa vuonna 2019 tammikuussa maksetun, mutta vuodelle 2018 kirjatun, tuloksellisuuserän poistuminen, jonka vaikutus on noin 0,7 prosenttia palkkausmenoja pienentävä. Lomarahaleikkauksen päättyminen nostaa työvoimakustannuksia arviolta 1,1 prosenttia jo kuluvana vuonna ja 0,4 prosenttia vuonna 2020. Tilastokeskuksen kuntatalouden neljännesvuositilaston mukaan toimintamenojen kasvu on jatkunut kuluvan vuoden ensimmäisellä vuosipuoliskolla keväällä ennustettua ripeämpänä.

Kuntatalouden toimintamenoista yli puolet koostuu henkilöstömenoista eli palkoista ja työnantajan sosiaaliturvamaksuista. Siksi kuntasektorin sopimuskorotuksilla, sosiaaliturvamaksuilla ja henkilöstön määrän muutoksilla on suuri merkitys kuntatalouden menojen kehitykseen. Kuntatalouden henkilöstömäärä kasvoi viime vuonna 419 000 henkilöstä 421 000 henkilöön, mikä oli edeltäneisiin vuosiin verrattuna poikkeuksellista. Kuntatalouden painelaskelmassa henkilöstön määrä jatkaa edelleen kasvuaan, mikä on seurausta pääministeri Rinteen hallitusohjelman toimenpiteistä. Henkilöstön määrää lisääviä toimenpiteitä ovat muun muassa vanhuspalvelujen hoivan henkilöstömitoituksen nostaminen, hoitotakuun kiristäminen, kotihoidon resurssien turvaaminen ja ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaaminen. Kunta-alan virka- ja työehtosopimukset ovat voimassa maaliskuun 2020 loppuun saakka. Työttömyysasteen lasku lähelle rakenteellisen työttömyyden tasoa lisää työmarkkinoiden kireyttä, mikä vahvistaa palkankorotuspaineita ja synnyttää työvoimakapeikkoja talouteen. Tämän arvioidaan nostavan kansantalouden ansioket- hitystä. Kehitysurassa kunta-alan ansioket- hityksen on oletettu mukailevan koko kansantalouden, vajaan 3 prosentin vuotuista ennustettua ansioket- hitystä. Työmarkkinoiden kireys näkyy jo kunta-alalla, sillä TEM:in ammattibarometrin mukaan työnantajilla on pulaa muun muassa sosiaali- ja terveys alan asiantuntijoista. Toisaalta palkankorotuspaineita hillitsee hidastuva talouskasvu.

Myös palveluiden ja tavaroiden ostot muodostavat kuntatalouden menoista merkittävän osan. Ostot kas- vavat lähivuosina noin 4 prosentin vuosivauhdilla. Ostoja kasvattavat hallitusohjelman toimet ja väestön ikääntymisestä johtuva sosiaali- ja terveyspalvelujen kysynnän kasvu, joka on painelaskelmassa kohdennet- tu ostojen kasvuun. Väestön ikärakenteen muutos kasvattaa kuntatalouden palvelutarvetta noin 0,5 pro- senttia vuosittain. Palvelutarpeen kasvupaine saadaan kestävyyslaskelmista, joissa on huomioitu Tilasto- keskuksen marraskuussa 2018 julkaisema väestöennuste. Koko kuntatalouden tasolla kuntien menojen kasvupainetta vaimentaa koulutuspalvelujen tarpeen lasku, mikä on seurausta syntyvyyden laskusta. Koulu-

tuspalvelujen kasvupaineen alenemisesta saatavien säästöjen realisoituminen edellyttää, että niissä kunnissa, joissa palveluntarve laskee, sopeutetaan päiväkotien ja koulujen sekä varhaiskasvatus- ja opetushenkilöstön ja -tilojen määrää nopeassa tahdissa pienenevien lapsi-ikäluokkien mukaiseksi. Koulutuksen palvelutarpeen pienentymistä on kuitenkin hieman pehmennetty kehitysarviossa, sillä päiväkotien ja koulujen määrän uudelleenmitoittamisen arvioidaan realisoituvan laskennallista arviota hitaammin.

Kuntatalouden painelaskelman mukaan toimintakulujen kasvu jatkuu kehyskaudella 2020 –2023 keskimäärin 3,4 prosentin vuosivauhdilla. Menoja lisäävät kehyskaudella myös investoinnit. Sosiaali- ja terveyspalvelujen rakennuksia ja kouluja rakennetaan edelleen vauhdikkaasti, ja myös kasvukeskusten infrainvestoinnit jatkuvat vilkkaana. Nettoinvestointien kasvun arvioidaan olevan ripeintä kuluvana vuonna, mutta pysyvän koko kehyskauden korkealla tasolla. Sosiaali- ja terveysalan rakennuksiin ja koulujen rakentamiseen myönnettyjen lupien määrä on edelleen kasvussa, ja aloituksia on siten odotettavissa lisää. Toisaalta suhdannetilanteen heikkeneminen ja kuntatalouden synkät näkymät voivat viivästyttää lopullisia investointipäätöksiä. Hallitusohjelman pysyvät menolisäykset on suunniteltu toteutettavaksi etupainotteisesti, ja niiden arvioidaan kasvattavan kuntatalouden menoja noin 500 miljoonalla eurolla vuoden 2023 tasolla. Keskeisiä pysyviä toimia ovat muun muassa oppivelvollisuuden pidentäminen, vanhuspalveluiden henkilöstömitoituksen kasvattaminen ja peruspalvelujen saatavuuden parantaminen. Hallituksen kertaluonteiset menolisäykset lisäävät kuntatalouden menoja vuosittain keskimäärin 200 miljoonalla eurolla vuosina 2020 –2022. Kuntatalouden kannalta rahallisesti merkittävimmät kertaluonteiset panostukset on kohdennettu perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen laatu- ja tasa-arvo-ohjelmiin sekä ammatillisen koulutuksen opettajien ja ohjaajien palkkaamiseen.

Kuntatalouden tuloista yli puolet muodostuu verotuloista. Kuntien verotuloennustetta vuodelle 2019 on alennettu tuntuvasti edelliseen ennusteeseen verrattuna. Syksyn ennustepäivityksen keskeisin muutos liittyy siihen, että tuloverokertymät ovat kasvaneet tänä vuonna odotettua hitaammin. Verotulokertymävaje on Verohallinnon mukaan seurausta vuoden 2019 alussa voimaan tulleista ennakonperintämenettelyn muutoksista ja tulorekisteriin liittyvistä ilmoitusongelmista. Molemmat tekijät myöhentävät verojen kertymistä ja siten pienentävät kertaluonteisesti kuluvan vuoden verokertymää. Ennakonpidätyksissä siirryttiin tänä vuonna vuositulorajaan, sekä luovuttiin erillisestä sivu-tulojen veroprosentista. Tämä myöhentää verojen kertymistä. Verohallinnon mukaan päätoimen ja sivutoimen palkoista ei ole toimitettu ennakonpidätyksiä verokortin lisäprosentilla juuri lainkaan toisin kuin aiempina vuosina. Lisäksi kuluvan vuoden kunnallisverotilityksiä laskee tulorekisteriin liittyvät ongelmat. Ennakonpidätystavan muutoksista ja tulorekisterin ongelmista aiheutuvan verotulojen kertymävajeen on arvioitu pienentävän kuluvan vuoden verotuloja, mutta ennusteessa on oletettu, että tilitysvajeesta puolet palautuu vuonna 2020. Verohallinto jatkaa tilitysvajeeseen liittyvien taustojen selvitystyötä. Tässä vaiheessa sekä kuluvan että seuraavan vuoden verotuloennusteiden ajoituksellisiin poikkeavuuksiin liittyy suurta epävarmuutta. Muun muassa näiden ajoituksellisten tekijöiden vuoksi verotulojen kasvun arvioidaan jäävän kuluvana vuonna 2,2 prosenttiin, kiihtyvän 6,6 prosenttiin vuonna 2020. Verotulojen kasvu jatkuu vuosina 2021–2023 keskimäärin 2,7 prosentin vuosivauhdilla. Verotulojen kasvua ylläpitää muun muassa oletettu ansiotason kasvu. Valtionavut kasvavat vuonna 2019 vain hieman.

Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus vuoden 2016 toteutuneiden kustannusten pohjalta vähentää kuntien peruspalvelujen valtionosuutta reilut 200 miljoonaa euroa. Pääministeri Rinteen hallitus päätti aikais-
taa 237 miljoonan euron kiky-kompensaation maksamisen valtionosuuden lisäyksenä vuodelta 2020 vuoteen 2019 helpottaakseen kuntien haastavaa taloustilannetta vuonna 2019. Vuonna 2020 valtionavut kasvavat merkittävästi. Suurin osa valtionosuuksien kasvusta johtuu kilpailukyky sopimukseen liittyvien määräaikaisten lakien voimassaolon päättymisestä. Kun kilpailukyky sopimus päättyy vuonna 2019, myös kunnan peruspalvelujen valtionosuuteen kilpailukyky sopimuksen takia tehty vähennys poistuu lomarahasäästön osalta vuonna 2020. Kilpailukyky sopimuksen voimassaolon päättymisen lisäksi myös indeksikotusten vuosia 2016–2019 koskenut jäädytys päättyy. Vuonna 2020 valtionosuusindeksin muutos on 2,4 prosenttia ja vuosina 2021–2023 sen ennakoidaan olevan keskimäärin 2,5 prosenttia vuodessa. Lisäksi valtionosuutta kasvattaa muun muassa kustannustenjaon tarkistus vuoden 2017 toteutuneiden kustannusten

pohjalta noin 100 milj. eurolla ylöspäin. Valtionapuja kasvattavat kehyskaudella indeksitarkistusten lisäksi myös verotulomenetysten kompensatiot kunnille sekä hallitusohjelman mukaiset lisäykset.

Pääministeri Rinteen hallitusohjelmaan on kirjattu, että kuntien tehtäviä ja velvoitteita vähentävät, lisäävät tai laajentavat toimenpiteet sekä kuntatalouteen vaikuttavat veroperustemuutokset kompensoidaan nettomääräisesti muuttamalla valtionosuuksia ja tai vastaavaa kiinteää määrärahaa 100-prosenttisesti taikka poistamalla muita tehtäviä tai velvoitteita. Siksi hallitusohjelmaan liittyvät valtionapulisäykset on huomioitu kehitysurassa pääsääntöisesti saman suuruisina menolisäyksinä. Kuntatalouden toimintatuotot kasvoivat vuonna 2018 noin 1,4 prosenttia edellisvuodesta. Kasvua vaimensi maksutulojen pienentyminen, mikä aiheutui muun muassa pieni- ja keskituloisten perheiden varhaiskasvatuksen asiakasmaksuja alentamisesta.

Kuntatalouden toimintatuottojen arvioidaan kasvavat kehitysarviossa keskimäärin 2 prosentin vuosivauhdilla 2020–2023. Pääministeri Rinteen hallitusohjelman asiakasmaksulain uudistuksen on arvioitu pienentävän maksutuottoja vastaavalla summalla kuin se kasvattaa valtionosuuksia vuodesta 2021 alkaen eli 45 miljoonalla eurolla. Kuntien verotulot koostuvat kunnallis-, kiinteistö- ja yhteisöverosta. Kunnallisveron osuus verotuloista on ollut keskimäärin noin 84 prosenttia, kiinteistöveron noin 8 prosenttia ja yhteisöveron noin 8 prosenttia. Kuntien verotulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 yhteensä noin 24,5 mrd. euroa. Edelliseen vuoteen verrattuna verotulot kasvaisivat vajaalla prosentilla. Verotulojen kasvua selittävät erityisesti ajoitukselliset tekijät, mutta myös suotuista tulo- ja työllisyyskehitys. Vuonna 2020 ennusteeseen liittyy tavallista enemmän epävarmuutta, mikä johtuu verotuksen valmistumisen aikaistumisen ja ennakkoperintä-menettelyn muutosten vaikutuksista verokertymien ajoitukseen sekä tulorekisterin käyttöönottoon liittyvistä tekijöistä, joista johtuen kalenterivuoden 2019 verokertymätietoja voidaan hyödyntää vuoden 2020 ennustetta laadittaessa vain osittain. Vuonna 2021 verotulojen ennustetaan kasvavan 2,4 prosenttia. Taulukossa 11 esitetään kuntien verotulojen ennuste vuosille 2020–2023. Ennusteessa on huomioitu kansantalouden makroennusteen mukainen veropohjien kehitys sekä tiedossa olevat veroperustemuutokset. Maksettujen palkkojen osuus kunnallisveron veropohjasta on keskimäärin noin 68 prosenttia, eläkkeiden noin 24 prosenttia ja muiden tulojen, kuten päivärahatulojen, osuus on noin 8 prosenttia. Tulorakenteessa on kuitenkin suuret erot kuntien välillä.

Väestörakenteen ja työllisyyden kehitys vaikuttavat ratkaisevasti yksittäisten kuntien veropohjaan ja siten tulojen muodostumiseen. Seuraavassa käsitellään verolajikohtaisesti lakimuutoksista aiheutuvia vaikutuksia kuntien verotuloihin kehyskaudella. Tekstissä viitataan taulukossa esitettyihin ennustelukuihin. Veroperustemuutosten aiheuttamat vaikutukset kuntien verotuottoon kompensoidaan nettomääräisesti kunnille. Yhteisöveron osalta kompensoinnit toteutetaan verojärjestelmän sisällä jako-osuutta muuttamalla, sen sijaan ansiotuloveroperusteiden muutosten kompensoinnit toteutetaan vuoden 2020 talousarvioesityksessä lähtien erillisen määrärahamomentin kautta.

Kunnallisveron tuoton arvioidaan olevan vuonna 2020 noin 20,5 mrd. euroa, mikä on noin 520 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2019. Kunnallisveron tuottoon vaikuttavat hallitusohjelman liittyneet veroperustemuutokset sekä tulo- ja työllisyyskehitys. Palkansaajamaksujen muutokset vaikuttavat kunnallisveropohjaan, koska maksut ovat vähennyskelpoisia verotuksessa, lukuun ottamatta sairaanhoitomaksua. Lisäksi kunnallisveron veropohjaan vaikuttavat kansaneläkeindeksiin sidottujen etuuksien muutokset. Indeksimuutoksesta johtuva veropohjan kasvaminen ei välttämättä kasvata kunnallisveron tuottoa, vaan voi jopa alen-
taa sitä, koska kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen määrä on myös kytketty indeksiin, jolloin eläketulovähennyksen määrä nousee. Indeksikehityksen muutokset eivät ole veroperustemuutoksia, ja siten kansaneläkeindeksin muutos ei vaikuta myöskään kunnille tehtäviin verotulokompensatioihin. Sen sijaan ansiotuloverotuksen perusteisiin tehtävät ansiotason nousua tai inflaatiokehitystä vastaavat indeksitarkistukset, jotka on huomioitu ennustelaskelmassa tehtäväksi vuosittain, ovat veroperustemuutoksia ja näin ollen niistä aiheutuvat veromenetykset kompensoidaan. Ansiotasoindeksin nousua kompensoiva tarkistus vähentäisi kunnallisveron tuottoa 196 milj. eurolla vuonna 2020, 189 milj. eurolla vuonna 2021, 182 milj. eurolla vuonna 2022 ja 176 milj. eurolla vuonna 2023. Vuonna 2020 ennusteeseen liittyy tavallista enemmän epävarmuutta, mikä johtuu verotuksen valmistumisen aikaistumisen ja ennakkoperintämenettelyn

muutosten vaikutuksista verokertymien ajoitukseen sekä tulorekisterin käyttöönottoon liittyvistä tekijöistä, joista johtuen kalenterivuoden 2019 verokertymätietoja voidaan hyödyntää vuoden 2020 ennustetta laadittaessa vain osittain.

Kuntien yhteisöveron tuotoksi arvioidaan 2,0 mrd. euroa vuonna 2020. Vuonna 2020 voimaan tulevan yhteisöjen tulolähdejaon poistamista koskevan muutoksen on arvioitu pienentävän yhteisöveron tuottoa vuositasolla noin 11 milj. euroa. Vuonna 2019 voimaan tulleen korkovähennysrajoitusta koskevan sääntelyn muutoksen arvioitiin kasvattavan yhteisöveron tuottoa noin 10 milj. euroa vuonna 2019 ja täysimääräisenä noin vuoteen 2030 mennessä yhteensä 30 milj. euroa vuodessa. Edellä mainittujen vastakkaissuuntaisten veroperustemuutosten vaikutusten johdosta vuodelle 2020 ei tehdä kompensatiosta johtuvaa yhteisöveron jako-osuusmuutosta. Hallituksen budjettiriihessä vuodelle 2020 sovittiin, että hallitus selvittää ja valmistelee esityksen kaksinkertaisista poistoista kone- ja laiteinvestointeihin investointien kannustamiseksi neljän vuoden ajaksi. Lisäksi hallitus selvittää mahdollisuutta antaa esitys määräaikaisesta tutkimusyhteistyökannustimesta.

Tavoitteena on uudistusten voimaantulo vuonna 2020. Molemmat uudistukset alentaisivat yhteisöveron tuottoa. Tällä ei olisi kuitenkaan vaikutusta kuntien talousarvioon, koska hallitusohjelman mukaan veroperustemuutoksista aiheutuvat verotuottomuutokset kompensoidaan kunnille, joten tässä yhteydessä kuntien osuutta yhteisöveron tuotosta korotettaisiin vastaavasti. Yhteisöveron tuoton ennustamisen lähtökohdiana on viimeisimmän valmistuneen verotuksen mukainen yhteisövero, jota muutetaan arvioidun tuloskehityksen mukaisesti. Tuloskehityksen muutosta arvioidaan lähinnä kansantalouden tilinpidon toimintaylijäämän muutoksen avulla. Toimintaylijäämän arvioidaan kasvavan keskimäärin 3,6 prosenttia vuosina 2020–2023.

Kiinteistöveron tuotto on noin 1,9 mrd. euroa vuonna 2020. Kehyskaudella veron tuoton arvioidaan kasvavan keskimäärin noin prosentin vuosivauhtia. Hallitusohjelman mukaan kiinteistöveron kehittämishanke on edelleen käynnissä ja etenee siten, että arvostusmenetelmät uudistetaan sekä maapohjien että rakennusten osalta. Uuden järjestelmän mukaiset verotusarvot on tarkoitus ottaa käyttöön vuoden 2022 kiinteistöverotuksessa. Kiinteistöveron uudistamisen yhteydessä alennetaan merituulivoimaloiden kiinteistöverotusta ja vapautetaan luonnonsuojelulain nojalla suojellut alueet kiinteistöverosta.

Kuntalain mukaan kuntatalousohjelmassa kuntien rahoitusaseman muutosta arvioidaan koko maan näkyvien ohella myös kuntakokoryhmittäin. Kuntien rahoituksen tasapainotilaa kuvataan ohjelmassa toiminnan ja investointien rahavirta -käsitteen avulla. Yksinkertaistettuna tunnusluku ilmaisee negatiivisena paineen lainakannan kasvattamiseen tai veroprosentin korottamiseen ja positiivisena laskennallista mahdollisuutta muun muassa lainojen lyhentämiseen tai veroprosentin alentamiseen.

Vuonna 2019 toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikkenevän koko maan tasolla huomattavasti. Merkittävänä syynä tähän on erityisesti verotulojen ennakonpidätystavassa tapahtunut muutos sekä tulorekisterissä ilmenneet ongelmat, jotka pienentävät huomattavasti kunnallisveron tuoton kasvua. Lisäksi kuntien toimintamenot kasvavat voimakkaasti ja toimintakatteen prosenttikasvu on näin ollen korkea. Erityisesti tämän arvioidaan näkyvän alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Tässä kokoryhmässä myös verotulojen kasvu on pienintä euroa/asukas tarkastellen ja valtionosuuksien vähenemisellä on suurin vaikutus. Kuntien taloudellista tilannetta vuonna 2019 parantaa kuitenkin hallituksen budjettiriihessä tekemä päätös kilpailukykyopimuksen lomarahaleikkaukseen liittyvän kertaluonteisen 237 milj. euron kompensatiion aikaistamisesta vuodelta 2020 vuodelle 2019.

Vuonna 2020 kuntien rahoituksen tasapainon arvioidaan paranevan kaikissa kuntakokoryhmissä, koska valtionosuudet kasvavat kaikissa ryhmissä hyvin ja toisaalta verotulot lisääntyvät selvästi edellisvuotta enemmän. Myönteinen kehitys näkyy etenkin yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Sen sijaan 20 000 – 40 000 asukkaan ja 10 000 – 20 000 asukkaan kuntakokoryhmissä tilannetta heikentää nettoinvestointien suuri kasvu verrattuna muihin kuntakokoryhmiin. Vuosina 2021–2022 toiminnan ja investointien rahavirta

näyttäisi heikkenevän entisestään kaikissa kuntakokoryhmissä. Toiminnan ja investointien rahavirta on ennusteen perusteella negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä jokaisena tarkasteluvuonna. Yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä tilanne olisi kuitenkin asukasluvuun suhteutettuna selvästi muita kuntakokoryhmiä parempi koko tarkastelujakson ajan. Tämä merkitsee myös sitä, että suurissa kaupungeissa lainamäärän kasvupaineen arvioidaan olevan asukasta kohti huomattavasti pienempi kuin muissa kuntakokoryhmissä. Suurinta lainakannan kasvu olisi ennusteen mukaan alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä. Toiminnan ja investointien rahavirran arvioidaan heikentyvän vuodesta 2020 alkaen etenkin pienissä kuntakokoryhmissä. Tätä selittää se, että pienimmissä kuntakokoryhmissä verorahoituksen kasvun arvioidaan jäävän matalaksi, eikä se riitä kattamaan arvioitua toimintakatteen heikentymistä. Toiminnan ja investointien rahavirtaa pienemmissä kunta-kokoryhmissä heikentää myös se, että kuntien arvioidaan investoivan koko maan keskiarvon mukaisesti. Alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä vuosikatteen kehityksen arvioidaan olevan tarkastelujaksolla selvästi muita ryhmiä heikompaa ja painuvan negatiiviseksi jo vuonna 2022, mikä johtuu erityisesti verorahoituksen keskimääräistä heikommasta kasvusta.

Vuosikatteen arvioidaan vuoteen 2023 mennessä paranevan vuoteen 2019 verrattuna kaikissa yli 10 000 asukkaan kuntakokoryhmissä. On kuitenkin huomattava, että vuoden 2019 vuosikatteen arvioidaan olevan erittäin matala. Yli 100 000 asukkaan kuntakokoryhmässä vuosikatteen arvioidaan olevan jopa suurempi kuin vuonna 2018. Sen sijaan alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä kuten myös 6 000–10 000 asukkaan kunnissa vuosikatteen heikentyvät edelleen ja yhteenlaskettujen vuosikatteiden arvioidaan olevan negatiiviset näissä kuntaryhmissä. Kehyskauden lopussa vuosikatteen muutoksen arvioidaankin olevan heikoin alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä ja vuosikatteen arvioidaan painuvan negatiiviseksi jo vuonna 2021. Tämä johtuu erityisesti verorahoituksen keskimääräistä heikommasta kasvusta ja toimintakatteen keskimääräistä nopeammasta kasvusta. Toiminnan ja investointien rahavirta on ennusteen perusteella negatiivinen kaikissa kuntakokoryhmissä jokaisena tarkasteluvuonna. Yli 100 000 asukkaan kunnissa tilanne näyttää olevan muita kuntakokoryhmiä hieman parempi. Tämä merkitsee myös sitä, että lainamäärän kasvupaineen arvioidaan olevan asukasta kohti huomattavasti pienempi kuin muissa kuntakokoryhmissä. Suurinta lainakannan kasvu on ennusteen mukaan alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä.

Veroprosentin noston tuotto vaihtelee kunnittain ja kuntakokoryhmittäin. Alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä yhden veroprosentin tuotto on vuonna 2019 noin 140 euroa asukasta kohden, kun yli 100 000 asukkaan ryhmässä se on noin 200 euroa asukasta kohden. Tämä selittää osaltaan suurimpien kuntien pienempää veronkorotustarvetta. Negatiivisen vuosikatteen ja alijäämäisten kuntien lukumäärän arvioidaan kasvavan. Tilinpäätösarvotietojen perusteella vuonna 2018 vuosikate oli negatiivinen 43 kunnalla, mikä on suurin negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä vuoden 2012 jälkeen. Arviolaskelman perusteella negatiivisen vuosikatteen kuntien lukumäärän arvioidaan pienenevän vuodesta 2019 vuoteen 2020, mutta kääntyvän jälleen nousuun vuodesta 2021 lähtien. Kehyskauden lopulla vuosikatteen arvioidaan olevan negatiivinen jo yli 150 kunnalla, eli runsaalla 50 prosentilla kaikista kunnista. Aikaisimpina vuosina negatiivisen vuosikatteen kunnat ovat olleet tyypillisesti asukasluvultaan pieniä. Sama tilanne näyttäisi toistuvan myös tässä ennusteessa. Keskimäärin noin 2/3 näistä kunnista on alle 6 000 asukkaan kuntia, vuonna 2020 jopa tätäkin enemmän. Kehyskauden aikana negatiivisen vuosikatteen kuntien määrä kasvaa erityisesti alle 6 000 asukkaan kuntakokoryhmässä mutta myös muissa alle 10 000 asukaan ryhmässä. Vaikka tarkastelukauden aikana negatiivisten vuosikatteen kuntien lukumäärä pysyy aluksi matalana, niin alijäämäisten kuntien lukumäärä näyttää kasvavan lähes joka vuosi ja on huomattavasti korkeammalla tasolla kuin vuonna 2018. Alijäämäisistä kunnista yli puolet näyttäisi olevan alle 6 000 asukkaan kuntia.

Erityisen vaikeassa taloudellisessa asemassa olevan kunnan arviointimenettelyn (ns. kriisikuntamenettely) näkökulmasta edellä mainittu kehitys johtaisi siihen, että taseen kertyneen alijäämän perusteella (alijäämäkriteeri peräkkäisinä vuosina -500 ja -1 000 euroa/asukas) menettelyyn olisi mahdollisesti tulossa vuosien 2018 ja 2019 konsernitilinpäätösten perusteella 6–8 kuntaa vuonna 2020. Arviointimenettelyyn tulevien kuntien määrän arvioidaan kasvavan vuosina 2020–2023. Tämän lisäksi kuntalain 110 § mukaan kunnan on katettava vuoden 2015 taseen kertynyt alijäämä vuoteen 2020, tai jos sitä oli yli 500 euroa/asukas, alijäämä

on katettava vuoteen 2022. Kehitysarvion mukaan vuonna 2021, kun vuoden 2020 tilinpäätös lopullisesti hyväksytään, voisi arviointimenettelyyn joutua yli kymmenen kuntaa.

% -yksikköä	Laskennallinen tuloveroprosentin korotuspaine ja alentamismahdollisuus			
	2020 kuntien lkm	2021 kuntien lkm	2022 kuntien lkm	2023 kuntien lkm
Korotuspaine yli 3	157	185	190	187
Korotuspaine välillä 2-3	51	43	43	47
Korotuspaine välillä 1-2	33	26	23	20
Korotuspaine välillä 0-1	22	21	20	18
Korotuspaine, yhteensä	263	275	276	272
Alentamismahdollisuus välillä 0-1	17	7	5	9
Alentamismahdollisuus välillä 1-2	9	8	10	8
Alentamismahdollisuus välillä 2-3	4	3	3	5
Alentamismahdollisuus yli 3	1	1	0	0
Alentamismahdollisuus, yhteensä	31	19	18	22
Yhteensä	294	294	294	294

TAULUKKO 1. Valtiovarainministeriön kuntatalousohjelmassa arvioima laskennallinen korotuspaine tuloveroprosentteihin 2020-2023

VIHDIN TALOUDELLINEN KEHITYS

Vuosi 2016 oli eräänlainen käännekohta 2010-luvulla, kun Vihdin kunta teki lähes 7 miljoonan euron ylijäämäisellä tuloksella parhaimman tuloksen yhdeksään vuoteen ja kolmanneksi parhaimman tuloksen 2000 – luvulla. Vahvan tuloksen taustalla oli valtion veroluonteisen rahoituksen kasvaminen, kunnan toimintakulujen maltillinen kehitys sekä Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kertaluontoiset palautukset. Positiivinen kehitys jatkui myös vuonna 2017, kun kunta teki 5,1 miljoonaa euroa ylijäämäisen tuloksen. Vuonna 2017 tilikauden tulosta paransivat toimintakulujen odotuksia maltillisempi kehitys ja odotuksia suuremmat verotilitykset. Hyvien vuosien 2016 ja 2017 jälkeen Vihdin kunnan kumulatiivinen ylijäämä oli 21,5 miljoonaa euroa.

Vuosina 2018 ja 2019 Vihdin kunnan taloutta ovat vaivanneet käyttötalousmenojen nopea kasvu tilanteessa, jossa kunnan tulo-rahoitus on pettänyt. Vuonna 2018 kunnan alkuperäinen talousarvio oli 277 116 euroa alijäämäinen, mutta kunta teki 5,1 miljoonaa euroa alijäämäisen tuloksen. Tulorahoituksen osalta verotilitykset jäivät vuonna 2018 noin 1,6 miljoonaa euroa talousarvio pienemmäksi ja noin 2,7 miljoonaa euroa vuotta 2017 pienemmäksi. Verotilitysten ennustettiin alun perin jopa ylittävän talousarviossa ennakoidut, mutta verotuksen ns. ”rytmihäiriöiden” myötä tilityksen jäivät odotuksia pienemmäksi ja tieto muutoksista saatiin vasta syksyllä 2018. Suurimmat poikkeamat käyttötalouden osalta muodostuivat Perusturvakuntayhtymä Karviaisen nopeasti kasvavista kustannuksista. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannukset kasvoivat vuoden 2017 tilinpäätökseen verrattuna 8,8 prosenttia eli noin 3,9 miljoonaa euroa (ilman erikoissairaanhoitoa). Vuoden 2018 jälkeen kunnalla oli kumulatiivista ylijäämää jäljellä 16,4 miljoonaa euroa.

	TP 2016	TP 2017	TA 2018 alkuperäinen	TA 2018	TP 2018	TP18/TP17 % MUUTOS	TP18/TA18 % MUUTOS	TP18/TA18 alkuper. TA % MUUTOS
Karkkila (ilman esh)	18 340,6	18 109,4	18 256,0	18 656,0	18 697,5	3,2	0,2	2,4
Perhepalvelut	2 593,2	3 253,3	2 751,3	3 151,3	3 571,2	9,8	13,3	29,8
Työikäiset	8 496,3	7 979,3	7 909,1	8 019,1	7 945,5	-0,4	-0,9	0,5
Ikäihmiset	6 978,1	6 626,7	7 284,8	7 204,8	6 918,5	4,4	-4,0	-5,0
Hallinto	270,9	252,7	312,5	282,5	263,9	4,4	-6,6	-15,6
Rahoitus	2,1	-2,6	-1,7	-1,7	-1,6	-38,5	-5,9	-5,9
Erikoissairaanhoido	10 512,4	10 938,0	11 510,1	11 510,1	10 830,9	-1,0	-5,9	-5,9
Karkkila yhteensä	28 853,0	29 047,4	29 766,1	30 166,1	29 528,4	1,7	-2,1	-0,8
Vihti (ilman esh)	46 955,5	44 492,3	45 024,5	47 794,5	48 402,9	8,8	1,3	7,5
Perhepalvelut	7 918,0	8 519,6	8 531,8	10 431,8	10 641,6	24,9	2,0	24,7
Työikäiset	25 017,1	22 204,2	22 301,1	23 101,1	23 259,3	4,8	0,7	4,3
Ikäihmiset	13 140,3	12 955,6	13 180,9	13 350,9	13 645,5	5,3	2,2	3,5
Hallinto	873,3	821,3	1 016,0	916,0	861,5	4,9	-5,9	-15,2
Rahoitus	6,8	-8,4	-5,3	-5,3	-5,0	-40,5	-5,7	-5,7
Erikoissairaanhoido	30 984,6	33 434,2	33 197,4	34 297,4	33 703,8	0,8	-1,7	1,5
Vihti yhteensä	77 940,1	77 926,5	78 221,9	82 091,9	82 106,7	5,4	0,0	5,0
Karviainen yhteensä	106 793,1	106 973,9	107 988,0	112 258,0	111 635,1	4,4	-0,6	3,4

TAULUKKO 2. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannusten muutos 2016-2018

VEROTULOT	2018	2017	2016	Muutos%
Kunnan tulovero	112 302 953	114 636 884	113 836 321	-2,04
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 619 297	3 710 383	3 126 271	-2,45
Kiinteistövero	7 184 763	7 451 693	7 320 148	-3,58
Verotulo yhteensä	123 107 013	125 798 960	124 282 740	-2,14
VALTIONOSUUDET	2018	2017	2016	Muutos%
Peruspalvelujen valtionosuus	27 657 931,00	28 208 991,00	30 784 535,00	-1,95
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 653 135,00	-1 528 056,00	-1 248 552,00	8,19
Opetus- ja kulttuurit. Muu vos	-3 139 420,00	-2 637 662,00	-3 898 757,00	19,02
Valtionosuudet yhteensä	22 865 376,00	24 043 273,00	25 635 186,00	-4,90

TAULUKKO 3. Kunnan veroluonteisten tulojen muutos 2016-2018

Vuonna 2019 kunnan alkuperäinen talousarvio oli 1,5 miljoonaa euroa alijäämäinen. Alkuvuoden osalta oli nähtävissä, että verotilitysten kasvu on hieman talousarviossa ennakoitua heikompaa ja merkittäviä tasapainotustoimenpiteitä täytyy tehdä, jotta Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talouden kehitys saadaan käännettyä.

Verotilitysten osalta alkuvuoden kehitys alkoi muuttamaan kuitenkin nopeasti, kun huhtikuussa Kuntaliitto julkaisi veroennusteensa. Siinä Vihdin kunnan verotilitykset putosivat 3,1 miljoonaa euroa talousarviossa käytettyä Kuntaliiton ennustetta pienemmäksi. Taustalla oli näkymä, jossa talouskasvu oli arvioitua hitaampaa ja tuloverorekisterin ilmoitusongelmien arveltiin pienentäneen verokertymiä. Elokuussa 2019 julkaistiin tieto, että kunnilta jäisi tuloverorekisteriongelmiensa takia samalla noin 400 miljoonaa euroa tuloja. Vihdin

kunnan ennusteet alittivat tässä kohtaa 6,2 miljoonaa euroa budjetoidut verotilitykset. Viimeisin tieto verotilitysten osalta saatiin syyskuussa, kun tiedotettiin että verokorttiuudistus on todellinen aiheuttaja veron-
saajien ongelmiin ja kuntasektorilta jää noin 600-700 miljoonaa euroa verotilityksiä saamatta.

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen menojen hillitsemiseksi Vihdin kunnanhallitus on edellyttänyt heikon taloustilanteen takia Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta tasapainotusohjelman laatimista 8.10.2018 § 153 ja Karkkilan kaupunginhallitus on edellyttänyt vastaavasti toimenpiteitä taloustilanteen vahvistamiseksi. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omistajakuntien kunnan- ja kaupunginhallitukset ovat tarkentaneet vaatimuksia ja edellyttäneet 26.11.2018, että Karviaisen tulisi saada tehtyä tasapainottamisohjelma taloustilan teentasapainottamiseksi 12.2.2019 mennessä. Tasapainotussuunnitelma valmistui yhtymähallituksen käsittelyyn vasta 19.3.2019, mutta sen toimenpiteet eivät ole olleet riittäviä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talouden tasapainottamiseksi. Tasapainottamisohjelman toimenpiteiden riittämättömyyttä on kuvastanut se, että yhtymähallituksen 28.5.2019 käsittelemässä katsauksessa talouteen 1.1.-31.3.2019 on ennakkoitu Vihdin kunnalle 5,4 prosentin kasvua vuoteen 2018 verrattuna ja lisämäärärahan tarvetta. Kunnanhallitus on käsitellyt Perusturvakuntayhtymä Karviaisen katsausta talouteen 1.1.-31.3.2019 kokouksessaan 10.6.2019 ja edellyttänyt uusia tasapainotustoimia kuntayhtymän talouden vahvistamiseksi. Yhtymähallitus on 18.6.2019 käsitellyt lisämäärärahaesityksiä ja edellyttänyt vastaavasti uusia tasapainotustoimenpiteitä. Vihdin kunnanhallitus on käsitellyt 2.9.2019 Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osavuositilasta sekä lisämäärärahaesitystä ja edellyttänyt 2,4 miljoonan euron tasapainotustoimia Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talouden vahvistamiseksi. Karviaisen osavuositilauksessa on esitetty 6,2 prosentin kasvua Perusturvakuntayhtymä Karviaisen menoihin, joka tarkoittaa euroissa Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvion ylittymistä 3,6 miljoonalla eurolla.

Alla olevaa kuviota 4 tulkittaessa täytyy huomioida, että vuosi 2015 on ollut ensimmäinen vuosi kun Karviainen ei ole maksanut työmarkkinakorvauksia (työmarkkinakorvauksien suuruus euroina ollut 2015 yhteensä 1 605 007 euroa ja vuonna 2014 yhteensä 932 066,67 euroa), vuonna 2016 virka-ajan ulkopuolinen perusterveydenhuollon ilta-, viikonloppu- ja pyhäpäiväpäivystys on siirtynyt Lohjan sairaanhoitoalueen vastuulle yhteispäivystyksenä ja sisältyy erikoissairanhoidon budjettiin (muun Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin ylläpitämän toiminnan kustannukset kasvaneet vuodelle 2016 yhteensä 614 485 euroa), vuonna 2017 on siirtynyt perustoimeentulotukien maksatus Kansaneläkelaitokselle Karviaisesta (Maksettujen perustoimeentulotukien osuus 2016 Karviaisen tilinpäätöksessä 2 731 070 euroa).

Perusturvakuntayhtymä Karviainen											
Yhteenveto kunnittain											
	TP 2013	TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TP 2019 ENNUSTE	E-19/TP18 % MUUTOS	E-19/TA19 % MUUTOS	TA:n ja TP ENN. ERO
Karkkila (ilman esh)	18 374,7	18 771,5	18 385,1	18 340,6	18 109,4	18 697,5	18 255,9	19 219,0	2,8	5,3	963,1
Perhepalvelut	2 209,1	2 201,6	2 215,3	2 593,2	3 253,3	3 571,2	3 030,8	3 581,0	0,3	18,2	550,2
Työikäiset	8 376,6	8 554,6	8 685,2	8 496,3	7 979,3	7 945,5	7 831,9	7 845,0	-1,3	0,2	13,1
Ikäihmiset	7 557,2	7 764,9	7 234,3	6 978,1	6 626,7	6 918,5	7 069,2	7 468,0	7,9	5,6	398,8
Hallinto	232,6	244,7	249,3	270,9	252,7	263,9	324,0	325,0	23,2	0,3	
Rahoitus	-0,8	5,7	1,0	2,1	-2,6	-1,6					
Erikoissairaanhoido	10 773,8	10 450,8	11 088,8	10 512,4	10 938,0	10 830,9	11 510,0	11 742,0	8,4	2,0	232,0
Karkkila yhteensä	29 148,5	29 222,3	29 473,9	28 853,0	29 047,4	29 528,4	29 765,9	30 961,0	1,7	4,0	1 195,1
Vihti (ilman esh)	46 911,0	47 628,5	47 028,4	46 955,5	44 492,3	48 402,9	48 281,6	51 383,0	6,2	6,4	3 101,4
Perhepalvelut	8 075,1	8 242,8	8 086,4	7 918,0	8 519,6	10 641,6	9 765,5	11 150,0	4,8	14,2	1 384,5
Työikäiset	23 838,3	24 254,6	24 567,1	25 017,1	22 204,2	23 259,3	23 148,4	24 649,0	6,0	6,5	1 500,6
Ikäihmiset	14 269,0	14 332,8	13 566,6	13 140,3	12 955,6	13 645,5	14 310,0	14 526,0	6,5	1,5	216,0
Hallinto	731,3	780,1	805,1	873,3	821,3	861,5	1 057,7	1 058,0	22,8	0,0	
Rahoitus	-2,7	18,2	3,2	6,8	-8,4	-5,0					
Erikoissairaanhoido	78,1	90,9	32 665,1	30 984,6	33 434,2	33 703,8	34 684,9	35 165,0	4,3	1,4	480,1
Vihti yhteensä	46 989,1	47 719,4	79 693,5	77 940,1	77 926,5	82 106,7	82 966,5	86 548,0	5,4	4,3	3 581,5
Karviainen yhteensä	76 137,6	76 941,7	109 167,4	106 793,1	106 973,9	111 635,1	112 732,4	117 509,0	4,4	4,2	4 776,6

TAULUKKO 4. Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kustannusten muutos 2013-2019

Vihdin kunnan osavuositarkastuksen ennusteen mukaisesti Vihdin kunta tulee tekemään noin 11 miljoonaa euroa alijäämäisen tuloksen vuonna 2019. Kunnanhallitus käynnisti osavuositarkastuksen käsittelyn yhteydessä 2.9.2019 tasapainotusohjelman valmistelun (Vihta 2020-2022) ja se on tarkoitus hyväksyä kunnanvaltuustossa 11.11.2019. Vihta-ohjelmalla tavoitellaan kolmen vuoden aikana 15 miljoonan euron säästöjä.

Vuoden 2020 talousarvioesitys on alijäämäinen 3,05 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 talousarvion esityksen perusteella kunnan lainakanta 31.12.2020 on 113,2 miljoonaa euroa. Vuoden 2020 talousarvioesityksen laadinnassa on pyritty entisestään tarkentamaan budjetointitarkkuutta, jotta kaikki talousarvioon sisältyvä taloudellinen liikkumavara olisi harkittua ja tietoista. Haastetta kuitenkin aiheuttaa etenkin Perusturvakuntayhtymä Karviaisen sekä verotilistysten budjetointi. Näissä on tapahtunut merkittäviä heilahduksia vuosien 2018-2019 aikana. Jotta taloussuunnitelmavuosi 2022 olisi ylijäämäinen, on talousarviokirjaan sisällytetty Vihta-ohjelmassa esitettyjä tasapainotustoimenpiteitä. Toimenpiteet on esitelty kohdassa 4.2.

Kokonaisuutena Vihdin kunnan talouden keskeisin asia on menojen ja tulojen keskinäisen suhteen parantaminen. Kuntatalouden haasteet näyttäytyvät tällä hetkellä jokaisessa Suomen kunnassa, mutta kyse Vihdin kunnalle parhaimpien tasapainotustoimenpiteiden löytämisestä. Toimenpiteiden tekemättä jättäminen ei ole vaihtoehto.

Kunnan käyttötaloudesta tulee jäädä omarahoitusosuutta investointeihin huomattavasti nykyistä enemmän. Investoinnit nousevat taloussuunnittelukaudella korkeimmillaan 27,5 miljoonaan euroon vuonna 2020, jolloin edes 60 prosentin omarahoitusosuus edellyttäisi 16,5 miljoonan euron vuosikatetta. Tämä ei kuitenkaan riitä pysäyttämään velkaantumista. Velkaantumisen pysäyttäminen edellyttäisi vuosien 2016–2017 kaltaisia ylijäämiä ja maltillista investointitasoa.

Taloussuunnitelmavuosien osalta merkittävimpiä vaikuttavia tekijöitä Vihdin kunnan talouteen on sosiaali- ja terveyspalveluiden kustannusten kehittyminen sekä maakuntaudistuksen toteutuminen. Kunnan omaan toimintaan tulee vaikuttamaan merkittävästi myös tulevien investointien valmistuminen sekä lasten ja ikäihmisten määrän kehittyminen.

KUNNALLISVERO %	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	Muutos 2008-2019 % yks
Hyvinkää	18,50	18,50	19,25	19,25	19,25	19,25	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,25
Järvenpää	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,00	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	1,50
Kerava	18,00	18,00	18,75	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,25	19,25	19,25	19,25	1,25
Kirkkonummi	18,25	18,25	19,00	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,75	1,50
Lohja	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,50
Mäntsälä	19,50	19,50	19,75	19,75	19,75	19,75	19,75	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Nurmijärvi	18,75	18,75	18,75	19,00	19,00	19,00	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	0,75
Pornainen	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	20,00	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	1,00
Sipoo	18,75	18,75	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	19,25	0,50
Tuusula	18,00	18,00	18,25	18,25	18,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	19,50	19,50	1,50
Vihti	19,25	19,25	19,25	19,50	19,50	19,50	20,00	20,50	20,50	20,50	20,50	20,50	1,25

TAULUKKO 5. Vuosien 2008-2019 Kuuma-kuntien ja Lohjan kunnallisveroprosentit. Lähde: Tilastokeskus

3.3 TYÖLLISYYS JA ELINKEINO

Työpaikkaomavaraisuus (kunnassa sijaitsevien työpaikkojen suhde kunnassa asuvien työllisten määrään) on 2000-luvulla kasvanut Vihdissä vain hieman ja työpaikkojen kokonaislukumäärä on laskenut 2010-luvulla noin 120 työpaikkaa. Työllisyysasteen kehittyminen on ollut Vihdissä suotuisampaa kuin Kirkkonummella tai Lohjalla, mutta vastaavien Keski-Uudenmaan kuntien kehityksestä ollaan jääty jälkehen.

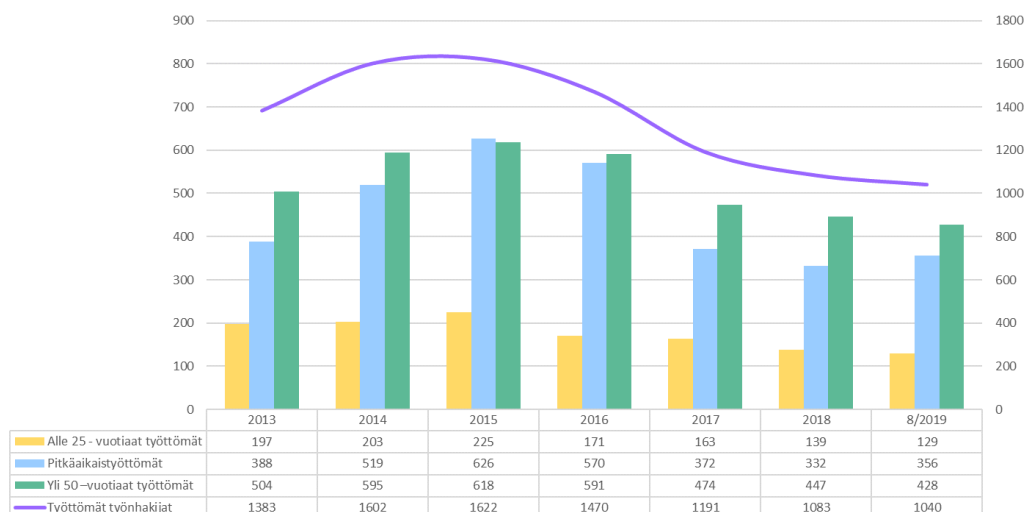
		2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	MUUTOS 2010-2016
Hyvinkää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	18 504	19 309	19 557	19 370	18 906	19 179	19 321	817
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,70	0,70	0,60	0,60	0,60	0,60	0,50	-0,20
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,40	29,60	29,20	28,50	27,60	28,20	27,80	0,40
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	70,70	68,50	69,30	70,00	70,90	70,40	70,80	0,10
	Työpaikkaomavaraisuus	88,80	92,10	93,60	94,30	93,20	95,70	95,30	6,5
Järvenpää	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	12 198	12 368	12 472	12 063	11 912	12 238	12 734	536
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,20	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	0,10	-0,10
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,50	24,30	24,20	21,80	20,70	21,00	21,40	-4,10
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	72,70	73,70	74,00	76,70	77,70	77,40	77,00	4,3
	Työpaikkaomavaraisuus	63,40	63,70	63,60	62,90	62,40	64,10	65,70	2,3
Kerava	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	11 879	12 146	12 511	12 265	12 076	12 101	11 959	80
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	0,20	0,20	0,20	0,20	0,30	0,30	0,30	0,10
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,30	24,60	23,50	24,60	25,20	24,60	24,70	-0,60
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,10	73,80	75,00	74,20	73,40	74,00	73,80	0,70
	Työpaikkaomavaraisuus	70,40	71,40	74,50	74,50	73,80	75,40	74,60	4,2
Kirkkonummi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	10 971	10 870	11 152	10 705	10 624	10 536	10 707	-264
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,50	1,40	1,30	1,40	1,40	1,10	1,00	-0,50
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	17,40	18,10	18,20	18,60	18,10	17,20	17,70	0,30
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	79,30	78,50	78,70	78,70	78,70	79,80	79,50	0,20
	Työpaikkaomavaraisuus	61,40	60,10	61,90	60,50	60,40	59,80	60,10	-1,30
Lohja	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	16 836	16 883	16 845	16 271	15 974	15 594	15 664	-1 172
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,90	2,60	2,70	2,70	2,40	2,50	2,30	-0,60
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,70	27,30	26,90	26,30	25,10	24,30	24,60	-3,10
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	67,80	68,50	69,10	69,80	71,10	71,80	71,60	3,8
	Työpaikkaomavaraisuus	79,00	79,20	79,50	79,20	80,00	79,60	79,80	0,80
Mäntsälä	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 696	5 729	5 885	5 869	5 956	6 055	6 064	368
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	6,00	5,80	5,40	5,10	4,80	4,40	4,10	-1,90
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	18,90	19,50	18,50	18,80	18,60	18,80	18,70	-0,20
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	73,60	73,20	74,40	74,60	75,10	75,40	75,40	1,80
	Työpaikkaomavaraisuus	61,40	60,90	61,70	62,40	64,10	65,80	65,60	4,2
Nurmijärvi	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	11 471	11 819	12 071	12 067	11 756	11 731	12 008	537
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	2,40	2,00	2,10	2,00	2,10	2,00	1,80	-0,60
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,60	25,60	25,00	24,50	25,30	25,80	26,20	0,60
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	70,30	70,50	71,20	72,00	71,00	70,60	70,40	0,10
	Työpaikkaomavaraisuus	59,90	60,70	61,50	61,60	60,90	60,90	61,60	1,70
Pornainen	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	984	1 031	1 023	1 035	1 039	1 048	1 107	123
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	9,50	8,70	9,00	9,10	8,90	8,40	7,90	-1,60
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,20	22,70	23,60	20,60	20,00	18,20	18,70	-6,50
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	62,70	65,20	64,50	67,40	67,40	69,80	70,20	7,5
	Työpaikkaomavaraisuus	41,20	42,80	42,60	43,00	43,10	44,10	46,40	5,2
Sipoo	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	5 042	5 068	5 246	5 174	5 625	5 532	5 697	655
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,10	3,10	2,90	2,90	2,80	3,20	2,70	-0,40
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	25,50	25,70	24,70	23,40	22,20	20,90	22,30	-3,20
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	69,30	68,80	70,10	71,80	72,60	73,10	72,80	3,5
	Työpaikkaomavaraisuus	57,90	57,10	58,10	57,60	62,70	60,30	60,20	2,3
Tuusula	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	13 668	14 150	14 135	14 044	13 898	14 105	14 116	448
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	1,40	1,10	1,30	1,10	1,10	1,00	0,90	-0,50
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,40	28,20	28,40	28,80	29,00	28,30	28,60	1,20
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	69,40	69,10	68,90	68,80	68,60	69,30	68,90	-0,50
	Työpaikkaomavaraisuus	75,40	76,60	76,40	77,00	77,10	78,90	78,40	3
Vihti	Alueella olevien työpaikkojen lukumäärä	8 206	8 348	8 210	8 055	8 030	8 069	8 086	-120
	Alkutuotannon työpaikkojen osuus, %	3,10	3,00	2,80	2,80	2,70	2,80	2,70	-0,40
	Jalostuksen työpaikkojen osuus, %	27,10	25,70	25,60	24,60	23,50	24,30	25,10	-2,00
	Palvelujen työpaikkojen osuus, %	67,60	68,80	69,50	70,60	72,10	71,10	70,60	3
	Työpaikkaomavaraisuus	60,70	60,80	60,40	60,00	61,00	61,60	61,70	1,00

TAULUKKO 6. Työpaikat ja työpaikkaomavaraisuus 2010-2016. Lähde: Tilastokeskus

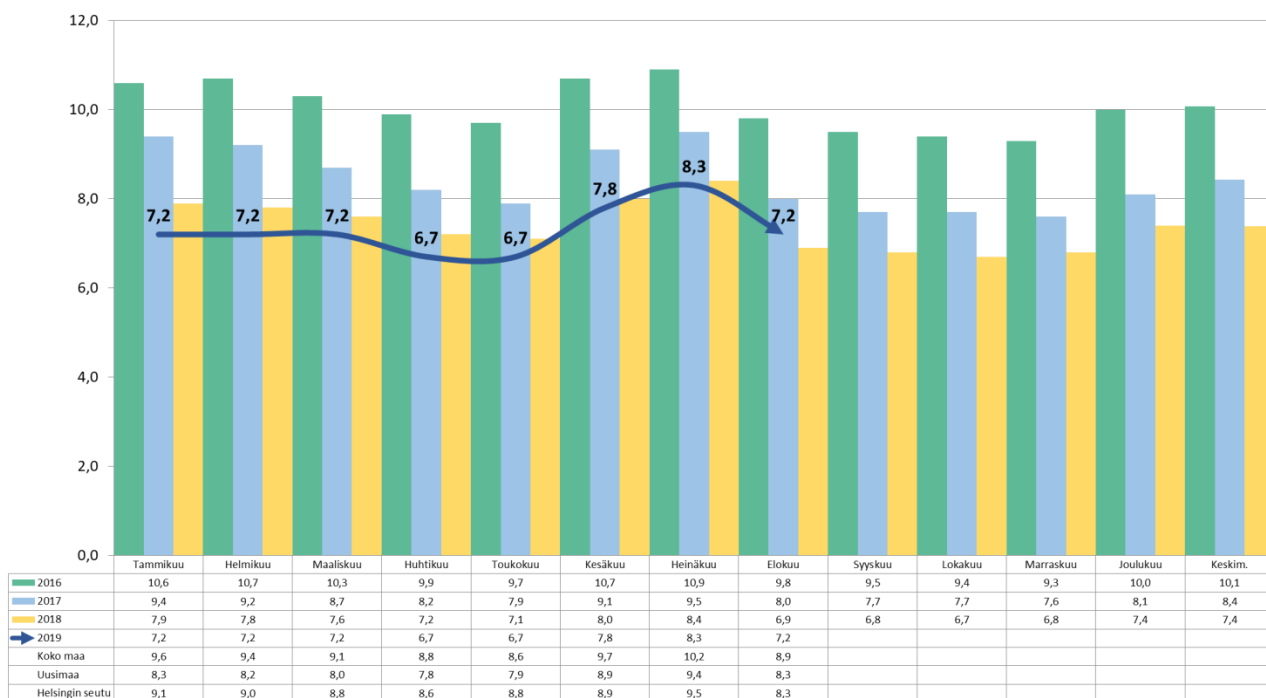
Vihdissä vuosina 2010-2016 on prosentuaalisesti kasvanut eniten palvelutyöpaikkojen osuus ja jalostuksen työpaikkojen määrä on vähentynyt eniten. Näissä on kuitenkin ollut selvää vuosivaihtelua ja vuoden 2016 tietojen perusteella jalostuksessa olevien työpaikkojen määrä on kasvussa ja palvelujen työpaikkojen määrä hienoisessa laskussa.

Vihdin kunnan työttömyysaste oli 31.12.2018 Uudenmaan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen mukaan 7,4 prosenttia. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 8,7 prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 9,7 %. Joulukuussa 2018 Vihdissä oli työllisiä 13 552 ja työttömiä 1 083 henkilöä.

Elokuun 2019 tilaston mukaan kunnan työttömyysaste on laskenut vuodenvaihteesta 7,2 prosenttiin. Uudenmaan työttömyysaste on ollut vastaavaan aikaan 8,3 prosenttia ja koko Suomen työttömyysprosentti 8,9 %. Elokuussa Vihdissä oli työllisiä 13 404 ja työttömiä 1 040 henkilöä. Lähteet: ELY-keskus ja TEM

KUVIO 1. Työttömien työnhakijoiden määrän kehitys 2013–2019. Lähde: ELY-keskus

KUVIO 2. Työttömyysasteen kehitys 2015–2019. Lähde: ELY-keskus

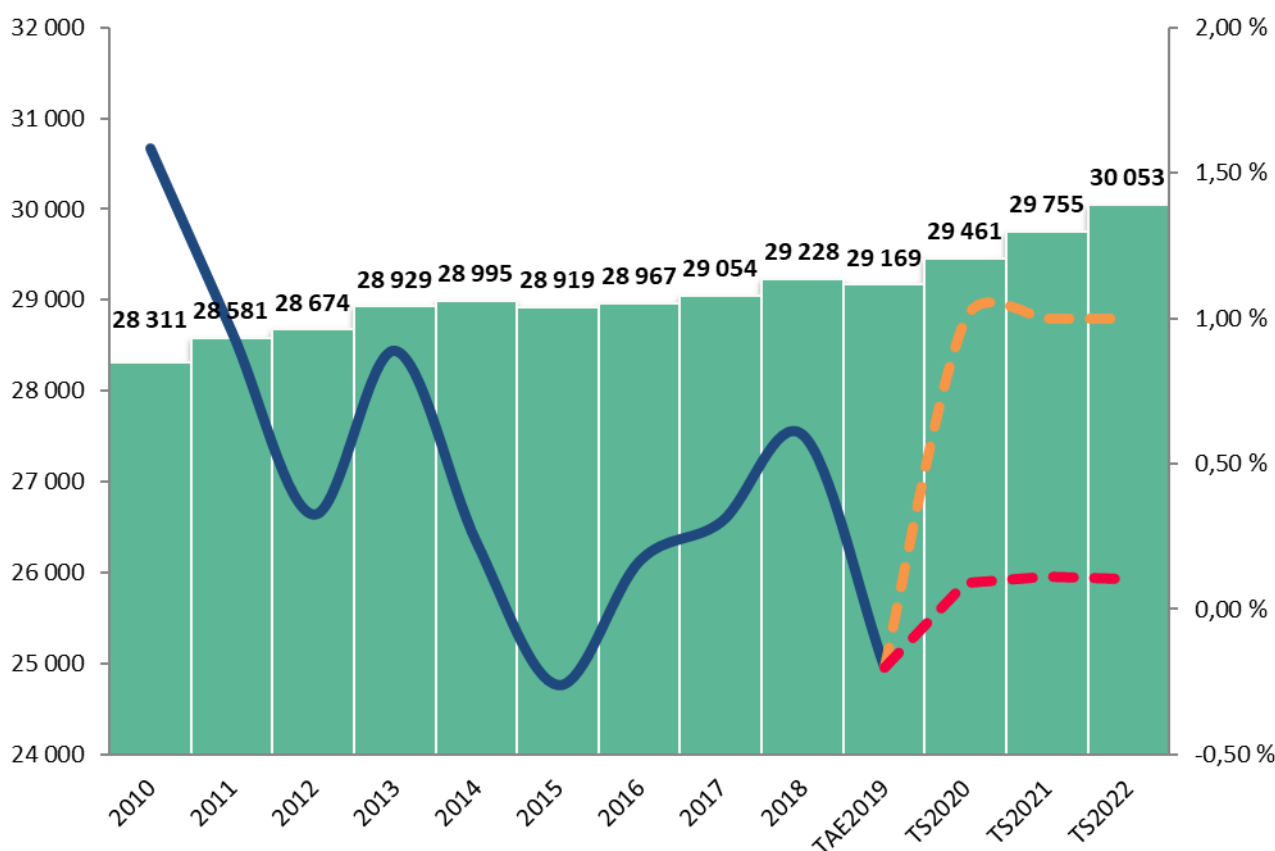
3.4 VÄESTÖ JA ASUNTOTUOTANTO

Vihdin asukasmäärä kasvoi vuoteen 2010 saakka keskimäärin kahden prosentin vuosivauhtia. Tämän jälkeen kasvu on hiipunut. Strategian mukainen kasvutavoite vuosille 2018-2021 on vuosittain 1 %. Ikäryhmittäin tarkasteltuna suurin kasvava ikäryhmä Vihdissä on yli 65-vuotiaiden osuus.

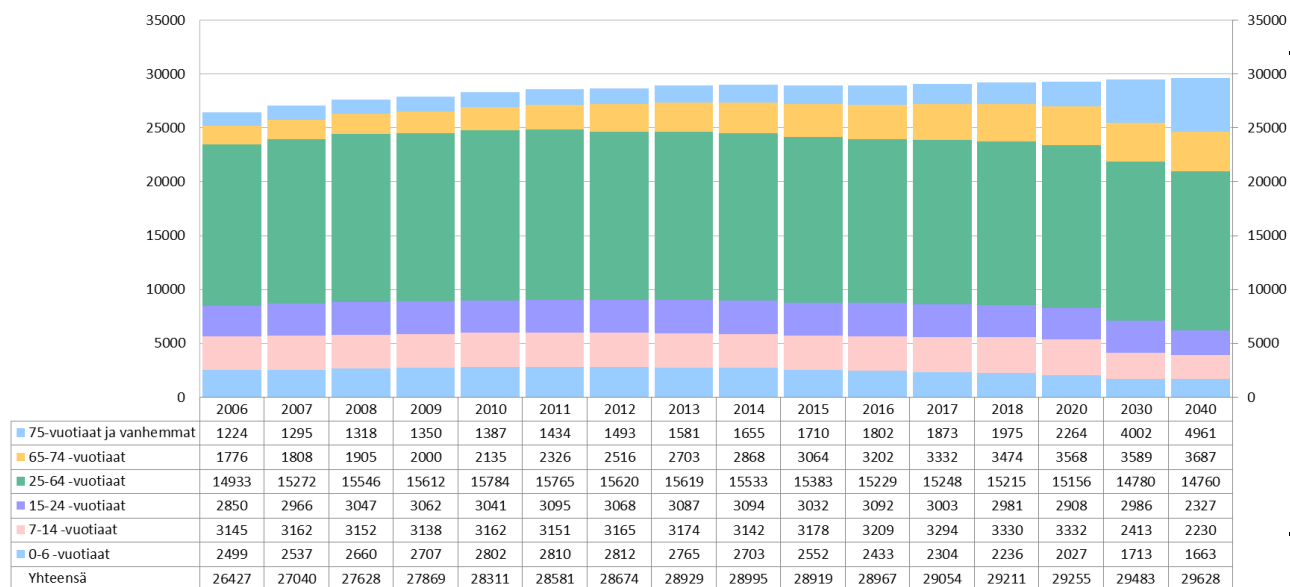
Taloussuunnitelmavuosina 2020 – 2022 tähdätään strategian mukaiseen vuosittaiseen prosentin kasvuun. Vihdin kunnan asukasluku 31.12.2018 oli 29 228 ja asukasluku elokuussa 2019 oli 29 169 henkilöä. Tilastokeskus arvioi Vihdin kunnan asukasluvuksi 29 255 asukasta vuodelle 2020, 29 483 asukasta vuodelle 2030 ja vuodelle 2040 yhteensä 29 628 asukasta. Väestömäärän kehitystä ja muutoksia seurataan jatkuvasti, jotta ennusteita pystytään tarkentamaan ja arvioimaan kehityksen vaikutuksia palvelutuotantoon. Kunnan oma kasvutavoite on selkeästi Tilastokeskuksen arvioimaa nopeampaa ja niihin tulee vaikuttamaan merkittävästi myös Suomen hallituksen toteutuspäätökset koskien Turun tunnin junaa.

	Valmistuneet asunnot yhteensä	Valmistuneet valtion tukemat ARA-vuokra-asunnot yhteensä	Valmistuneet ASO-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset vuokra-asunnot	Valmistuneet vapaarahoitteiset omistusasunnot
2019	137	0	0	57	80
2018	167	0	0	20	147
2017	155	63	0	38	54
2016	54	-	-	-	-
2015	73	-	22	-	-
2014	52	-	-	-	-

TAULUKKO 7. Asuntotuotannon 1.8 mukainen tilanne vuosina 2014-2018.

KUVIO 3. Asukasluvun kehitys 2010–2022. Lähde: Tilastokeskus ja Kunnan oma ennuste.

KUVIO 4. Väestön kehitys ikäryhmittäin 2006–2018, 2020,2030,2040. Lähde: Tilastokeskus

4 TALOUSARVIOESITYS

4.1 TALOUSARVION JA TALOUSSUUNNITELMAN RAKENNE, SITOVUUS JA SEURANTA

4.1.1 Talousarvion rakenne ja sitovuus

Kuntalain 110 §:ssä on talousarvioperiaatteita koskevat säännökset. Valtuuston on vuoden loppuun mennessä hyväksyttävä kunnalle seuraavaksi kalenterivuodeksi talousarvio ottaen huomioon kuntakonsernin talouden vastuut ja velvoitteet. Talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on hyväksyttävä taloussuunnitelma kolmeksi tai useammaksi vuodeksi. Talousarviovuosi on taloussuunnitelman ensimmäinen vuosi.

Talousarvio ja -suunnitelma on laadittava siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset kunnan tehtävien hoitamiseen turvataan. Talousarviossa ja -suunnitelmassa hyväksytään kunnan ja kuntakonsernin toiminnan ja talouden tavoitteet. Taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan.

Talousarvion käyttötalousosassa perustelut, tavoitteet, tunnusluvut, määrärahat ja tuloarviot esitetään toimitelimitäin. Talousarviossa esiintyvät tunnusluvut ja perustelut ovat ohjeellisia ja niiden oleellisista poikkeamista on raportoitava toimitelimille. Toimitelimet seuraavat talousarvion toteutumista hyväksymällä käyttösunnitelmilla. Mikäli lautakunta ei hyväksy erillistä käyttösunnitelmaa talousarvion hyväksymisen jälkeen, käyttösunnitelma muodostuu lautakuntaehdotuksesta ja siihen tehdyistä mahdollisista kunnanvaltuuston tekemistä muutoksista.

Talousarvio on käyttötalouden osalta sitova valtuustoon nähden toimitelimitäin, kunnanhallitukseen nähden tulosalueittain, viranhaltijoihin sekä tulosalueen johtoon nähden yksiköittäin. Sitova määräraha on toimintakate ja sitovina tavoitteina yleisosassa esitetyt strategiset teot. Toimintakatetta laskettaessa ei oteta huomioon käyttöomaisuuden myynnistä kertyviä myyntivoittoja tai myyntitappioita. Myyntivoittoja ei siten voi käyttää tulosalueen tai toimitelimen menojen katteeksi, eikä myyntitappioita tarvitse kattaa muilla tuloilla tai menojen vähennyksillä.

Tuloslaskelmaosassa esitettävät kokonaistalouden keskeiset erät ovat varsinaisen toiminnan tuotot ja kulut, verotuotot, valtionosuudet ja suunnitelman mukaiset poistot. Tuloslaskelmaosassa osoitetaan, miten tulorahoitus riittää palvelutoiminnan menojen, rahoitusmenojen ja käyttöomaisuuden kulumista kuvaavien suunnitelman mukaisten poistojen kattamiseen. Rahoitukseen merkityt tulot ja menot ovat sitovia kunnanvaltuustoon nähden tuloslaskelmalajeittain.

Investointiosa sisältää investointisuunnitelmat talousarviovuodelle ja taloussuunnitelmavuosille. Investointisuunnitelma on muusta talousarviosta poiketen viiden vuoden mittainen. Investointiosassa ovat koottuna kunnan investointimenot ja tulot. Käyttöomaisuushankinnat, jotka ovat 10 000 euroa tai suurempia tai kuuluvat ensikertaiseen kalustamiseen, käsitellään investointiosassa. Jos hankkeen toteutuminen siirtyy talousarviossa arvioidusta aikataulusta, jaksotetaan investoinnin rahoitustarve uudelleen suunnitteluvuosille. Automaattisesti siirtyvää määrärahaa ei ole. Investointitoiminnan rahoitusosuuksina talousarviossa esite-

tään muun muassa arvioidut valtion ja muiden yhteisöjen rahoitusosuudet. Investoinnit ovat sitovia valtuustoon nähden toiminnoittain. Tähän tekee poikkeuksen maaomaisuuden myynti ja aineettoman käyttöomaisuuden myynti, joka on sitova menoperusteisesti.

Rahoitusosassa osoitetaan miten talousarvio vaikuttaa kunnan maksuvalmiuteen. Rahoitusosa on jaettu kahteen osaan. Ensimmäisessä osassa kuvataan varsinaisen toiminnan ja investointitoiminnan kassavirtaa. Tästä nähdään, miten tuloslaskelmaosan vuosikate ja muu tulorahoitus riittävät investointimenojen kattamiseen. Toisessa osassa arvioidaan rahoitustoiminnan kassavirta. Rahoitusosassa siis kootaan tulorahoituksen ja investointien sekä anto- ja ottolainauksen kassavirrat yhteen laskelmaan. Jos tulorahoitus ei riitä menoihin, on rahoitusosassa osoitettava tarvittava rahoitus. Rahoitusosassa esitetään talousarviovuodelle valtuudet talousarviolainojen ja lyhytaikaisten lainojen enimmäismääriin.

Vihdin kunnan tilapalvelut on laskennallisesti eriytetty taseyksikkö. Kunnanvaltuusto päättää tilapalvelun toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Tilapalveluita sitoo edellä esitettyjen sitovuustasojen lisäksi jäänöspääoman korko.

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eriytettynä taseyksikkönä. Kunnanvaltuusto päättää vesihuoltolaitoksen toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet. Vesilaitoksen sitovia eriä valtuustoon nähden ovat peruspääomalle perittävä korko, tilikauden tulos ja investoinnit toiminnoittain. Vesihuoltolaitoksen talousarvio- ja suunnitelma liitetään osaksi kunnan talousarviota ja -suunnitelmaa, jonka valtuusto hyväksyy.

4.1.2 Seuranta

Talousarvion toteutumista seurataan kuukausittaisella raportoinnilla, joka toteutetaan kunnanhallitus- ja lautakuntatasolla. Toimielimet valvovat alaistaan toimintaa käyttösuunnitelmatason ja investointiosan raportoinnilla ja lisäksi esittävät sanallisen selvityksen poikkeamien syistä sekä toimenpiteistä, joita poikkeamien hallitsemiseksi tarvitaan. Talousraportit laaditaan seuraavina kuukausina: helmikuu, maaliskuu, huhtikuu, kesäkuu, elokuu, syyskuu, lokakuu. Raportit aikataulutetaan kunnanhallituksen ja lautakuntien kokousaikataulujen mukaisesti.

Kesäkuun toteumasta tehdään laajempi osavuosikatsaus, joka korvaa perinteisen talousraportoinnin. Osavuosikatsauksessa on kuukausittaista talousraporttia kattavampi kuvaus talouden toteutumasta sekä koko vuoden ennusteesta. Talouden toteutumisen lisäksi osavuosikatsauksessa kuvataan toiminnallisten tavoitteiden toteutumista sekä muita keskeisiä tunnuslukuja, kuten asukasluvun ja työttömyysasteen kehitystä. Osavuosikatsaus ja syyskuun talousraportti toimitetaan tiedoksi myös kunnanvaltuustolle.

4.2 VIHTA-TASAPAINOTUSOHJELMAN TOIMENPITEET

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	2020	2021	2022 YHTEENSÄ	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kunnanhallitus	Postituksen ja monistuksen toimintojen uudelleenjärjestely	20 000	40 000	40 000	100 000 Monistus ostopalveluna (kustannuksia ei huomioitu, kohdentuminen suoraan kullekin yksikölle), postitus respaan, monistamonhoitajan (50%) tehtävien uudelleen järjestely.
Kunnanhallitus	Demokratiakustannusten vähentäminen	20 000	20 000	20 000	60 000 Toimielinrakenteen arviointi, kokousten taajuus ja kesto, kokoustarjoilut, kokouspalkkioiden arviointi (arvioitu säästö 10 % kustannuksista)
Kunnanhallitus	Vapaaehtoiset henkilöstösäästöt	0	0	0	0 Kannustetaan vapaaehtoisin henkilöstösäästöihin (esimerkiksi talkoovapaiden jatkaminen), kiinnitetään erityistä huomiota huolelliseen henkilöstösuunnitteluun/lomasuunnitteluun. Neuvotellaan mahdollisuudesta vaihtaa lomarahat vapaiksi 2020 keväällä.
Kunnanhallitus	Kunnan suurimpien ostettujen tukipalvelujen sopimuksien uudelleen neuvottelu	55 000	55 000	55 000	165 000 Tavoitellaan 5% säästöä vuotuisten sopimusten kokonaisarvosta (Kunnan Sarastia Oy, Kuntien Tiera Oy)
Kunnanhallitus	Yhteisökehittäjän tehtävän rekrytointin keskeyttäminen	55 000	55 000	55 000	165 000 Strategian mukaisten osallisuuden, vaikutusmahdollisuuksien ja asiakaspalvelun kehittäminen vähenee, mahdollisuus osallistuvan budjetoinnin toteuttamiseen heikkenee.
Kunnanhallitus	Perusturvakuntayhtymä Karviaisen tuottavuuden kehittäminen	1 101 163	2 301 163	2 301 163	5 703 489 Perusturvakuntayhtymä Karviaiselle Vihdin kunnanhallituksen 2.9.2019 asettama lisätasapainotustavoite
TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	2020	2021	2022 YHTEENSÄ	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Lasten ja nuorten lautakunta	Työhyvinvoinnin vahvistaminen ja sijais- sekä sairauslomakustannusten pienentäminen 10 %	0	0	0	0 Sairauspoissaolokustannukset ovat nousseet kunnassa merkittävästi ja tärkeää löytää toimenpiteitä, joilla sairauspoissaoloja voidaan ennalta ehkäistä. Tavoitena on, että varhaiskasvatuksen ja opetuksen sairaus- ja sijaiskustannuksia saadaan vähenemään. Niiden todellinen kustannus kunnalle on noin 0,4 miljoonaa euroa.
Lasten ja nuorten lautakunta	Varhaiskasvatuksen lapsimääräkehityksen sekä olemassa olevien varhaiskasvatuspaikkojen (= kapasiteetin) tarkastelu	0	140 000	400 000	540 000 Määräaikaisen henkilöstön väheneminen. Laskettu varovaisuusperiaatteella 10 varhaiskasvatustyöntekijän vähentämisellä per vuosi alkaen 2021.
Lasten ja nuorten lautakunta	Koulujen oppilasmääräkehityksen sekä olemassa olevien oppilaspaikkojen (= kapasiteetin) tarkastelu	0	206 250	605 000	811 250 Määräaikaisen opetushenkilöstön väheneminen, kun yleisopetuksen ryhmiä vähennetään lapsimäärän pienemisen sekä ryhmäkokojen tarkastelun myötä. Pyritään välttämään opetusryhmiä, joiden lapsimäärä jäisi alle 20 oppilaan. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoimenpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista.
Lasten ja nuorten lautakunta	Oinasjoen koulun lakkauttaminen	45 833	110 000	110 000	265 833 Henkilöstökulujen vähenys vuositasona noin 110 000 euroa. Kiinteistöön liittyvät ilmoitettu kaavoitus- ja teknisen lautakunnan alla. Kasvavien koulukulujen suuruudeksi arvioitu 40 000 euroa. Koulun loppuessa lasten vanhemmille taataan oikeus valita lastensa koulu Vihdin kirkonkylältä tai Nummelasta. Koulukyytien turvallisuus varmistetaan, alakoululaisten koulukyytien pysäkkejä ei sijoiteta II-tielle.
Lasten ja nuorten lautakunta	Erityisen tuen oppilaiden opetuksen järjestäminen	0	160 417	385 000	545 417 Käydään lävitse erityisopetuksen järjestämistä Vihdin kunnassa ja uudelleenarvioidaan toimintaa. Erityistä tukea ja tehostettua tukea saavien oppilaiden lukumäärä on yli 10 prosenttiyksikköä suurempi kuin muissa Kuuma-kunnissa. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoimenpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista.
Lasten ja nuorten lautakunta	Valtakunnallisen perusopetuksen tuntijaon muuttaminen Vihdissä	25 000	60 000	60 000	145 000 Perusopetuksen tuntijaon pienentäminen 226 tunnista 224 tuntiin.
Lasten ja nuorten lautakunta	Koulunkäyntiohjaajien määrän vähentäminen	0	66 667	160 000	226 667 Määräaikaisten koulunkäyntiohjaajien määrää vähennetään 10% eli noin 8 henkilöllä. Oppilaiden saama ohjauksen ja tuen kokonaisresurssi vähenee ja sitä kohdistetaan uudelleen. Tulevan lukuvuoden 2020-2021 suunnittelussa otetaan huomioon tasapainottamistoimenpiteet siinä määrin kuin se on mahdollista.
Lasten ja nuorten lautakunta	Määräaikaista opettajaa ei palkata kesän ajaksi	0	450 000	450 000	900 000 Määräaikaista opettajaa ei palkata kesän ajaksi

TOIMIELIN	TOIMENPIDE-ESITYS	2020	2021	2022 YHTEENSÄ	VAIKUTUSTEN ENNAKKOARVIOINTI
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Tyhjistä tiloista luopuminen	50 000	220 000	220 000	490 000 Vajaalla käytöllä ovat mm. RAKVES Palmakiinteistöissä, Kirkkoniemien käyttötapa muutoksen kautta Pitäjänkeskus (suojeltu = ei täysin kylmäksi), Tervelammen koulu ja päiväkot, Niuhalan vanha koulu, Haimoon koulu ja keittolarakennus, Lankilan kulttuurikeskus (Viipale)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Oinasjoen koulun sulkeminen	36 000	36 000	36 000	108 000 Lämmityskustannuksien vähentyminen. Lisäksi keittiön peruskorjaus voidaan jättää toteuttamatta 2020 (arvio 190t€)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	KETS -ohjelmointi	70 000	140 000	140 000	350 000 Tavoitellaan merkittäviä säästöjä kiinteistöjen energiankäyttöön. Laskettu 5% säästön mukaan. Saannot täsmätyvät energiatehokkuusselvitysten kautta.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Uusituvan energian käyttöön otto. Kohdekohtaisesti saavutettavissa 1-5% säästöt	30 000	45 000	60 000	135 000 Aurinkoenergiaratkaisut. Joko avaimet käteen toimituksen tai omina investointeina. Arvio perustuu 5% säästöön
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Siirtyminen LED valaisimiin	20 000	35 000	50 000	105 000 Valaisinten muuttaminen LED tekniikalle edellyttää vanhojen valaisimien korvaamista LED valaisimilla. Säästö syntyy ensisijassa LED pienemmästä energiakulutuksesta (n. 30% aikaisempiin valaisimiin verrattuna), mahdollisuudesta ohjata valaistusta havaitun liikenteen mukaan (ei pelkästään kellokytkimellä - voidaan ajaa esim. 10% teholla jos ei ole kulkijoita) sekä huomattavasti perinteisiä valaisimia pidemmistä huoltoväleistä.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Vesilaitoksen palvelumaksujen tarkistaminen	15 000	15 000	15 000	45 000 Korotetaan palvelumaksuja (mm. liittämismaksu, sulk- ja avausmaksu, tuntiinnat yms. ja lisätään uutena tonttihoitojen saneerausmaksu)
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Vesilaitoksen päivystyksen kehittäminen	20 000	40 000	40 000	100 000 Tuntipalkkaiset työjohtaja kuukausipalkalle ja päivystyskorvauksen piiriin. Mikäli neuvotteluissa ei onnistuta, kilpailutetaan päivystys sopimus.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Aurinkoenergiakokeilu vedenottoilla ja puhdistamoilla	15 000	15 000	15 000	45 000 Aurinkokennot puhdistamojen katoille ja ainakin Isolähteen vedenottamolla - mahdollisesti muillakin. Arvioitu noin 10 % energiakustannuksista.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Kiinteistöveroselvitys	50 000	150 000	250 000	450 000 Kiinteistöveroselvittäjä on vuoden 2019 aikana osoittanut rekistereistä noin 25000 neliometriä puuttuvaa kerrosalaa, jonka vaikutus saatettuna kiinteistöveron piiriin on noin 50 000 euroa. Ennen kiinteistöveroselvityksen käynnistymistä arvioitiin rekisteristä puuttuvan pinta-alaa kaikkiaan noin 0,5 miljoonan euron edestä. Tavoitteena on, että kaikki puuttuva pinta-ala olisi verotuksen piirissä vuoteen 2022 mennessä. Siten kokonaisvaikutus talouteen ajanjaksolla 2020-2022 olisi 800 000 euroa, mutta vuosittainen vaikutus puuttuvan pinta-alan päädyttyä rekistereihin vuodesta 2022 eteenpäin noin 500 000 euroa. Toimenpiteiden säästövaikutus arvioitu varovaisuusperiaatteella.
Ympäristölautakunta	Rakennusvalvonnan takojen tarkistus	15 000	15 000	15 000	45 000 Rakennusvalvonnan käsittely- ja lupataksaan esitettiin keväällä 2019 korotusta taksan saattamiseksi vastaamaan seudun keskitasoa. Muutos hyväksyttiin ympäristölautakunnassa vain osittain, minkä vuoksi rakennusvalvonta ei vuonna 2019 tule saavuttamaan talousarviossa asetettua tuottotavoitetta. Keväällä 2020 esitys lupamaksujen päivittämisestä on tehtävä ympäristölautakunnalle uudelleen.
Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	Toimitusten ottaminen omaksi työksi 1.8.2020 alkaen	10 000	30 000	30 000	70 000 Kiinteistötoimitusten ottaminen omaksi työksi sekä vähentää maksettavia kuluja, että lisää kunnan saamaa tuloa. Kulujen väheneminen ja lisätulot jakaantunevat tulevaisuudessa mittaus- ja paikkatietopalveluiden sekä maankäyttöpäalveluiden kesken. Lisätulojen määrä tulee riippumaan toimitusten määrästä ja vaihtelevaan vuosittain. Aikaisin mahdollinen ajankohta toimitusten aloittamiseen on elokuu 1.8.2020 Sepänpihan kotinäyttelyn järjestelyiden vaatiman henkilöresurssin vuoksi.
YHTEENSÄ		1 650 976	4 403 475	5 510 141	11 570 655

TAULUKKO 8. Vihdin tasapainotusohjelma Vihdan toimenpiteet 2020-2022.

4.3 TALOUSARVIOEHDOTUKSEN YHTEENVETO

4.3.1 Toimintatuotot

Vuoden 2020 ulkoiset toimintatuotot kasvavat vuoden 2019 talousarvioennusteeseen nähden 307 tuhatta euroa ja vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna laskevat 1,46 miljoonalla eurolla. Merkittävimmät erot vuoden 2019 talousennusteeseen johtuvat tukien ja avustusten arvioidusta noususta vuodelle 2020 sekä myyntituottojen kasvusta. Myyntituottoja kasvattavat arvioidun kotikuntakorvausten määrän kasvaminen sekä Sepänpihan Kotinäyttelystä arvioidut lipputulot. Toimintatuottojen maksutuottaja pienentävät maan- käyttö- ja kehittämiskorvauksien pieneneminen noin 225 tuhannella eurolla.

Ulkoisten toimintatuottojen kokonaismäärä vuonna 2020 on yhteensä 17 598 673 euroa.

4.3.2 Toimintakulut

Toimintakulujen osuus talousarvion kokonaismenoista on noin 92 prosenttia. Ulkoisten toimintakulujen odotetaan kasvavan vuoden 2019 talousarvioennusteeseen nähden 0,2 prosenttia eli noin 340 tuhatta euroa ja vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden toimintakulut kasvavat noin 8,9 miljoonaa euroa. Toimintakulujen kasvaminen vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden johtuu henkilöstökulujen kasvamisesta 2,8 miljoonalla eurolla ja palvelujen ostojen kasvamisesta 6,3 miljoonalla eurolla. Näiden taustalla on pääosin kunta-alan palkkojen korotukset, lomarahaleikkauksen päättymisen huomioiminen lomapalkkavelassa sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen toimintakulujen voimakas kasvu vuosina 2018 ja 2019. Kasvua vuoden 2019 talousarvioennusteeseen nähden hidastavat Vihta-ohjelmassa esitetyt talouden tasapainotustoimet. Toimintakulujen kokonaismäärä vuonna 2020 on yhteensä -166 863 431 euroa.

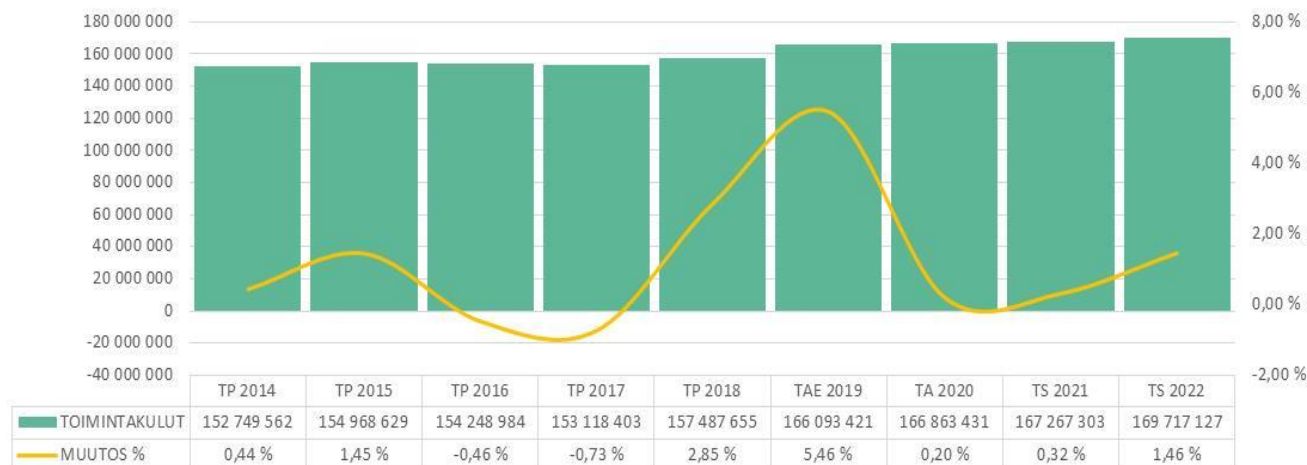
Henkilöstökulut, palvelujen ostot, aineet, tarvikkeet ja tavarat sekä avustukset

Henkilöstökuluja on budjetoitu vuodelle 2020 yhteensä 49 131 171 euroa. Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna 3,22 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 talousennusteeseen nähden 205 091 tuhatta euroa. Henkilöstökuluja kasvattavat tilinpäätökseen verrattuna vuodelle 2019 tehdyt toimenpiteet mm. kunnan oma palkkaohjelma (130 tuhatta euroa), lomarahaleikkauksen päättymisen 2020 huomioiminen lomapalkkavelassa (noin 700 tuhatta euroa), vuonna 2018 tehty tuntikehyslisäys (240 tuhatta euroa), organisaatiouudistukseen liittyvien vakanssien huomioiminen koko vuodelta, uudet esitetyt vakanssit, kunta-alan palkkojen korotukset (noin 1 045 tuhatta euroa), määräaikaisten opettajien palkkaaminen koko vuodeksi (noin 450 tuhatta euroa). Vuodelle 2020 palkkoihin ja palkkioihin on laskettu 1,5 prosentin kasvu 1.4 alkaen. Henkilöstökulujen kokonaisuutta taas vähentävät henkilöstösivukulujen väheneminen vuosina 2019 ja 2020 sekä vuodelle 2020 kohdistuvat Vihta-ohjelman tasapainotustoimenpiteet.

Palvelujen ostot kasvavat vuoden 2019 talousarvioennusteeseen nähden noin 780 tuhannella eurolla ja vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna 6,3 miljoonalla eurolla. Suurin syy palvelujen ostojen kasvuun on Perusturvakuntayhtymä Karviaisen oman toiminnan kustannusten hallitsematon kasvu vuonna 2018 ja 2019. Tehdyssä talousarvioesityksessä on laskettu Perusturvakuntayhtymä Karviaisen omien menojen osalta 2,8 prosentin kasvu muutettuun talousarvioon nähden sekä erikoissairaanhoidon osalta 5,8 prosentin kasvu talousarvioon nähden. Luvut pohjautuvat erikoissairaanhoidon osalta Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiriin omaan ennusteeseen sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen osalta yhtymähallituksen tekemään talousarvioesitykseen ja siihen tehtyyn Vihta-ohjelman 1,1 miljoonan euron tasapainotustoimenpiteeseen.

Aineissa, tarvikkeissa ja tavaroissa kasvu vuoden 2019 ennusteeseen on 108 tuhatta euroa ja vuoden 2018 tilinpäätöksen nähden määräraha laskee 61 tuhatta euroa. Merkittävimmät kasvua aiheuttavat tekijät ovat

tilapalvelun lämmitys- ja sähkökustannuksien kasvaminen. Kasvua yritetään hillitä Vihta-ohjelmassa olevilla energiatehokkuustoimenpiteillä. Avustuksien osalta kasvu vuoden 2019 ennusteeseen on 76 tuhatta euroa ja tilinpäätökseen 2018 yhteensä 138 tuhatta euroa. Kasvun taustalla on kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan alaisten avustusten kasvaminen vuodelle 2019 sekä lasten ja nuorten lautakunnan nuorisopalveluiden avustusten kasvaminen vuodelle 2020. Muut toimintakulut laskevat vuoden 2019 ennusteeseen nähden 401 tuhatta euroa ja vuoden 2018 tilinpäätökseen nähden 222 tuhatta euroa. Merkittävimmät muutokset liittyvät yksittäisiin käyttöomaisuuden myyntitappioihin sekä tehdyistä leikkauksista talousarviovalmistelun yhteydessä.

KUVIO 5. Ulkoisten toimintakulujen kehitys 2014–2022

4.3.3 Verotulot

Kunnan verotulot muodostuvat kunnan tuloverosta, osuudesta yhteisöveron tuottoon ja kiinteistöverosta.

Kunnan tulovero

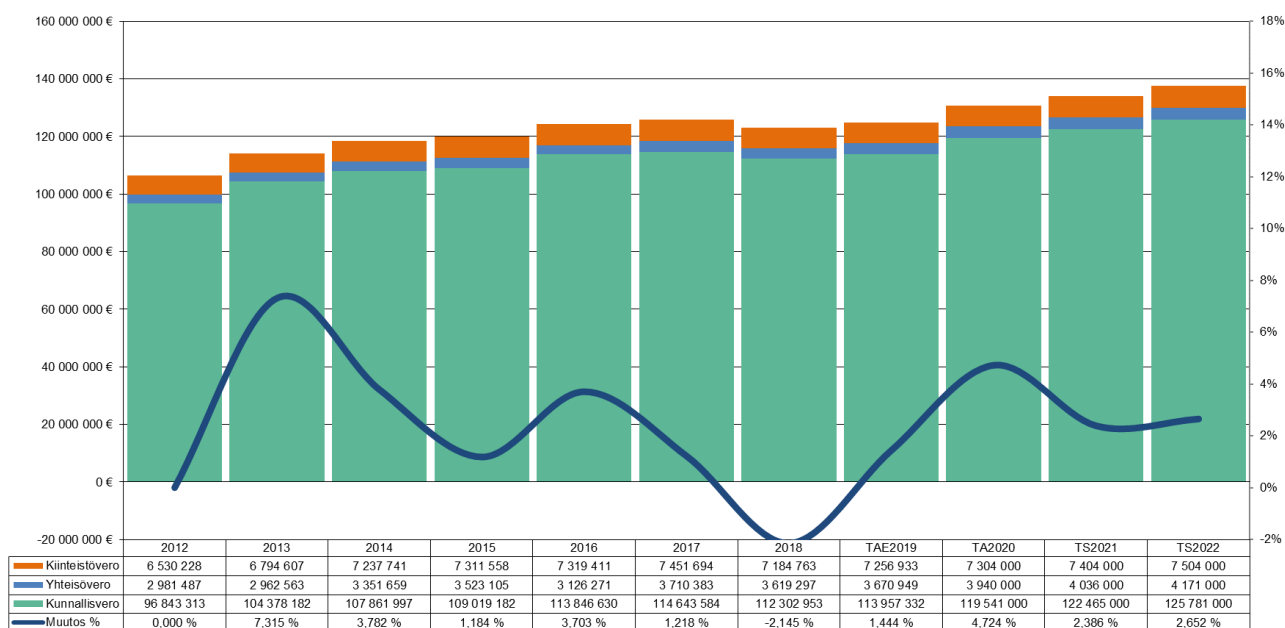
Kunnallisvero on kunnalle maksettava tulovero. Kunnat vahvistavat kunnallisveroprosenttinsa vuosittain. Veromenettelystä annettu laki (1558/1995) 91 a säättää, että kunnan tulee ilmoittaa Verohallinnolle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus. Kunta ilmoittaa tuloveroprosentin neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella. Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momentissa säädettyä aikana taikka Verohallinnon myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Vuodelle 2020 Vihdin kunnallisveroprosentti pysyy 20,5 prosentissa.

Vuoden 2019 talousarvioennuste arvio, että kunnallisverokertymä laskisi vuonna 2019 noin 114 miljoonaan euroon eli noin 6,8 miljoonaa euroa pienemmäksi kuin talousarviossa varauduttiin. Alkuvuoden verotilitykset ovat olleet 8,4 miljoonaa euroa edellisvuotta pienemmät. Suurin osa pudotuksesta johtuu kuitenkin verotuksen valmistumisesta ja verotilitysten maksuunpanoaikatauluissa tapahtuneista muutoksista.

Kunnallisveron ennakonpidätyksen kertymät eivät ole kasvaneet odotetulla tavalla vuonna 2019. Kuntaliiton arvion mukaan ennakkoita olisi pitänyt kertyä kunnille syyskuun loppuun mennessä noin 500 miljoonaa euroa toteutunutta enemmän ilman verokorttiuudistusta sekä Tulorekisteri-ilmoittamisen ongelmia. Verohallinnon tekemien selvitysten perusteella suurin osa kertymävajeesta johtuu verokorttiuudistuksesta ja tulorekisterinongelmat selittävät vain murto-osan (13%) vajeesta. Verokorttiuudistuksessa on kyse siitä, että uudessa ennakoperintämenettelyssä on luovuttu palkkakausi-kohtaisista tulorajoista ja sivutulokor-teista, jonka johdosta ennakonpidätykset on toimitettu alkuvuodesta huomattavasti aiempaa käytäntöä

alhaisempina. Verohallinnon laatiman selvityksen perusteella verokorttiuudistuksesta johtuva kertymävaje alkaa korjaantua suurelta osin vasta joulukuussa tehtävissä ennakonpidätyksissä. Täten loppusyksyn aikana kertymävaje kasvaa edelleen kuukausittain, elleivät veronmaksajat korota laajasti veroprosenttejaan tai verokorttien vuosittaiset ansiorajat ylity laajasti. Tilityksissä korjausliike näkyisi siten suuremmassa määrin vasta tammikuussa. Lopullisesti vaje korjaantuu vasta verotuksen valmistuessa kesästä 2020 alkaen.

Vihdin kunnan verotilitysarviot pohjautuvat varovaisesti arvioituihin Kuntaliiton ennusteisiin. Kuntaliiton veroennustekehikossa vuoden 2019 ennakoverojen kertymävajeeksi on uudistusten johdosta oletettu - 600 miljoonaa euroa. Verokorttiuudistus on pysyvä muutos. Vaikka kertymävaje korjaantuu vuoden 2019 kunnallisverojen osalta vuoden 2020 aikana, niin Kuntaliiton oletuksena on, että verovuoden 2020 ennakoverot kertyvät taas samalla tavalla jättäen vuoden 2020 ennakot vastaavasti alemmalle tasolle. Kunnallisverotilityksiä vuodelle 2020 arvioidaan 119 541 000 euroa.

KUVIO 6. Verotulojen kehitys verolajeittain 2012–2021. Lähde: Kuntaliitto

Osuus yhteisöveron tuotosta

Yhteisövero on osakeyhtiöiden ja muiden yhteisöjen maksama tulovero, jonka saajia ovat valtio, kunnat ja seurakunnat. Yhteisöverokanta on 20 prosenttia. Vuonna 2016 Vihdin kunnan jako-osuus oli 30,92 prosenttia, vuonna 2017 30,34 prosenttia ja vuonna 2018 31,35 prosenttia. Jako-osuuden arvioidaan pysyvän vuonna 2020 vuoden 2019 tasolla eli olevan 31,30 prosenttia.

Yhteisöveroennusteessa ei ole huomioitu hallituksen vuosille 2020-2023 linjaamia kone- ja laiteinvestointien korotettuja poistoja eikä aineettomien investointien 50 % ylimääräistä verovähennystä. Näiden esitysten lopullisesta sisällöstä tai niiden verotuloja vähentävästä vaikutuksesta ei ole vielä tarkempaa tietoa. Kunnille muutosten vaikutukset aiotaan kompensoida yhteisöveron jako-osuutta korottamalla.

Vuoden 2020 yhteisöverotuoton ennustetaan olevan 3 940 000 euroa.

Kiinteistövero

Kiinteistövero on kiinteistöveroprosentin mukainen osuus kiinteistön arvosta. Kiinteistöverolain 11 §:n mukaan kunnanvaltuusto määrää kunnan kiinteistöveroprosenttien suuruuden laissa säädettyjen vaihteluvälien rajoissa vuosittain etukäteen samalla, kun se vahvistaa varainhoitovuoden tuloveroprosentin.

Kiinteistöverotulojen arvioidaan olevan vuonna 2020 yhteensä 7,3 miljoonaa euroa. Vuonna 2020 jatketaan 2018 alkanutta kiinteistöveroselvitystä, jossa varmennetaan rekisterissä olevan rakennuskannan oikeellisuus.

KIINTEISTÖVEROPROSENTIT		2020	2019
		%	%
vakituinen asunto	0,41 - 1,00	0,45	0,45
muu asuinrakennus	0,93 - 2,00	1,00	1,00
yleinen	0,93 - 2,00	0,95	0,95
rakentamaton rakennuspaikka	3,95 - 6,00	4,00	4,00
yleishyöd. yhteisön kiinteistö	0,00 - 2,00	0,00	0,00

TAULUKKO 9. Kiinteistöveroprosentit 2019 - 2020

4.3.4 Valtionosuudet

Valtionosuusjärjestelmän tavoitteena on kuntien vastuulla olevien palvelujen saatavuuden varmistaminen tasaisesti koko maassa kohtuullisella veroasteella. Tämä toteutetaan tasaamalla palvelujen järjestämisen kustannuseroja sekä kuntien välisiä tulopohjaeroja. Kunnan valtionosuusrahoitus muodostuu hallinnollisesti kahdesta osasta: valtiovarainministeriön hallinnoimasta kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta (1704/2009) ja opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annetun lain (1705/2009) mukaisesta valtionosuusrahoituksesta, jota hallinnoi opetus- ja kulttuuriministeriö.

Kustannusten laskennallinen määrä perustuu uudessa järjestelmässä kunnan ikärakenteen ja sairastavuuden lisäksi kunnan muihin ominaispiirteisiin, kuten muun muassa työttömyysasteeseen, vieraskielisyyteen ja asukastiheyteen. Laskennallisia kustannuksia verrataan järjestelmässä kunnan omarahoitusosuuteen, kunnalle maksettaviin valtionosuuden lisäosiin sekä verotulojen tasaukseen, joka tehdään valtionosuuksien yhteydessä.

Valtiovarainministeriö sekä Opetus- ja kulttuuriministeriö tekevät lopullisen päätöksen vuoden 2020 maksettavista valtionosuuksista joulukuussa 2019. Talousarviossa on käytetty ennustamisen apuna Kuntaliiton julkaisemia materiaaleja. Nykyisten ennusteiden mukaan kunnille myönnetään valtionosuutta yhteensä 9 219 miljoonaa euroa vuonna 2020 (8 608 miljoonaa euroa vuonna 2019). Kuntien valtionosuudet (ml. veromenetysten kompensatiot) kasvavat 610 miljoonaa euroa (+7,1 %, 111 €/asukas) vuodesta 2019 vuoteen 2020.

Valtionosuuden muutokseen vaikuttavat mm. vuodelle 2020 tehtävä kuntien ja valtion välinen kustannustenjaon tarkistus (+102 milj. €) ja valtionosuuden kautta kunnille maksettavat veromenetysten kompensatiot (+285 milj. €) sekä veromenetysten erottaminen erilliselle momentille. Kilpailukykysovimuksen leikkauksen pieneminen (-264 milj.€) ja tehdyt indeksikorotukset (166 milj. €).

Valtionosuusprosentti nousee 0,09 prosenttiyksikköä ja on 25,46 vuonna 2019 (25,37 vuonna 2019).

VALTIONOSUUDET	TP2017	TP2018	TAE2019	TA2020	TS2021	TS2022
Peruspalvelujen valtionosuus	28 208 991	27 657 931	28 841 730	21 953 396	21 780 085	22 159 084
Verotuloihin perustuva tasaus	-1 528 056	-1 653 135	-1 592 624	-1 227 589	-1 217 898	-1 239 091
Järjestelmämuutoksen tasaus	0	0	0	0	0	0
Opetus- ja kulttuurit. muut vos	-2 637 662	-3 139 420	-2 882 621	-2 882 621	-2 859 864	-2 909 629
Veromenetysten kompensatiot	-	-	-	10 353 690	10 271 953	10 450 697
Valtionosuudet yhteensä	24 043 273	22 865 376	24 366 485	28 196 876	27 974 276	28 461 061

TAULUKKO 10. Valtionosuudet Vihdin kunnassa vuosina 2017–2022. Lähde: Kuntaliitto, Valtiovarainministeriön Kuntatalousohjelma..

Peruspalvelujen valtionosuuden määrärahan mitoituksessa huomioitavat muutokset (1 000 euroa):

A1-kielen opetuksen varhentaminen	7 500
Alueellisen erikoissairaanhoidon järjestämisen tehostaminen	-22 878
Asukasluvun ja laskentatekijöiden muutosten vaikutus	18 207
Indeksikorotus	165 980
Kiky-leikkauksen pienentyminen	263 732
Kirjastojen perustamiskustannushankkeet	-600
Kotikuntaa vailla olevien kotikuntakorvaukset	1 378
Kuntien digitalisaation kannustinjärjestelmä (siirto momentille 28.90.32)	-10 000
Kuntien verotuloperustemuutosten kompensatioiden siirto momentille 28.90.35	-1 967 000
Lastensuojelun jälkihuollon laajennus	12 000
Muut muutokset	1 805
Oppilaitosten perustamiskustannushankkeet	-7 000
Perheiden ja elämäntilanteiden moninaisuuden tukeminen	2 000
Perustoimeentulotuen kuntien maksuosuuden muutos	8 019
Pitkäaikaistyöttömien eläketukeen liittyvän vähennyksen muutos	-1 700
Säästö omais- ja perhehoidon kehittämisen johdosta	-10 168
Subjekttiivinen varhaiskasvatusoikeus	7 100
Syrjäisyyskertoimen korjaus vuodelle 2020	-400
Syrjäisyyskertoimen korjaus vuosille 2017-2019	4 100
Vaasan keskussairaalan muutos laajan päivystyksen sairaalaksi	1 000
Valtion ja kuntien välinen kustannustenjaon tarkistus	102 150
Varhaiskasvatuksen ryhmäkokojen pienentäminen	6 700
Yksityisten opetuksen järjestäjien ja yliopistojen arvolisävero	653
Yhteensä	-1 417 422

5 KÄYTTÖTALOUSOSA

Vihdin kunnan tavoitteita, toimenpiteitä ja määrärahoja tarkastellaan, suunnitellaan, seurataan ja ohjataan kuntastrategiaan perustuvien toiminnallisten teiden. Kuntastrategian mukaiset päämäärät sekä niitä toteuttavat strategiset teot ovat esitelty talousarvion yleisiosassa. Käyttötalouso- osassa on esitelty toimielimien ja tulosalueiden sitovat toimintakatteet sekä kuvattu vähintään tulosalueittain palvelutarve 2020-2022, palvelujärjestelmä sekä palveluiden järjestämissuunnitelma. Lisäksi tulosalueen kuvauksessa on esitetty toimintaan vaikuttavat keskeiset tunnusluvut.

Käyttötalouso- san taulukoiden lukuohje

TP 2018	= edellisvuoden tilinpäätös
MTA 2019	= vuoden 2019 muutettu talousarvio
TAE 2019	= vuoden 2019 talousarvioennuste
LTK 2020	= lautakunnan talousarvioesitys vuodelle 2020
TA 2020	= valtuuston päättämä talousarvio 2020
TS 2021 – 2022	= taloussuunnitelmavuodet 2021-2022

5.1 KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Keskusvaalilautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	47 164	94 400	97 000	0	0	0,0	17 085	0
Toimintakulut	-40 586	-66 326	-103 298	0	0	0,0	-42 250	0
Toimintakate	6 578	28 074	-6 298	0	0	0,0	-25 165	0
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-2 442	0	0	0	0	0,0	0	0

Kunnan keskusvaalilautakunta vastaa vaalilain mukaan sille kuuluvista tehtävistä. Vuodelle 2020 ei ole suunnitteilla vaaleja. Kuntavaalit toimitetaan huhtikuussa 2021. Vaalien käytännön toimintaa hoidetaan kunnanhallituksen alaisessa konsernipalvelujen palvelukeskuksessa.

5.2 TARKASTUSLAUTAKUNTA

Tarkastuslautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-26 699	-29 459	-29 461	-29 858	-29 839	101,3	-30 455	-31 084
Toimintakate	-26 699	-29 459	-29 461	-29 858	-29 839	101,3	-30 455	-31 084
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0			0	0
Toimintakulut	-634	-700	-700	-708	-700	100,0	-700	-700

Tarkastuslautakunta valmistelee valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioi, ovatko valtuuston asettamat toiminnalliset ja taloudelliset tavoitteet toteutuneet. Tarkastuslautakunta antaa kultakin vuodelta valtuustolle arviointikertomuksen, jossa esitetään arvioinnin tulokset. Arviointikertomus käsitellään valtuustossa tilinpäätöksen yhteydessä. Kunnanhallitus pyytää lautakuntaa antamaan vastineensa arviointikertomukseen, vastineet käsitellään syyskuun valtuustossa.

Tarkastuslautakunta toimii Kuntalain 84 §:n mukaisen sidonnaisuusrekisterin ylläpitäjänä ja valvoo sidonnaisuuksien ilmoittamisvelvollisuuden noudattamista.

Valtuuston valitseman tilintarkastajan tehtävänä on tarkastaa hyvän tilintarkastustavan mukaisesti tilikauden hallinto, kirjanpito ja tilinpäätös. Hallinnon ja talouden tarkastuksesta säädetään tarkemmin kuntalain 121–125 §:ssä.

5.3 KUNNANHALLITUS

Kunnanhallitus	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	1 781 864	1 955 577	1 856 430	1 878 346	1 888 346	96,6	1 753 346	1 853 346
Toimintakulut	-92 417 892	-95 709 153	-97 643 547	-99 433 144	-98 844 419	103,3	-99 646 574	-101 861 571
Toimintakate	-90 636 028	-93 753 576	-95 787 117	-97 554 798	-96 956 073	103,4	-97 893 228	-100 008 225
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	14 236	20 800	20 800	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-410 842	-339 996	-339 996	-318 122	-318 130	93,6	-318 130	-318 130

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 96 956 073 – 50 000 = - 97 006 073 euroa.

Kunnanhallitus vastaa muun muassa strategisesta suunnittelusta sekä talouden, toiminnan ja maankäytön suunnittelun ja seurannan koordinoinnista, elinkeinopolitiikasta, markkinoinnista ja viestinnästä, asuntopolitiikasta, työllisyyspolitiikasta, omistajapolitiikasta, konserniohjauksesta, henkilöstöpolitiikasta sekä valtuuston käsiteltävien asioiden valmistelusta. Organisatorisesti kunnanhallituksen alaiset viranhaltijat työskentelevät konsernipalveluissa sekä maankäytön, elinkeinotoimen ja markkinoinnin ja viestinnän osalta elinvoimapalveluissa.

5.3.1 Konsernipalvelut

Konsernipalvelut	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	1 772 512	1 950 577	1 851 430	1 753 346	1 753 346	89,9	1 753 346	1 853 346
Toimintakulut	-8 608 679	-9 848 920	-9 396 588	-9 423 188	-9 339 602	94,8	-9 460 713	-9 613 537
Toimintakate	-6 836 167	-7 898 343	-7 545 158	-7 669 842	-7 586 256	96,0	-7 707 367	-7 760 191
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	14 236	20 800	20 800	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-390 632	-313 412	-313 412	-298 864	-298 864	95,4	-298 864	-298 864

Konsernipalvelut huolehtii koko kuntaa palvelevista tukipalveluista, kuten hallinnon, talouden, henkilöstön ja tietohallinnon palvelut, kehittäminen, investointien ja hankinta-asioiden koordinointi. Konsernipalvelut vastaa myös kunnan maaseutu- ja asuntoasioiden hoidosta, maahanmuutosta sekä joukkoliikenteen järjestämisestä. Konsernipalveluiden vastuulla on myös työllistäminen sekä sosiaali- ja terveyspalvelujen osto Perusturvakuntayhtymä Karviaiselta. Laskenta- ja palkanlaskentapalvelut ostetaan Sarastia Oy:ltä ja tietotekniset palvelut Kuntien Tiera Oy:ltä.

Palvelutarve 2020-2022

Vihdin kunnan strategian myötä konsernipalvelun tavoitteena on kehittää sisäistä palvelutuotantoa siten, että kuntalaiset saavat yhä parempaa palvelua. Edistämme asiakaslähtöisyyttä, yhteistyötä ja innovatiivisuutta koko kunnan tasolla strategian toteuttamiseksi. Keskeisiksi kehittämiskohteiksi taloussuunnittelu-

kaudella nousevat osallisuuden ja vaikutusmahdollisuuksien lisääminen, joukkoliikenteen palvelutason parantaminen sekä asiakaspalvelun kehittäminen.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunnan kestävä kasvun ja talouden ohjelman (Vihta 2020-2022) mukaisesti kunnan toimintaa ja taloutta pyritään tasapainottamaan siten, että sen vaikutukset näkyisivät mahdollisimman vähän suoraan asiakkaiden arjessa. Taloudellisesti tiukkana aikana erityisesti sisäisten tukipalvelujen tehtäviä ja toimintoja on kohdennettava strategisesti merkittäviin ja kuntalaisten arkea parantaviin kehittämiskohteisiin.

Konsernipalveluiden henkilöstö koostuu keskitettyjen yleishallinnon, talous-, henkilöstöpalveluiden, joukkoliikenteen, työllistämispalveluiden, tietohallinnon ja kehittämisen sekä maahanmuuton tehtävissä työskentelevistä. Tasapainotustoimien myötä yleishallinnon tehtäviä järjestellään uudelleen siten, että resurssia vähennetään 1,5 henkilötyövuotta. Monistamonhoitajalle (0,5 htv) tarjotaan muuta työtä kunnan palveluksessa ja yhteisökehittäjän (ennen hallintoasiantuntija) tehtävä jätetään toistaiseksi täyttämättä. Lisäresurssia maahanmuuttotyöhön sen sijaan saadaan vielä vuoden 2020 ajan jatkuvasta kolmen kunnan yhteisestä Resurssipankki-hankkeesta, jossa työskentelee kaksi henkilöä (1,5 henkilötyövuotta).

Henkilöstöresurssin vähentäminen tulee aiheuttamaan merkittävästi tehtävien priorisointia ja uudelleenjärjestelyjä. Yhteisökehittäjän tehtävän täyttämättä jättämisestä huolimatta konsernipalvelut pyrkii edelleen edistämään asiakas- ja kuntalaislähtöisyyttä kaikessa kunnan toiminnassa, parantamaan kolmannen sektorin toimintaedellytyksiä, sekä kehittämään kuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Sähköisten palveluiden kehittäminen on ollut kunnan pitkän aikavälin tavoite. Eniten käytetyt sähköiset palvelut on hankittu perusjärjestelmien laajennuksilla tai yleisesti käytetyillä pistemäisillä ratkaisuilla. Vuoden 2019 aikana käyttöön otettavalla sähköisellä asiointialustalla pyrimme tarjoamaan sähköisiä palveluita myös prosesseissa, joihin ei liity perinteisiä tietojärjestelmiä. Tavoittelemme viikonpäivästä ja kellonajasta riippumattomia palveluja, jotka näkyvät kuntalaiselle yhden luukun periaatteella. Pyrimme toteuttamaan palvelut siten, että tiedot tallennetaan suunnitelmallisesti ja niiden käsittely on mahdollisimman tehokasta tai täysin automaattista. Sisäisiä palveluprosesseja tulee mahdollisesti kehittää samalla. Kuntalaisten tulee nähdä palvelukuvaukset kattavasti ja yhdenmukaisesti.

Asiakaspalvelun kehittämistä tukee myös kunnan tavoite poikkihallinnollisen työskentelyn kehittämisestä. Keskeisiä asiakaspalveluprosesseja tarkastellaan asiakkaan näkökulmasta ja kehitetään nopeammaksi ja sujuvammaksi. Kehittäminen edellyttää prosessien ulkopuolista auditointia ja tiivistä yhteistyötä kunnan organisaation sisällä poikkihallinnollisen työskentelyn vahvistamiseksi.

Kuntalaisten osallisuutta ja vaikutusmahdollisuuksia vahvistetaan kehittämällä vuoden 2019 aikana käyttöön otettavaa palautejärjestelmää. Tavoitteena on, että kuntalaiset voivat antaa sekä yleistä että palvelukohtaista palautetta, mahdollisuuksia palautteen antamiseen on eri tilanteissa, palautteeseen reagoidaan luvattulla tavalla ja että palautetta antamalla voi oikeasti vaikuttaa asioihin. Osallisuutta edistävät myös osallistuvan budjetoinnin jatkaminen sekä toimintatavan vakiinnuttaminen osaksi kunnan toimintaa. Osallistuvaan budjetointiin on varattu 50 000 euron suuruinen investointimääräraha, jonka kohdentamiseen kuntalaiset pääsevät suoraan vaikuttamaan.

Konsernipalveluiden tavoitteena on myös edelleen kehittää kunnan toimintamalleja ja sähköisiä alustoja siten, että ne tarjoaisivat mahdollisuuden kuntalaisten, yhdistysten ja erilaisten kuntalaisten yhteenliittymien toiminnalle ja aktiivisuudelle. Tätä tukee myös tavoite järjestöyhteistyön kehittämisestä. Kunnan strategian mukaan kunta on mahdollistaja, alusta jossa aktiiviset kuntalaiset voivat toimia. Tämän tavoitteen mukaisesti kunta pyrkii mahdollistamaan järjestöjen aktiivisen toiminnan ja sitä kautta edistää kuntalaisten

hyvinvointia. Aktiiviset järjestöt ovat myös kunnan elinvoiman kehittymisen kannalta keskeisiä. Vuoden 2020 aikana on tarkoitus linjata tarkemmin järjestöyhteistyön periaatteet ja mahdollistaa yhdessä järjestöjen kanssa kuntalaisten hyvinvoinnin lisääminen.

Kuntastrategian liikkumista koskevia tavoitteita edistetään jatkamalla joukkoliikenteeseen panostamista. Palvelulupauksen toteutumista ja tarkoituksenmukaisuutta tarkastellaan seuraamalla vuorojen käyttöasteita sekä tekemällä tarvittavia korjaustoimenpiteitä toimivuuden varmistamiseksi. Vuoden 2020 aikana pyritään myös löytämään toimiva ratkaisu matkalippuhaasteeseen kehittämällä toimiva lipputuotejärjestelmä.

Kunnan sisäisten palveluiden kehittämisen tavoitteena on viime kädessä parantaa asiakkaan saamaa palvelua. Panostamme edelleen oikea-aikaisen ja ajantasaisen tiedon tuottamiseen johtamisen tueksi. Vuodenvaihteessa käyttöönotettava uusi henkilöstöhallinnon järjestelmä mahdollistaa ajantasaisen tiedon tuottamisen esimiehille mm. henkilöstön sairauspoissaoloista, ja tätä myöten mahdollistaa työkyvyn turvaamisen kannalta riittävän aikaisen puuttumisen sairauspoissaolojen vähentämiseksi.

5.3.2 Sosiaali- ja terveystalouden tulosalue

Sosiaali- ja terveystaloudet	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-83 068 249	-85 173 817	-87 560 913	-89 145 635	-88 641 235	104,1	-89 471 458	-91 520 648
Toimintakate	-83 068 249	-85 173 817	-87 560 913	-89 145 635	-88 641 235	104,1	-89 471 458	-91 520 648

5.3.2.1 Perusturvakuntayhtymä Karviainen

Perusturvakuntayhtymä Karviainen	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-48 894 260	-49 999 036	-51 905 900	-51 935 199	-51 430 799	102,9	-52 659 099	-53 430 353
Toimintakate	-48 894 260	-49 999 036	-51 905 900	-51 935 199	-51 430 799	102,9	-52 659 099	-53 430 353

Palvelutarve 2020 - 2022

Sosiaali- ja terveystalouden määrää ja laatua säätelevät luku- ja asetukset kuten nk. neuvola-asetus neuvolatyön, lääkärivastaanottojen ja suun terveydenhuollon osalta. Sosiaalihuollon lait määrittelevät palvelujen sisällön ja aikarajat, joissa palvelu on tarjottava, ja vammaispalvelulaki määrittää asiakkaiden saamia palveluja määrällisesti ja laadullisesti. Lisäksi hoitoonpääsyn aikarajat on kirjattu terveydenhuoltolakiin. Kaikkia edellä mainittuja aikarajoja ja muita laadullisia tai määrällisiä kriteerejä seurataan valtakunnallisesti ja kriteerien noudattamatta jättäminen aiheuttaa sanktioita valvontaviranomaisten taholta.

Tavoitteena on, että palvelujen saatavuus asiakkaille on valtakunnallisten suositusten mukainen ja alueellisesti tasa-arvoinen. Tavoitteena on myös, että Karviaisen palvelujen saatavuus ja päätösten käsittelyajat noudattavat vähintään erilaisia normitettuja käsittelyaikoja (esim. hoitotakuusäädös/ terveydenhuoltolaki, vammaispalvelulaki, sosiaalihuoltolaki, lastensuojelulaki), mikä on palveluilta vaadittava minimitaso. Palvelujen saatavuutta ja riittävyttä seurataan systemaattisesti odotusaikoja ja käsittelyaikoja seuraamalla. Joissakin palveluissa tavoitteena on minimitasoa korkeampi palvelutaso, kuten esimerkiksi lääkärin vastaanotto-toiminnassa ja suun terveydenhuollossa. Kiireelliset tai päivystysluonteiset asiat hoidetaan välittömästi.

Vuoteen 2020 vaikuttavat lasten määrän vähentyminen ja yli 75-vuotiaiden lukumäärän kasvaminen. Tämä merkitsee hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden palvelujen tarpeen vähenemistä. Vähenevästä lasten määrästä huolimatta on perheiden palvelujen tarve kasvanut varsinkin erityispalveluiden ja perhesosiaalityön osalta, mikä näkyy edelleen vuoden 2020 talousarviossa perheiden palvelulinjan menojen kasvuna, kun talousarviota verrataan vuoden 2019 talousarvioon. Ikäihmisten palvelutarpeen kasvua ikäluokan kasvaessa voidaan jatkossa hoitaa kustannusvaikuttavasti uudistetulla palvelurakenteella.

Perheiden palvelut

Lastensuojelun kustannusten hallintaa tehdään avopalvelujen toimintaa kehittämällä ja erityisesti omaa työskentelyä vahvistamalla. Ostopalveluja voidaan vähentää esimerkiksi oman ammatillisen tukihenkilötyön yksikön toiminnalla. Ammatillisen tukihenkilötyön ostopalvelut lakkautetaan pääsääntöisesti vuoden 2019 loppuun mennessä, kun oman yksikön toiminta on vakiintunut. Tällä ratkaisulla on merkittävä ostopalvelukustannuksia hillitsevä vaikutus tulevana vuosina. Syntyvyyden alentumisesta johtuen vähennetään yksi neuvolaterveydenhoitajan toimi toukokuussa 2020. Lapsiperheiden kotipalvelun tarve on kasvanut siinä määrin, että vuoden 2019 aikana on jouduttu jonkin verran myös ostamaan kotipalvelua. Vuonna 2020 vastataan kasvavaan kysyntään palkkaamalla yksi lapsiperheiden kotipalvelun työntekijä 1.6.2020 alkaen. Lasten puheterapian ja psykologipalvelujen osalta hoitotakuuajat ylittyvät reilusti. Pääasiallinen syy tilanteeseen on, että erikoissairaanhoidossa aiempina vuosina toteutetut terapiat ovat siirtyneet perusterveydenhuollon vastuulle. Hoitoon pääsyn jono puheterapiaan on noin vuosi. Tilanteen saattamiseksi hoitotakuun mukaiseksi tarvitaan yksi puheterapeutin toimi lisää. Myös psykologipalveluissa jono on usein lähes vuosi, mutta tässä on koulukohtaisia vaihteluita. Koulujen opiskeluhuoltoon liittyvän psykologipalvelun turvaamiseksi hoitotakuun puitteissa tarvitaan yksi koulupsykologin toimi. Tämän resurssin tarvetta koulujen opiskeluhuollon vahvistamiseksi ovat myös kuntien koulutoimet tuoneet vahvasti esille.

Työikäisten palvelut

Uutena lakisääteisenä veloitteena on lastensuojelun jälkihuollon ikärajan nousu 21 vuodesta 25 vuoden ikään saakka, mikä tullaan korvaamaan kunnille nk. korvamerkittynä valtionosuutena. Talousarvioehdotukseen sisältyy kahden henkilötyövuoden lisäys sosiaalipalvelukeskukseen tämän uuden tehtävän hoitamiseksi. Nämä uudet sosiaalityöntekijän ja sosiaaliohjaajan vakanssit on tarkoitus sijoittaa sosiaalisen kuntoutuksen yksikköön. Jälkihuollon kustannukset ovat aiemmin olleet perheiden palvelulinjalla. Kun toiminta siirretään sosiaalipalvelukeskukseen, siirtyvät myös kustannukset uudelle tuotteelle.

Ikäihmisten palvelut:

Ikäihmisten (yli 75v.) määrän nopea kasvu Vihdissä edellyttää resurssien turvaamista kotihoitoon ja kotona asumista tukeviin palveluihin. Vihdin kotihoitoon esitetään kolmea uutta lähihoitajaa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Perusturvakuntayhtymä Karviainen tuottaa palveluita Vihdissä useissa toimipisteissä, joista merkittävimmät ovat Nummelan terveysasema, Ojakkalantie 10, sosiaalitoimisto Tehtaantie 3:ssa sekä kunnassa toimivat neuvolat. Vuoden 2017 lopussa Perusturvakuntayhtymä Karviaisella oli henkilöstöä Karkkilassa ja Vihdissä yhteensä 573 (556 henkilöä vuonna 2017). Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Perusturvakuntayhtymä Karviaisen järjestämien palvelujen pohjana on vuonna 2017 hyväksytty palvelutasosuunnitelma. Palvelujen järjestämiseen suunnitelmakaudella 2019–2021 vaikuttaa alueen väestön kehitys: lasten määrä on vähentynyt ja yli 75-vuotiaiden lukumäärä on kasvanut ja kasvaa edelleen. Tämä merkitsee hoivapalvelujen tarpeen kasvua ja lapsiperheiden peruspalvelujen tarpeen vähenemistä. Vähenevää lasten määrästä huolimatta perheiden erityispalvelujen tarve on kasvanut. Lastensuojelun ja perheiden erityisen tuen asiakasmäärät ovat lisääntyneet voimakkaasti vuoden 2017 alusta lukien. Erityisesti sijaishuoltopalvelujen lisääntynyt tarve vuosina 2017–2018 vaikuttaa myös vuoden 2020 talousarvioon kustannuksia nostavasti. Ikäihmisten palvelutarpeen jatkuva kasvu ikäluokan kasvaessa tarkoittaa kustannusten kasvua, johon voidaan joiltakin osin vaikuttaa kehittämällä edelleen palveluja ja niiden rakennetta. Ikääntyneiden palvelutarpeen kasvu koskee jäsenkunnista erityisesti Vihtiä.

Tulevina vuosina palveluiden järjestämiseen vaikuttaa myös Suomen hallituksen valmisteleva sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistus. Linjaukset koskien Uudenmaan erillissuunnitelmaa on tarkoitus tehdä vuoden loppuun mennessä.

Vihdin kunta on asettanut osana omaa Vihta-ohjelmaansa tuottavuustavoitteen Perusturvakuntayhtymä Karviaisen palveluiden tehostamiseksi.

5.3.2.2 Erikoissairaanhoito

Erikoissairaanhoito	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	0	0	0	0		0,0	0	0
Toimintakulut	-34 173 989	-35 174 781	-35 655 013	-37 210 436	-37 210 436	105,8	-37 668 829	-38 220 532
Toimintakate	-34 173 989	-35 174 781	-35 655 013	-37 210 436	-37 210 436	105,8	-37 668 829	-38 220 532

Erikoissairaanhoidon määrärahat sisältyvät Perusturvakuntayhtymä Karviaisen talousarvioon. Erikoissairaanhoidon tuottaa HUS kuntayhtymä, jossa Karviaisen kunnat kuuluvat Lohjan sairaanhoitoalueeseen. Erikoissairaanhoidon osalta HUS:n palvelusopimuksen kustannukset kasvavat talousarvioon 2019 nähden noin 2 miljoonaa euroa. Kustannuksia nostattavat ensihoidon kustannusten kasvu sekä Apotti-järjestelmän käyttöönotto.

5.3.3 Elinkeino ja markkinointi

Elinkeino ja markkinointi	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	9 352	5 000	5 000	125 000	135 000	2 700,0	0	0
Toimintakulut	-565 738	-587 518	-587 140	-734 692	-734 187	125,0	-582 888	-593 715
Toimintakate	-556 386	-582 518	-582 140	-609 692	-599 187	102,9	-582 888	-593 715
siitä sisäiset								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-12 049	-22 584	-22 584	-15 966	-15 966	0,0	-15 966	-15 966

ELINKEINOPALVELUT

Palvelutarve 2020-2022

Vihdin kunnassa on noin 2000 yritystä. Vihdin kunnan strategian mukaisesti kunnan elinvoimaisuus tarvitsee yritysten ja työpaikkojen kasvua. Vihdin kunnan elinkeinopalvelut ovat viime vuosina alkaneet toimia entistä aktiivisemmin yrittäjyyden ja yritystenyhteistyön edistäjänä. Vihti on monipuolinen eri palveluiden tarjoaja sekä yrittäjyyden mahdollistava kunta.

Kunnan tarjoamilla käytännön palveluilla helpotamme yritysten sijoittumista Vihtiin. Yritykset saavat kaikki tarvitsemansa palvelut saman katon alta – oli kyseessä sitten suuryritys tai vasta aloittava pienempi yritys-toiminta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Elinkeinopalvelut tuottaa elinkeinoelämän neuvonta- ja asiantuntijapalveluita, elinkeinomarkkinointia, yrittäjyyssympäristön toimintaedellytysten, yritystoiminnan kehittämisen ja yritysyhteistyön edistämistä. Elinkeinopalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan 1 henkilön voimin.

Palveluiden järjestämissuunnitelma 2020-2022

Vuonna 2020 painopiste Vihdin elinkeinopalveluissa on elinkeinovision luominen sekä elinkeinotoimen uudelleen organisointi.

MARKKINOINTI JA VIESTINTÄ

Palvelutarve 2020 - 2022

Markkinointi ja viestintä tukevat kunnan muita työntekijöitä ja yksiköitä sekä viestinnällisen että visuaalisen sisällön laatimisessa, tuottamisessa kunnan kanaviin, tiloihin ja yhteistyökumppaneille ja sen hionnassa brändinmukaiseen suuntaan. Ohjeilla ja tarjotulla tuella autetaan orgaanisen viestinnän muodostumisessa eri kanaviin esimerkiksi brändilähetäjäyyttä edistämällä. Pyrkimyksenä tällä on tuottaa lisäarvoa kunnan profiilia nostamalla ja sitä kautta lisätä kunnan kiinnostavuutta kunnan rajojen ulkopuolella vierailu- ja asuinpaikkana, työmarkkinoilla ja yrittäjien keskuudessa.

Orgaanista viestintää täydennetään eri markkinoinnin keinoin ostetun medianäkyvyyden kautta kohdistetusti tai brändikampanjoilla sekä valtamedioihin suunnatulla tiedottamisella. Tällä pyritään saamaan positiivisia kuntaviestejä erityisesti tulomuuttajien kohderyhmässä ja valtakunnallisten päättäjien keskuudessa.

Kuntalaisille suunnatulla viestinnällä vastataan kuntalaisten tiedontarpeeseen ja vaikutetaan samalla mieli-kuvaan kunnan toiminnasta ja kuntalaisten mahdollisuuksista siellä.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Markkinointi- ja viestintäpalveluja tuottaa Vihdin kunnassa kaksi henkilöä. Työkaluina ja kanavina käytetään mm. Vihdin kunnan intra- ja internet-sivuja, LinkedIn-sivustoa, kunnan Facebook-sivua, tapahtumakalenteria, perinteisiä (esim. lehtimainoksia) ja elektronisia medioita (esim. internet-sivuilla olevia bannereita) sekä markkinointia omissa ja muiden toimijoiden tapahtumissa (screenit, esitteet, äänimainokset jne.)

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vuosina 2020-2022 markkinoinnissa ja viestinnässä panostetaan aluksi merkittävästi kesälle 2020 suunniteltuun Sepänpihan Kotinäyttelyyn. Markkinoinnin ja viestinnän panos on hankkeessa merkittävä sen kaikissa vaiheissa ensinnäkin kävijätavoitteen 20.000 hlöä saavuttamiseksi ja itse tapahtuman järjestämisessä. Tapahtumanaikainen kuntamarkkinointi tonttimarkkinointineen toteutetaan yhdessä muiden Elinvoimapalvelujen keskuksen toimijoiden kanssa.

Näyttelyn jälkeiselle ajalle sijoittuu itse tapahtuman jälkimarkkinointi ja sen hyödyntäminen kuntamarkkinoinnissa. Muita kunnan profiilia kohottavia toimia ovat esim. kyläbrändäys syksystä 2020 lähtien.

Tämän ja muiden brändinmukaisten markkinointi- ja viestintätoimenpiteiden päämääränä on kunnan elinvoimaisuuden lisääminen ja taloudellisen tilanteen parantaminen tukemalla kunnan väestönkasvutavoitteita. Tiedotus- ja markkinointitarve pysyy tai jopa kasvaa tulevana vuosina kilpailun koventuessa kunnan ta-

5.4 LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA

Lasten ja nuorten lautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	3 474 622	3 059 128	3 674 725	3 967 287	3 987 287	130,3	3 987 287	3 987 287
Toimintakulut	-58 915 403	-59 827 103	-60 420 579	-61 489 410	-60 527 199	101,2	-59 919 346	-59 761 159
Toimintakate	-55 440 781	-56 767 975	-56 745 854	-57 522 123	-56 539 912	99,6	-55 932 059	-55 773 872
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	271	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-18 622 524	-18 164 696	-18 164 696	-17 941 226	-17 941 226	98,8	-17 941 226	-17 941 226

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -56 539 912 euroa

Sivistyspalvelut tuottaa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää. Lasten ja nuorten lautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, opetuksesta ja nuoriso- ja opiskeluhoitopalveluista. Vuoden 2020 keskeinen teema on sanoittaa ja tehdä ilmeiseksi lasten ja nuorten lautakunnan alaisen toiminnan ennalta ehkäisevä työ, johon sisältyy SIB-hanke, matalankynnyksen perhetyö varhaiskasvatuksessa, opiskelijoiden tukeminen toisen asteen opintoihin siirryttäessä sekä hyvinvointitaitojen kehittäminen.

Lasten ja nuorten lautakunnan alaisen toiminnan keskeisiä tavoitteita ja toimia vuonna 2020 ovat (1) varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen sekä varhaisen tuen tarjoaminen perheille, (2) opetuksen kehittäminen, oppilaaksiottoalueuutokset sekä toimiva kouluverkko, (3) koulunuorisotyön kehittäminen, erityisnuorisotyö siirtymävaiheissa sekä perusnuorisotyön vahvistaminen ja (4) hyvinvointitaitojen kehittäminen yksilö- ja yhteisöllisessä opiskeluhoitossa.

Sivistyspalvelut tuottaa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää. Lasten ja nuorten lautakunta vastaa varhaiskasvatuksesta, opetuksesta ja nuoriso- ja opiskeluhoitopalveluista.

Vihdin kunnan, Karkkilan kaupungin sekä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen yhdessä valmisteleva lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma hyväksyttiin keväällä 2019. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyy 4 tavoitetta: 1) vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen, 2) tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi, 3) osallistuva ja oppiva kouluikäinen ja 4) myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan sisältyvät tavoitteet vahvistavat lasten ja nuorten hyvinvointia sekä korostavat riittävän varhaisen tuen merkitystä. Lasten ja nuorten lautakunnan vuoden 2020 talousarvio rakentuu näiden tavoitteiden ympärille. Vuoden 2020 keskeinen teema on tehdä näkyväksi lasten ja nuorten lautakunnan alaisen toiminnan ennalta ehkäisevä työ.

Vuoden 2020 talousarviossa sekä tulevien taloussuunnitelmavuosien 2021-2023 suunnittelussa tulee tiedostaa lasten lukumäärän merkittävä väheneminen. Ennusteiden mukaan lasten määrä tulee vähenemään nykyisestä jopa 25 prosenttia tulevan kuuden vuoden aikana. Lasten määrän vähenemisellä on suora vaikutus päiväkotij- ja kouluverkkoon sekä tuleviin investointeihin. Vuoden 2020 aikana on tarkasteltava, mikä on toimiva päiväkotij- ja kouluverkko sekä mikä tulee olemaan Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen laajuus. Oppilaaksiottoalueiden muutokset on tehtävä riittävän ajoissa, jotta perheet tietävät mahdolliset muutokset kouluverkossa.

Vahva vanhemmuus perheen perustamisesta alkaen

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan tavoitteena ja palveluasenteena on luottamus ja yhteistyö perheen ja perheen kanssa toimivien välillä. Vuoden 2020 talousarviossa korostetaan oikea-aikaisen ja varhaisen tuen merkitystä perheelle, erityisesti sitä, miten tärkeää perheelle on saada riittävä tuki neuvolasta ja varhaiskasvatuksesta. Riittävän ja varhaisen tuen edellytyksenä on osaava ja hyvinvoiva henkilöstö niin neuvolassa kuin varhaiskasvatuksessa.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki sekä Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat yhdessä mukana Sitran koordinoimassa SIB- hankkeessa, jossa tuetaan vanhemmuutta perheen perustamisesta alkaen. Hankkeessa pyritään oikea-aikaisella ja varhaisella tuella vähentämään vanhemmuuteen liittyviä korjaavia kustannuksia, joita ovat lastensuojelu-, perhesosiaalityön - ja erityissairaanhoidon sekä varhaiskasvatuksen ja opetuksen kulut.

Käytännössä hanke toimii niin, että jo äitiysneuvolassa tunnistetaan perheet, jotka tarvitsevat tukea vanhemmuudessa. Perheillä on tietenkin oma valinnan vapaus siinä, haluavatko perheet olla mukana hankkeessa vai ei. Varhaisella tuella vahvistetaan perheiden hyvinvointia ja sitä kautta pyritään siihen, että lastensuojelukustannukset sekä muut vastaavat kustannukset ovat hallittavissa.

Hankkeen päättyessä korjaavan ja jälkihoidon kustannukset ovat vähentyneet ja budjetoinnissa pääpaino on ennalta ehkäisevässä työssä: äitiys- ja lastenneuvolapalvelut sekä varhaiskasvatus, opetus- ja nuorisopalvelut tavoittavat perheet oikeaan aikaan ja pystyvät tarjoamaan riittävän tuen varhaisessa vaiheessa. SIB- hankkeen hankehallinnointikilpailutus on syksyllä 2019, hanke alkaa vuonna 2020 ja hankkeeseen liittyvät kustannukset budjetoidaan vuoden 2021 talousarvioon. Hanke toteutetaan kuntien ja kuntayhtymän yhteisenä hankkeena, mutta varsinainen työ sijoittuu äitiysneuvolavaiheeseen.

Tasapainoisesti kehittyvä leikki-ikäinen lapsi

Lasten määrä tulee lähivuosina vähenemään merkittävästi: ikäluokan koko on ollut Vihdissä pitkään noin 400 lasta, vuonna 2019 syntyneiden lasten ikäluokka on alle 300 lasta. Tilastojen mukaan lasten määrä tulee vähenemään jopa 25 % nykyisestä seuraavien kuuden vuoden aikana. Oheismateriaalissa on tilastot lapsien määrästä tulevana vuosina. Vaikka lapsimäärä on vähentynyt, varhaiskasvatuksen osallistumisaste on noussut: noin 75 % ikäluokasta on varhaiskasvatuksen piirissä. Nykyisen hallituksen linjauksiin sisältyy myös subjektiivisen päivähoitoajan laajentaminen. Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaan niin varhaiskasvatuksessa kuin lasten neuvolassa pyritään vahvistamaan leikki-ikäisten tasapainoista kehittymistä.

Varhaiskasvatus ja perhesosiaalityö vahvistavat yhteistyötä siten, että perhesosiaalityöntekijät jalkautuvat päiväkoteihin: perhesosiaalityön työntekijä on tavoitettavissa päiväkodissa, mikä mahdollistaa matalan kynnyksen perhetyön ja sen, että perhe voi tavata perhetyöntekijän päiväkodissa.

Lasten tasapainoinen kehittyminen edellyttää sitä, että lapset saavat tukea riittävän varhaisessa vaiheessa: päiväkotiki-ikäisten täytyy päästä tarvittaessa joko puheterapeutin tai psykologin vastaanotolle. Tämä edellyttää riittävää resursointia näihin palveluihin kuntayhtymän puolella. Varhaiskasvatuksen erityisopettajamäärää tullaan lähivuosina lisäämään ja tavoitteena on sitä kautta tukea lasten kehitystä.

Varhaiskasvatuksen henkilöstön työhyvinvoinnin vahvistaminen on keskeinen teema vuoden 2020 toiminnassa. Työhyvinvoinnin eteen on vuosien aikana tehty erilaisia toimia, kuitenkin työhyvinvointi lähtee työyksiköiden omasta työskentelystä ja jokaisen työntekijän omasta panostuksesta työhyvinvoinnin ja samalla oman hyvinvoinnin eteen. Varhaiskasvatuksessa keskustellaan ja tiedostetaan niistä toimista, joilla työhyvinvointia voidaan vahvistaa ja jotka ovat toteutettavissa jokaisessa työyksikössä.

Osallistuva ja oppiva kouluikäinen

Vihdin kunnan koulurakennuksista suurin osa on rakennettu 2000 –luvulla, joten opiskelu tapahtuu kunnassamme uusissa ja nykyisen opetussuunnitelman vaatimukset täyttävissä koulukiinteistöissä. Lukuvuoden 2019 -2020 alussa on Vihdin yhteiskoulu ja Pappilanpellon koulun vuosiluokat 4-6 saaneet uudet tilat kirkonkylälle valmistuneesta Campus-kiinteistöstä, jossa koulujen lisäksi toimii myös nuorisotilat ja kirjasto.

Tulevien vuosien aikana kouluverkon toimivuutta on tarkasteltava sekä oppilaaksiottoalueisiin on tehtävä tarvittavat muutokset ennen kuin Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus aloittaa toimintansa. Nummellan ja Kuoppanummen kouluissa on lähivuosien aikana erillisjärjestelyjä opetustilojen suhteen. Kun Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskus valmistuu, osa Nummellan ja Kuoppanummen koulun oppilaista siirtyy Etelä-Nummellan koulun oppilaiksi. Ruotsinkielinen päiväkotikoulu ja koulu tulevat sijoittumaan rakennettavaan Etelä-Nummellan koulu- ja päiväkotikeskukseen. Oppilaaksiottoaluemuutokset pyritään valmistelevaan niin, että kouluun ilmoittautumisen yhteydessä perhe tietää, mikäli koulupaikka tulee muuttumaan Etelä-Nummellan koulun valmistuttua.

Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman mukaisesti huoltaja ja oppilas osallistuvat aktiivisesti arjen toiminnan ja toimintaympäristön suunnitteluun: oppilaiden osallisuutta ja hyvinvointia yhteisön jäsenenä seurataan ja tuetaan yhteisöllisenä oppilashuoltona, jota suunnittelee ja toteuttaa oppilaat, huoltajat ja koulun henkilökunta yhdessä. Tavoitteena on tunnistaa koulupoissaolojen syyt sekä tarjota oppilaalle oikea tuki, mikä auttaa häntä osallistumaan koulunkäyntiin. Poissaolomallin käyttäminen edellyttää eri ammattiryhmien yhteistyötä sekä osallistumista verkostopalaveriin. Lukuvuoden 2019-2020 saadaan tietoa poissaolomallin käytettävyydestä ja siihen tehdään tarvittavat muutokset.

Vihdin kunnassa on kehitetty ns. OpePoppanen-malli, jossa luokanopettaja ja koulukuraattori yhdessä tukevat oppilaan koulukäyntiä sekä vahvistavat perheen valmiuksia olla mukana lapsen koulunkäynnissä. Tätä mallia kehitetään ja sovelletaan eri kouluissa. Perusopetuksessa tarkastellaan eri toimenpiteitä, joilla hallitaan erityisen tuen päätösten tarvetta.

Vihdin kunta on ollut useamman vuoden mukana koulukerho-hankkeessa, jonka tavoitteena on lisätä lasten hyvinvointia tarjoamalla monipuolista, ohjattua vapaa-ajan toimintaa koulupäivän jälkeen. Kerhotoiminnan kautta pyritään tarjoamaan erilaisia harrastusmahdollisuuksia kaikilla kunnan peruskouluilla. Lukuvuonna 2018-2019 jokaisella Vihdin kunnan peruskouluilla toimi koulupäivän jälkeen vähintään yksi maksuton oppilaille suunnattu kerho. Yhteensä peruskouluilla toimi lukuvuoden 2018-2019 aikana viitisenkymmentä kerhoa, joissa oppilaat pääsivät tutustumaan eri liikunta- ja taideaineisiin, kieliin ja kulttuureihin sekä esimerkiksi luonnossa liikkumiseen ja keppihevosharrastukseen. Vihdin kunta on saanut opetushallitukselta lukuvuodeksi 2019-2020 23 000 euroa avustusta koulukerhotoiminnan järjestämiseen. Opetuksen tulosalueen talousarvioon varataan riittävä määräraha koulukerho-hankkeen omavastuuosuuden kattamiseksi.

Lasten ja nuorten hyvinvoinnin ja oman aktiivisuuden lisäksi kunnassamme on otettu käyttöön ns. sporttikortti: lapsella ja nuorella on mahdollisuus tutustua maksutta erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin, ennen sitoutumista tiettyyn harrastukseen. Perusturvakuntayhtymä Karviainen, kolmas sektori sekä nuorisopalvelut järjestävät teemallisia ja kohdennettuja harrastusmahdollisuuksia lapsille ja nuorille. Nuorisotyöntekijät työskentelevät kouluilla niin nuorten vapaa-aikana kuin myös teemapäivissä ja -tapahtumissa. Nuorten elämänhallintaan ja erityisesti päihteiden käytön estämiseen liittyviin Haltuun –oppitunteihin osallistuvat kaikki 6 –luokkalaiset.

Vihdin kirjasto järjestää sekä hankerahoituksella omana toimintanaan että yhteistyössä kumppaneiden kanssa lapsille harrastustoimintaa koulun jälkeen. Hankerahoituksella järjestetään säännöllisesti erilaisia temaattisia, määräkestoisia työpajaryhmiä, jotka ovat keskittyneet sanataiteeseen, ilmaisutaitoon ja koodaamiseen. Yhteistyössä MLL:n kanssa sekä pääkirjastolla että Kirkonkylän kirjastolla järjestetään kaikille

avointa Kirjastoklubia, johon voi tulla pelaamaan, lukemaan, tekemään läksyjä ja olemaan MLL:n vapaaehtoisten kanssa.

Myönteiseen tulevaisuuteen suuntaava nuori

Nuori nähdään merkityksellisenä toimijana, jolla on aktiivinen rooli omaan elämäänsä ja tulevaisuuteensa liittyvien asioiden käsittelyssä tarvittavan verkoston kanssa. Nuoren perhe on tärkein tukiverkko, jota täydentävät koulu, opiskeluhuoltopalvelut sekä muut tukitoimet.

Nuorisopalvelut järjestää nuorille suunnattua, saavutettavaa ja nuorten toiveista kumpuavaa toimintaa nuorisotiloilla, kouluissa sekä muissa nuorten toimintaympäristöissä. Työmuotoina ovat esimerkiksi nuorisotilatyo, koulunuorisotyö sekä Pop Up –nuorisotyö. Eri teemoihin liittyviä tapahtumia, harrasteryhmätointaa sekä kohdennettuja pienryhmiä järjestetään nuorille yhteistyössä muiden toimijoiden kanssa. Nuorisopalvelut järjestää kokonaisvaltaisesti elämänhallintaan ja päihteiden käytön haittoihin ja vaaroihin keskittyvän Haltuun –kokonaisuuden peruskoulun kuudensille luokille yhteistyössä kouluterveydenhuollon ja seurakunnan kanssa. Nuorisopalvelujen ohjaajia on tavattavissa kaikilla yläkouluilla viikoittain. Nuorisotilat ovat auki loppuviikkopainotteisesti tarjoten kohderyhmälle turvallisen, päihteettömän ja positiivisen vapaa-ajanviettopaikan. Jalkautumisia etenkin vilkkaina juhlapyhinä sekä viikonloppuina toteutetaan yhteistyökumppanien kanssa.

Nuorisopalveluissa on syksyllä 2019 aloittanut erityisesti oppilaitos- ja kouluyhteistyöhön keskittyvä etsivä nuorisotyöntekijä, jonka tehtäviin kuuluu mm. työskentely yhteistyössä opiskeluhuollon kanssa.

Vihdin kunta, Karkkilan kaupunki ja Perusturvakuntayhtymä Karviainen ovat mukana alueellisessa Ankkurimallissa sekä nuorten mielenterveyden edistämiseen tähtäävässä tutkimus- ja kehittämishankkeessa.

Ankkuritoiminnalla tarkoitetaan moniammatillista yhteistyötä, joka kohdistuu lasten ja nuorten (alle 18-vuotiaiden) hyvinvoinnin edistämiseen ja rikosten ennaltaehkäisemiseen. Lisäksi ankkuri pyrkii ehkäisemään väkivaltaiseen ekstremismiin radikalisoitumista ilman ikärajoja. Ankkuritoimintaa toteutetaan moniammatillisessa tiimissä, johon kuuluvat asiantuntijat poliisista, sosiaalitoimesta, terveystoimesta ja nuorisotoimesta. Ankkuritoiminnan tehtävänä on tarjota nuorelle ja perheelle yksilöllistä ja kokonaisvaltaista tukea varhaisessa vaiheessa ja tarvittaessa ohjata hoidon, palveluiden ja tuen piiriin muille asiantuntijoille. Sisäministeriön 2014 laatiman sisäisen turvallisuuden ohjelman mukaan Ankkuritoiminta tulee ottaa käyttöön valtakunnallisesti. Vihdin kunnan osalta osallistuminen tähän toimintaan edellyttää noin 15 000 euron määrärahan osoittamista lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalueelta. Ankkurimallissa työskentelevä nuorisotyöntekijän vakanssi on Vihdin kunnan organisaatiossa, vakanssin kustannukset jakautuvat Lohjan kaupungin, Vihdin kunnan ja Karkkilan kaupungin välille. Ankkurimallin toiminta alkaa vuonna 2020 ja toimintaa tarkastellaan vuosittain sekä arvioidaan mallin toimivuutta ja kustannusrakenteen jakautumista toiminnassa mukana olevien kuntien kesken.

Nuorten mielenterveyden edistämiseen tähtäävään tutkimus- ja kehittämishankkeeseen osallistuminen ei edellytä kunnan omarahoitusosuutta.

Yhteistyö perusturvan kanssa sekä puuttuminen ajan ilmiöihin

Lasten ja nuorten hyvinvointityöryhmä, johon kutsutaan mukaan järjestöjen ja Kelan edustajat kokoontuu säännöllisesti sekä tarkastelee sitä, onko lasten ja nuorten palveluiden resurssit oikeinmitoitettut sekä kohdistettu tarpeen mukaan. Tärkeää on, että lapset ja nuoret pääsevät riittävän nopeasti kuraattorin, psykologin tai terapeutin vastaanotolle. Lasten ja nuorten parissa työskentelevien on hyvä tuntea toistensa tehtäväalueet sekä tehdä yhteistyötä aina, kun tarve siihen ilmenee.

Lasten ja nuorten hyvinvointiryhmä pyrkii puuttumaan ajankohtaisiin ilmiöihin sekä tarjoamaan erilaista osaamista esiin tuleviin asioihin. Vuoden 2019 aikana päihteiden käytön moninaiset syyt ovat näkyvillä: on päihteitä käyttäviä vanhempia, tästä syystä on tehtävä kiireellisiä lasten huostaanottoja, on teinejä, jotka käyttävät päihdyttäviä aineita. Syksyllä 2019 järjestetään erilaisia tilaisuuksia, joissa kerrotaan päihdyttävien aineiden vaaroista.

Lasten ja nuorten parissa työskenteleviä koulutetaan käyttämään erilaisia toimintamalleja, joiden avulla voidaan tunnistaa lasten ja nuorten ongelmat entistä aikaisemmin sekä ohjata riittävän aikaisin erikoissairaanhoidon piiriin. Lisäksi perustasolla pyritään ottamaan systemaattisemmin käyttöön menetelmiä, joiden kautta syntyviin pulmiin pystytään vastaamaan jo perustason palveluissa. IPC-menetelmä on tästä yksi esimerkki. IPC- menetelmä on lyhytterapeuttinen menetelmä, jonka kautta tarkoitus vähentää erikoissairaanhoidon lähettämistä ja hoitaa perustasolla nuorten masennusoireita.

5.4.1 Opetuksen tulosalue

Opetuksen tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	1 392 206	1 217 500	1 419 635	1 743 676	1 743 676	143,2	1 743 676	1 743 676
Toimintakulut	-35 693 970	-35 798 788	-36 018 154	-36 984 645	-36 202 042	101,1	-35 528 367	-35 135 263
Toimintakate	-34 301 764	-34 581 288	-34 598 519	-35 240 969	-34 458 366	99,6	-33 784 691	-33 391 587
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-13 114 106	-12 280 149	-12 280 149	-12 281 491	-12 281 491	100,0	-12 281 491	-12 281 491

Palvelutarve 2020-2022

Vihdin kunnan perus- ja lukio-opetusta varten on lukuvuonna 2018 - 2019 valmisteltu opetuksen kehittämissuunnitelmaa yhteistyössä henkilöstöstä muodostetun työryhmän, rehtoreiden ja lasten ja nuorten lautakunnan jäsenten kanssa. Kehittämissuunnitelmaa tullaan syventämään ja täsmentämään lukuvuoden 2019 -2020 aikana. Kehittämissuunnitelmassa korostetaan erityisesti lasten ja nuorten osallistamista, erityisopetuksen, opetuksen ja johtamisen kehittämistä.

Lapsia ja nuoria osallistetaan toimintaan mm. kaikissa kouluissa toimivien oppilaskuntien kautta. Toiminta lisää heidän hyvinvointiaan, aktiivisuuttaan, vaikuttamismahdollisuuksiaan, vastuullisuuttaan sekä rohkeutta kokeilla. Myös yhteistyötä koulujen ja nuorisotoimen välillä lisätään.

Erityisopetusta kehitetään erityisopetuksen asiantuntijan johdolla, jonka virkaa esitetään lisättäväksi opetuksen talousarvioon. Samalla lisätään osaamisen jakamista, erityisopettajien kollegiaalista tukemista ja konsultointia sekä joustavia rakenteita ja varmistetaan oppilaiden oikea-aikainen ja –muotoinen opetus ja tuki. Myös erityisopetuksen rakenteita tarkastellaan kuntakohtaisesti ja alueellisesti. Pyrkimyksenä on varmistaa pätevän ja pysyvän erityisopetuksen henkilöstön saaminen kuntaan riittävän hyvillä työskentelyolosuhteilla ja tuella. Lisäksi kehitetään syksyllä 2019 käynnistyneen tukiopinto-ohjauksen avulla työparimallia, jossa 8. – 9. pienluokkien erityisopettajat, opinto-ohjaajat ja kuraattorit yhdessä 2. asteen henkilöstön ja nuorisopalveluiden kanssa työskentelevät entistä tiiviimmin oppilaiden ja huoltajien kanssa.

Opetusta ja johtamista kehitetään kouluttamalla henkilöstöä (mukaan lukien rehtorit ja johtoryhmät) yhdessä laaditun suunnitelman mukaisesti. Samalla kiinnitetään huomiota henkilöstön työssä jaksamiseen, keskitytään perustaitojen ja tietojen opettamiseen sekä yhtenäistetään ja jaetaan hyviä käytänteitä.

Perusopetuksen lukuvuoden 2020-2021 tuntikehykseen on varaus noin 6650 opetustunnin järjestämiseen. Lukuvuosikohtainen tuntikehyks määärtyy oppilasmäärien, opetusryhmien sekä opetushenkilöstön ja käyt-

tettävissä olevien tilojen perusteella. Tuntikehyksen määräytymisessä tullaan huomioimaan tulevana vuosi-
na Vihta-ohjelman tasapainotustoimenpiteet.

Talousarviovuonna 2020 Vihtiin odotetaan tulevaksi pakolaisia. Mikäli näiden joukossa on perusopetusikäi-
siä lapsia, joudutaan perustamaan uusi valmistavan opetuksen luokka ja varaamaan sitä varten yhden luo-
kanopettajan ja yhden kouluohjaajan vakanssi. Perusopetuksen kouluohjaajia on noin 80. Kouluohjaajien
vuosittainen viikkotyöaika vaihtelee 20-38 viikkotunnin välillä. Viimeisten vuosien aikana merkittävä määrä
vakinaisessa työsuhteessa työskennelleitä kouluohjaajien on siirtynyt toisiin tehtäviin. Erilaisilla hankerahoit-
uksilla on vuosittain ollut mahdollista palkata noin 10 kouluohjaajaa määräaikaisiin tehtäviin.

Valtuusto myönsi 3.6.2019 kokouksessaan vuoden 2019 lisätalousarviossa 102 250 euroa käytettäväksi
yhden klinikkaopettajan ja seitsemän koulunkäynnin ohjaajan palkkaamiseen syyslukukaudelle 2019-2020.
Syynä oli Kuoppanummen, Nummelan ja Pappilanpellon koulujen akuutit ja ennalta-arvaamattomat tar-
peet, jotka nousivat esille tuntikehyksen jakamisen jälkeen. Klinikkaopettaja ja neljä koulunkäynnin ohjaa-
jaa sijoituivat Kuoppanummen kouluun, kaksi ohjaajaa Nummelan kouluun ja yksi ohjaaja Pappilanpellon
kouluun. Kevätlukukaudelle 2020 kyseisen henkilöstön palkkamäärärahat ovat 143 150 euroa, jotka sisälty-
vät vuoden 2020 talousarvioon.

Lukion opiskelijamääräksi on vakioitunut noin 550 opiskelijaa. Lukion ensimmäiselle vuosikurssille otetaan
180 opiskelijaa, sisäänpääsykeskiarvo lukuvuodeksi 2020-2021 on 7,4. Lukion kurssimäärä on lukuvuonna
2019-2020 670 kurssia. Uusi lukiolaki astui voimaan 1.8.2019. Koulutuksen järjestäjän on lisättävä opinto-
ohjausta ja oppimisen tukea sekä huolehdittava siitä, että opiskelijat voivat rajattomasti osallistua ylioppi-
laskokeiden uusintoihin. Esityksestä aiheutuu koulutuksen järjestäjälle kustannuksia esimerkiksi opinto-
ohjauksen lisäämisestä, oppimisen tuen järjestämisestä ja ylioppilaskokeiden uusimisen järjestämisestä.
Vihdin lukion osalta nämä uudistukset vaativat yhden opinto-ohjaajan ja yhden erityisopettajan vakans-
sin perustamista vuonna 2021.

Uudet opetussuunnitelmat niin perus- kuin lukio-opetuksessa korostavat oppilaan ja opiskelijan omaa arvi-
ointia oppimisprosessin yhteydessä. Tavoitteena on myös, että opettaja antaa oppilaalle ja opiskelijalle
palautetta koko oppimisprosessin ajan. Lisäksi toivotaan, että huoltajat seuraavat lasten ja nuorten opiske-
lujen sujumista koko oppimisprosessin ajan. Oppimisprosessin aikaisen arvioinnin tekemiseen on suunnitel-
tu erilaisia arviointityökaluja. Vihdin kunnan perus- ja lukio-opetuksessa tullaan tutkimaan lukuvuoden
2019-2020 aikana, mikä arviointityökalu soveltuu parhaiten koulujen toimintaan.

Opetuksen käyttötalouteen on varattu määrärahat oppilashallinnon ohjelmien (Primus, Kurre, Wilma) li-
sensseihin, samoin kuin määrärahat Edison-alustan, Edustoren sekä Seppo-ohjelman käyttöön. Opetuksen
tarvitsema lähituki TVT-laitteiden ja opetuksen tueksi hankitaan Opinsys Oy:ltä.

Tutoropettajien toiminta ja kouluttaminen -hanke päättyy 2019 vuoden lopussa. Digitutor toiminta alkoi
Vihdissä vuonna 2014 Opetus- ja kulttuuriministeriön rahoittamana, jonka jälkeen se on jatkunut yhtenä
valtion opetuksen kärkihankkeista. Hankkeen piirissä on työskennellyt yhteensä viisi TVT- tutoria lukuvuo-
sittain, joille on varattu työaika ohjeistaa, opastaa ja tukea Vihdin kunnan opettajia ja oppilaita TVT-
laitteiden, ohjelmistojen ja opetussuunnitelmia tukevien oppimisoluiden suunnittelussa, toteutuksessa
ja arvioinnissa. Hankkeen aikana on myös toteutettu opettajien osaamiskartoituskyselymalli. Vihti on mu-
kana opetushallituksen rahoittamassa KUUMA-kuntien alueellisessa tutorhankkeessa. Hanke päättyy tämän
rahoituskauden osalta 31.7.2020.

Opetussuunnitelmauudistus on vaikuttanut perusopetuksen oppikirjahankintoihin. Lisäksi kevätlukukaudel-
la 2020 aloitetaan jo 1. vuosiluokan osalta englannin opiskelu valtakunnallisen A1-kielen aloituksen var-
hentamisen vuoksi. Tämä tulee vaikuttamaan myös 2. vuosiluokan englannin opiskeluun ja kirjahankintoi-
hin. Jokaiselle 1. ja 2. vuosiluokan oppilaalle on lisätty 30 euroa käyttötalouden oppikirjamäärärahoihin
tämästä syystä. Yläkouluissa on 7.- 9. luokan oppilaille lisätty 20 euroa oppilasta kohden käyttötalouden mää-

rärahoihin, joka voidaan käyttää esim. sähköisiin oppimateriaaleihin, oppikirjoihin tai aineisiin, tarvikkeisiin ja tavaroihin koulun oman valinnan mukaisesti.

Kouluilla ja päiväkodeilla on ollut mahdollisuus hyödyntää liikuntatuntien ja muuhun liikunnalliseen toimintaan jää- ja palloiluhallia. Jäähalliyhtiö ja kunta ovat uudistaneet sopimustaan ja uuden sopimuksen vaikutukset on huomioitu talousarviossa Jää- ja palloiluhallin merkitys koulujen liikuntatuntien pitopaikkana korostuu erityisesti silloin, kun sääolosuhteiden vuoksi ulkoliikunta on haasteellista. Esi- ja alkuopetuksen oppilaille järjestetään uimaopetus kunnan uimahallissa.

Vihdin kunta on ollut mukana Liikkuva koulu –hankkeessa useita vuosia ja tämän hankkeen myötä peruskoulujen piha-alueiden liikunnallisuutta on voitu kehittää samoin kuin koulujen sisäliikuntavarusteita sekä muuta liikkumista ja toiminnallisuutta on voitu lisätä. Valtionavustus Liikkuva koulu- hankkeessa päättyy vuoden 2019 loppuun. Liikkuva koulu toiminta jatkuu Vihdin peruskouluilla kunnan omana toimintana kouluilla toimivien vastuuopettajien organisoimana. Kouluilla kiertävät liikunnanohjaajat ovat muodostuneet hankkeen aikana tärkeäksi osaksi oppilaiden koulupäivänaikaisen liikkumisen lisäämistä. Liikunnanohjaajista on lisäksi ollut hyötyä ryhmässä toimimisen sekä sosiaalisten taitojen opettelussa ja ryhmien me-hengen vahvistamisessa.

Vihdin kunnan ja Luksian yhteiseen Liikkuva opiskelu -hankkeeseen on saatu lukuvuodeksi 2019-2020 31 000 euroa valtionavustusta. Hankkeen tavoitteena on lisätä opiskelijoiden hyvinvointia ja tuoda lisää liikettä toisen asteen opiskelupäiviin luomalla liikunnallista toimintakulttuuria tukevia rakenteita oppilaitoksissa sekä yhteistyökumppaneiden suuntaan. Hankkeessa pyritään löytämään tapoja, joilla myös vähän liikkuvat opiskelijat saadaan mukaan liikkumaan. Kunnan talousarvioon on varattu 20 000 euroa Liikkuva opiskelu-hankkeen kunnan omavastuuosuuden kattamiseksi.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunnassa on 9 vuosiluokkien 1-6 koulua, kaksi vuosiluokkien 7-9 koulua ja kaksi yhtenäiskoulua. Opetushenkilöstöä on noin 300 opettajaa, 8 virkarehtoria sekä noin 80 kouluohjaajaa.

Kunnan kouluverkosta päättää kunnanvaltuusto. Lautakunta määrittelee oppilaaksiottoalueet. Vihdissä noudatetaan lähikouluperiaatetta, mikä tarkoittaa sitä, että lapsi ja nuori opiskelee pääsääntöisesti oman oppilaaksiottoalueensa koulussa. Poikkeuksena on maahanmuuttajien ja kehitysvammaisten lasten opetus, jotka järjestetään Nummelan ja Kuoppanummen kouluissa. Erityisen tuen oppilaiden osalta tarkastellaan oppilaskohtaisesti sopivinta luokkamuotoa ja koulua yhdessä huoltajien kanssa.

Vihdin lukiossa opiskelee noin 550 opiskelijaa. Lukion sisänpääsykeskiarvo on 7,4. Lukion henkilökuntaan kuuluu noin 30 opettajaa, kaksi opinto-ohjaajaa, rehtori, apulaisrehtori sekä koulusihteeri. Opiskeluholloissa toimii psykologi, kuraattori ja terveydenhoitaja.

Perusopetuksen sekä lukiokoulutuksen oppilas- ja opiskelijamäärien tilastointipäivä on 20.9.2019.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen suunnittelu ja toteutuminen 2020-luvun alkupuolella muuttaa kunnan kouluverkkoa. Syksyllä 2019 tarkastellaan kaikkien Vihdin koulujen oppilaaksiottoalueiden rajapintoja ja oppilaaksiottamisen kriteereitä. Samalla tullaan tarkastelemaan, millaisia mahdollisuuksia kunnassa on järjestää aamupäivätoimintaa iltapäivätoiminnan lisäksi.

Perusopetuksen opetusresurssi on lukuvuonna 2019-2020 noin 6650 tuntia. Suunnitteluvuosien 2021-2022 tuntikehysresurssia laskettaessa ja opetusjärjestelyjä suunniteltaessa on tarkasteltava oppilasmäärien kehitystä alueittain ja ikäkausittain. Viime vuosina Vihdin kunnan alueelle on tullut monia lastensuojelulaitosyri-tyksiä, joiden asukkailla kunta järjestää opetuksen. Perusopetuksen tuntikehystä laskettaessa huomioidaan 2020-2021 Vihta-ohjelman tasapainotustoimenpiteet.

Vihdin lukio on toisen asteen oppilaitos, johon haetaan yhteishaussa. Lautakunta on päättänyt lukion johto-ryhmää kuultuaan asettaa Vihdin lukion lukuvuoden 2020-2021 sisäänpääsykeskiarvoksi 7,4.

Lukion ensisijainen tehtävä on taata opiskelijoille hyvät jatko-opintovalmiudet. Korkeakoulujen opiskelijava-linnat uudistuvat kevästä 2020 alkaen siten, että jatkossa opiskelijat valitaan yliopistoihin ja korkeakoului-hin pitkälti suoraan ylioppilastutkintotodistuksen arvosanojen perusteella, mikä lisää entisestään opiskeli-joiden painetta hyviin suorituksiin. Jotta Vihdin lukiosta valmistuvilla opiskelijoilla olisi parhaat mahdolliset lähtökohdat valmistua hyvin arvosanoin ja päästä jatko-opintoihin, oppiaineiden ryhmäkokojen tulee olla oppimista edistävällä tasolla, mikä tarkoittaa resurssin lisäämistä pysyvästi 650 kurssista 670 kurssiin.

Lisäksi lukiossa alkaa jälleen opetussuunnitelman uudistustyö, joka edellyttää opettajilta uudenlaisen ra-kenteellisen ja sisällöllisen kokonaisuuden kehittämistä, sisäistämistä ja käyttöönottoa työn ohessa.

Ylioppilastutkinto uudistuu ja kevästä 2022 alkaen (lukionsa 2019 syksyllä aloittavat opiskelijat) kaikki yli-oppilaat tulevat kirjoittamaan vähintään viisi ainetta nykyisen neljän pakollisen kokeen sijaan. Tämä tarkoit-taa sitä, että opiskelijoiden on valittava useammasta aineesta pakollisten kurssien lisäksi sekä syventäviä että soveltavia kursseja, jotta menestyisi ylioppilaskirjoituksissa.

Tunnusluvut	LV 2016-2017	LV 2017-2018	LV 2018-2019	LV 2019-2020				
Opetustuntien määrä	6 108	6 273	6 541	6 650				
Lukion kurssimäärät	633	650	650	670				
Tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	20.9.2019	Suomenkielisen opetuksen osuus 20.9.2019	Ruotsinkielisen opetuksen osuus 20.9.2019	Ennuste 2021	Ennuste 2022
Perusopetuksen oppilasmäärä yht.	3537	3 647	3 694	3 690	3 646	45	3 622	3 485
Oppilasmäärä 1-6 lk	2378	2 473	2 505	2 443	2 407	45		
Oppilasmäärä 7-9 lk	1147	1 153	1 182	1 238	1 239	0		
Valmistavan opetuksen oppilasmäärä	12	21	7	9	9	0		
Lukion oppilasmäärä	544	552	537	556				
Varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen lasten määrä yht. (vuoden ka.)	1360	1313	1258	1261				

Tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	MTA 2019	TA 2020/ LTK	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset+sisäiset erät)								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	15 296	15 456	15 784	16 476	16 307	16 204		
Perusopetus	8 534	8 297	8 361	8 373	8 536	8 330	8 291	8 493
Lukiokoulutus	6 384	6 702	6 347	6 625	6 732	6 690		
Nettomenot €/ oppilas (ulkoiset erät)								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	11 199	11 265	11 507	11 936	11 948	11 846		
Perusopetus	5 556	5 308	5 174	5 408	5 584	5 378		
Lukiokoulutus	3 849	3 794	3 851	4 212	4 236	4 195		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset+ sisäiset erät)								
Perusopetus	4 853	4 888	4 821	4 684	4 737	4 622		
Nettomenot €/ opetustunti (ulkoiset erät)								
Perusopetus	3 159	3 127	2 983	3 026	3 098	2 984		
Henkilöstömenot €/opetustunti								
Perusopetus	2 706	2 672	2 619	2 653	2 765	2 654		
Henkilöstömenot €/oppilas								
Varhaiskasvatus ja esiopetus	9 918	9 962	9 909	10 010	10 397	10 295		
Perusopetus	4 758	4 535	4 543	4 743	4 982	4 783		
Lukiokoulutus	3 720	3 664	3 777	4 037	4 108	4 066		
Kotikuntakorvaukset								
Kotikuntakorvaustulot oppilasmäärä	637 392 75	569 664 68	686 556 82	589 200 75	858 124 102	858 124 102		
Kotikuntakorvausmenot oppilasmäärä	-934 314 121	-916 092 121	-743 844 92	-704 100 88	-736 931 93	-736 931 93		
Netto oppilasmäärä	-296 922 -46	-346 428 -53	-57 288 -10	-114 900 -13	121 193 9	121 193 9		

TAULUKKO 11. Opetuksen tunnuslukuja 2016-2022

5.4.2 Varhaiskasvatuksen tulosalue

Varhaiskasvatuksen tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	1 980 427	1 751 028	2 135 106	2 091 598	2 091 598	119,4	2 091 598	2 091 598
Toimintakulut	-21 836 616	-22 527 460	-22 900 683	-22 654 345	-22 525 314	100,0	-22 567 325	-22 778 038
Toimintakate	-19 856 189	-20 776 432	-20 765 577	-20 562 747	-20 433 716	98,4	-20 475 727	-20 686 440
siitä sisäiset								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-5 380 223	-5 725 551	-5 725 551	-5 495 792	-5 495 792	96,0	-5 495 792	-5 495 792

Palvelutarve 2020-2022

Varhaiskasvatusikäisten lasten määrä on Vihdissä vähentynyt tilastojen mukaan vuodesta 2015 alkaen, jonka seurauksena varhaiskasvatuksen toimintaa on sopeutettu vuosittain vähentämällä lapsiryhmien ja kasvattajien määrää. Vuosi 2019 on ollut poikkeus tähän, sillä keväällä jouduttiin perustamaan neljä tilapäistä lapsiryhmää lisää joista syksyllä jatkaa vielä kolme. Tämä on seurausta varhaiskasvatuksen osallistumisasteen noususta pitkällä aikavälillä. Keväällä 2016 varhaiskasvatuksen piirissä oli noin 68 prosenttia alle kouluikäisistä vihtiläisistä lapsista, kun toukokuun lopussa 2019 prosentti oli noin 74. Tämä tulee ottaa huomioon jatkossa, kun suunnitellaan varhaiskasvatuksen palveluverkkoa.

Kevät on vuosittain varhaiskasvatuspaikkojen osalta haasteellista aikaa ja Nummelan alueella laajentumisvaraa ei juuri enää ole, kun käyttöön on otettu kaikki mahdolliset tilat päiväkodeista. Keväällä 2020 joudutaan todennäköisesti ottamaan käyttöön avoimen päiväkodin kerhotiloja lapsiryhmäkäyttöön. Hallitusohjelmassa on kirjattu varhaiskasvatuksen osalta, että toteutetaan täysipäiväinen kokoaikainen subjektiivinen

varhaiskasvatusoikeus, pienennetään yli 3-vuotiaiden ryhmäkokoja (1/7) ja vahvistetaan suomi tai ruotsi toisena kielenä (s2)-opetusta varhaiskasvatuksessa velvoittavaksi. Näihin muutoksiin ei pystytä varautumaan talousarvion yhteydessä, koska päätöksiä näistä ei vielä ole olemassa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Varhaiskasvatuslaissa säädetään lapsiryhmien enimmäiskoosta päiväkodissa. Päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia. Henkilöstömitoitusta tulee noudattaa myös henkilöstön sairaus- ja vuosilomien sekä muiden ennakoitavissa olevien poissaolojen, kuten koulutuksien aikana. Kunnallisissa päiväkodeissa työskentelee vuonna 2020 noin 260 henkilöä kasvatusvastuullisissa tehtävissä lasten parissa, avustavissa tehtävissä työskentelee 40 työntekijää ja alueellisia erityisopettajien paikkoja on kahdeksan, joista yksi paikka on vielä täyttämättä. Päiväkodin johtajia on 11. Perhepäivähoitajien määrä on laskenut ja kunnallisia hoitajia on kahdeksan. Varhaiskasvatuksen hallinnon käytössä on 3,5 henkilötyövuotta.

Eri palvelut	Lasten määrä 31.5.2016	Lasten määrä 31.5.2017	Lasten määrä 31.5.2018	Lasten määrä 31.5.2019
Kunnallinen päiväkotihoido	1375	1361	1280	1296
Kunnallinen perhepäivähoito	93	81	66	45
Palvelusetelin piirissä	185	202	220	229
Yksityisen hoidon tuella	78	79	44	26

TAULUKKO 12. Lasten määrä 2016-2019

Vihdin varhaiskasvatuksen vuorohoido on keskitetty Pajuniityn päiväkotiin, vuorohoidon määrä näyttää tasaantuneen noin sadan tarvitsijan tasolle kuukausittain. Avoin päiväkotitoiminta on keskitetty Annantien perhetupaan.

Yksityisessä päiväkotihoidossa tukimuotona on palveluseteli. Yli 3-vuotiaan kokopäivähoidosta myönnettävän palvelusetelin maksimiarvo on 830 € ja alle 3-vuotiaan vastaava on 1162 €. Palvelusetelin arvoon vaikuttavat perheen koko ja tulot. Varhaiskasvatuksen palvelusetelin menettelytapaohjeeksi on laadittu sääntökirja. Vihdin kunnan alueella yksityisiä päiväkoteja on viisi.

Yksityisen hoidon tuen kuntalisää maksetaan hoitajan kotona tapahtuvaan perhepäivähoitoon sekä lapsen kotona tapahtuvaan hoitoon. Yksityisen hoidon tuki sisältää hoitorahan ja tulosidonnaisen hoitolisän. Lisäksi perhe voi hakea yksityisen hoidon tuen kuntalisää, jonka maksatuksen hoitaa Kela. Yksityisen päivähoidon viranomaisvalvonnasta vastaa varhaiskasvatuksen palvelupäällikkö. Kotihoidon tukeen on perheellä oikeus, jos alle 3-vuotiaasta lasta hoidetaan kotona, alle 3-vuotiaan kotona hoidettavan lapsen muista alle kouluikäisistä sisaruksista voidaan myös maksaa kotihoidon tukea. Kotihoidon tuen hoitorahan lisäksi perhe voi saada tulosidonnaista hoitolisää.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin varhaiskasvatuksen toiminta-ajatuksena on varhaiskasvatuspalvelujen järjestäminen joustavasti vihtiläisten lapsiperheiden tarpeisiin vastaten. Tavoitteena on mahdollistaa lapselle hyvä ja huoleton arki huomioiden hänen ainutkertaisuutensa. Varhaiskasvatuksella tarkoitetaan lapsen suunnitelmallista ja tavoitteellista kasvatuksen, opetuksen ja hoidon muodostamaa kokonaisuutta, jossa painottuu erityisesti pedagogiikka. Varhaiskasvatuksen pedagogisina tavoitteina toimintakausille 2018-2021 ovat leikin pedagoginen merkitys lapsen kasvulle, kehitykselle ja oppimiselle sekä kasvattajan toiminnalle ja toimintaympäristön muutokselle. Lisäksi pedagogisena tavoitteena on lapsen osallisuuden ja liikunnan lisääminen. Henkilöstön koulutus tullaan keskittämään näiden painopistealueiden ympärille. Varhaiskasvatukselle on tärkeää, että sitä kehitetään yhdessä määriteltujen painopisteiden mukaisesti. Vuosittain on ollut haettavissa valtiolla erityisavustukset: koulutuksellinen tasa-arvo esi- ja perusopetuksessa sekä varhaiskasvatuksen positiivinen diskriminaatio hanke, joita Vihdissäkin on haettu. Hankkeiden kautta on saatu palkattua avustajia tai neljänsiä kasvattajia kaikkein haastavimpiin lapsiryhmiin. Omavastuuosuus näissä hankkeissa on ollut 20 prosenttia, joka on katettu omasta talousarviosta.

Yhteistyötä Karviaisen kanssa tehostetaan mm. lasten ryhmämuotoisten kuntoutusten osalta. PTKY Karviaisen terapiapalveluiden henkilöstö ja varhaiskasvatuksen erityisopettajat järjestävät yhdessä erilaisia ryhmämuotoisia kuntoutusmuotoja, joissa on tuettu sekä lapsia että heidän vanhempiaan. Näitä ovat esimerkiksi sosiaalisia ja tunnetaitoja lisäävät ryhmät. Lisäksi perhesosiaalityö jalkautuu varhaiskasvatuksen pariin.

Varhaiskasvatuksen sairauspoissaolot ovat lisääntyneet vuosien 2017–2019 aikana ja tähän on haettu apua mm. seitsemän varahenkilön lisäämisellä elokuusta 2019. Näin saatiin paremmin varmistettua toimintakulttuurin tuntevien sijaisten saatavuus. Varahenkilöiden määrän säilyttäminen tällä tasolla on lasten turvallisuuden takaamiseksi välttämätöntä. Lisäksi varhaiskasvatuksen henkilökunnalle on saatu kaksi kiila-kuntoutusta ja näiden vaikutuksia seurataan. Työhyvinvoinnin eteen on jatkossakin tehtävä toimenpiteitä varhaiskasvatuksessa sekä tuloksikkoo että yksikkö tasolla.

Varhaiskasvatuksessa on strategian mukaisesti sähköistetty palveluja jo vuosien ajan. Asiakkaat ovat voineet jo pitkään hakea varhaiskasvatus- ja esiopetuspaikkoja sekä palveluseteliä sähköisesti, nyt myös sijoitus- ja maksupäätökset lähtevät asiakkaille sähköisesti. Lisäksi varhaiskasvatuksessa on otettu käyttöön sähköinen hoitoaikojen ilmoittaminen eli huoltajat ilmoittavat lasten hoitoajat sähköisen järjestelmän kautta. Vuoden 2020 aikana tarkoituksena on ottaa käyttöön myös sähköinen lapsen varhaiskasvatussuunnitelma.

5.4.3 Lasten ja nuorten hyvinvoinnin tulosalue

Lasten ja nuorten hyvinvointi	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	101 989	90 600	119 984	132 013	152 013	167,8	152 013	152 013
Toimintakulut	-1 364 972	-1 475 310	-1 476 187	-1 824 505	-1 773 984	120,2	-1 797 400	-1 821 200
Toimintakate	-1 262 983	-1 384 710	-1 356 203	-1 692 492	-1 621 971	117,1	-1 645 387	-1 669 187
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	271	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-127 148	-158 096	-158 096	-162 943	-162 943	103,1	-162 943	-162 943

NUORISOPALVELUT

Palvelutarve 2020-2022

Kunnallinen nuorisotyö operoi ennaltaehkäisevän työn kentällä. Nuorisotyön sisältä löytyy lähellä korjaavan työn rajaa työskentelevä etsivä nuorisotyö, kivan yhdessäolon ja mukavan tekemisen mahdollistava avoin tilatyö, ja kaikkea näiden väliltä. Keskeisintä nuorisotyössä kuitenkin on nuoren asema suhteessa hänelle tarjolla oleviin nuorisotyön palveluihin; nuori ei ole passiivinen toiminnan kohde, vaan aktiivinen tekijä, jonka ajatuksineen, mielipiteineen ja osaamisineen osallistetaan toimintaan jo suunnitteluvaiheessa. Nuorisotyötä ei tehdä aikuisten mielikuvien vaan pikemminkin nuorten aitojen tarpeiden pohjalta.

Vihdin kunnan nuorisopalvelut keräävät tietoa kunnan lasten ja nuorten hyvinvoinnista erilaisten tilastojen ja mittarien avulla, yhteistyökumppaneilta sekä kysymällä suoraan lapsilta ja nuorilta itseltään. Viimeisimmän julkaistun tilaston mukaan keskeytymisprosentit oppilaitoksessa ja lukiossa ovat hieman tasoittuneet. Sen sijaan huolta herättää peruskoulun puolella tehostetun ja erityisen tuen piirissä olevien oppilaiden määrä: Vuonna 2017 jopa 27% oppilaista on ollut joko tehostetun tai erityisen tuen piirissä (Me-Säätiö, Syrjässä työkalu, www.mesaatio.fi). Kansallinen keskiarvo on kymmenen prosenttia alhaisempi.

Nuorisotyöllä on keinoja olla mukana tukemassa peruskoululaisia ja opiskelijoita matkallaan kohti ehjää aikuisuutta. Koulunuorisotyöllä voidaan vaikuttaa suoraan ja välillisesti oppilaiden kouluviihtyvyyteen sekä mahdollistaa helposti lähestyttävä ja turvallinen aikuiskontakti. Koulunuorisotyöhön pureutuneet tutkimukset ovat osoittaneet, että oppilailla on ns. "aikuisen nälkä". Toisin sanoen he kaipaavat kontaktia sellaiseen aikuiseen, johon eivät ole alistaisessa valta-asemassa arviointi- tai rankaisuoikeuden perusteella. Opettajalla nämä oikeudet ovat. Juuri tähän kohtaan kouluille viety nuorisotyö sopii parhaiten.

Nivelvaihe peruskoulun ja 2. asteen välillä on osoittautunut etenkin tukea tarvitsevien nuorten kohdalla haastavaksi. Hyvällä yhteistyöllä ja riittäväillä palveluilla tulee varmistaa saumaton tuki nuorelle myös opinahjon vaihtuessa. Nuorisotyön eri menetelmillä on mahdollista tukea nuorta tämän tulevaisuuden kannalta hyvin merkityksellisen vaiheen aikana. Erilaiset pienryhmät, yksilötyöskentely, etsivän nuorisotyön ulottaminen oppilaitoksiin ja monialainen yhteistyö ovat keinoja, joiden avulla saadaan tuettua nuorta siirtymävaiheessa ja uusien opintojen alussa.

Vihdin kunta maantieteellisesti laajana alueena haastaa kaikkia palveluja saavutettavuuden näkökulmasta. Haja-asutusalueilla ja pienissä taajamissa asuvien nuorten kohdalla tämä haaste korostuu, koska heillä ei välttämättä ole minkäänlaista realistista mahdollisuutta liikkua erilaisten palvelujen perässä isompiin taajamiin. Tähän haasteeseen on kehitelty erilaisia liikkuvan nuorisotyön muotoja ympäri suomea.

Tutkimukset ovat osoittaneet, että niiden lasten ja nuorten syrjäytymisvaara on pienempi, joilla on elämässään säännöllisiä harrastuksia. Opetus- ja kulttuuriministeriö ministeri Sanni Grahn-Laasosen johdolla nosti viime hallituskaudella yhdeksi keskeiseksi teemaksi lasten ja nuorten harrastustoiminnan tukemisen. Harrastustakuu haastaa kuntia mahdollistamaan vähintään yhden matalan kynnyksen harrastuksen kaikille

lapsille ja nuorille. Nuorisopalvelut ympäri Suomea ovat vastanneet osaltaan tähän haasteeseen tarjoamalla nimenomaan matalan kynnyksen harrastusmaista toimintaa lapsille ja nuorille.

Lasten ja nuorten kasvamista aktiiviseksi ja yhteisöllisyyttä kokeviksi aikuisiksi tukee omien omaan elämään ja lähiympäristöön liittyvien vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen ja hyödyntäminen. Nuorisovaikuttamisen konkreettisia foorumeita ovat mm. oppilaskunnat, nuorisovaltuustot ja erilaiset tilatoimikunnat. Järjestämällä nämä nuorten vaikutusfooromit nuorilähtöisesti mahdollistetaan samalla niiden merkityksen hahmottuminen laajalle joukolle nuoria.

Alaikäisten nuorten ennaltaehkäisevä tai ennalta estävä monialaisena yhteistyönä toteutettuun interventiioon perustuva Ankkuri –malli on levinnyt ympäri Suomea. Tänä vuonna sisäministeriön julkaisema Ankkuri-toiminnan käsikirja nostaa esille työmuodon lukuisia hyötyjä ja tuloksia. Ankkuritoiminnan piiriin pääsevät mm. nuoret, joista on tehty ensimmäinen rikosilmoitus, perheväkivaltatapaukset sekä potentiaaliset radikaalisaation piiriin päätyvät nuoret. Valtaosassa Ankkuritiimejä työskentelee myös nuorisohjaaja, etsivä nuorisotyöntekijä tai erityisnuorisotyöntekijä.

Nuorisopalvelut operoi tällä hetkellä resurssien näkökulmasta äärirajoilla. Koulunuorisotyön tekeminen pyritään hankkeistamaan hyvin pienellä omavastuuosuudella lähitulevaisuudessa, mutta mikäli tarve ulottaa nuorisotyötä enenemässä määrin kouluille, pieniin taajamiin ja haja-asutusalueille, oppilaitoksiin sekä muihin toimintaympäristöihin kasvaa samoin kuin tarve pitää nuorisotiloja auki viikonloppuisin, tarpeen täyttämiseksi vaaditaan yhden nuorisohjaajan sekä yhden nuorisosihteerin lisäresurssi vuoden 2021 alusta alkaen. Muussa tapauksessa toimintoja joudutaan priorisoimaan.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunnan nuorisopalvelut jakautuvat kahtia avoimeen sekä etsivään nuorisotyöhön. Etsivää nuorisotyötä toteutetaan Nuorisolain mukaisesti. Etsivän nuorisotyön keskiössä on nuoren ohjaaminen tarvitsemiinsa palveluihin (opinnot, työelämä, muut palvelut). Aluevalvontavirasto (AVI) myöntää vuosittaisen avustuksen etsivän nuorisotyön toteuttamiseen. Avustus myönnetään kohdennettuna palkkakustannuksiin henkilötyövuosittain. 1.8.2019 alkavalle rahoituskaudelle Vihdin kunnan nuorisopalveluille myönnettiin rahoitus kolmannelle etsivälle. Tämä mahdollistaa etsivän nuorisotyön ulottamisen paremmin oppilaitoksiin ja kouluille siten, että työssä toteutuu aiempaa selkeämmin varhainen tuki ja ennaltaehkäisevä työote. Kolmas etsivä työskentelee syksystä 2019 alkaen kolmena päivänä viikossa Luksiassa, peruskouluilla sekä lukiolla. Pääpaino on yksilö- ja ryhmänohjaus. Keskeisenä yhteistyökumppanina toimii opiskeluhuolto. Kolmannen etsivän ennaltaehkäisevän työn tavoitteena on tarjota tukea peruskoulun ja toisen asteen nivelvaiheeseen sekä toisen asteen opintojen alkuun. Lisäksi etsivän nuorisotyöntekijän läsnäolo kouluilla mahdollistaa välittömän tuen myös niille nuorille, joilla opinnot syystä tai toisesta keskeytyvät.

Avointa nuorisotyötä toteutetaan kuuden nuorisohjaajan voimin. Nuorisotyön kivijalkana luonnehdittu nuorisotilatoiminta kuuluu avoimen nuorisotyön piiriin. Vihdin kunnan nuorisopalveluilla on kaksi nuorisotilaa; Nummelan nuorisokeskus Klubi sekä vielä nimeämätön Vihdin kirkonkylän Campuksen nuorisotila. Tilat palvelevat asiakkaita syksyllä 2019 neljänä iltana Nummelassa (ke-la) ja kolmena iltana Campuksella (ke – pe). Nuorisotilatyön keskiössä on turvallisen vapaa-ajanvieton ja kivan tekemisen mahdollistaminen vihtiläisille. Lisäksi nuorisotiloilla toteutetaan erilaisia nuorten ideoista alkunsa saaneita harrasteryhmiä ja tapahtumia.

Koulunuorisotyö näyttäytyy entistä tärkeämpänä koululta tulevien huolestuttavien indikaattorien valossa. Syksyllä 2019 yksi nuorisohjaaja työskentelee kouluilla kolmena päivänä viikossa. Tarkoitus on kattaa kaikki Vihdin yläkoulut siten, että nuorisopalvelut olisi läsnä ja järjestäisi toimintaa yhtenä päivänä viikossa. Koulunuorisotyöhön nimetty nuorisohjaaja vastaa Kuoppanummen, Nummelanharjun ja Otalammen kouluista. Vihdin yhteiskoulun osalta koulunuorisotyötä tarjoaa Campuksen nuorisotilan väki yhdessä. Ylä-

kouluilla toteutetaan jatkossakin viime vuonna käyttöön otettua välituntipäivystystä. Tämä työmuoto toteutetaan yhdessä seurakunnan kanssa. Lisäksi muut vuosikelloon ja koulun tarpeisiin liittyvät yhteistyömuodot, kuten ryhmätyöt ja luokkavierailut kuuluvat avoimen nuorisotyön toimintoihin.

Pop Up –nuorisotyötä lähdettiin kokeilemaan viime keväänä yhteistyössä Vihdin Vanhemmat ry:n, seurakunnan ja Yöjalka ry:n kanssa. Kokeilua tullaan jatkamaan, jotta nuorisotyö olisi myös haja-asutusalueilla ja pienemmissä taajamissa asuvien nuorten saavutettavissa. Kesällä pilotoitiin kesä –Pop Up –toimintaa ja siitä saatiin hyviä kokemuksia tulevaa kehittämistyötä varten. Ajatuksena on tarjota laadukasta nuorisotyötä vihtiläisille nuorille myös kesällä ja liikkuvalla työotteella. Toisin sanoen pyrkimys on mennä sinne, missä nuoret kulloinkin ovat.

Kohdennetun pienryhmätyön avulla pyritään tarjoamaan täsmätukea erilaisia haasteita kohtaaville nuorille. Peruskoulun ja 2. asteen välinen nivel on yksi tällainen haastekohta, jonka tukemista kohdennetulla pienryhmätyöllä kokeiltiin keväällä 2019. Tammikuussa 2020 tullaan aloittamaan 2 – 4 kohdennettua pienryhmää, joiden jäseniksi valitaan sellaisia yhdeksännen luokan oppilaita, joilla todennäköisesti tulee olemaan eriasteisia haasteita 2. asteelle siirryttyä. Ryhmät rakennetaan aina yhteistyössä kuraattorien kanssa. Kuraattoreilla on ammatillinen käsitys siitä, ketkä ryhmistä hyötyisivät eniten. Lisäksi he voivat kysyä lupaa ryhmään liittymisestä sekä tietojen vaihdosta nuorten vanhemmilta. Tämä lupa on kohdennetun pienryhmätoiminnan elinkehto. Jokaiselle ryhmälle asetetaan yhdessä kuraattorin kanssa yhteiset tavoitteet. Lisäksi jokaiselle nuorelle asetetaan tavoitteet, joihin nuoret itse sekä heidän huoltajansa vaikuttavat.

Vihdin nuorisopalvelut vastaa harrastustakuun haasteeseen tarjoamalla nuorille harrastusmaista ryhmätoimintaa. Nuoret ovat itse ideoineet ryhmien aiheita ja sisältöjä viime keväänä. Noiden ideoiden pohjalta rakennetaan harrastusryhmät, jotka aloittavat toimintansa syksyn aikana. Moottoripaja –toiminta toteutetaan yhteistyössä Vihdin Urheiluautoilijoiden kanssa. Nuorisopalvelut avustaa Vihdin urheiluautoilijat ry:tä, joka vastaa sopimuksen mukaisesti moottoripajan toteutuksesta ja raportoinnista. Toiminta alkaa syyskuun puoliväliin mennessä ja kestää vuoden 2020 juhannukseen saakka.

Nuorisokoordinaattori on aloittanut nuorisovaltuuston kehittämishankkeen, jonka tarkoituksena on palauttaa Vihtiin elinvoimainen, toimiva ja nuoria aktivoiva nuorisovaltuusto. Lisäksi kehittämistyö kohdistuu nuorisovaltuuston ja muiden nuorten vaikuttamiskanavien (oppilaskunnat, tilatoimikunnat) yhteistyörakenteisiin ja avoimeen viestintään etenkin muille nuorille. Tarkoituksena on luoda mahdollisimman selkeä, läpinäkyvä ja helposti ymmärrettävä rakenne, jonka avulla kaikkien nuorten on helppoa hahmottaa omat keinonsa vaikuttaa omaan elämäänsä ja lähiympäristöönsä.

Suomessa on käytetty Ankkuritoimintamallia jo 2010 –luvun alusta asti. Nyt Ankkuritoimintaa ollaan aloittelemassa myös Lohjan, Vihdin ja Karkkilan alueella. Ankkuritoiminnalla pyritään katkaisemaan nuorten rikos- ja syrjäytymiskierre heti ensimmäisen signaalin (rikosilmoitus, lastensuojeluilmoitus) ilmaannuttua. Ankkuritiimiin tulee näillä näkymin kuulumaan sosiaalityöntekijän, sosiaaliohjaajan, poliisin ja psykiatrisen sairaanhoitajan lisäksi nuoriso-ohjaaja. Nuoriso-ohjaaja tuo omalla työpanoksellaan ja ammatillisella osaamisellaan tiimiin vahvaa ennaltaehkäisevän työn otetta. Tiimin kotitoimisto tulee sijaitsemaan Lohjalla. Vihtiin ja Karkkilaan on tarkoitus nimetä satelliittitilat Ankkuritoimintaa varten, jotta tiimi voi ottaa asiakkaita vastaan samoissa, turvallisissa ja toimintaan soveltuviin tiloihin.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Lohjan, Vihdin ja Karkkilan yhteisen Ankkuritiimin on tarkoitus aloittaa operatiivinen työskentelynsä vuoden 2020 alussa. Tiimin resursointi toteutetaan mukana olevien kuntien välisessä sopimuksessa määritellyllä tavalla. Hallinnollisesti on kaavailtu, että erityisnuorisotyöntekijä sijoittuisi hallinnollisesti Vihdin nuorisopalveluihin. Kustannuksista Vihtiin jäisi välillisten kustannusten lisäksi 15.000€ työntekijän kokonaispalkkakustannuksista.

Campuksen nuorisotilan valmistuttua kesällä 2019 nuoriso-ohjaajat on jaettu kahteen tiimiin. Molemmille nuorisotilalle on sijoitettu kolme nuoriso-ohjaajaa. Campuksen kolmesta ohjaajasta yksi on koulunuorisotyötä tekevä nuoriso-ohjaaja. Avoimen nuorisotyön tehostamiseksi on myös otettu käyttöön ns. tiimimalli, jossa nuorisotilan ohjaajat muodostavat itsenäisen tiimin. Näitä tiimejä vetää kaksi tilavastaavaa, joille on luotu yhteistyössä nuoriso-ohjaajien, henkilöstöhallinnon ja luottamushenkilöiden kanssa tehtäväkuva. Nuorisotilalla toimivien tiimien on helpompi reagoida nopeasti esille nouseviin tarpeisiin.

Kolmas etsivä tulee työskentelemään kolmena päivänä viikossa Luksian ja yläkoulujen/lukion tiloissa. Konkreettinen sijoittuminen oppilaitosten ja yläkoulujen tiloihin mahdollistaa tehokkaan resurssin käytön kohderyhmän hyväksi. Nuorisopäällikkö tulee osallistumaan etsivän nuorisotyön tiimeihin viikoittain, jotta uusi rakenne saadaan jouhevasti käyttöön.

Pop Up –nuorisotyötä jatketaan yhteistyössä seurakunnan, Vihdin Vanhemmat ry:n, Yöjalan sekä vapaaehtoisten kanssa. Toiminta pyritään keskittämään torstaipäiviin, jolloin resursointi onnistuu muun toiminnan kärsimättä.

Jalkautumisia tullaan järjestämään sellaisina iltoina ja viikonloppuina, jolloin nuorisoa on paljon liikkeellä. Jalkautuminen toteutetaan nuorisopalveluiden jalkautumismallin mukaisesti. Mukana jalkautumisissa ovat olleet tulevat jatkossakin olemaan seurakunta, Yöjalka sekä Karviaisen lapsiperheiden palvelut (ammattillinen tukihenkilö).

Nuorisopalveluiden kehittämistyötä tulee koordinoimaan jatkossakin nuorisokoordinaattori. Nuorisokoordinaattori kokoaa kulloiseenkin kehittämistehtävään työryhmän, jonka puheenjohtajana ja koollekutsujana hän toimii. Tulevan toimintakauden keskeisiä kehittämistehtäviä ovat nuorisovaltuuston uudistaminen sekä leiri- ja loma-ajantoimintojen mallintaminen.

Kaikessa Vihdin nuorisopalveluiden toiminnassa tulee näkymään Vihdin kunnan strategian arvot selkeästi ja läpinäkyvästi. Asiakslähtöisyys, vastuullisuus ja yhteisöllisyys ovat toiminnan kulmakiviä, joiden varaan toimintaa tullaan suunnitelmallisesti, pitkäjänteisesti ja kehitettyjä rakenteita noudattaen rakentamaan. Nuorten Vihti –brändiä tullaan kehittämään yhteisöbrändiajatus kohti. Nuoria tullaan osallistamaan myös brändin kehitystyöhön.

Kaikki toiminnot rakennetaan siten, että ne nojaavat nuorisolakiin, Vihdin strategiaan, kentältä esille nousseisiin tarpeisiin sekä ymmärrykseen laadukkaasta nuorisotyöstä. Mitään ei enää tehdä ainoastaan tottumuksen vuoksi. Etenkin Vihdin strategian sisältämien arvojen täytyy ”läikähdellä” toiminnasta läpi.

Jalkautuminen otetaan käyttöön uutena työmuotona. Kouluilla toteutettavaa nuorisotyötä selkiytetään ja se määritellään tarkemmin. Haja-asutusalueilla ja syrjässä sijaitsevista kasvukeskuksista asuvien nuorten tavoittamisen keinoja selvitetään (liikkuva nuorisotyö / Pop Up –toiminta).

OPISKELUHUOLTO

Palvelutarve 2020-2021

Opiskeluhuollon tehtävä on hyvän oppimisen, psyykkisen ja fyysisen terveyden sekä sosiaalisen hyvinvoinnin edistäminen ja ylläpitäminen oppilaitosyhteisössä. Opiskeluhuoltoa toteutetaan ensisijaisesti ennaltaehkäisevänä, koko oppilaitosyhteisöä tukevana yhteisöllisenä oppilashuoltona. Opiskelijalla on lakisääteinen oikeus myös yksilökohtaiseen opiskeluhuoltoon.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin kunta vastaa opiskeluhuollon kuraattoripalveluiden järjestämisestä. Olennaista yksilökohtaisessa kuraattorityössä on oppilaan koulunkäyntiin, kasvuun, kehitykseen ja ihmissuhteisiin liittyvien pulmien varhainen tunnistaminen, tuen tarjoaminen sekä tarvittaviin palveluihin ohjaaminen. Kuraattori toimii yhteistyössä oppilaiden, huoltajien ja koulun henkilöstön kanssa sekä verkostoissa muiden lasten ja nuorten palveluja tarjoavien kanssa. Opiskeluhuolto tekee tiivistä yhteistyötä Perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa.

Vihdissä työskentelee yksi vastaava kuraattori ja viisi kuraattoria. Suositus on, että oppilaita yhden kuraattorin alueella on noin 800. Toisen asteen kuraattorikohtainen opiskelijamäärä on hieman suositusta korkeampi.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Koulu on keskeinen lapsen kehitysyhteisö ja hyvinvoinnin areena. Koulun toimintakulttuurilla voidaan vaikuttaa lasten terveyteen ja hyvinvointiin. Suomessa väestöryhmien väliset terveys- ja hyvinvointierot ovat viime vuosina kasvaneet ja haasteet kasautuneet. Perheen huonolla taloudellisella tilanteella tiedetään olevan vahva yhteys lasten ja nuorten terveyteen ja hyvinvointiin sekä positiivisiin koulukokemuksiin (Kouluterveyskysely 2015; 2017).

Opiskeluhuolto pystyy universaalina palveluna tukemaan ja edistämään yhdenvertaisuutta ja tasoittaa perhetaustasta juontuvia hyvinvointieroja. Yhteisöllinen ja yksilökohtainen opiskeluhuolto voi tarjota tukea riittävän varhain sitä tarvitseville.

Opiskeluhuollon tulee olla kaikkien oppilaiden käytettävissä Vihdissä. Opiskeluhuollon koordinoitua sekä resurssointia tulee vahvistaa siten, että vihtiläiset koulut ovat yhdenvertaisessa asemassa opiskeluhuollon järjestämisessä ja toiminnassa. Organisaatiouudistuksen yhteydessä vastaava kuraattori siirtyi kuraattoreiden esimieheksi. Vastaavan kuraattorin työaika suuntautuu kuraattorityön sisällölliseen sekä organisatoriseen kehittämiseen ja työaika on vähemmän käytössä oppilastyöhön. Hankerahoituksella oleva kuraattori-resurssi olisi tarpeen vakinaistaa.

Opiskeluhuoltoa tulee jatkossa kehittää huomioimaan eri oppilasryhmien erilaiset tarpeet. Lisäksi erityisen tuen tarpeessa oleville on kehitettävä toimintamalleja ja menetelmiä, jotka riittävästi vastaavat heidän tarpeisiinsa. Useat Vihtiin sijoitetut lapset ovat erityisen tuen tarpeessa ja kunnalla tulee olla riittävä ja joustava resurssi tähän sekä muihin nopeasti muuttuviin tilanteisiin.

5.5 KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	341 810	282 823	291 439	281 125	281 125	99,4	281 125	281 125
Toimintakulut	-3 659 138	-3 925 586	-3 927 877	-4 289 625	-4 251 976	108,3	-4 287 181	-4 323 013
Toimintakate	-3 317 328	-3 642 763	-3 636 438	-4 008 500	-3 970 851	109,0	-4 006 056	-4 041 888
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	43 708	27 000	27 000	26 700	26 700	98,9	26 700	26 700
Toimintakulut	-1 582 464	-1 636 813	-1 636 813	-1 902 229	-1 902 229	116,2	-1 902 229	-1 902 229

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = -3 970 851 euroa

Sivistyspalvelut tuottaa sujuvia, tehokkaita sekä oikea-aikaisia peruspalveluja Vihdin kunnan asukkaille kuten Vihdin kunnan strategiassa todetaan: Haluamme auttaa vihtiläisiä elämään hyvää ja aktiivista elämää.

Kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunta vastaa kirjasto-, kulttuuri-, liikunta- ja museopalveluista. Hiidenopisto ja Länsi-Uudenmaan musiikkiopisto kuuluvat kulttuuri- ja vapaa-ajan lautakunnan alaisuuteen.

Liikuntapalveluiden tulosalue on osa elinvoimapaalveluiden palvelukeskusta. Liikuntapalveluiden tehtävänä on mahdollistaa liikuntapalvelusuunnitelman mukaisesti monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa.

5.5.1 Kulttuuripalveluiden tulosalue

Kulttuuri- ja vapaa-ajan tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	81 444	82 823	91 271	75 425	75 425	91,1	75 425	75 425
Toimintakulut	-2 663 897	-2 834 387	-2 839 967	-3 182 704	-3 149 301	111,1	-3 175 881	-3 202 946
Toimintakate	-2 582 453	-2 751 564	-2 748 696	-3 107 279	-3 073 876	111,7	-3 100 456	-3 127 521
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-1 141 755	-1 216 289	-1 216 289	-1 481 899	-1 481 899	121,8	-1 481 899	-1 481 899

KIRJASTO

Palvelutarve 2020–2022

Vihdin kunnankirjasto tarjoaa kuntalaisille monipuolisia, asiantuntevia ja kattavia kirjastopalveluita. Kirjasto tarjoaa pääsyn aineistoihin, tietoon ja kulttuurisisältöihin, ylläpitää monipuolista ja uudistuvaa kokoelmaa, edistää lukemista ja kirjallisuutta, tarjoaa tietopalvelua, ohjausta ja tukea tiedon hankintaan ja käyttöön sekä monipuoliseen lukutaitoon, tarjoaa tiloja oppimiseen, harrastamiseen, työskentelyyn ja kansalaistointintaan sekä edistää yhteiskunnallista ja kulttuurista vuoropuhelua. Toiminta perustuu Lakiin yleisistä kirjastoista (2016/1492).

Mediassa on ollut toistuvasti esillä huoli lukutaidon heikkenemisestä. Paitsi tekninen lukutaito, myös kyky ymmärtää ja soveltaa lukemaansa on välttämätön taito nyky-yhteiskunnassa. Kirjasto on keskeinen toimija kansalaisten lukemisen ja monilukutaidon edistämässä ja tätä kautta myös syrjäytymisen ehkäisemisessä.

Palveluiden muuttuessa kiihtyvällä tahdilla sähköisiksi kuntalaiset tarvitsevat apua niiden käytössä. Sekä julkisen että yksityisen sektorin toimijat ovat kukin ensisijaisesti itse vastuussa omien palveluidensa käytön opastamisesta, mutta monesti myös kirjasto on digitukea tarvitseville ihmisille luonteva paikka tulla kysy-

mään neuvoja. Suurimmalla osalla kuntalaisista on jokin internetiin kytketty laite, mutta käyttötaidossa ja tietoturva-asioissa on tarvetta opastamiselle.

Nykyinen kirjastoauto on jo 16-vuotias ja uuden auton hankinta on ajankohtainen muutaman vuoden sisällä. Kirjastoauto on tarpeellinen Vihdin kokoisessa kunnassa, jossa on kyläkeskuksia ympäri kuntaa ja väkiluku kasvaa koko ajan. Kirjastoauto palvelee 20 koulua ja päiväkotia, yhtä laitosta ja ympäri Vihtiä asuvia kuntalaisia yhteensä 43 pysäkillä. Kirjastoauton kokonaislainausmäärä on koko ajan pysynyt korkealla tasolla. Vuoden 2019 alussa tehtiin aikataulu-uudistus, jossa karsittiin pois vähäisellä käytöllä olleet iltapysäkit ja siirryttiin ajamaan uudet iltapysäkit aiemman kahden viikon välein joka viikko. Uudistus on lisännyt kirjastoauton käyttöä niin että sen kuukausittaiset lainausluvut joinakin kuukausina jopa ylittävät Kirkonkylän kirjaston lainausluvut. Nykyisen palveluverkon säilyttäminen on tärkeää myös tulevaisuudessa.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnankirjastolla on kolme toimipistettä: pääkirjasto Nummelassa, Kirkonkylän kirjasto Vihdin kirkonkylällä ja kirjastoauto. Kirjastot ovat auki kuutena päivänä viikossa, minkä lisäksi Kirkonkylän kirjasto palvelee oma-toimikirjastona kuntalaisia joka päivä palveluaikojen ulkopuolella. Kirjastoauto liikennöi viitenä päivänä viikossa. Kirkonkylän kirjasto muuttaa syksyn 2019 aikana uusiin tiloihin Campukselle.

Kirjasto tarjoaa asiakkaittensa käyttöön painetun ja äänitetyn aineiston lisäksi myös e-aineistoja, joista suurinta osaa voi käyttää myös kirjastotilojen ulkopuolella omalla kirjastokortilla ja pin-koodilla tunnistautumalla.

Kirjasto edistää lukemista erilaisilla tapahtumilla ja tempauksilla, kirjailijavierailuilla sekä systemaattisella ja suunnitelmallisella yhteistyöllä koulujen ja päiväkotien kanssa. Kaikille perusopetuksen vuosiluokille tarjotaan vuosittain sekä mediakasvatukseen että lukemisen edistämiseen tähtäävää tuntia. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille erilaisia tiloja myös esim. kokousten järjestämiseen.

Kunnankirjaston vakituisen henkilökunnan määrä on 16, joista 12 työskentelee pääkirjastossa, 3 kirkonkylän kirjastossa ja 1 kirjastoautossa. Henkilökunnasta 10 on korkeakoulutettuja. Tällä henkilökuntamäärällä kirjasto on erittäin tehokas: erilaisiin tapahtumiin osallistuneiden kuntalaisten määrä on yli 200% suurempi kuin Uudellamaalla keskimäärin, ja asiakkaiden fyysiset käynnit kirjastossa sekä kokonaislainaus on merkittävästi aktiivisempaa. Samalla toimintakulut ovat huomattavasti pienemmät ja toiminta n. 35 % taloudellisempaa (henkilöstökulut + kirjastoaineistokulut) / (fyysiset käynnit + kokonaislainaus) kuin Uudellamaalla keskimäärin.

Vihti, Lohja ja Karkkila muodostavat yhdessä Lukki-kirjastokimpan, joka toimii tiiviissä yhteistyössä. Kimpan kesken järjestetään koulutuksia ja kokouksia, joissa tavoitteena on toiminnan kehittäminen ja palveluiden saannin helpottaminen kuntalaisille. Asiakkaat hyötyvät seudullisesta varaus- ja lainauspalvelusta sekä niihin liittyvästä, kuntarajat ylittävästä aineiston liikkumisesta (seutukuljetukset). Kirjastokimppayhteistyö mahdollistaa myös laajemman e-aineistokokoelman tarjoamisen asiakkaiden käyttöön kuin kunnankirjaston omilla resursseilla olisi mahdollista.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kirjaston peruspalveluiden maksuttomuus tarjoaa kaikille tasavertaiset mahdollisuudet käyttää palveluita. Vihdin kunnankirjaston näyttely- ja tapahtumatoiminta tekevät kirjastosta merkittävän kulttuuritoimijan Vihdissä. Kirjasto tarjoaa kuntalaisille myös tulevaisuudessa Vihdin kunnan strategian mukaisia mahdollisuuksia aktiiviseen elämään muun muassa tarjoamalla kuntalaisten käyttöön tiloja, joissa he voivat maksutta esitellä omaa taidettaan yleisölle, ja järjestämällä yksin ja yhteistyökumppaneiden kanssa tilaisuuksia, joihin kuntalaiset voivat osallistua yleisönä, aktiivisina toimijoina tai tilaisuuksien järjestäjinä. Laadukas ai-

neistokokoelma niin fyysisen kirjastoaineiston kuin e-aineistojenkin osalta tarjoaa kuntalaisille pääsyn erilaiseen tietoon ja kulttuurielämyksiin.

Kirkonkylän kirjaston muuttaessa Campukselle sen asiakasmäärä, varsinkin koululaisten määrä, tulee kasvamaan. Uusi toimintaympäristö tarjoaa erinomaisen mahdollisuuden syventää yhteistyötä koulujen kanssa lukuinnostuksen kasvattamisessa ja mediataitojen opettamisessa. Nykyisellä henkilöstömäärällä Kirkonkylän kirjaston palveluaikojen laajentaminen tai esimerkiksi kirjavinkkauksen tai sanataidepajojen lisäämiseen ei ole mahdollisuutta. Lähivuosina on taloudellisen tilanteen niin salliessa syytä kasvattaa kirjaston henkilökuntamäärää yhdellä kirjastovirkailijalla tai kirjastonhoitajalla, joka keskittyy lasten- ja nuortenkirjastotyöhön.

Kirjastohenkilökunta auttaa asiakkaitaan päivittäin erilaisissa digitaalisten laitteiden ja palveluiden käyttöön liittyvissä kysymyksissä. Välttämättömien julkisten palveluiden, pankkipalveluiden tai verkko-ostosten opastus ei kuitenkaan ole työtä, jota kirjastohenkilökunta voi tehdä oman toimensa ohessa. Palveluissa, joissa voi olla kyse myös ihmisen toimeentulosta, tarvitaan neuvojaksi henkilö, joka tuntee nämä palvelut kunnolla.

Vihdin pääkirjastossa vuonna 2018 aloitettu AVI-hanke ”EMOtila eli elinikäisen mediaoppimisen tila Vihdin pääkirjastoon” viedään loppuun vuoden 2020 aikana. Hankkeen aikana pääkirjastossa tehdään tilajärjestelyjä ja laitehankintoja, jotka mahdollistavat aiempaa paremmin erilaisen digiopastusten järjestämisen ja digituen tarjoamisen kirjastohenkilökunnan omana työnä ja yhdessä eri yhteistyötahojen kanssa.

Muiden Lukki-kirjastojen kanssa yhteistyössä on tavoitteena kehittää kirjaston sähköisiä palveluita ja ottaa verkkomaksaminen käyttöön vuoden 2020 aikana.

Pääkirjaston aukioloaikoja pyritään lähivuosina laajentamaan hankkimalla vastaava omatoimikirjastojärjestelmä kuin Kirkonkylän kirjastossa on. Jotta pääkirjasto voi toimia omatoimikirjastona, tarvitaan lisäksi muutoksia mm. valaistuksessa, valvontakameroissa ja lainaustoimiston alueella. Muutokset suunnitellaan yhdessä teknisen toimen kanssa ja niiden edellyttämät investoinnit jakautuvat useammalle vuodelle.

Kirjastoautopalveluiden järjestämisen vaihtoehdot esitetään erikseen laaditussa tarveselvityksessä ja uuden kirjastoauton hankintakustannus vuoden 2021 investointitarpeessa.

Kirjaston tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Lainat	494 494	503 136	535 626	516 000	538 000
Lainat / asukas	17,07	17,32	18,34	17,48	18,39
Kävijämäärä	274 545	300 685	419 548	406 000	422 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	52,46	50,28	50,16	50,62	51,51
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	32,31	29,70	30,56	31,29	31,98
Nettomenot €/laina (ulk.+sis.)	3,07	2,90	2,74	2,90	2,80

TAULUKKO 13. Kirjaston tunnuslukuja 2016-2020

*Vuodesta 2018 alkaen lainoissa fyysiset- ja e-aineistolainat. Kävijämäärässä fyysiset- ja verkkokävijät

MUSEO

Palvelutarve 2020-2022

Vihdin museo vastaa kunnan omien palvelukeskusten ja kuntalaisten sekä kunnassa vierailevien palvelutarpeeseen tarjoamalla sellaista monipuolista, koottua ja kauaskatseista asiantuntevaa tietoa Vihdistä ja vihtiläisyydestä, jota muualta ei saa.

Vihdin museo vastaa museolaissa säädettyjen tehtävien toteutumisesta ja toteuttamisesta Vihdin alueella. Se vastaa järjestettävien museopalvelujen yhdenvertaisesta saatavuudesta, saavutettavuudesta sekä palvelutarpeen, -määrän ja -laadun määrittelemisestä kunnan strategian puitteissa sekä kuntalaisten tarpeita kuullen. Museo vastaa myös museopalvelujen tuottamistavasta, tuottamisen ohjauksesta ja valvonnasta sekä viranomaiselle kuuluvan toimivallan käyttämisestä.

Museon pedagoginen tavoite on kasvattaa juuret kotiseutuun jokaiselle vihtiläiselle lapselle, sillä kulttuurihistoriauteliaan elämäntavan omaksuminen juurrutetaan lapsuudessa. Vihdin museo toteuttaa projekteja, joilla lisätään kaikenikäisten matalan kynnyksen harrastustoimintaa kuntalaisten aktivoimiseksi ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Museo on mukana myös uusien ja tulevien vihtiläisten kotouttamistyössä.

Museolla on tärkeä tehtävä kulttuurisesti, sosiaalisesti ja ekologisesti kestävä ympäristön rakentamisessa ja hyvinvoinnin edistämisessä. Museo vastaa paikallisen kulttuuriympäristön suojeluun ja hoitoon liittyvistä asiantuntija- ja viranomaistehtävistä yhteistyössä kaavoituksen ja rakennusvalvonnan kanssa.

Vihtiä kiinnostaa tällä hetkellä vetovoima, pitovoima ja elinvoima. Meneillään on pohdinta siitä, mihin Vihti on menossa. Siinä tiimellyksessä on hyvä tietää, mistä Vihti on tulossa. Tarve historian tuntemiselle kasvaa, ja se tarve tulee nykyajasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Museopalvelut ovat käytössä ympäri vuoden arkipäivisin ja virka-aikaan. Museon vakinaisen ammatillisen henkilöstön määrä on kaksi. Molemmilla on ainakin yksi alalle soveltuva ylempi korkeakoulututkinto. Vakinaiset työntekijät hoitavat oman ammattiosaamisensa ohella myös kaikki muut museopalvelujen toteuttamiseen liittyvät tehtävät, kuten kokoelmakartunnan, kokoelmahallinnan, tapahtuma- ja näyttelytoiminnan suunnittelusta rakentamiseen ja opastamiseen.

Tilat ovat museon keskeinen toimintaresurssi. Museotiloihin liittyy erityisiä museoteknisiä ja laadullisia vaatimuksia. Vihdin museon tilat eivät toimivuudeltaan, laajuudeltaan tai tasoltaan tällä hetkellä vastaa museosuositusta esimerkiksi näyttelytekniikan, valaistuksen, esteettömyyden, työsuojelun ja turvallisuuden osalta.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Tulevaisuuteen suuntautuvan toiminnan tueksi on laadittu museon kehittämissuunnitelma. Tavoitteena on selkiyttää museopalvelut ja miten toiminta tulee kehittymään tulevina taloussuunnitteluvuosina siten, että kuntastrategia toteutuu ja edellytykset museon tehtävien hoitamiseen turvataan. Vihdin museo tarvitsee toimitilaratkaisun, jolla optimoidaan tilankäytön, henkilöstöresurssien, laitteiston, sähköisten palveluiden ja toimistorutiinien tehostaminen. Museopalveluiden järkipäiseksi tuottamiseksi ammatillinen osaaminen tulee keskittää itse toimintaan ja sen kehittämiseen.

Näyttelyt ovat museolle ominainen media, jonka avulla museo tarjoaa elämyksiä ja tietoa. Näyttelyt ovat ikkuna yleisölle museon toimintaan ja kokoelmasisältöihin. Jotta vuorovaikutus museon ja kuntalaisten välillä ei rajoitu ainoastaan kohtaamisiin museonäyttelyssä, on kokoelmat saatava digitalisoiduiksi ja verkon kautta kaikkien saavutettaviksi. Sisällöllisesti kiinnostavien näyttelyiden avulla museo vaikuttaa osaltaan toiminta-alueensa vetovoimaisuuteen. Museo on kulttuurimatkailevan kulmakivi.

Museon talous perustuu julkiseen rahoitukseen nyt ja tulevaisuudessa. Museo on kulttuuriperinnön asiantuntija sekä myös aluetaloudellinen voimavara. Sijoittaminen museotoimintaan on kannattava investointi, paitsi taloudellisena myös muina positiivisina vaikutuksina, kuten vaikutuksina hyvinvointiin, sivistykseen, osallisuuteen sekä elinvoimaisuuteen.

Museon tunnusluvut	TP 2016	TP 2017	TP2018	TA 2019	TA 2020
Näyttelyjen määrä	4	6	4	5	5
Kävijämäärä	6 973	6 846	7 348	7 000	7 000
Nettomenot €/ asukas (ulk.+ sis.)	8,20	8,02	7,87	10,62	11,04
Nettomenot €/ asukas (ulk.)	3,49	4,12	3,47	3,70	4,06
Nettomenot €/kävijämäärä (ulk.+sis.)	34,07	34,06	31,29	44,77	46,12
Nettomenot €/ kävijämäärä (ulk.)	14,52	17,47	13,79	15,58	16,96

TAULUKKO 14. Museon tunnuslukuja 2016-2020

KULTTUURI

Palvelutarve 2020-2022

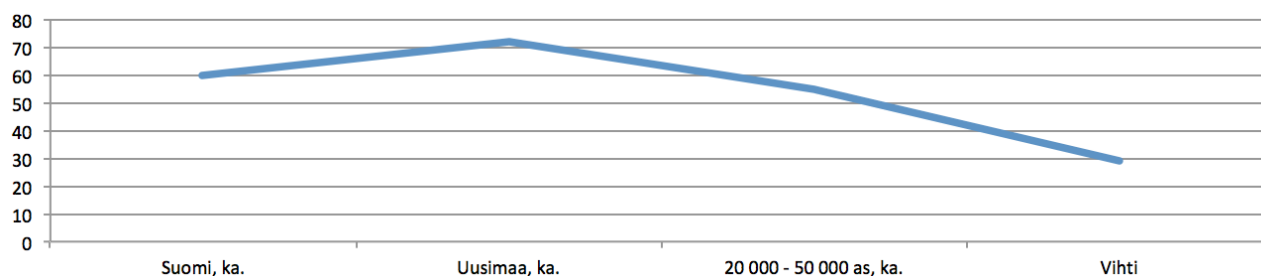
Maaliskuussa 2019 voimaan tullut uusi kuntien kulttuuritoimintalaki korostaa kulttuurin ja taiteen hyvinvointia ja terveyttä, osallisuutta ja yhteisöllisyyttä sekä paikallista ja alueellista elinvoimaa edistäviä vaikutuksia. Aktiivinen kulttuuriharrastus on yhteydessä koettuun terveyteen, hyvän elämän kokemuksiin sekä pitkään ikään. Sosiaalinen osallistuminen ja kulttuurin harrastaminen liitetään myös hyvään mielenterveyteen. Aktiivinen ja vapaaehtoinen osallistuminen kulttuuritoimintaan lisää muun muassa yhteisöllisyyttä, osallisuutta, suvaitsevaisuutta ja vahvistaa luottamusta itseän ja elämään. Nämä puolestaan vahvistavat hyvinvointiamme ja vähentävät muun muassa yksinäisyyttä. Lisäksi taiteen on todettu tekevän ihmiset luovemmiksi, iloisemmiksi ja aktiivisemmiksi. Yksilötasolla taidekokemukset liittyvät myös parempaan elämänhallintaan.

Väestörakenteen moninaistuessa moninaistuvat myös arvot, tavat ja maut. Sekä yksilöllisyyttä ja yhteisöllisyyttä suosivat kehitystrendit toteutuvat samanaikaisesti. Elämäntyylien ja makujen kirjo lisääntyy, ja yhteisöllisyys toteutuu pienyhteisöissä. Väestöryhmien erilaistumisen ohella lisääntyy myös taloudellinen ja sosiaalinen eriarvoisuus.

Kulttuuri on merkittävä kilpailutekijä metropolialueen kehyskuntien palvelutarjottimia vertailtaessa. Vihdin kunnan veto- ja pitovoiman ylläpitäminen, sekä kehittäminen edellyttää laadukkaita ja helposti saavutettavia kulttuuripalveluja. Kulttuuri, aktiiviset taideopistot ja järjestöt sekä Vihdin värikäs kulttuurihistoria on nostettava osaksi "Aktiivisten ihmisten Vihti" -brändilupausta.

Suurin haaste kulttuuripalveluiden kehittymiselle Vihdin kunnassa on valtakunnallisella ja alueellisella tasolla vertailtuna keskiarvoa huomattavasti pienemmät taloudelliset resurssit. Kuntaliiton kustannusrakennetta vertailun mukaan Vihdin kulttuuripalvelujen kustannukset asukasta kohti ovat alle puolet koko maan keskiarvosta ja vain noin kolmasosa Uudenmaan kuntien tasosta. Vihdin kulttuuripalvelujen omaan toimintaan jäävät resurssit ovat vain 0,91% koko kulurakenteesta.

Kuntaliitto.fi, kulttuuripalveluiden kustannusrakennevertailu 2017 (2019 asukaslukuun verrattuna)
Kustannus €/asukas

KUVIO 7. Kulttuuripalveluiden kustannusrakennevertailu. Lähde: Kuntaliitto

Vihdin kulttuuritoimijoille keväällä 2019 teetetyt kyselyn perusteella akuuteimpana tarpeena esille nousee toimivien tilojen puute. Kulttuuritoimijat tarvitsevat moderneja, terveitä ja monikäyttöisiä tiloja ja alueita, joissa toimintaa ja palveluja voidaan toteuttaa joko kunnan itse tuottamana tai muiden järjestämänä; kulttuuritiloja, taiteilijoiden työ- ja esitystiluja, esiintymislavoja, tapahtuma-alueita, harjoitustiloja, kokoelma- ja näyttelytiloja sekä julkista taidetta.

Vihdin kuntaorganisaatio on paikallisen kulttuuritoiminnan rakentumisen ja kehittymisen mahdollistaja. Jatkuvan ja laadukkaan kulttuuritoiminnan mahdollistaminen onnistuu tarjoamalla kunnan kulttuuritoimijoille kestäviä ja helposti mukautuvia rakenteita toiminnan mahdollistamiseksi ja kehittämiseksi.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnan kulttuuripalveluiden tehtävä on vahvistaa vihtiläisten taiteen tuottajien toimintaedellytyksiä, lisätä kuntalaisten osallisuutta taiteeseen ja kulttuuriin sekä edistää kulttuuristen oikeuksien toteutumista.

Vihdin kunnan organisaatiouudistukseen sisältyi kirjasto- ja kulttuuritoimenjohtajan viran jakautuminen kirjastotoimenjohtajan virkaan ja kulttuurituottajan tehtävään. Kulttuurituottaja aloitti tehtävässään tammiukuussa 2019 ja laatii kunnan strategian mukaisen kulttuuripalvelujen kehittämissuunnitelman, joka valmistuu syksyllä 2019.

Kulttuurituottajan tehtäviin kuuluu mm. kehittää kunnan kulttuuri- ja kansalaistoimintaa, yhteistyötä kulttuurijärjestöjen ja kylätoimikuntien kanssa sekä huolehtia ystävyyskuntayhteistyöstä. Kulttuurituottaja organisoii ja osallistuu kunnan juhlien ja tapahtumien järjestelyihin; tapahtumia ovat mm. Vihdin vuosisatamarkkinat sekä Päivölän kirjallisuuspäivät. Kulttuurituottaja on myös mukana 2020 kesällä järjestettävän Sepänpihan asunonäyttelyn tuotannossa yhteistyössä muiden kunnan yksiköiden kanssa. Kulttuurituottaja vastaa kunnan myöntämien avustusten valmistelusta, erityisesti avustusprosessin sähköisen järjestelmän kehittämisestä sekä esittelystä lautakunnassa. Kulttuurituottaja on kunnan taidegallerian, Galleria Pictorin, toimikunnan jäsen ja osallistuu Galleria Pictorin toiminnan kehittämiseen yhteistyössä Galleria Pictor –toimikunnan, sekä gallerianhoitajan kanssa.

Kunnassa toimii viisi taiteen perusopetusta antavaa opistoa kuvataiteen, käsityön, musiikin ja tanssin aloilta, joiden toimintaa kulttuuripalvelut tukee vuosittain jakamalla taloudellista avustusta ja osoittamalla tiloja opetuskäyttöön. Vuonna 2019 Vihdin kunta tuki taiteen perusopetusta antavia opistoja sekä kulttuuri- ja kansalaisjärjestöjä 95.000 eurolla kohde- ja yleisavustuksien muodossa.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kulttuuripalveluiden kehittämisen ydin on kunnan toimijoiden aktivoimisessa osaksi palvelujen kehittämistä. Kehitystyön tähtäimenä ovat pitkäjänteisen ja kestävänn toiminnan turvaamisen vaatimat rakenteet ja resurssit. Kulttuuripalvelujen kehittämissuunnitelmaa varten kulttuurituottaja on keväällä 2019 tehnyt järjestöille ja sidosryhmille kyselyn, järjestänyt tapaamisia, kehitysillan kunnan PopUpissa, sekä "learning cafe"-työpajan lautakunnan jäsenille yhdessä kirjasto- ja museotoimen kanssa.

Kunnan kulttuuritoimijoiden osallistaminen kehitystyöhön jatkuu säännöllisesti kokoon kutsuttavassa kulttuurifoorumissa, jonka tarkoituksena on edistää järjestöjen ja kuntalaisten osallisuutta palvelujen kehittämiseen, sekä ruokkia toimijoiden välistä yhteistyötä ja yhteisöllisyyttä.

Kulttuuripalvelujen lähitulevaisuuden asialistalla on kulttuuritiloihin liittyvien haasteiden ratkominen esimerkiksi tehostamalla koulujen taideluokkien ja muiden tilojen käyttöä kulttuuriharrastustoimintaan, sekä Kirkkoniemen koulun muuttaminen kulttuurikeskukseksi. Akuutteja kehityskohteita on myös kunnan avustus- ja stipendisäännön päivittäminen vastaamaan tämän päivän ja tulevaisuuden tarpeita, sekä avustusprosessin siirtäminen sähköiseen muotoon; käsittelyn, analysoinnin, raportoinnin ja arkistoinnin helpottamiseksi. Lisäksi taiteen perusopetusta antavien opistojen ja kunnan väliset sopimukset uusitaan ja Vihdin kulttuurihistorian tuotteistamista jatketaan yhteistyössä Vihdin museon, brändikehittäjän sekä paikallisten yrittäjien kanssa. Kunnan kulttuuritapahtumista ja -palveluista viestimistä tehostetaan päivitetyn tapahtumakalenterin, kunnan kotisivujen, aktiivisen sosiaalisen median käytön ja tiedotuksen keinoin.

Vuoden 2020 tavoitteena on laatia perusopetuksen ja varhaiskasvatuksen kulttuurikasvatussuunnitelmat yhteistyössä opetus- ja varhaiskasvatuspalveluiden, kirjasto- ja museotoimen sekä paikallisten järjestöjen ja opistojen kanssa. Tavoitteena on myös avata keskustelu nuorisopalveluiden, oppilashuollon sekä perusturvakuntayhtymä Karviaisen kanssa kulttuurin ja taiteen hyödyntämiseksi osana nuoriso- ja sote-palveluja; esim. etsimällä keinoja edistää yhdenvertaisia osallistumismahdollisuuksia kulttuurielämään ja harrastamiseen. Kulttuurisen yhdenvertaisuuden toteutuminen mahdollistaa kulttuurisen pääoman karttumisen osaksi jokaisen yksilön kyvykkyyttä tehdä valintoja ja toimia aktiivisesti omassa elämässään tavoilla, jotka edistävät hyvinvointia, terveyttä ja mielekästä elämää.

Tasa-arvoisen kulttuuripalvelujen saatavuuden turvaamiseksi etsitään aktiivisesti uusia tapoja ja rakenteita järjestää, levittää ja rahoittaa palveluja, myös hallinnonalarajojen yli.

5.5.2 Liikuntapalvelut

Liikuntapalveluiden tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	260 366	200 000	200 168	205 700	205 700	102,9	205 700	205 700
Toimintakulut	-983 485	-1 075 461	-1 076 268	-1 090 931	-1 086 705	101,0	-1 095 073	-1 103 576
Toimintakate	-723 119	-875 461	-876 100	-885 231	-881 005	100,6	-889 373	-897 876
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	43 708	27 000	27 000	26 700	26 700	98,9	26 700	26 700
Toimintakulut	-440 395	-420 324	-420 324	-420 030	-420 030	99,9	-420 030	-420 030

Palvelutarve 2020 – 2022

Liikuntapalveluiden toiminta-ajatuksena on liikuntapalvelusuunnitelman mukaisesti mahdollistaa monipuoliset ja toimivat liikuntapalvelut lähellä kuntalaista ja kannustaa kuntalaisia omaehtoiseen liikunnan harrastamiseen. Toimintaa ohjaa liikuntalaki ja liikunta-asetus sekä kansallinen liikuntaohjelma ja suositukset liikunnan edistämiseksi kunnassa. Liikuntapalveluja toteutetaan omana toimintana, yhteistyössä yhteistyökumppaneiden kanssa sekä tukemalla paikallista järjestöjen liikuntatoimintaa.

Liikuntapalvelun suunnittelussa näkyy vahvasti kuntalaisten ja järjestöväen osallisuus, paikallinen omaehtoista liikuntaa tukeva painopiste sekä tasa-arvoinen kuntalaisten hyvinvoinnin edistäminen. Liikuntapalvelut ovat yksi kunnan ja kuntalaisten menestystekijöistä sekä kunnan strateginen painopiste.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Liikuntapalvelun kausiohjelma toteutetaan seitsemän liikunnan ammattilaisen voimin. Liikuntakoordinaattori ja liikuntatoimenjohtaja vastaavat erillisestä tapahtuma- ja hanketoiminnasta poikkihallinnollisessa yhteistyössä eri paikallisten, alueellisten ja valtakunnallisten liikunta- ja terveysorganisaatioiden kanssa sekä ulkoisen rahoituksen hankkimisesta. Uimahallityöntekijät vastaavat liikuntapalvelun kassa- ja asiakaspalvelusta. Toimistosihteerin työajasta 60% on varattu liikuntapalveluiden toimisto- ja hallintoasioiden hoitamiseen.

Liikuntapalvelun laatua mitataan valtakunnallisella, THL:n toteuttamalla, TEA-Viisari-mittaristolla, AVI:n eri painopisteselvityksin sekä paikallisilla käyttäjäkyselyillä. Vihdin tavoitteena on säilyä maan keskiarvoa laadukkaampana palveluntuottajana (teaviisari.fi) ja huomioida muutostarpeet liikuntapalvelun toteuttamisessa kausittain.

Vuoden 2019 aikana toteutetut 100-kuntaa kyselyn, sekä järjestökyselyn pohjalta esiin nousseet kuntalais-toiveet luontoliikunnan, ohjatun toiminnan sekä tiedottamisen osalta huomioidaan toimintakaudella 2020-2021.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnan organisaation uudistuttua jatketaan liikuntaan keskeisesti liittyvien poikkihallinnollisten prosessien avaamista katkeamattoman ja laadukkaan liikuntapalvelun toteuttamiseksi Vihdin kunnassa. Prosesseista keskeisimpiä ovat liikuntapaikkarakentaminen, (rahoitussuunnitelma, liikuntapaikkasuunnitelma, avustusjärjestelmä), liikuntaolosuhteiden kehittäminen (kuntalaisosallisuus ja –kuuleminen) sekä liikuntapaikkojen käyttöön ja varustamiseen sekä näihin liittyvien palvelujen sähköistäminen (Enkora). Tämä vaatii vahvaa yhteistyötä Infra- ja tukipalvelukeskuksen kunnallistekniikan ja tilapalvelun kanssa.

Sähköisten palveluiden kehittämistä jatketaan. Näin henkilöresursseja voidaan entistä enemmän suunnata laadukkaaseen liikuntatoimintaan ja soveltavan liikunnan kasvavaan tarpeeseen tukipalveluiden sijaan. Soveltavan liikunnan olosuhdeselvitystä jatketaan tasa-arvoisen liikunnan toteuttamiseksi ja siitä nousevat pilottitoteutukset tehdään yhdessä Vaun, SoveLin ja paikallisten järjestöjen kanssa ollen merkittävä osa päivitettävää liikuntapalvelusuunnitelmaa.

Lasten ja nuorten lomatoiminta toteutetaan edelleen liikunta- ja nuorisopalveluiden yhteistyönä. Vihti Race ja Vihdin Vitonen-tapahtumat ovat keskeistä liikuntapalvelun tapahtumatuotantoa, jota toteutetaan monialaisena yhteistyönä eri järjestöjen, yritysten ja yksityisten kuntalaisten kanssa.

Liikuntapalvelut		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Uimahallin kävijät	kpl	57 833	46 336	44 598	51 917	52 000	52 000	52 000	52 000	52 000
Liikuntaryhmien toteutunut lukumäärä	kpl					67	68	70	73	73
Liikuntaneuvonta	kpl		113	235	162	170	170	170	170	170
Avustuksella liikutettavien määrä	kpl	323 875	376 521	348 599	298 008	392 823	350 000	350 000	350 000	350 000
Uimakoulujen osallistujien uimataito prosentteina	kpl					85 %	87 %	89 %	90 %	90 %

TAULUKKO 15. Liikuntapalvelujen tunnuslukuja 2014-2022

5.6 KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	32 655 796	32 842 938	32 742 120	32 458 460	32 773 460	99,8	33 393 460	33 543 460
Toimintakulut	-23 655 278	-23 932 472	-24 253 089	-23 023 562	-23 576 447	98,5	-23 685 042	-24 060 500
Valmistus omaan käyttöön	316 642	250 700	228 432	235 000	235 000	93,7	235 000	235 000
Toimintakate	9 317 160	9 161 166	8 717 463	9 669 898	9 432 013	103,0	9 943 418	9 717 960
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	22 627 011	21 678 175	21 678 175	21 973 681	21 973 681	101,4	21 973 681	21 973 681
Toimintakulut	-1 997 141	-1 512 883	-1 512 883	-1 770 755	-1 770 755	117,0	-1 770 755	-1 770 755

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = 9 432 013 – 1 500 000 = 7 932 013

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta koostuu viidestä tulosalueesta, jotka on osin jaettu kahteen keskukseseen. Tehtävänä on huolehtia tuki-, kunnallisteknisten-, kaavoitus- ja maankäyttö- ja tilapalveluiden tuottamisesta sekä vesihuollon palveluista ja vuodesta 2018 lähtien myös ateria- ja puhdistuspalveluista. Kaavoitus- ja tekninen lautakunta kunnan strategian ja asetettujen tavoitteiden mukaisesti kehittää ja ylläpitää hyvää yhdyskuntarakennetta sekä luo edellytykset kunnan asukkaille ja elinkeinoelämälle toimia terveellisessä, turvallisessa, viihtyisässä ja toimivassa ympäristössä. Lisäksi tehtävänä on järjestää kunnan peruspalveluille toimivat ja tehokkaat tilapuitteet.

Talous

Lautakunnan osalta talousarviossa pysymistä tai palveluiden tuottamista koskevat merkittävimmät riskit liittyvät mm. energian hinnan ja sääolosuhteiden voimakkaisiin vaihteluihin (mm. lämmitys, valaistus, talvi- ja kesähoito), palvelumäärien nousuun ko. määrärahalisäyksiä nopeammin (uudet tilat, kadut, verkostot, puistot), ulos- ja sisäänvuokrattujen ja väliaikaisesti tyhjillään olevien kiinteistöjen määrän vaihteluun, sekä henkilöstön jaksamiseen ja ikääntymiseen. Toiminnan jatkuvuuden kannalta on tärkeää pitää huolta ns. hiljaisen tiedon siirtymisestä organisaation uudistuessa. Lautakunnalla on keskeinen tehtävä kunnan maankäytön kehittämisen ohjaajana ja valvojana.

Toiminta

Lautakunnan merkittävimmät kehittämistavoitteet talousarviovuodelle ovat seuraavat:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- Ilmastomuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen kehittäminen
- luonnossa liikkumisen ja sen virkistyskäytön edistäminen: nykyisten reittien kunnossapidon ja saavutettavuuden parantaminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.6.1 Elinvoimapalvelut

Elinvoimapalvelut	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	1 478 742	2 406 500	2 427 078	2 228 500	2 228 500	92,6	2 728 500	2 778 500
Toimintakulut	-1 422 498	-1 610 551	-1 706 414	-1 563 467	-1 552 603	96,4	-1 576 865	-1 601 552
Toimintakate	56 244	795 949	720 664	665 033	675 897	84,9	1 151 635	1 176 948
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	1 510	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-82 302	-85 154	-85 154	-86 894	-86 894	102,0	-86 894	-86 894

MITTAUS- JA PAIKKATIENTOPALVELUT

Palvelutarve 2020 - 2022

Paikkatietoaineistojen saatavuutta karttapalveluissa ja rajapinnoilla tulee edistää ja samalla lisätä paikkatietoaineistoihin liittyviä sähköisiä palveluita. Myös paikkatietojärjestelmien kehittämistä on tarpeen jatkaa.

Kaavan pohjakartan monipuolisemman käytön edistämiseksi kaikkiin karttakohteisiin on hyvä liittää myös korkeustieto.

Kartoitusta, suunnittelua ja rakentamista varten on tarkoituksenmukaista saada tarkempi ja ajantasaisempi ilmakuvamateriaali.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Paikkatieto- ja mittauspalveluja kunnan eri toimialoille sekä kuntalaisille ja yrityksille tuottaa 9,5 henkilöä. Paikkatietojärjestelminä ovat käytössä Trimblen sovellukset, joilla hoidetaan mm. karttojen ylläpito ja tuottaminen, kaavojen laatiminen, rakennus- ja poikkeamislupien sekä suunnittelutarveratkaisujen käsittely, maanvuokrien hallinta, sisäinen ja ulkoinen karttapalvelu sekä rajapintapalvelut.

Kaavan pohjakartta sisältää osittain korkeustietoa, mutta esim. rakennuksilla on tietona korkeus vain maanpinnan tasolta.

Ilmakuvamateriaalin osalta on käytössä Maanmittauslaitoksen aineisto, joka on kuvattu korkealta ja uusi aineisto tuotetaan harvoin.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Paikkatietojen saatavuutta edistetään viemällä karttapalveluihin ja rajapinnoille uusia aineistoja vuoden 2019 Elinvoimapalvelujen palvelukeskuksen tarvekartoituksen pohjalta. Paikkatietojärjestelmiä tullaan kehittämään vuosittaisten määrärahojen puitteissa.

Selvitetään Dronen käyttömahdollisuuksia mm. kaavan pohjakartan korkeustietojen tuottamisessa sekä ilmakuvamateriaalin tuotannossa. Selvitetään myös muita tarpeita elinvoimapalveluiden palvelukeskuksessa.

KAAVOITUSPALVELUT

Palvelutarve 2020 - 2022

Kaavoituspalvelujen tehtävänä on huolehtia yhdyskuntarakenteen hallitusta ja tasapainoisesta kehittämisestä sekä arvioidun väestönkasvun edellyttämän asuin- ja palvelurakentamisen tonttitarpeen tyydyttämisestä yleis- ja asemakaavoituksen keinoin.

Vihti on mukana valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan yhteisessä maankäytön, asumisen ja liikenteen (MAL) sopimuksessa. Valtio ja kunnat ovat yhteistyössä tehneet suunnitelmia liikennejärjestelmään, kaavoittamiseen ja asumiseen liittyen. Suunnitelmat ovat olleet pohjana kuntien ja valtion väliselle maankäytölle, asumista ja liikennettä koskevalle sopimusmenettelylle. Kunnan on kaavoitettava MAL 2016-2019 ja MAL 2020-2023 –sopimusten mukainen määrä uutta asumisen kerrosalaa sopimusten määrittämälle ensisijaiselle kehittämisvyöhykkeelle, eli pääasiallisesti jo olemassa olevaan yhdyskuntarakenteeseen. Tällöin asuminen pyritään sijoittamaan siten, että se tukee palveluiden ja työpaikkojen saavutettavuuden parantamista erityisesti kestäväillä kulkumuodoilla. MAL 2019 –suunnitelma on hyväksytty HSL:n hallituksessa 26.3.2019, HSYK:ssa 28.3.2019 ja KUUMA-johtokunnassa 23.5.2019. Suunnitelman hyväksymistä on käsitelty kaavoitus- ja teknisessä lautakunnassa 20.8.2019 § 51 ja kunnanhallituksessa 2.9.2019 § 136. Kunnanvaltuusto on hyväksynyt suunnitelman kunnanhallituksen esityksen mukaisesti 9.9.2019.

Elinkeinoelämän tarpeisiin on kaavoitettava uusia yhtenäisiä ja riittävän suuria alueita logistiikan ja joukko liikenteen kannalta hyvillä paikoilla.

Tehtäväalueeseen sisältyvät myös suunnittelutarve-, poikkeamis- ja maisematyölupahakemukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kaavoituspalveluissa on yhdeksän vakituista vakanssia, suunnittelijoita ja avustavaa henkilökuntaa. Lisäksi on yksi liikennesuunnittelija, jonka työpanos jaetaan kunnallistekniikan kanssa. Kaavoituspalveluiden esimiehenä toimii elinvoimapalveluiden esimies, eli elinvoimajohtaja. Maankäytön suunnittelu ja lupavalmistelu on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita lakisääteisten selvitysten laatimiseksi.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Koko kunnan strateginen yleiskaava valmistellaan hyväksymiskäsittelyyn vuoden 2019 aikana ja kaavaprosessi päättyy vuoden 2020 alussa. Kaavan tavoitteena on luoda kestävä pohja kunnan tulevalle maankäytölle. Yleiskaavaa päivitetään jatkossa jatkuvana prosessina valtuustokausittain. Nummelan eteläosien osayleiskaava valmistellaan uudelleen nähtäville ehdotuksena ja viedään hyväksyttäväksi 2020. Osayleiskaavan suunnittelun tavoitteena on vähähiilinen ja energiatehokas kunnanosa, joka on erinomaisesti saavutettavissa kestävin kulkumuodoin. Vuoden 2020 aikana saadaan hyväksymiskäsittelyyn merkittävä työpaikkatoimintoihin osoitetun alueen asemakaava. Seuraavia työpaikka-alueiden asemakaavoja saadaan hyväksymiskäsittelyyn vuonna 2021. Muiden uusien asemakaavoitettavien kohteiden tarve arvioidaan vuosittain, elinkeinokaavat ja taajaman täydennysrakentamiseen ja saneeraukseen liittyvät hankkeet ovat etusijalla. Lupavalmistelussa siirrytään täysimääräisesti Lupapisteen käyttöön.

Kaavoitus		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 30.6.2019	TA 2020	TS 2021
Yleiskaavat:		Selostus alla *								
Asemakaavat, hyväksytyt	kpl	8	6	5	2	4		0	5	5
Poikkeusluvut/Suunnitteluratkaisut käsitelty	kpl	70	50	56	62	75	60	46	70	60
Maisematyöluvat käsitelty	kpl	75	46	39	59	50	20	11	30	20
Asuntoalueet	p-a ha	25,14	4,4	6,4	0	3,83		0	3	5
Asuntoalueet	k-m ²	89 884	18 743	30 475	0	2 331		0	15000	10000
Työpaikka-alueet	p-a ha	0,69	9,97	2,2	0,48	1,45		0	68	147
Työpaikka-alueet	k-m ²	1 950	21 734	1 918	1 700	5 798		0	60000	120000
Henkilöstömäärä	kpl	8,15	7,18	7,94	8,17	8,2	9,5	9,5	9,5	9,5

* Vuosi 2018 on laadittu Vihdin strategisen yleiskaavan luonnos, sekä valmistauduttu laatimaan kaavaehdotus. Tämän lisäksi on tehty alustavia maankäytön luonnosteluita Etelä-Nummelan osayleiskaava-alueesta. Vuonna 2019 on laadittu kaavaehdotus, jonka on tarkoitus mennä hyväksymiskäsittelyyn ennen vuoden loppua. Etelä-Nummelan osayleiskaavan valmistelu alkaa loppusyksystä.

TAULUKKO 16. Kaavoituksen tunnuslukuja 2014-2021

MAANKÄYTTÖPALVELUT

Palvelutarve 2020 – 2022

Maankäyttöpalvelut vastaa kunnan maapoliittisten linjausten valmistelusta ja toteuttamisesta, sekä hallinnoi kunnan maaomaisuutta asemakaavatonttien sekä asemakaava-alueen ulkopuolisten alueiden osalta.

Yhtenä maankäyttöpalveluiden keskeisimmistä tavoitteista on hankkia kunnan omistukseen vuosittain uusia asemakaavoittamattomia maa-alueita, eli ns. raakamaata, tulevaisuuden maankäytöllisiä tarpeita varten. Tehtävänä on myös asemakaavoitettujen tonttien myynti asumisen ja elinkeinotoiminnan tarpeisiin. Lisäksi tehtäviin kuuluu maankäytösopimusten laatiminen yksityisten omistamien alueiden asemakaavoja laadittaessa sekä kunnan omistamien, palvelurakenteen kannalta tarpeettomien kiinteistöjen myynti.

Tulevalla 3-vuotiskaudella maanhankintaa on pystyttävä tehostamaan erityisesti tulevaisuuden työpaikka-alueita varten. Maanhankintaa on tehtävä liikenteellisesti keskeisiltä sijainneilta pohjavesiolosuhteet huomioiden. Asumista varten tehtävää maanhankintaa on tehtävä tiiviissä yhteistyössä kunnan kaavoituksen kanssa siten, että muuttuvat asumispreferenssit tulevat huomioiduiksi jo maanhankintavaiheessa. Asumista varten maata hankittaessa tulee painottaa erityisesti sellaisia alueita, jotka voisivat toteutuessaan tukeutua joukkoliikenteeseen.

Talousarviota laadittaessa Nummelan keskustan alueella on käynnissä paljon taajamaa tiivistäviä asemakaavamuutoksia, joihin liittyy yksityinen maanomistaja ja kaavan hyväksyminen edellyttää siten maankäytösopimusta. Sopimusten laadinta tulee lähivuosina edellyttämään jonkin verran työpanosta. Merkittävässä määrin maankäyttöpalveluiden työpanosta edellyttävät kesällä 2020 pidettävän Sepänpihan Kotinäyttelyn järjestelyt, joista päävastuu on maankäyttöpalveluilla. Muita työllistäviä kokonaisuuksia ovat mm. rakennettujen, kunnan oman käytön kannalta tarpeettomiksi käyneiden kiinteistöjen myynti, sillä myyntiohjelmassa on alkavalle 3-vuotiskaudelle suunniteltu useiden rakennusten luovutuksia painottaen ajanjakson alkupuolta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Maankäyttöpalveluissa on 3 vakituista virkaa/toimea: maankäyttösihteeri, maankäyttöasiantuntija ja maankäyttöinsinööri. Maankäyttöpalveluiden esimiehenä toimii elinvoimapalveluiden esimies, eli elinvoimajohtaja. Maankäyttöpalveluiden tehtäväkenttä on omana työnä tehtävää asiantuntijatyötä, jonka tueksi tarvitaan joitakin ulkoa ostettavia palveluita. Rakennettujen kiinteistöjen myyntiä varten tarvitaan kunto-tarkastuksia, ja tonttien myynti edellyttää kuntalain 130 § huomioiden asiantuntijalausuntoa käyvistä arvoista, kun kauppaa tehdään muuten kuin kunnanhallituksen etukäteen päättämällä myyntihinnoilla tai tarjouskilpailussa. Lisäksi tonttien myyntiin liittyvää markkinointiaineistoa on toisinaan tarpeen tuottaa ulkopuolisena työnä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Alkavalla 3-vuotiskaudella maapolitiikan ja kaavoituksen yhteistyö muodostetaan entistäkin tiiviimmäksi. Tavoitteiden asetannan taustana korostetaan tarvetta yhtenäisille riittävän laajoille työpaikka-alueille, sekä muuttuvien asumispreferenssien mukaisille asuinalueille. Asumispreferenssien muutosta seurataan yhteistyössä kaavoituksen kanssa.

Maankäyttöpalveluissa panostetaan merkittävästi kesällä 2020 järjestettävään Sepänpihan Kotinäyttelyyn, jossa maankäyttöpalveluiden panos on merkittävä sen kaikissa vaiheissa.

Mikäli kunnan oma kiinteistönmuodostustoiminta saadaan tavoitteiden mukaisesti käyntiin kaudella 2020-2022, tulee se edellyttämään mittaus- ja paikkatietopalveluiden ohella työpanosta myös maankäyttöpalveluista. Kunnanhallituksen hyväksymää rakennusten myyntiohjelmaa pyritään toteuttamaan siinä esitetyn aikataulun puitteissa.

Lisäksi maankäyttöpalveluissa tullaan tutkimaan omakotitonttien vuokrausmahdollisuuden laajentamista sekä tontinluovutusprosessin kehittämistä.

Maanhankinta		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 27.9.2019	ARV. 31.12.2019
Hankittu	ha	47,7	7,95	67,06	43,26	7,68		28,8	70
Hankittu	milj. €	3,969	1,283	0,551	0,996	0,528		0,666	1,19
Maanluovutus		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019		
Omakotitonttien luovutus	kpl	3	7	9	6	5		7+2	9+2
Yritystonttien luovutus	kpl	2	3	5	1	3		2	2
Vuokratontit		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019		
Vuokrattujen tonttien	kpl	5 (+3)	1(+5)	2(+4)	0(+1)	1		11 (+3)	11 (+4)

TAULUKKO 17. Maankäyttöpalveluiden tunnuslukuja 2014-2019

5.6.2 Tukipalvelut

Tukipalvelut	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	28	0	0	0	0	0,0		
Toimintakulut	-2 171 002	-2 254 609	-2 264 281	-2 272 907	-2 351 958	104,3	-2 403 435	-2 456 062
Toimintakate	-2 170 974	-2 254 609	-2 264 281	-2 272 907	-2 351 958	104,3	-2 403 435	-2 456 062
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	0	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-21 920	-7 763	-7 763	-7 720	-7 720	99,4	-7 720	-7 720

Teknisen tukipalvelut sisältävät kaavoitus- ja teknisen lautakunnan kokousmenot ja lautakunnan alaisen toiminnan yhteiset jakamattomat henkilöstö- ja toimistokulut ja vesihuoltoavustukset. Vuodelle 2019 vesi- huoltoavustuksiin ei ole varattu määrärahaa.

Pelastustoimi

Länsi-Uudenmaan pelastuslaitos (isäntäkuntana Espoon kaupunki) vastaa yhteistoimintasopimuksen perusteella pelastustoimesta Vihdin kunnassa ja myös muissa läntisen Uudenmaan kunnissa. Pelastuslaitoksen hallintoa varten on asetettu johtokunta, jossa on yksi jäsen Vihdin kunnasta. Sopijakuntien yhteistyöelimenä toimii kuntajohtajista tai muista kuntien edustajista koostuva neuvottelukunta, joka toimii neuvoo- antavana elimenä mm. toiminnan suunnittelua, talousarviota, investointien valmistelua ja palvelutason määrittelyä koskevissa asioissa.

Tekninen ja ympäristökeskus osaltaan valvoo, että pelastustoiminta Vihdin kunnassa toteutuu yhteistoimin- tasopimuksen ja kunnan kokonaisedun mukaisesti. Lisäksi keskus hoitaa yhteistoimintasopimuksen mukai- set velvoitteet Vihdin kunnan osalta (tilavuokraus, hallinto, talous).

5.6.3 Kunnallistekniset palvelut

Kunnallisteknisten palvelujen tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	592 077	365 050	210 850	326 888	326 888	89,5	326 888	326 888
Toimintakulut	-3 005 236	-2 956 164	-3 087 764	-2 113 809	-2 884 853	97,6	-2 909 980	-2 950 846
Valmistus omaan käyttöön	190 792	110 700	93 432	100 000	100 000	90,3	100 000	100 000
Toimintakate	-2 222 367	-2 480 414	-2 783 482	-1 686 921	-2 457 965	99,1	-2 483 092	-2 523 958
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	282 668	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-584 249	-452 713	-452 713	-472 828	-472 828	104,4	-472 828	-472 828

Palvelutarve 2020-2022

Kunnallistekniikan keskeisimmistä tavoitteista on huolehtia kunnan omistuksessa olevien yleisten alueiden toimivuudesta, turvallisuudesta, hoidosta ja kunnossapidosta.

Kunnallistekniikan ajoratoihin sisältyvät tiet ja kadut, pientareet, kevyenliikenteen väylät, pysäköintialueet ja torit. Yhteensä ylläpidettävää katuverkostoa on noin 650 000 m². Kunnallistekniikan palvelujen katuverkosto kasvaa vuosittain keskimäärin 10 000 m² vuodessa ja kevyenliikenteenväyliä 500 m².

Tämä lisää vuosittain kunnallistekniikan palveluverkon ylläpitokustannuksia. Katuverkon laajuuden ja etäällä toisistaan olevien taajamien vuoksi on perusteltua hoitaa alueita talvisin alueurakoina. Kunnan oma henki- löstö keskittyy pääasiassa Vihdin päätaajaman eli Nummelan katujen talvikunnossapitoon. Kunnallistekni-

kan katuverkoston korjausvelan hillitsemiseksi tulee katujen saneerauksiin ja uudelleen päällystyksiin varata lisää määrärahaa.

Viheralueisiin sisältyvät kaikki Vihdin kunnan alueella sijaitsevat puistot, uimarannat virkistysalueet, teiden viheralueet, kiinteistöjen istutukset, kosteikot, leikkipuistot, matonpesupaikat ja muut viheralueet joita on noin 700 000 m². Vuosittain viheralueet kasvavat keskimäärin 5 000 m². Viheralueiden ylläpito tehdään oman henkilökunnan lisäksi suureksi osaksi kausityönä.

Kunnallistekniikan liikuntapaikkatuotanto ylläpitää sekä kesä että talvilajien ulkoliikunta- ja harrastepaikkoja kuten kahta urheilukenttää, luistinratoja ja kuntoratoja. Liikuntapaikkojen ylläpitoon kuuluu myös uimahallin ja kuntosalilaitteiden ja järjestelmien sekä liikuntapaikkojen kuntoiluvälineiden ja huoltorakennusten yleishuolto. Urheilukenttien ylläpitoon vaikuttaa se, millä tasolla ja mitä urheilua siellä harrastetaan, käyttävätkö sitä koululaiset, käytetäänkö sitä talvisin sekä mikä on kentän hoitotaso. Vihdin urheilukentistä suurin osa on hiekkapintaisia. Hiekkakentät ovat yleensä harjoitus- ja koululaiskenttiä. Kesäisin niillä harrastetaan esimerkiksi jalkapalloa tai pesäpalloa ja talvisin luistelua sekä jääkiekkoa. Lisäksi kunnallistekniikka hoitaa kahta nurmikenttää sekä kahta kilpailutasoista tekonurmea ja kahta harjoituskenttää tekonurmea. Näiden lisäksi ylläpitoon kuuluu tennis- ja beachvolley-kenttiä.

Kunnallistekniikan ylläpidon toiminnan seuraukset ovat yleensä välittömästi tekijänsä ja kuntalaisten havaittavissa. Toimintaa ohjaa myös kohteista tuleva tai suoraan kuntalaisilta tuleva palaute.

Kunnallistekniikan suunnitelmallinen ylläpito takaa kohteiden kunnon ja käytettävyyden säilymisen sekä optimaaliset käyttö- ja kunnossapitokustannukset.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Kunnallistekniikan osalta palvelutuotantoa hoidetaan perustasolla 24,5 henkilön voimin, mutta vuoden 2019 aikana on 5 henkilöä irtisanoutunut tehtävistään ja yksi henkilö siirtyy sisäisesti. Irtisanoutuneiden tilalle ei ole siis saatu vielä rekrytoitua uusia päteviä henkilöitä. Tämän hetkinen vahvuus on 19,5 henkilöä. Kunta hoitaa itse alueiden rakentamisen, kunnossa ja ylläpidon sekä rakennuttamisen. Ulkoisilta palveluntuottajilta ostetaan muun muassa erikoistyöt, joihin kunnalla ei ole kalustoa tai henkilökuntaa.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Paikalliset seurat ja yhdistykset ovat jo nyt keskeisessä roolissa tuottamaan kunnallistekniikalle lisäarvoa, esimerkiksi Hiidenveden urheilijoiden toimesta kunta on saanut Pääkslahteen hienon kuntalaisia palvelevan ulkoilualueen.

Vihdin kuntastrategiassa kuntaa kuvataan aktiivisten ihmisten Vihtinä – strategian tukemiseksi kunnallistekniikan tavoitteena on kunnostaa Nuuksion kansallispuiston vanhoja reittejä ja rakentaa alueelle uusia.

Lisäksi keskeisenä ajatuksena on luoda uusia pysyviä toimintamalleja Vihtiläisten kuntalaisten palvelujen parantamiseksi esimerkiksi osallistamalla kuntalaisia asuinalueensa leikkikenttien ym. suunnitteluun.

5.6.4 Ateria- ja puhdistuspalvelut

Aterian ja puhdistuksen tulosalue	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	7 999 216	8 317 048	8 358 628	7 913 531	7 913 531	95,1	7 913 531	7 913 531
Toimintakulut	-7 420 381	-7 432 205	-7 438 621	-7 581 808	-7 530 959	101,3	-7 639 883	-7 750 642
Toimintakate	578 835	884 843	920 007	331 723	382 572	43,2	273 648	162 889
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	6 655 081	6 935 628	6 935 628	6 490 231	6 490 231	93,6	6 490 231	6 490 231
Toimintakulut	-897 487	-886 802	-886 802	-885 664	-885 664	99,9	-885 664	-885 664

Palvelutarve 2020-2022

Vuoden 2020 asiakastilaukseen perustuva palvelutarve on vuoden 2019 tasolla (päiväkotilapset +61 oppilaat-46). Ruokailu kuuluu osana päiväkodin ja koulun opetus- ja kasvatustehtävää. Vihdin Aterialla on viisi hieman toisistaan poikkeavaa ruokalistaa (oppilas/päiväkotikoti/sairaala/kotihoito/henkilöstö) ja lisäksi tehdään erityisruokavalioita n 35 000 kpl (koulut ja päiväkodit) vuositasona.

Puhdistuspalvelun siivousneliöt ovat 84 465. Vuonna 2020 kahdessa kiinteistöissä otetaan käyttöön ultra H2O vesi ja testataan soveltuvuutta puhdistukseen.

Oppilasmäärän ja varhaiskasvatuksen päiväkotien asiakasmäärän ja toimipisteiden kehittyminen vaikuttaa aterialla- ja puhdistuspalveluiden järjestämiseen ja kustannuksiin.

Peruskuntayhtymä Karviainen ostaa Vihdin kunnalta Nummelan sairaalan aterialla- ja puhdistuspalvelut, kotihoidon ateriapalveluita ja toimistotilan siivouksesta (850 000€).

Kuljetussopimuksessa (posti ja -tavarakuljetus (39h /arkipäivä) on voimassa ensimmäinen optiovuosi. Seitsemän eri reittiä huolehtii postin, kirjaston kirjajakelun, pientavaran, osin aterialla- ja elintarvikejakelun Vihdin kunnalle. Kuljetuksiin sisältyy myös (19h) peruskuntayhtymä Karviainen kotihoidon ateriapakettien, postin ja apteekkituotteiden jakeluun (181 000€).

Nykyinen palvelujärjestelmä

Aterialla- ja puhdistuspalvelun osalta palvelutuotantoa hoidetaan 120,6 htv (131 henkilöä) voimin. Aterialla – ja Puhdistus tuotetaan omana tuotantona lukuun ottamatta uimahallin ja kuvataidekoulun siivousta sekä Vihtijärven koulun aterialla- ja puhdistuksen palvelutyön osuutta (1979 m2).

Ateriat tuotetaan kahdellekymmenelle (20) palvelukeittiölle (koulu, päiväkotikoti, virastotalo, terveysasema) kolmessa aluekeittiössä (Otalampi-talo, Kuoppanummen koulukeskus, Vihdin yhteiskoulu). Nummelanharjun koulun keittiö valmistaa kohteessa koulunsa oppilaille ja lukion opiskelijoille.

Mitoitusohjelma (Atop) toimii siivouksen suunnittelun ja työohjeiden laatimisen työvälineenä. Perussiivoukset ja ikkunapesu suunnitellaan vuosittain kiinteistökohtaisesti.

Ateriapalvelun ja puhdistuspalvelun palvelun tarjonta perustuu sisäisiin ja ulkoisiin asiakassopimuksiin. Vuoden 2020 aikana sopimusten päivittäminen on tavoitteena. Ateriakuljetukset hankitaan ostopalveluna.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Ateria ja puhdistus tavoitteena on kehittää palveluita asiakaslähtöisesti ja reagoida muuttuviin palvelun tarpeisiin. Ateria- ja puhdistuspalveluiden toiminnasta kerrotaan vanhempainilloissa mm. asiakkaiden näkökulmasta. Koulu- ja päiväkotiaaterioiden arvostuksen ja tietoisuuden lisäämiseksi tarjotaan vanhemmille (holhoojille) päiväkotia ja oppilasruokalistojen aterioita. Päiväkotien, koulujen sairaalan ja kotihoidon ruokalistat ovat nähtävillä Vihdin nettisivuilla Erityisruokavalion hakeminen tapahtuu myös sähköisesti sivuston kautta. Erityisruokavalion tarjoamisen perusteeksi vaaditaan lääkärintodistus.

Hankittu tuotanto-ohjelman sovellus Jamix otetaan käyttöön asteittain. Tavoitteena on hallita/ohjata /raportoida ateriatuotantoa Jamix:in avulla. Se tarkentaa kustannuslaskentaa ja tuotetietoutta ateriapalveluissa. Sovelluksen avulla huolehditaan aterian ja puhdistuksen laskutustiedot sähköisesti Sarastia Oy:lle.

Vihdin Aterialla on kolme aluesuurkeittiötä (Kuoppanummi 405m² v. 2004- , Otalampi 323m² v. 2008- Vihdin yhteiskoulu 518m² 2009-), joiden tilojen peruskunto selvitetään. Selvitys arvioi nykyisen toimintamallin peruskorjauskustannusta suhteessa mahdolliseen uuteen toimintamalliin, jossa palvelukeittiöiden ateriatuotanto keskitetään.

Vihdin Ateria ja Puhdistus toteuttaa asiakastyytyväisyys mittauksen puhdistus- ja ateriapalveluissa. Asiakastyytyväisyys keskiarvon tavoite on 3-3,10 (asteikko 1-4).

Henkilöstön ammattitaidosta ja työturvallisuudesta pidetään huolta ammattikoulutuksilla ja työturvallisuusinfoilla.

Ateriapalvelu		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Päiväkotiaateriat (ap,lo,vp,pä,ip)	kpl	793 450	767 446	755 718	909 000
Peruskoulu, lukio ja esiop., ip ateriat	kpl	717 653	901 460	874 200	783 000
Luontaisetuateriat	kpl	84 937	75 672	91 898	92 000
Myyntisop. Sairaalan osastoateriat	kpl	54 968	40 200	40 200	44 000
Myyntisop. Kotihoidon ateriat	kpl	21 048	22 000	16 000	21 000
Kassamyynä (oppilas, hlöstö, sop. As.)	€	243 249	256 000	247 000	270 000
Ostopalvelusopimus; palvelutyö	h	372	372	372	372
Puhdistuspalvelu		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Siivottavat kokonaism ² :t, joista:	m ²	91 034	85 645	87 429	84 465
päiväkodit	m ²	14 799	14 831	14 831	13 921
koulut	m ²	54 633	50 058	51 058	50 783
muut (toimisto, kirjasto mm.)	m ²	11 045	12 093	12 631	10 111
myyntisopimus (Karviainen, HUS, yms.)	m ²	8 578	6 632	6 632	7 671
ostopalvelusopimus	m ²	1 979	1 979	2 277	1 979
Henkilöstö (resurssi)		TP 2017	TP 2018	TA 2019	TA 2020
Työntekijämäärä vak. 31.8.	hlö	125	126	130	131*)
Henkilöstön kokonaismäärä htv:	htv	122,47	122,13	121,57	120,6
Puhdistuspalvelu: ohj., lh, yhd.	htv	63,73	59,87	60,02	56,08
Ateriapalvelu: kokit, rpte, yhd.	htv	51,17	54,74	54,05	56,73
Yhdistelmätyöntekijät sis. Ed.	htv	29,58	26,06	33,08	31,58
Hallinto, esimiehet, asiantuntijat	htv	7,57	7,52	7,5	7,79

*) sis 5,2 htv avoimia 31.8

TAULUKKO 18. Ateria- ja puhdistuspalvelujen tunnuslukuja 2017-2020

5.7 YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA

Ympäristölautakunta	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	278 674	395 000	356 000	409 000	409 000	103,5	409 000	409 000
Toimintakulut	-1 209 252	-1 461 778	-1 444 165	-1 376 919	-1 374 096	94,0	-1 397 000	-1 420 345
Toimintakate	-930 578	-1 066 778	-1 088 165	-967 919	-965 096	90,5	-988 000	-1 011 345
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	1 460	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-70 638	-70 887	-70 887	-67 341	-67 341	95,0	-67 341	-67 341

Sitovuustaso kunnanvaltuustoon toimintakate – pysyvien vastaavien myyntivoitot = - 965 096 euroa

Ympäristöpalvelut -tulosalue koostuu kahdesta ns. tulosityksiköstä: Rakennusvalvontapalveluista sekä ympäristöpalveluista. Ympäristölautakunnan tehtävänä on ohjata ja valvoa rakentamista, käsitellä ympäristöä ja rakentamista koskevat lupa-asiat sekä huolehtia ympäristön tilan seurannasta.

Talous

Lautakunnan osalta merkittävimmät muuttujat ovat tulojen kehityksessä. Rakennusvalvonnan tulot koostuvat lupamaksuista, joiden kehitystrendi on viime vuodet ollut laskeva. Vallitsevalla yleisellä taloustilanteella on kehitykseen omat vaikutuksensa. Ympäristövalvonnan tulot kertyvät niin ikään lupamaksuista, mutta niiden kehitys ei ole rakennusvalvonnan tavoin suhdanneriippuvaista, vaan tulos on riippuvainen lupien ratkaisuun kohdennettavissa olevasta henkilöresurssista. Luparuuhkan purkamiselle on näillä näkymin tarvetta edelleen vuoden 2020 loppuun saakka.

Toiminta

Lautakunnan toimintaa ohjaavat talousarviokaudella erityisesti seuraavat kuntastrategiasta nostetut tavoitteet:

- väestönkasvun lisäksi tavoitellaan myös yritysten ja työpaikkojen kasvua
- Ilmastonmuutoksen hillitseminen
- henkilöstön hyvinvoinnin parantaminen panostamalla henkilöstön osaamiseen ja innovatiiviseen johtamiseen
- vastuullinen taloudenpito
- joukkoliikenteen kehittäminen
- luonnossa liikkumisen ja sen virkistyskäytön edistäminen: nykyisten reittien kunnossapidon ja säävutettavuuden parantaminen
- sähköisiin palveluihin sekä digitalisaation hyödyntämiseen panostaminen
- uudenlaisen toimintakulttuurin luominen keskeisimpänä tavoitteena palvella vihtiläisiä rakentavalla ja ratkaisukeskeisellä asenteella
- lainsäädännön tason ylittävän sääntelyn purkaminen kuntakohtaisissa määräyksissä
- nopeiden verkkoyhteyksien laajentamismahdollisuuksien edistäminen kunnan eri alueilla
- avoimuus- ja osallistumiskulttuurin kehittäminen

5.7.1 Ympäristöpalvelut

Ympäristöpalvelut	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	35 322	40 000	30 000	52 000	52 000	130,0	52 000	52 000
Toimintakulut	-831 573	-1 002 881	-982 129	-905 434	-906 037	90,3	-922 116	-938 520
Toimintakate	-796 251	-962 881	-952 129	-853 434	-854 037	88,7	-870 116	-886 520
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	320	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-29 734	-28 073	-28 073	-25 740	-25 740	91,7	-25 740	-25 740

Palvelutarve 2020-2022

Yksikön tehtävänä on hoitaa kunnan ympäristönsuojelun valvonta- ja edistämistehtävää, luonnonsuojelua ja eräitä hallintosäännöllä määrättyjä tehtäviä. Ympäristöterveydenhuoltoa ja eläinlääkintähuoltoa hoitaa Länsi-Uudenmaan ympäristöterveys. Ympäristöpalvelut valvoo palvelun järjestämissopimusta.

Yksikön toiminnan tehostamista ja palvelutason parantamista jatketaan vuonna 2020. Lupa- ja valvonta-asioiden ruuhkan purkaminen on edellytys sille, että yksikön lakisääteiset viranomaistehtävät pystytään hoitamaan vähimmäisvaatimusten mukaisesti. Työn loppuunsaattamiseen tarvitaan määräaikaisen ympäristötarkastajan resurssi vuoden 2020 loppuun saakka. Henkilöstön työhyvinvointiin kiinnitetään jatkuvaa huomiota.

Vihdin kunta on hyväksynyt Länsi-Uudenmaan kuntien vesienhoidon yhteistyön vision ja strategian 2019-2026. Tavoitteena on yhteistyön avulla parantaa vesien tilaa. Vesiensuojelua toteutetaan monivuotisia yhteishankkeina. Jätevesien käsittelyn viranomaisratkaisut työllistävät vuonna 2020, kun jätevesien käsittelyvaatimusten siirtymäaika päättyy. Pohjavesiensuojelussa lisätään asukkaiden ja toiminnanharjoittajien tietoisuutta pohjavesivarantojen merkityksestä. Neuvontapalvelun kehittämistarpeena on laajemminkin tunnistettu ohjeistuksen laatimisen tarve.

Ilmastotyön tavoitteellisuutta kehitetään vuonna 2020. Ympäristöministeriöltä saatiin vuonna 2019 osarahoitusta, jonka avulla voitiin palkata työhön yhteisenä resurssina Kirkkonummen ja Vihdin yhteinen ilmasto-koordinaattori vuoden 2020 loppuun saakka. Vihdissä vauhditetaan tavoitteellista ilmastotyötä Kestävän energian ja ilmastoinnoinnin toimintasuunnitelman (SECAP) pohjalta. Suunnitelma sisältää tavoitteet, strategian ja vision; perus- ja seurantavuoden päästölaskennan; hillintätoimenpiteet ja niiden vaikuttavuuden arvioinnin; skenaariotarkastelut (vapaaehtoinen); riskien ja haavoittuvuuksien analyysin; sopeutumisen tilannekatsauksen ja sopeutumistoimet. Suunnitelman laatiminen on ajoitettu kahdelle vuodelle ja se valmistuu vuonna 2020. Vihdillä on oma ilmastostrategia 2010-2020 ja Vihtiä koskevat myös Kuuma-kuntien valmistumassa olevat ilmastotavoitteet.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Ympäristöpalveluiden osalta palvelutuotantoa hoidetaan 5 henkilön voimin. Yksikössä työskentelee ympäristöpäällikön lisäksi kolme vakituista ja yksi määräaikainen ympäristötarkastaja. Sihteeripalvelut on hajautettu ja jaettu usealle toimistosihteerille.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunta hoitaa itse kunnan ympäristövalvonnan tehtävät. Vihdin ympäristönsuojeluhankkeet ja käynnissä olevat monivuotiset projektit toteutetaan alueellisena yhteistyönä kuntien, Uudenmaan ELY-keskuksen ja Länsi-Uudenmaan vesi ja ympäristö ry:n kanssa. Näitä ovat mm. Hiidenvesihanke, Lohikalaprojektivesistövisio –hanke, Elinvoimainen ja esteetön Siuntionjoki –vesistövisio 2030, kasvihuonekaasupäästöjen seuranta, ilmanlaadun seuranta, Länsi-Uudenmaan jätevesineuvonta, Vihdin järvien seurantaohjelman toteuttaminen, osallistuminen Hiidenveden sekä Vihtijoen ja Siuntionjoen yhteistarkkailuseurantoihin (yhteis-

työssä kunnat ja tarkkailuvolliset laitokset). SECAP-raportointi ostetaan asiantuntijapalveluna. Uusia hankkeita ei esitetä vuodelle 2020. Lisäksi myönnetään avustuksia vesiensuojelutyöhön ympäristölautakunnan päättämien periaatteiden mukaisesti.

5.7.2 Rakennusvalvontapalvelut

Rakennusvalvontapalvelut	TP 2018	MTA2019	TAE2019	LTK 2020	TA 2020	MTA19 / TA20%	TS 2021	TS 2022
Toimintatuotot	240 964	355 000	326 000	355 000	355 000	100,0	355 000	355 000
Toimintakulut	-365 112	-448 162	-448 785	-458 052	-454 657	101,4	-461 276	-468 005
Toimintakate	-124 148	-93 162	-122 785	-103 052	-99 657	107,0	-106 276	-113 005
<i>siitä sisäiset</i>								
Toimintatuotot	1 140	0	0	0	0	0,0	0	0
Toimintakulut	-40 904	-42 014	-42 014	-41 401	-41 401	98,5	-41 401	-41 401

Palvelutarve 2020-2022

Palvelee kuntalaisia ja huolehtii yleisen edun huomioon ottamisesta sekä tasapuolisesta kohtelusta. Rakennusvalvonta opastaa ja edistää laadukkaan rakennuskannan sekä viihtyisän ja turvallisen ympäristön syntymistä ja säilymistä ohjaamalla ja neuvomalla suunnittelijoita, rakentajia, rakennuttajia ja kiinteistöjen omistajia.

Rakennusvalvonnan tehtävänä on valvoa kaavojen ja rakentamisen säädösten noudattamista, huolehtia rakentamista ja muita toimenpiteitä koskevien lupien käsittelystä sekä niihin ja niiden mukaiseen rakentamiseen liittyvästä ennako-ohjauksesta, neuvonnasta ja valvonnasta.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Rakennusvalvontapalveluissa on kolme rakennustarkastajaa, kaksi toimistosihiteeriä, määräaikainen rakennustietokäsittelijä ja esimiehenä toimii johtava rakennustarkastaja.

Rakennusvalvonnassa on asiointijärjestelmänä käytössä lupapiste.fi-palvelu, jolla vastaanotetaan hakemukset sähköisesti, sekä Trimble-sovellus, jota käytetään rakennuslupien käsittelyyn ja karttaohjelmalla.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Tulevalla talousarviokaudella Vihdin kunnan rakennusvalvonnan paperiarkiston digitointityö käynnistyy. Ennen sähköisen arkistoinnin lupakäsittelyä kunnalle on kertynyt paperisia lupa-asiakirjoja noin 400 hyllymetrin verran. Asiakirjojen digitoinnilla ja sähköisellä arkistoinnilla saavutetaan hyötyä niin työntekijöille kuin asiakkaille. Työn suorittamiseen on haettu Valtiovarainministeriön tarjoamaa avustusta 9/2019. Työn suorittamiseen käytetään lähtökohtaisesti olemassa olevia resursseja, muuttamalla työntekijöiden työskentelytapaa. Näin ollen ei kunnalle työstä koidu kustannuksia muusta kuin ohjelmistojen päivittämisen kautta.

Vihdin kunnan rakennusvalvonnan toimintaa ohjaamaan otetaan käyttöön www.pksrava.fi yhteisön tuottamat asetusten tulkinnat. Jatkossa rakennusvalvonnasta osallistuu tulevien tulkintojen laadintaan vähintään johtava rakennustarkastaja. Toimintaan osallistuminen edistää kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua ja lupa-menettelyjen läpinäkyvyyttä.

Väestörekisterikeskus on uusiutunut yhteistyössä Verottajan kanssa sähköisiä järjestelmiä. Vuoden 2020 aikana tulee rakennusvalvonnalle tarve uusia omaa sovellustaan, jotta tietoja pystytään edelleen välittämään kyseisille tahoille. Tähän kehitystyöhön on myös haettu ulkopuolista avustusrahaa.

Tulevina vuosina rakennusvalvonnalla on pyrkimyksenä vähentää entistä enemmän paperilla toimitettavaa aineistoa ja palvella asiakkaita sähköisten välineiden kautta. Näin osaltamme tuemme ilmastotavoitteiden saavuttamista. Rakennusvalvonta pyrkii luomaan paremmat yhteistyömahdollisuudet muiden kuntien rakennusvalvontojen kanssa.

RAKENNUSVALVONTA		TP 2014	TP 2015	TP 2016	TP 2017	TP 2018	TA 2019	TOT 30.6.2019	TA 2020	TS 2021
Päätökset:										
Rakennusluvat	kpl	180	155	165	141	135	130	90	130	130
Toimenpideluvat	kpl	124	136	113	94	105	100	92	100	100
Ilmoitukset	kpl	44	27	18	9	2	1	1	1	1
jatkoaika hakemukset	kpl	263	131	121	77	80	90	46	90	90
Rakennusaikainen muutos	kpl	20	23	17	14	15	15	10	15	15
Yhteensä:	kpl	631	472	434	335	337	336 	239	336	336
Katselmukset:										
Aloituskokoukset	kpl	70	81	76	66	63	70	31	70	70
Pohjakatselmus	kpl	135	130	124	112	95	90	35	90	90
Osittainen- tai loppukatselmus	kpl	578	531	437	400	350	340	140	340	340
Vastuu päätetty katselmus	kpl	7	29	40	48	35	40	25	40	40
Yhteensä:	kpl	790	771	677	626	543	540 	231	540	540
Uudet rakennukset:										
Rakennukset	kpl	192	138	169	139	130		32		
Tilavuus	m ³	135532	121361	165533	166597	102803		19202		
Kerrosala	m ²	34848	28986	35866	32820	30110		5453		
As.lkm	kpl	187	198	243	153	150		53		
Laajennus- ja muutos										
Rakennukset	kpl	38	39	23	36	25		3		
Tilavuus	m ³	26407	1184	3037	97821	12489		140		
Kerrosala	m ²	5829	2266	967	14985	3157		40		
As.lkm	kpl	6	7	3	0	1		0		

TAULUKKO 19. Rakennusvalvonnan tunnuslukuja 2014-2021

6 HENKILÖSTÖ

Vihdin kunnan palveluksessa oli vuoden 2018 lopussa 1 166 työntekijää (v. 2017: 1150, v. 2016: 1138, v. 2015: 1168). Henkilöstökustannusten kokonaismäärä oli 45,1 miljoonaa euroa (v. 2015, v. 2016 46,6, v. 2016 45,6) luvut eivät sisällä erikoissairaanhoidon, Karviaisen ja Sarastian ja Tieran varhe- ja eläkemenoperusteisia maksuja).

Kunnan henkilöstötyön strategiset linjaukset sisältyvät kunnan strategiaan. Keskeisimpänä koko henkilöstöä koskettava strategisena tavoitteena on henkilöstön palveluasenteen suuntaaminen yhä lähemmäksi asiakasta/kuntalaista.

Henkilöstötyön näkökulmasta asetelma vuodelle 2020 on toisaalta valoisa, toisaalta uhkakuvia sisältävä. Kunnan strategia koetaan mahdollistavaksi ja inspiroivaksi. Kunnan arvot asiakaslähtöisyys, yhteisöllisyys ja vastuullisuus luovat hyvän ja yhteisen pohjan organisaation toiminnalle ja palvelukulttuurin kehittämiseksi. Arvojohtaminen tulee olemaan keskeisessä roolissa kunnan esimiesvalmennuksissa ja työyhteisöjen toiminnan tarkastelussa vuonna 2020.

Uudenlaista asiakaslähtöisyyttä, yhteisöllisyyttä ja vastuullisuutta palvelevaa toimintakulttuuria edistää Sepänpihan kotinäyttelyn toteuttaminen kesällä 2020. Näyttely tullaan toteuttamaan palvelukeskusten yhteistyönä ilman ulkopuolisia toimijoita niin pitkälle kuin mahdollista. Tällä yhteistyöllä on mahdollisuus hypätä hiukan omalta mukavuusalueelta sivuun edistämään kunnan veto-voimaisuuden lisääntymistä.

Uhkakuvia kunnan palvelutuotannolle tuovat mukanaan talouden kehitysnäkymät, lasten ja nuorten pahoinvoinnin lisääntyminen, väestönkasvun hiipuminen ja syntyvyyden väheneminen. Henkilöstölle ahdistusta tuo tarve löytää säästökohteita jo entisestään riisutuista palveluista ja niukoista resursseista. Talouden tasapainottamiskohteiden löytämiseen onkin kutsuttu mukaan kunnan kaikki esimiehet ja työntekijät. Säästötarve on niin suuri, että vain poliittisia päätöksiäkin vaativiin rakenteisiin puuttumalla voidaan saada tarvittava säästö aikaan.

Strategiset teot kussakin palvelukeskuksessa on kuvattu tarkemmin tämän talousarvion palvelukeskusten tulokorteilla. Henkilöstötyö pyrkii tukemaan palvelukeskusten työtä kehittämällä yhä parempia ja ajantasaisempia raportoinnin työkaluja johdon tueksi. Henkilöstön innovatiivisuutta edistetään INNO-palkkioilla.

6.1 HENKILÖSTÖKUSTANNUKSET

Henkilöstökuluja on budjetoitu vuodelle 2020 yhteensä 49 131 171 euroa. Henkilöstökulut kasvavat vuoden 2018 tilinpäätökseen verrattuna 3,22 miljoonaa euroa ja vuoden 2019 talousennusteen nähden 205 091 euroa. Henkilöstökuluja kasvattavat tilinpäätökseen verrattuna vuodelle 2019 tehdyt toimenpiteet mm. kunnan oma palkkaohjelma (130 000 €), lomarahaleikkauksen päättymisen 2020 huomioiminen lomapalkkavelassa (noin 700 000 €), vuonna 2018 tehty tuntikehityshyväksyminen (240 000 €), organisaatiouudistukseen liittyvien vakanssien huomioiminen koko vuodelta, uudet esitetyt vakanssit, kunta-alan palkkojen korotukset (1 045 000 €), määräaikaisten opettajien palkkaaminen koko vuodeksi (noin 450 000 €). Kunnalliset työ- ja virkaehtosopimukset ovat voimassa 31.3.2020 saakka, joten tarkkaa tietoa palkkoihin tulevista sopimuskorotuksista ei talousar-

vion laatimisvaiheessa ollut saatavissa. Palkkojen ja palkkioiden korotuksiin on varattu 1,5 %. Henkilöstökulujen kokonaisuutta taas vähentävät henkilöstösivukulujen väheneminen vuosina 2019 ja 2020 sekä vuodelle 2020 kohdistuvat Vihta-ohjelman tasapainotustoimet.

Vuoden 2020 talouden tasapainotusohjelma sisältää henkilöstökustannuksiin vaikuttavina toimenpiteinä:

- monistuksen toimintojen ja monistamonhoitajan (50%) tehtävien uudelleen järjestely
- yhteisökehittäjän rekrytoimatta jättäminen
- ostopalvelujen vähentäminen ja korvaaminen omana työnä (mm. kunnan elinkeinotoiminnassa, Sepänpihan kotinäyttelyssä)
- huolellinen henkilöstösuunnittelu/lomasuunnittelu/työaikasunnittelu
- ylitöiden minimointi
- talkoovapaakäytännön jatkaminen
- harkinnanvaraisista palkankorotuksista pidättäytyminen
- sairauslomien vähentäminen/lyhentäminen ja sitä kautta sijaiskustannusten väheneminen

Talouden tasapainotuksen osalta merkittävimmät säästöt henkilöstökustannuksissa saadaan suunnittelu-kaudella 2020 – 2022 syntyvyyden alentumisen mukanaan tuoman varhaiskasvatuksen hoidossa olevien lasten määrän ja koulujen oppilasmäärän laskemisen vaikutuksen seurauksena. Hoidossa olevien lasten määrän väheneminen vaikuttaa varhaiskasvatuksessa lapsiryhmien vähentämiseen. Kouluissa oppilasmäärän laskeminen vaikuttaa sekä oppilasryhmien määrään että oppilasryhmien kokoon. Myös erityisopetuksen järjestelyillä tavoitellaan pienluokkien määrän vähentämistä. Henkilöstökustannuksissa lasten määrän väheneminen näkyy tarvittavan henkilökunnan määrän vähenemisen kautta. Henkilökunnan väheneminen on tarkoitus hoitaa luonnollisen poistuman (vaihtuvuus, eläköityminen) ja määräaikaisten tehtävien vähentämisen kautta.

6.2 UUDET VAKANSSIT JA RESURSSILISÄYKSET

Henkilöstölisäyksiä vuoden 2020 talousarvioon sisältyy hyvin maltillisesti. Opetustoimen talousarvioon sisältyy määrärahat erityisopetuksen asiantuntijan viralle 1.8 alkaen (vuosikustannus 55 000 euroa). Erityisopetuksen asiantuntijan työn tavoitteena on varmistaa oppilaiden oikea-aikainen ja -muotoinen opetus ja tuki sekä tukipäätösten (yleinen tuki, tehostettu tuki, erityinen tuki) kriteereiden yhdenmukaistaminen naapurikuntien kanssa.

Nuorisopalvelut ovat käynnistämässä Ankkuri-mallia nuorten rikosten tekijöiden tukeen yhdessä Vihdin, Lohjan ja Karkkilan kanssa. Tehtävään haetaan kuntien yhteistä nuorisotyöntekijää. Talousarvioon on varattu nuorisotyöntekijän palkkakustannuksien Vihdin osuudeksi 40 % (vuosikustannus 38 000 euroa). Nuorisotyöntekijän palkkaaminen edellyttää myönteistä päätöstä Lohjan ja Karkkilan kaupungilta.

Varhaiskasvatuksen talousarvioon on varattu määrärahat kahdeksalle määräaikaistalle varhaiskasvatuksen lastenhoitajan työsuhteella tilapäiseen hoidon tarpeen lisääntymiseen keväälle 2020.

Vihdin vesilaitoksen on tarkoitus muuttaa organisaatorakennettaan yhdenmukaiseksi kunnallistekniikan organisaatorakenteen kanssa. Muutos tarkoittaa kahden puhdistamonhoitajan ja prosessimestarin työtehtävien muuttamista työnjohdollisiksi työtehtäviksi. Muutos mahdollistaa myöhemmin päätettävän vesilaitoksen päivystyksen ottamisen kunnan omaksi toiminnaksi.

Elinvoimapalveluiden talousarvio sisältää brändikehittäjän sekä ympäristötarkastajan määräaikaisuuden jatkamisen vuoden 2020 loppuun.

Lisäksi opetuksen tulosalue esittää ilman kustannusvaikutuksia, että lukion määräaikainen päätoiminen äidinkielen ja kirjallisuuden tuntiopettajan virka muutetaan vakinaiseksi lukion päätoimiseksi äidinkielen ja kirjallisuuden tuntiopettajan viraksi määräaikaisuuden perusteen puuttumisen vuoksi.

6.3 TYÖHYVINVOINTI

Tiukasta taloudellisesta tilanteesta huolimatta vuoden 2020 talousarviossa henkilöstön osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen sisältyvät määrärahat säilyvät ennallaan.

Keskitetyn koko kunnan henkilöstöä koskevan työhyvinvointitoiminnan tavoitteena on vähentää useita vuosia peräkkäin lisääntyneitä sairauspoissaoloja ja henkilöstön vaihtuvuutta. Työtehtävien kuvaamista jatketaan, työnjako ja työtehtävien priorisointi tehdään näkyväksi, osaamisen kehittämisen tarpeista keskustellaan ja osaamista vahvistetaan. Innovatiivisen ja läsnä olevan johtamisen merkitystä korostetaan. Esimiehet koulutetaan työhyvinvoinnin johtamiseen. Psykososiaalista kuormitusta seurataan, varhaista tukea korostetaan, työssä jaksamista tuetaan ja onnistumisia palkitaan. Erityisiä tukitoimintoja kohdennetaan niille yksilöille ja työyksiköille, joissa on eniten tuen tarvetta käytössä olevien työhyvinvointimittareiden mukaan. Työturvallisuudessa huomio kiinnitetään erityisesti lisääntyneeseen väkivallan uhkaan työyksiköissä. Merkittävän avun työhyvinvointijohtamisen edistämässä tuovat henkilöstöhallinnon ja työturvallisuusjohtamisen uudet järjestelmät, jotka otetaan käyttöön vuoden 2020 alussa. Järjestelmien avulla saadaan viimeinkin automatisoitua pitkien ja/tai toistuvien sairauslomien hälytykset esimiehille ja työntekijöille ja mm. raportoitua helposti ja ajantasaisesti uhka- ja vaaratilanteista korjaavien toimenpiteiden käynnistämiseksi mahdollisimman varhain.

7 TULOSLASKELMAOSA

VIHDIN KUNTA	TP 2018	MTA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022	MUUTOS TA20/TAE19
Toimintatuotot	16 143 337	16 903 891	17 291 739	17 598 673	18 100 758	18 333 673	1,78 %
Myyntituotot	8 005 729	7 634 041	7 594 644	8 027 410	8 029 495	8 212 410	5,70 %
Maksutuotot	2 941 132	2 801 478	2 909 683	2 749 500	2 749 500	2 749 500	-5,51 %
Tuet ja avustukset	1 514 214	1 463 255	1 795 827	1 880 545	1 880 545	1 880 545	4,72 %
Muut toimintatuotot	3 682 262	5 005 117	4 991 585	4 941 218	5 441 218	5 491 218	-1,01 %
Valmistus omaan käyttöön	316 642	250 700	228 432	235 000	235 000	235 000	2,88 %
Toimintakulut	-157 487 655	-163 225 902	-166 093 421	-166 863 431	-167 267 303	-169 717 127	0,46 %
Henkilöstökulut	-45 906 907	-48 616 154	-48 926 080	-49 131 171	-48 639 738	-48 582 701	0,42 %
Palkat ja palkkiot	-36 252 287	-38 681 544	-38 939 569	-39 180 700	-38 786 579	-38 786 312	0,62 %
Henkilösivukulut	-9 654 620	-9 934 610	-9 986 511	-9 950 471	-9 853 159	-9 796 389	-0,36 %
Palvelujen ostot	-96 805 104	-99 951 821	-102 318 677	-103 100 355	-104 124 534	-106 498 027	0,76 %
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-7 864 977	-7 721 656	-7 696 082	-7 804 145	-7 845 271	-7 978 639	1,40 %
Avustukset	-5 032 564	-5 205 050	-5 095 014	-5 171 300	-5 171 300	-5 171 300	1,50 %
Muut toimintakulut	-1 878 102	-1 731 221	-2 057 568	-1 656 460	-1 486 460	-1 486 460	-19,49 %
Toimintakate	-141 027 676	-146 071 311	-148 573 250	-149 029 758	-148 931 545	-151 148 454	0,31 %
Verotulot	123 107 012	125 892 717	124 885 000	130 785 000	133 905 000	137 456 000	4,72 %
Kunnan tulovero	112 302 953	114 789 000	113 957 000	119 541 000	122 465 000	125 781 000	4,90 %
Kiinteistövero	7 184 763	7 160 717	7 257 000	7 304 000	7 404 000	7 504 000	0,65 %
Osuus yhteisöveron tuotosta	3 619 297	3 943 000	3 671 000	3 940 000	4 036 000	4 171 000	7,33 %
Valtionosuudet	22 865 376	22 949 777	24 251 774	28 196 876	27 974 275	28 461 061	16,27 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-292 968	-437 632	-465 789	-613 251	-755 970	-878 180	31,66 %
Korkotuotot	9 856	27 000	8 000	10 000	10 000	10 000	25,00 %
Muut rahoitustuotot	718 190	731 000	650 000	726 500	726 500	726 500	11,77 %
Korkokulut	-576 358	-800 232	-725 835	-936 751	-1 079 470	-1 201 680	29,06 %
Muut rahoituskulut	-444 656	-395 400	-397 954	-413 000	-413 000	-413 000	3,78 %
Vuosikate	4 651 745	2 333 551	97 735	9 338 867	12 191 760	13 890 427	9455,28 %
Poistot ja arvonalentumiset	-9 938 688	-11 359 260	-11 359 260	-12 576 540	-13 016 540	-13 471 709	10,72 %
Satunnaiset tuotot	23 633	0	478 397	0	0	0	
Satunnaiset kulut	-18 912	0	-358 540	0	0	0	
Tilikauden tulos	-5 282 222	-9 025 709	-11 141 667	-3 237 673	-824 780	418 718	-70,94 %
Poistoeron muutos	189 393	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500	0,00 %
Tilikauden yli-/ alijäämä	-5 092 829	-8 836 209	-10 952 167	-3 048 173	-635 280	608 218	-72,17 %
Vuosikate/Poistot %	46,80 %	20,54 %	0,86 %	74,26 %	93,66 %	103,11 %	8530,42 %
Vuosikate, euroa/asukas	159	79	3	317	410	462	9360,57 %
Asukasmäärä	29 228	29 516	29 169	29 461	29 756	30 053	1,00 %
Kertynyt ali-/ylijäämä	16 415 930	7 579 720	5 463 762	2 415 590	1 780 309	2 388 527	-55,79 %

Toimintakate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä toimintakate ilmoittaa paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla. Vuoden 2020 talousarvion mukainen toimintakate on noin -149,030 miljoonaa euroa. Tämä tarkoittaa sitä, että kunnan verotuloilla ja käyttötalouden valtionosuuksilla on merkittävä osuus toiminnan rahoituksessa.

Vuosikate

Kunnan tuloslaskelman välituloksena esitettävä vuosikate osoittaa tulorahoituksen, joka jää käytettäväksi investointeihin, sijoituksiin ja lainan lyhennyksiin. Vuosikate on keskeinen kateluku arvioitaessa tulorahoituksen riittävyyttä. Perusoletus on, että mikäli vuosikate on siitä vähennettävien suunnitelmapoistojen suuruinen, kunnan tulorahoitus olisi riittävä. Kunnan vuosikate on vuonna 2020 yhteensä 9,34 miljoonaa euroa. Vuosikate ei riitä rahoittamaan kunnan poistoja.

Suunnitelman mukaiset poistot

Poistoina esitetään kaikki suunnitelman mukaiset poistot pysyviin vastaaviin kuuluvien aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden hankintamenoista. Määrältään ne ovat vuoden 2020 talousarvioissa noin 12,576 miljoonaa euroa. Korkea investointitaso ja tiukentuneet poistoajat tulevat asettamaan taloussuunnitelma-vuosille merkittäviä paineita vahvistaa vuosikatetta.

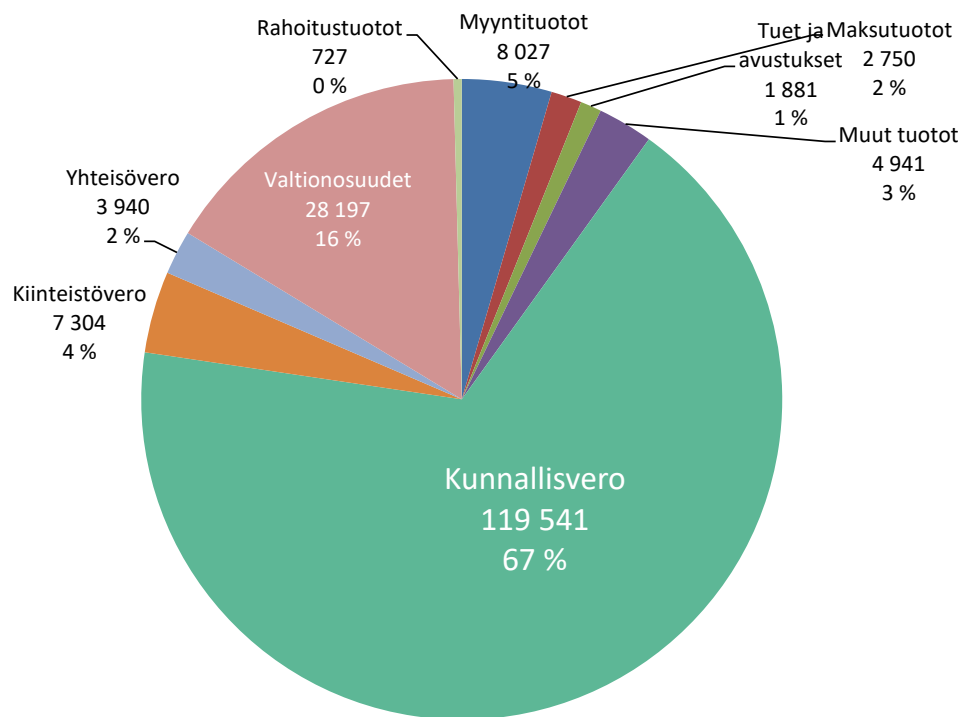
Tilikauden tulos

Tilikauden tulos on tilikaudelle jaksettujen tulojen ja menojen erotus, joka lisää tai vähentää kunnan vapaaehtoisia varauksia tai omaa pääomaa. Vihdin kunnan tilikauden tulos on -3 237 673 euroa alijäämäinen ja kun huomioidaan poistoeron muutos, tilikauden alijäämäksi tulee -3 048 173 euroa.

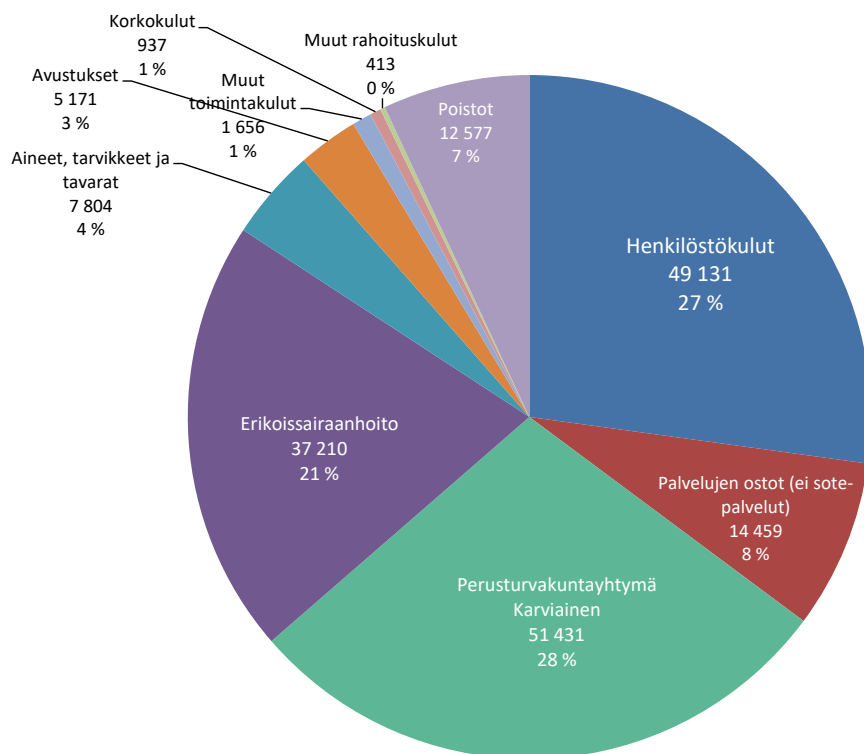
Kertynyt kumulatiivinen yli-/ alijäämä

Vuoden 2018 tilinpäätöksessä Vihdin kunnalla on kertynyttä ylijäämää 16,4 miljoonaa euroa. Kumulatiivista ylijäämää on vuoden 2019 tilikauden ennusteen perusteella 5,464 miljoonaa euroa. Kumulatiivisen ylijäämän ennustetaan laskevan taloussuunnittelukaudella 2,39 miljoonaa euroon.

Kuntalain 110 §:n mukaan taloussuunnitelman on oltava tasapainossa tai ylijäämäinen. Kunnan taseeseen kertynyt alijäämä tulee kattaa enintään neljän vuoden kuluessa tilinpäätöksen vahvistamista seuraavan vuoden alusta lukien. Kunnan tulee taloussuunnitelmassa päättää yksilöidyistä toimenpiteistä, joilla alijäämä mainittuna ajanjaksona katetaan. Taloussuunnitelma sisältää Vihta tasapainotusohjelman toimenpiteet.

KUVIO 8. Tulojen jakauma vuonna 2020

KUVIO 9. Kulujen jakauma vuonna 2020

8 LASKENNALLISESTI ERIYTETTY TILAPALVELUJEN TASEYKSIKKÖ

Kunnanhallituksen päätöksellä 24.10.2011 § 218 Tilapalveluiden tulosalue on muutettu laskennalliseksi taseyksiköksi. Järjestelyn tavoitteena on ollut tilavuokrien läpinäkyvyys ja tilapalvelun kehittäminen kunnan tilaomaisuuden hallintayksiköksi. Pitkällä aikavälillä tilapalvelun taseyksikön tavoitteena on vastata palvelutuotannon tilojen hankinnasta ja ylläpidosta siten, että korjausvelkaa ei synny.

Tilapalvelun taseyksikön tehtävänä on kunnan rakennettujen kiinteistöjen omistajaohjaus, tilojen suunnittelu- ja rakennuttamisasiat, kiinteistöjen isännöinti, suunnitelmallinen kunnossapito ja huolto sekä vuokraustoiminta. Tilapalveluiden jäännöspääomaan sovelletaan 3 prosentin korkoa. Tilapalvelulle on kohdistettu kunnan lainasalkun pitkäaikaisista veloista vuoden 2018 lopussa yhteensä 51,2 miljoonaa euroa vierasta pääomaa.

Kiinteistönpidon merkittävimmät riskit liittyvät mm. korjausvelan hallitsemattomaan kasvuun, suhdanteisiin (kustannusten nousu), kiinteistöihin kohdistuvan ilkeivallan kasvuun (valvonta- ja korjauskustannukset), käytöstä poistuviin kohteisiin (myyntiajankohta, ylläpitokustannus), parakkien poistokustannuksiin (ajoitus) sekä tilavarusteiden ja -järjestelmien ylläpitoon (kustannuskasvu). Kasvava rakennuspinta-ala aiheuttaa käyttökustannusten kasvua. Talousarvio on laadittu energian osalta 2018 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella. Tilapalvelun talousarvioon riskin muodostaa energiakustannusten hinnankehitys sekä keliolosuhteiden vaihtelut.

Taloussuunnitelmassa korjausinvestointien määrää on kasvatettava, koska muutoin hätäkorjauksien määrä kasvaa ja kustannukset nousevat huomattavasti. Viisivuotiskauden 2020 – 2024 merkittävin talonrakennuksen investointi on Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus –hanke.

Palvelutarve 2020-2022

Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä kunnan toiminnoille. Merkittävimmän kiinteistömäärän muodostavat varhaiskasvatuksen ja koulujen tilat. Tilapalvelu hoitaa myös uimahallin kiinteistöä.

Keskeisiä tehtäviä ovat suunnittelu, rakennuttaminen, kunnossapito, kiinteistönhoito, isännöinti sekä tilojen hallinnointi. Tilojen vuokraaminen kuntalaisille on tehostumassa sähköisen varaustilauksen avulla. Tilojen kuntokartoitukset kuuluvat tehtäviin. Mahdollisiin sisäilmaongelmiin reagoidaan nopeasti ja korjaustoimiin ryhdytään sisäilmantutkimustulosten edellyttämin keinoin.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Tilapäällikön johdolla yksikössä työskentelee tällä hetkellä rakennuttajainsinööri, kaksi rakennustöiden valvojaa, suunnittelija ja rakennuttajasihteeri. Avoimena ovat kiinteistöisännöitsijän, rakennuttajainsinöörin ja teknisen isännöitsijän/tate-asiantuntijan paikat. Kiinteistönhuoltajat, ilmastointihuoltoasentaja, valvomonhoitaja ja rakennusmiehet ovat tuntipalkkaisessa työsuhteessa. Tulevaisuudessa on tarkoituksena käyttää kausityöntekijöitä mm. loma-aikoina.

Suurin osa kiinteistöpalvelun hoitamisesta tiloista on kouluja ja päiväkoteja. Kouluja on 15, joista osassa toimii myös päiväkotit. Päiväkoteja on 10, terveysasemia 1 ja paloasemia kaksi. Lisäksi kirjastot, useat huoltora-

kennukset, kerhokeskukset sekä lukuisia asuntoja kuuluu Tilapalvelun omistuksessa tai hallinnassa oleviin kiinteistöihin. Lisäksi Tilapalvelu vastaa tilojen järjestämisestä Karviaisen toiminnoille.

Oman työn tukena tilapalvelu hankkii suurten hankkeiden suunnittelun, rakennuttamisen ja valvonnan os-
topalveluina. Samoin sisäilmamittauksissa käytetään ulkopuolisia asiantuntijoita.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Kunnan väkiluvun kasvutavoite on 1 % vuodessa. Tämä edellyttää kunnan palvelurakenteen kehittämistä vastaamaan väkiluvun edellyttämään määrää julkisia tiloja. Keskeisiä tilatarpeita ovat lasten ja nuorten palveluihin tarvittava päivähoiton ja koulun tilat. Suunnitellut korjaukset ovat päätehtävä, jota täydentävät ennakoimattomat korjaustyöt.

Strategisena kehityshankkeena suunnitellaan Etelä-Nummelan uutta varhaiskasvatus ja koulukeskusta. Kunnanhallitus on asettanut tavoitteeksi koulun rakentamisen 2023 mennessä. Aikataulu on kunnianhimoisen ja edellyttää tavanomaista nopeampaa rakentamisprosessia. Tähän varaudutaan käynnistämällä vuoropuhelu rakennusalan toimijoiden kanssa tehokkaan yhteistoiminnallisen rakennusprosessin aikaansaamiseksi. Samalla selvitetään hankkeen koko elinkaaren kannalta toimivinta hankintamallia, joka voi olla perinteinen rakennushanke, allianssimalli, elinkaarimalli tai jokin muu malli. Tavoitteena on toteuttaa hankke yhteistoiminnallisia periaatteita noudattaen.

Kunnan muut hallintokunnat osallistuvat toiminnalliseen suunnitteluun niin, että saadaan syntymään tarkoituksenmukaiset ja tarpeita vastaavat muuntojoustavat tilat, joissa varhaiskasvatuksen ja koulunkäynnin lisäksi on myös muuta kuntalaisia palvelevaa toimintaa.

Sähköinen palvelu on jo osin käytössä niin, että kaikki kunnan omistamat vuokrattavissa olevat tilat on syötetty järjestelmään. Seuraavana tehtävänä on lukitusjärjestelmien päivittäminen niin, että tilat voidaan tarjota sähköisen varausjärjestelmän automaattisten toimintojen kautta.

TULOSLASKELMA	TP 2018	MTA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS2022
LIKEVAIHTO	18 212 853	17 589 414	17 598 564	18 098 541	18 098 541	18 098 541
Myyntituotot	15 721	31 650	40 800	10 200	10 200	10 200
Vuokrat	18 196 477	17 557 764	17 557 764	18 088 341	18 088 341	18 088 341
Tuet ja avustukset	655	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut tuotot	0	0	0	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	91 788	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
Materiaalit ja palvelut	4 875 229	4 710 753	4 944 068	4 538 873	4 547 874	4 633 496
Aineet tarvikkeet ja tavarat	3 209 827	3 135 101	3 135 101	3 157 870	3 135 277	3 188 576
Palvelujen ostot	1 665 401	1 575 652	1 808 967	1 381 003	1 412 597	1 444 920
Henkilöstökulut	913 528	1 097 563	1 106 041	1 055 284	1 071 115	1 087 181
Palkat ja palkkiot	701 388	910 085	915 445	879 551	892 745	906 136
Henkilösivukulut	212 140	187 478	190 596	175 733	178 370	181 045
Poistot ja arvonalennukset	5 660 664	6 581 443	6 581 443	6 828 553	7 128 553	7 628 553
Suunnitelman muk. poistot	5 660 664	6 581 443	6 581 443	6 828 553	7 128 553	7 628 553
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut	1 408 992	1 303 489	1 303 489	1 243 734	1 073 734	1 073 734
LIKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJ.)	5 446 228	3 996 166	3 763 523	4 532 097	4 377 265	3 775 577
Rahoitustuotot ja -kulut	657 185	932 639	932 639	1 627 751	1 760 000	1 800 000
Korkokulut kunnalle	0	0	0	0	0	0
Korkokulut muille	387 639	481 639	481 639	726 751	860 000	900 000
Korvaus jäännöspääomasta	265 298	450 000	450 000	900 000	900 000	900 000
Muut rahoituskulut	4 247	1 000	1 000	1 000	0	0
Satunnaiset tuotot ja kulut	0	0	0	0	0	0
Poistoeron lisäys (-) tai vähennys (+)	189 199	189 500	189 500	189 500	189 500	189 500
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	4 978 243	3 253 027	3 020 384	3 093 846	2 806 765	2 165 077

RAHOITUSLASKELMA	TP 2018	MTA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS2022
Toiminnan rahavirta	11 764 077	11 510 248	11 277 605	12 538 401	12 815 818	12 754 130
Liikelyjäämä (-alijäämä)	5 446 228	3 996 166	3 763 523	4 532 097	4 377 265	3 775 577
Poistot ja arvonalentumiset	5 660 664	6 581 443	6 581 443	6 828 553	7 128 553	7 628 553
Rahoitustuotot ja -kulut	657 185	932 639	932 639	1 177 751	1 310 000	1 350 000
Investointien rahavirta	-13 970 934	-10 171 000	-10 396 000	-6 080 000	-19 060 000	-11 530 000
Investointimenot	-14 364 937	-10 696 000	-10 921 000	-6 080 000	-19 060 000	-11 530 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	394 003	525 000	525 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	-2 206 857	1 339 248	881 605	6 458 401	-6 244 182	1 224 130
Rahoituksen rahavirta	-6 158 283	13 841 717	13 841 717	15 271 715	8 463 864	3 777 903
Lainakannan muutokset	-6 158 283	13 841 717	13 841 717	15 271 715	8 463 864	3 777 903
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	15 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	-6 158 283	-6 158 283	-6 158 283	-4 728 285	-11 536 136	-11 222 097
Lyhytaikaisten lainojen muutos muilta	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	0	0	0	0	0	0
Taseyksikön vaikutus maksuvalmiuteen	-8 365 140	15 180 965	14 723 322	21 730 116	2 219 682	5 002 033
Investointien tulo-rahoitus %	37,91 %	37,36 %	34,46 %	74,54 %	22,97 %	32,75 %
Pääomamenojen tulo-rahoitus %	57,32 %	68,29 %	66,03 %	116,01 %	41,89 %	56,06 %
Lainanhoitokate	2,02	2,02	1,98	3,20	1,13	1,16

9 VIH DIN VESI

Vihdin vesihuoltolaitos on 1.1.2018 alkaen toiminut kirjanpidollisesti eritettynä taseyksikkönä. Vesihuoltolaitoksen toiminta on kaavoitus- ja teknisenlautakunnan alaista toimintaa. Organisaatiouudistuksen myötä toiminta on 23.8.2018 alkaen kuulunut infra- ja tukipalveluiden toimialaan.

Vihdin Veden ydintehtävä on tuottaa ja toimittaa asiakkailleen hyvää ja laatuvaatimukset täyttävää talousvettä sekä huolehtia asiakkaiden jätevesien poisjohtamisesta ja käsittelystä. Hyvä asiakaspalvelutaso tuetaan kustannustehokkaasti ja ympäristöystävällisesti. Vesihuoltolaitoksen toiminnan menot katetaan kokonaan asiakkailta perittäviltä maksuilla.

Vesihuoltolaitoksen talousarvio ja taloussuunnitelma on laadittu niin, että vesihuoltolaitos pystyy asiakkaitaan perimillä maksuilla kattamaan toiminnastaan aiheutuvat kulut sekä maksamaan peruspääoman korkoa kunnalle. Vihdin Vedelle asetetaan vuosittain talousarvion laadinnan yhteydessä peruspääoman korko. Peruspääoman korko on ollut viime vuosina yhteensä 393 000 euroa ja samaa esitetään vuodelle 2020. Vihdin kunta maksaa Vihdin Vedelle kuukausittain yhdystilin saldon mukaisesti 1 kk:n euriborin mukaista korkoa. Korkotason ollessa miinus-merkkinen, ei Vihdin Vesi ole velvollinen maksamaan vastaavaa korkoa kunnalle.

Vesihuoltolaitoksen merkittävimmät talouden riskit vedenkulutuksen laskun lisäksi ovat käyttömenoihin liittyvät ennalta arvaamattomat tapahtumat mm. ikääntyvän tai virheellisesti rakennettujen verkostojen putkirikot ja viemäritukokset, jotka saattavat aiheuttaa taloudellisen riskin lisäksi myös ympäristöön kohdistuvia riskejä sekä sääolosuhteiden merkittävät vaihtelut, joiden vaikutus näkyy energia- ja kemikaalikustannuksissa jätevedenpuhdistamoilla hetkellisesti kasvavan sade- ja sulamisvesien määrän vuoksi. Myös energiakustannusten mahdollinen hinnankehitys aiheuttaa riskin käyttömenoihin. Energian hinta toistaiseksi vaikuttaa tasaantuneen viime vuosien korotuksista ja talousarvio onkin laadittu energian osalta 2019 puolen vuoden toteuman sekä tiedossa olevien korotuksien perusteella.

Vesihuoltolain mukaan laitos voi sisällyttää maksuihin kohtuullista tuottoa. Vihdin kunta on määritellyt Vihdin Vedelle talousarviovuodelle 2020 sitoviksi tasoiksi ylijäämän vähintään 400 000 € ja kunnalle maksettavan peruspääoman koron suuruudeltaan 393 000 €.

Vihdin Vesi on jatkanut vuonna 2018 käynnistettyä kymmenen vuoden kehityssuunnitelmaa, jossa on hyödynnetty vuonna 2017 hankittua taloudenmallinnusohjelmaa. Nähtävissä on, että vesimäärät tulevat pysymään tulevaisuudessa suhteellisen vakaina, vaikka vesikalusteiden kehittymisen myötä vedenkulutuksessa on ollut havaittavissa laskua. Vuotovesimäärät ovat Suomen mittakaavassa Vihdissä erittäin pienet, mutta jätevesiviemäriin johtuvien hulevesien määrää pyritään entisestään vähentämään. Vedenkulutuksen mahdollinen lasku tulevina vuosina edellyttää vesilaitoksen taksarakenteen uudelleen tarkastelua perusmaksujen ja käyttömaksujen osalta. Vesilaitosyhdistys ry:n vesihuoltolaitosten maksuja koskevat suositukset tähtäävät vesilaitosten tulorakenteessa 50-50 malliin, jossa 50 prosenttia tuloista kertyisi perusmaksuista. Vihdissä perusmaksujen osuus on tällä hetkellä 16 prosenttia vesilaitoksen tuloista.

Vihdin Vesi ei ole korottanut kolmeen vuoteen vesimaksuja eikä talousarviovuonna 2020 ole tarvetta maksujen korotukselle. Vihdin Veden vesimaksut ovat keskitasoa naapurikuntiin nähden. Vesihuoltolaitos aikoo kuitenkin tarkentaa palvelumaksuhinnastoaan kohonneiden materiaali- ja yleiskustannusten vuoksi.

Vihdin ja naapurikuntien vesimaksut vuonna 2019

Käyttömaksut 2019	Vihti	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi	keskiarvo
vesi €/m3	1,11	1,34	1,67	1,45	2,08	2,00	1,93	1,65
jätevesi €/m3	2,44	2,08	2,18	2,32	3,32	1,90	3,17	2,49

Perusmaksut €/vuosi	Vihti	Lohja	Karkkila*	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi*	keskiarvo
Omakotitalo DN 20	104,24	47,27	44,40	74,66	59,57	204,00	155,52	98,52
Rivitalo DN 40	636,69	106,98	66,00	186,66	99,28	1018,00	573,60	383,89

*arvioitu vuosimaksu (maksuperusteena €/kk)

Vesimaksut yhteensä	Vihti	Lohja	Karkkila	Hyvinkää	Siuntio	Kirkkonummi	Nurmijärvi	keskiarvo
OKT 100 m3/vuodessa	459,24	389,27	429,40	451,66	599,57	594,00	665,52	512,67

TAULUKKO 20. Vesimaksut 2019 Vihdissä ja naapurikunnissa

Jätevesien käsittelyn uudistaminen sekä mahdollinen uuden vedenottamon suunnittelu ja rakentaminen tulevat olemaan vesilaitoksen suurimpia hankkeita lähivuosina. Nämä isot hankkeet tulevat vähentämään verkoston saneeraukseen varattavia investointirahoja taloussuunnitelman myöhempinä vuosina. Taloussuunnitelman alkuvuosina 2020-2022 on verkostojen saneerausinvestointien määrää syytä kasvattaa, koska muutoin putkirikkojen ja tukoksien aiheuttamien hätäkorjauksien määrä kasvaa ja käyttötalouden kustannukset nousevat huomattavasti. Investointeja on tarkemmin selostettu talousarvion investointiosassa.

Palvelutarve 2020-2022

Vesihuoltolaitoksen tehtävänä on tarjota asiakkailleen toimiva vesi- ja jätevesijärjestelmä kunnanhallituksen vahvistamalla toiminta-alueellaan. Vihdin Vedellä on asiakkaina n. 3 500 kiinteistöä, joissa vedenkäyttäjää yhteensä yli 21 000 henkilöä.

Vesilaitoksen näköpiirissä on tarve uudistaa jätevesien käsittelyratkaisuja nykyisten puhdistamojen ikääntyessä sekä maankäyttöliiden haasteiden vuoksi. Selvitettävänä olevia vaihtoehtoja ovat uuden keskuspuhdistamon rakentaminen Nummelan eteläpuolelle ja jätevesien johtaminen Espooseen rakenteilla olevaan HSY:n Blominmäen puhdistamolle. Neuvottelut asiasta on käynnistetty Etelä-Suomen aluehallintoviraston (AVI), Uudenmaan ELY-keskuksen sekä Helsingin Seudun Ympäristöpalveluiden (HSY) kanssa ja asia tulee ratkaistavaksi vuoden 2020 aikana.

Vesilaitos pumpppaa neljältä vedenottamoltaan yhteensä yli miljoona m3 vettä vuodessa. Luontolan vedenotto kattaa noin 90 % koko laitoksen vedentuotannosta. Vesilaitos on käynnistänyt lisäveden hankintatutkimukset Maaniitunlahden alueella vedentuotannon varmistamiseksi tulevaisuudessa.

Hulevesiä koskevat maankäyttö- ja rakennuslain sekä vesihuoltolain muutokset tulivat voimaan 1.9.2014. Lakimuutoksilla on merkittäviä vaikutuksia hulevesien hallinnan järjestämiseen ja vastuisiin kunnissa. Kirjanpitolautakunnan kuntajaosto on 9.3.2015 antanut lausunnon, jossa ohjeistetaan kuntia lakimuutoksen vaikutuksista vesihuoltolaitosten kirjanpitoon ja tilinpäätökseen. Vesihuoltolain mukaan vesihuoltolaitoskokonaisuus (vesihuolto ja huleveden viemärointi) tulee eriyttää kirjanpidollisesti joko kunnallisena liikelaitoksena tai taseyksikkönä. Sen sijaan huleveden viemärointi voidaan eriyttää muusta vesihuoltolaitoksen toiminnasta laskennallisesti. Vihdin Vesi käyttää hulevesien eriyttämiseksi laskennallista 5 %:n osuutta vesihuoltolaitoksen kokonaismenoista/tuloista. Hulevedet eriytetään toteumatietojen mukaan toimintakertomukseen. Vihdin Vesi ja kunnallistekniset palvelut jatkavat selvitystä hulevesien hallinnan kokonaisvastuun järjestämisestä ja asia tulee ratkaistavaksi talousarviovuonna lakimuutoksien edellyttämällä tavalla.

Nykyinen palvelujärjestelmä

Vihdin Vedellä on neljä vedenottamo Nummelassa Nummelanharjun ja Isolähteen pohjavesialueilla. Vedenottamoilta jaetaan talousvettä koko vesihuoltolaitoksen toiminta-alueelle Nummelaan, Ojakkalaan, Otalammelle ja Vihdin kirkonkylään. Jätevedenpuhdistamot sijaitsevat kirkonkylällä ja Nummelassa.

Vesilaitoksen tehtävät hoidetaan 13 henkilön työpanoksella. Vihdin Vesi hankkii osan palveluistaan sisäisesti kunnan muilta yksiköiltä, jonka vuoksi henkilöstökuluihin sisältyy myös muiden yksiköiden henkilöiden palkkakustannuksia. Mittaus- ja paikkatietoyksikön tehtäviin kuuluneet johtokartan ylläpitotehtävät siirretään Vihdin Veden tehtäviksi talousarviovuonna.

Talousveden tuotannon sekä jäteveden poisjohtamisen ja puhdistamisen lisäksi vesilaitos vastaa vesihuoltoverkostojen rakentamisesta sekä korjaus- ja saneeraustöistä.

Palveluiden järjestämissuunnitelma

Vihdin Vesi pyrkii kehittämään asiakaspalvelua ja toimintaansa vesihuollon digitalisaatiota hyödyntäen. Digitaalisilla menetelmillä on mahdollista paitsi lisätä vesihuollon toimintavarmuutta ja kasvattaa kustannustehokkuutta, myös turvata asiakkaiden tyytyväisyys. Vesilaitoksella on käytössä tekstiviestitiedotus ja häiriötilannekartta, joiden avulla saadaan tieto häiriötilanteesta asiakkaille entistä nopeammin ja kattavammin. Myös etäluettavia vesimittareita otettiin kokeilukäyttöön vuonna 2019 ja niiden käyttöä laajennetaan uusille alueille talousarviovuonna 2020.

Johtokartta-aineiston parannustyötä ja järjestelmän hyödyntämistä verkostojen pitkäaikaisen saneerauksen suunnitteluun jatketaan vuonna 2020. Vesihuoltoverkostojen ja siihen liittyvien laitteiden (mm. pumppaamot, vesitornit, paineenkorottamot) suunnitelmallisella saneerauksella pyritään takaamaan toimintavarmempi verkosto vedenjakeluun ja jätevesien poisjohtamiseen. Aiempina vuosina aineiston parannusta on tehty ostopalveluna järjestelmän toimittajan toimesta, mutta jatkossa johtokartan ylläpitoon ja kehittämiseen liittyvät työt on tarkoitus tehdä omien henkilöstöresurssien avulla ja aiemmin ostopalveluna tehty työ säästää kustannuksia.

Vesihuollon kehittämissuunnitelma on viimeksi laadittu vuonna 2010 ja toiminta-alueet päivitetty vuotta myöhemmin. Vesihuoltolain mukaan kunnan tulee kehittää vesihuoltoa yhdyskuntakehitystä vastaamaan ja vesihuollon kehittämissuunnitelma on hyvä työkalu tähän tarkoitukseen mm. kaavoitustyötä tukemaan. Vihdin Vesi esittää, että talousarviovuonna vesihuollon kehittämissuunnitelma ja toiminta-alueet päivitetään vastaamaan nykytilannetta.

Tulevien vuosien suuret investointihankkeet ja niiden valmistelutyöt, verkostosaneerauksien suunnitelmallinen toteuttaminen ja valvonta sekä johtokartan ylläpito ja kehittäminen ovat aiheuttaneet tarpeen tarkastella tehtävänkuvia ja työnjakoa vesilaitoksen organisaatiossa. Edellä mainitut tehtävät on luontevinta sisällyttää vesihuoltomestarin tehtävänkuvaan ja siirtää vesihuoltomestarille kuuluneet työnjohto- ja esimiestehtävät omille vastuualueilleen vedentuotannosta ja verkostojen ylläpidosta vastaavalle prosessimestarille sekä puhdistamonhoitajille.

Vesihuoltolaitoksen työajan ulkopuolinen päivystys on vuodesta 2011 lähtien hoidettu ostopalveluna yksityiseltä palveluntarjoajalta, joka on edellyttänyt myös oman henkilöstön epävirallista varallaoloa ja palveluntarjoajan neuvontaa haasteellisissa tilanteissa. Työnjohdollisten tehtävämuutoksien yhteydessä on selvitetty varallaolon palauttamista vesilaitoksen omaan organisaatioon ja tavoitteena on vuoden 2020 aikana siirtyä omaan varallaoloon, joka säästää vuotuisia päivystyskustannuksia.

Vuosittain laajentunut verkostoalue on aiheuttanut pitkällä aikavälillä hallittua käyttökustannusten kasvua ostopalveluna ja samanaikaisesti aiheuttanut paineen henkilöstötyön tuottavuuteen. Vesihuoltoverkostot

on laajentunut viimeisen 30 vuoden aikana kymmeniä kilometrejä, vedenottamoiden määrä tuplaantunut sekä pumppaamoiden ja muiden kunnossapitoa vaativien laitteiden määrä kasvanut merkittävästi. Omaisuudenhallinta ja verkostojen nykytilan selvittäminen edellyttää riittäviä resursseja, jotta korjausvelkaa ei pääse syntymään. Myös olemassa oleva ikääntyvä verkosto laitteineen edellyttää ennakoivaa huoltoa ja kunnossapitoa aiempaa enemmän. Lisäksi koko ajan kasvava liittyjämäärä lisää henkilöstön asiakaspalveluun liittyviä tehtäviä kuten mittarivaihtoja ja liitostöitä sekä erilaisia selvityksiä ja avustavia töitä asiakkaiden ongelmatilanteissa. Erityisesti verkostojen ja vedenottamoiden käyttöä ja kunnossapitoa tulee tarkastella, jotta varmistutaan vesihuoltolaitoksen toimintavarmuudesta.

Vesilaitos		TP 2017	TP 2018	TA 2019	LTK 2020	TS 2021	TS 2022
Toiminnan laajuus							
Kulutusposteita / liittyneet kiinteistöt	kpl	3444	3474	3509	3544	3579	3615
Pumpattu vesimäärä	m ³	1 076 447	1 089 764	1 100 662	1 090 000	1 100 900	1 111 909
Myyty vesi	m ³	984 700	1 028 683	1 038 970	1 030 000	1 040 300	1 050 703
Laskuttamattoman veden osuus	%	8,5 %	5,6 %	5,6 %	5,5 %	5,5 %	5,5 %
Puhdistettu jätevesi	m ³	1 265 602	1 181 743	1 265 000	1 220 000	1 230 000	1 235 001
Laskutettu jätevesi	m ³	948 973	960 546	970 151	968 000	977 680	987 457
Vastaanotettu lokajäte	m ³	38 015	26 176	26 438	26 700	30 000	30 300
Jätevesiverkoston vuotovedit	%	22,0 %	16,5 %	21,2 %	18,5 %	18,1 %	17,6 %
Vesijohtoverkosto	km	270	272	278	278	285	293
Viemäriverkosto	km	200	202	208	209	215	216
Hulevesiviemäriverkosto	km	134	136	143	145	147	152
Jätevedenpumppaamot	kpl	96	97	97	97	99	100
Henkilöstö	htv	13	13	13	14	14	14
Toiminnan tehokkus/taloudellisuus							
Vesitaksa m ³ (alv 0%)	€	1,11	1,11	1,11	1,11	1,13	1,13
Jätevesitaksa m ³ (alv 0%)	€	2,44	2,44	2,44	2,44	2,47	2,47
Muut toiminnan suoritteet							
Saneeratut vesijohdot	km	0	0	1	2	3	3
Saneeratut jätevesiviemärit	km	1	1,4	0,5	1	2	2
Saneeratut jätevedenpumppaamot	kpl	1	2	3	3	3	3

TAULUKKO 21. Vihdin Veden suoritteet 2017-2022

TULOSLASKELMA	TP 2018	MTA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS2022
Liikevaihto	4 372 498	4 164 126	4 100 000	4 206 000	4 326 000	4 426 000
<i>siitä sisäiset</i>	207 831	0	0	215 500	215 500	215 500
Liiketoiminnan muut tuotot	382	800	47 000	0	0	0
Valmistus omaan käyttöön	34 062	40 000	35 000	35 000	35 000	35 000
Materiaalit ja palvelut	-1 730 293	-1 688 532	-1 640 000	-1 573 700	-1 605 627	-1 638 224
Aineet, tarvikkeet ja tavarat:						
-ostot tilikauden aikana	-739 939	-743 542	-740 000	-710 300	-722 373	-734 655
-varast. lisäys (+) tai vähennys (-)	-25 053	0	0	0	0	0
Palvelujen ostot	-965 301	-944 990	-900 000	-863 400	-883 254	-903 569
Henkilöstökulut	-671 117	-784 371	-703 064	-796 756	-808 708	-820 845
Palkat ja palkkiot	-512 455	-589 657	-530 000	-633 514	-643 018	-652 665
Henkilösivukulut	-158 662	-194 714	-173 064	-163 242	-165 690	-168 180
Poistot ja arvonalentumiset	-1 169 471	-1 210 230	-1 210 230	-1 308 772	-1 308 772	-1 308 772
Suunnitelman mukaiset poistot	-1 169 471	-1 210 230	-1 210 230	-1 308 772	-1 308 772	-1 308 772
Arvonalentumiset	0	0	0	0	0	0
Liiketoiminnan muut kulut yht.	-19 183	-58 334	-40 000	-42 127	-42 127	-42 127
Liikelylijäämä (-alijäämä)	816 878	463 459	588 706	519 645	595 766	651 032
Liikelylijäämä % liikevaihdosta	18,68 %	11,13 %	14,36 %	12,35 %	13,77 %	14,71 %
Rahoitustuotot ja -kulut	-395 654	-387 060	-387 060	-389 500	-389 500	-389 500
Korkotuotot kunnalta	0	0	0	0	0	0
Muut rahoitustuotot	262	10 000	10 000	3 500	3 500	3 500
Kunnalle maksetut korkokulut	0	-1 000	-1 000	0	0	0
Muille maksetut korkokulut	0	0	0	0	0	0
Korvaus peruspääomasta	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000	-393 000
Muut rahoituskulut	-2 916	-3 060	-3 060	0	0	0
Ylijäämä/alij. ennen satun.eriä	421 225	76 399	201 646	130 145	206 266	261 532
Satunnaiset tuotot ja -kulut	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset tuotot	0	0	0	0	0	0
Satunnaiset kulut	0	0	0	0	0	0
Ylijäämä/alijäämä ennen varauksia	421 225	76 399	201 646	130 145	206 266	261 532
Poistoeron muutos	0	0	0	0	0	0
Vapaaehtoisten varausten muutos	0	0	0	0	0	0
Tilikauden ylijäämä	421 225	76 399	201 646	130 145	206 266	261 532

RAHOITUSLASKELMA	TP 2018	MTA 2019	TAE 2019	TA 2020	TS 2021	TS2022
Toiminnan rahavirta	1 591 078	1 287 429	1 458 876	1 438 917	1 515 038	1 570 304
Liikeliiketoiminta (-aliiketoiminta)	816 878	463 459	588 706	519 645	595 766	651 032
Poistot ja arvonalentumiset	1 169 471	1 210 230	1 210 230	1 308 772	1 308 772	1 308 772
Rahoitustuotot ja -kulut	-395 654	-387 060	-387 060	-389 500	-389 500	-389 500
Muut tulorahoituksen korjaukset	382	800	47 000	0	0	0
Satunnaiset erät	0	0	0	0	0	0
Investointien rahavirta	-1 101 774	-2 015 000	-1 755 000	-2 250 000	-4 500 000	-4 450 000
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-1 101 774	-2 015 000	-1 755 000	-2 250 000	-4 500 000	-4 450 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0	0	0	0	0	0
Käyttöomaisuuden myyntitulot	0	0	0	0	0	0
Toiminnan ja investointien rahavirta	489 304	-727 571	-296 124	-811 083	-2 984 962	-2 879 696
Rahoituksen rahavirta	-488 790	727 571	727 571	732 825	732 825	3 178 386
Lainakannan muutokset	-5 254	-5 254	-5 254	0	0	0
Muilta saat. pitkäaik. lainojen väh.	-5 254	-5 254	-5 254	0	0	0
Kunnalta saat. lyhytaik. lainojen muut.	0	0	0	0	0	0
Muilta saat. lyhytaik. lainojen muutos	0	0	0	0	0	0
Oman pääoman muutokset						
Peruspääoman muutos	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	-483 536	732 825	732 825	732 825	732 825	3 178 386
Vaihto-omaisuuden muutos	34 956	0	0	0	0	0
Saamisten muutos muilta	-854 698	0	0	0	0	0
Saamisten muutos kunnalta	-183 336	402 825	402 825	402 825	402 825	2 848 386
Liittymismaksujen muutos	354 508	330 000	330 000	330 000	330 000	330 000
Liittymismaksujen muutos kunnalta	11 958	0	0	0	0	0
Korott.velk.muutos muilta	-81 560	0	0	0	0	0
Korott.velk. muutos kunnalta	234 636	0	0	0	0	0
Rahavarojen muutos	514	0	431 447	-78 258	-2 252 137	298 690

10 KONSERNIYHTEISÖT JA TAVOITTEET

Vihdin kuntakonserniin yhdisteltäviä organisaatioita ovat kunnan tytäryhteisöt ja kunnan osin omistamat kuntayhtymät: Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri, Länsi-Uudenmaan ammattikoulutuskuntayhtymä, Perusturvakuntayhtymä Karviainen, Uudenmaan erityishuoltopiirin kuntayhtymä, Uudenmaan Liitto ja Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä. Kuntakonsernia ohjataan talousarvioon asetetuilla tavoitteilla, kunnanvaltuuston 12.11.2012 § 60 hyväksymällä konserniohjeella. Kunnanhallitus on konserniohjeen mukaan nimennyt konserniohjauksen valvontavastuulliset 2.3.2015 § 53.

Kuntayhtymät

Tytäryhtiöt

KUVIO 10. Vihdin kuntakonserni 2019

10.1 TYTÄRYHTEISÖT

10.1.1 Nummelan Aluelämpö Oy

Vihdin kunnan omistusosuus jakeluyhtiöstä on 60 % ja Adven Oy omistaa 40 %. Yhtiöllä on sivutoiminen toimitusjohtajana ja yhtiö ostaa tekniset palvelut ostopalvelusopimuksena Adven Oy:lta.

Yhtiön käytössä on bioenergialla eli hakkeella toimiva päälämpölaitos sekä Lankilan ja Ojakkalantien laitokset, jotka toimivat huippu- ja varalämpölaitoksina. Yhtiön verkostoon liitettyjen asiakkaiden määrä oli vuoden 2018 lopussa 110 asiakasta ja sopimuksia oli 118 kpl. Kaukolämpöverkon tehokkuutta on kehitetty yhtiössä vuosi vuodelta ja kaukolämpöön liittyjiä pyritään ottamaan ensisijaisesti olemassa olevan verkon varrelta. Koko putkiston pituus on noin 22,8 km.

Yhtiön talous on kehittynyt positiivisesti. Yhtiö on alentanut energian hintaa kolmesti vuosina 2016-18 ja yhteensä yli 12 %. Vuodelle 2018 energian hintaa alennettiin 1.5.2018 alkaen 2,4 %. Vuodelle 2019 päätettiin tariffien hinnat pitää kaikilta osin ennallaan. Yhtiön maksuvalmius on säilynyt energian hinnan alennuksesta huolimatta erinomaisena. Energiatuotanto bioenergialla on onnistunut hyvin ja jakautuma on ollut 92 % hakkeella ja 8 % fossiilisilla. Päästöt olivat näin ollen matalat ja taloudellinen tulos vahventui samalla.

Vuodelle 2020 tavoitteena on yhtiön asiakassopimusten määrän kuin energian myynnin kasvattaminen. Yhtiössä tulee myös tavoitella aktiivisesti energianhinnan laskemista ja hiilijalanjäljen pienentämistä.

10.1.2 Palman Tieto-Taito-Keskus Oy

Yhtiön toimialana on omistaa ja hallita Nummelan rakennuskaava-alueella korttelissa 4 sijaitsevia kiinteistöjä. Yhtiö voi rakentaa tähän kortteliin tai muualle Vihdin kunnan alueella tarvitsemiaan toimitiloja. Yhtiön tuotot ovat koostuneet osakkeenomistajien maksamista hoito- ja korjausvastikkeista sekä vuokratuotoista, jotka ovat kirjattu tulosvaikutteisesti yhtiön kirjanpitoon.

Yhtiöön tehdään nykyisellään vain välttämättömimmät korjaukset ja kun kunnan kaavoitustyö etenee, yhtiö tullaan purkamaan. Kaava saadaan todennäköisesti hyväksyttyä vuonna 2020.

10.1.3 Nummelan Teollisuustalo Oy

Yhtiön osakekannan omistaa kokonaisuudessaan Vihdin kunta. Yhtiön tavoitteena on pitää yhtiön rakennukset olemassa olevassa kunnossa ja tarjota suhteellisen edullisia vuokratiloja vihtiläisille pk-yrityksille. Yhtiön toiminta on voitollista vuonna 2019 ja taloussuunnitelmavuosina. Kiinteistö on täyteen vuokrattu. Vuonna 2020 kunta ottaa kohtuullista osinkoa yhtiöstä.

10.1.4 Kiinteistö Oy:t Härköiläntie 1, 2 ja 3

Kiinteistö Oy Härköiläntie 1,2 ja 3 jäivät vuokra-asuntokauppojen yhteydessä kunnalle. Kunnan omistusosuus yhtiöistä on 100 %. Yhtiöiden toiminta päättyy vuonna 2020 ja asumiskäyttö kiinteistöissä on loppunut lokakuussa 2019. Kaavan valmistumisen myötä on tarkoitus, että kiinteistöt puretaan.

10.2 TYTÄRYHTEISÖJEN SEURANTA

Kunnan edustajien tytäryhteisöissä tulee raportoida yhteisön toiminnasta kaksi kertaa vuodessa. Raportit toimitetaan valvontavastuullisille. Valvontavastuullisten tulee raportoida edelleen asioista, jotka vaativat omistajan kannanottoa aiheuttavat riskiä omistajalle.

11 INVESTOINTIOSA

Investointisuunnitelman laadinnassa periaatteena on, että talousarvio- ja taloussuunnitteluvuosille varataan määrärahat tai rahavaraukset vain niihin merkittäviin hankkeisiin, joista on tehty hankesuunnitelmat. Poikkeuksena tähän ovat suunnitteluvaraukset. Taloussuunnitteluvuosilla olevista hankkeista tehdään investointipäätökset erikseen. Hankkeet, joihin on suunniteltu myös tuloja, käsitellään uudelleen jos tuloodotus olennaisesti muuttuu. Korjausinvestointien tarve jatkuu läpi koko suunnittelukauden.

Investointisuunnitelma on tehty viisivuotiskaudelle 2020 – 2024, koska investointien suunnittelu on pitkäjänteistä toimintaa ja investointeihin tulee varautua hyvissä ajoin ennakoon.

INVESTOINNIT 2020-2024

MENOT	-20 596 780	-22 426 000	-14 340 000	-16 030 000	-27 505 000	-19 885 000	-12 660 000	-12 100 000
TULOT	814 324	2 925 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000	1 900 000
NETTO	-19 782 456	-19 501 000	-12 440 000	-14 130 000	-25 605 000	-17 985 000	-10 760 000	-10 200 000

HANKE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
KUNNANHALLITUS									
KONSERNIPALVELUIDEN TULOSALUE									
Aineeton käyttöomaisuus									
Muiden osakkeiden osto	MENOT	0	-1 500 000	0	-2 500 000	0	0	0	0
Asunto-osakkeiden myynti,	TULOT	32 797	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	NETTO	32 797	-1 400 000	50 000	-2 450 000	50 000	50 000	50 000	50 000
Irtain omaisuus									
ATK-hankinnat									
Keskitetty ATK-hankinta/Konsernipalvelut									
	MENOT	-206 720	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-206 720	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000	-450 000
Muu irtain omaisuus									
Konsernipalveluiden irtaimen omaisuuden hankinta									
	MENOT	-75 300	-75 000	-20 000	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-75 300	-80 000	-20 000	-20 000	-30 000	-30 000	-30 000	-30 000
Osallistuva budjetointi									
	MENOT	-49 887	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-49 887	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000	-50 000
KUNNANHALLITUS YHTEENSÄ									
	MENOT	-331 907	-2 075 000	-520 000	-3 020 000	-530 000	-530 000	-530 000	-530 000
	TULOT	32 797	100 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000	50 000
	NETTO	-299 110	-1 975 000	-470 000	-2 970 000	-480 000	-480 000	-480 000	-480 000

HANKE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
LASTEN JA NUORTEN LAUTAKUNTA									
OPETUKSEN TULOSALUE									
Irtain omaisuus									
	MENOT	-312 962	-35 000	-115 000	-65 000	-65 000	-65 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-312 962	-35 000	-115 000	-65 000	-65 000	-65 000	0	0
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	0	-810 000	0	0	0	-500 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-810 000	0	0	0	-500 000	0	0
YHTEENSÄ									
	MENOT	-312 962	-845 000	-115 000	-65 000	-65 000	-565 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-312 962	-845 000	-115 000	-65 000	-65 000	-565 000	0	0
HANKE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN LAUTAKUNTA									
KULTTUURI- JA VAPAA-AJAN TULOSALUE									
Muu irtain omaisuus									
	MENOT	-53 198	0	-160 000	-160 000	-400 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-53 198	0	-160 000	-160 000	-400 000	0	0	0
Ensikertainen kalustaminen									
	MENOT	0	-200 000	0	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-200 000	0	-100 000	0	0	0	0
YHTEENSÄ									
	MENOT	-53 198	-200 000	-160 000	-260 000	-400 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-53 198	-200 000	-160 000	-260 000	-400 000	0	0	0
HANKE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
KAAVOITUS- JA TEKNINEN LAUTAKUNTA									
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE									
Valtion toiminnot									
Kunnan osuudet valtion hankkeisiin									
	MENOT	-269 145	-170 000	-200 000	-200 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-269 145	-170 000	-200 000	-200 000	-500 000	-500 000	-500 000	-500 000
Kunnallistekniikan rakentaminen									
	MENOT	-2 768 174	-4 175 000	-2 860 000	-2 860 000	-2 430 000	-1 830 000	-1 830 000	-1 830 000
	TULOT	0	450 000	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-2 768 174	-3 725 000	-2 860 000	-2 860 000	-2 430 000	-1 830 000	-1 830 000	-1 830 000
Liikunta-alueiden rakentaminen									
	MENOT	-233 038	-60 000	-100 000	-100 000	-250 000	-590 000	-410 000	-310 000
	TULOT	40 000	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-193 038	-60 000	-100 000	-100 000	-250 000	-590 000	-410 000	-310 000
Muu irtain omaisuus									
Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden hankinta									
	MENOT	-59 839	-200 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-59 839	-200 000	-200 000	-200 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
KUNNALLISTEKNISTEN PALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-3 335 567	-4 605 000	-3 360 000	-3 360 000	-3 280 000	-3 020 000	-2 840 000	-2 740 000
	TULOT	40 000	450 000	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-3 295 567	-4 155 000	-3 360 000	-3 360 000	-3 280 000	-3 020 000	-2 840 000	-2 740 000

ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Maa-alueet									
Kiinteän omaisuuden osto	MENOT	-893 609	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Kiinteän omaisuuden myynti	TULOT	497 524	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
	NETTO	-396 085	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000	350 000
Irtaimen omaisuuden hankinta									
	MENOT	-28 000	-40 000	0	0	-40 000	-40 000	0	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-28 000	-40 000	0	0	-40 000	-40 000	0	-40 000
ELINVOIMAPALVELUIDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-921 609	-1 540 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 540 000	-1 540 000	-1 500 000	-1 540 000
	TULOT	497 524	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
	NETTO	-424 085	310 000	350 000	350 000	310 000	310 000	350 000	310 000
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Talonrakennus									
Uudisrakentaminen									
Vihdin kirkonkylän Campus									
	MENOT	-12 833 295	-8 011 000	-1 700 000	-1 700 000	0	0	0	0
	TULOT	225 000	525 000	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-12 608 295	-7 486 000	-1 700 000	-1 700 000	0	0	0	0
Kirkonkylän VPK:n paloasema									
	MENOT	0	0	-375 000	-375 000	-2 500 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	-375 000	-375 000	-2 500 000	0	0	0
Etelä-Nummellan koulukeskus									
	MENOT	-9 886	-400 000	-400 000	-400 000	-15 000 000	-10 000 000	-800 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-9 886	-400 000	-400 000	-400 000	-15 000 000	-10 000 000	-800 000	0
Hyvinvointikeskuksen suunnittelu									
	MENOT	0	0	0	0	0	-300 000	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	0	-300 000	0	0
Talonrakennus		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Perusparannus ja muutokset									
Karviainen (Nummellan ja kk:n terveysas.)									
	MENOT	-85 197	-200 000	-350 000	-350 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-85 197	-200 000	-350 000	-350 000	-100 000	-100 000	-100 000	-100 000
Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorj.									
	MENOT	-1 076 854	-1 000 000	-2 030 000	-1 300 000	-1 180 000	-1 020 000	-920 000	-920 000
	TULOT	19 003	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 057 851	-1 000 000	-2 030 000	-1 300 000	-1 180 000	-1 020 000	-920 000	-920 000
Ojakkalan koulun ja päiväkodin peruskorj.									
	MENOT	0	0	0	-800 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	-800 000	0	0	0	0
Kunnantalon remontointi									
	MENOT	0	0	0	0	-120 000	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	0	0	0	-120 000	0	0	0
Kuntalan remontointi									
	MENOT	0	-50 000	-500 000	-500 000	-20 000	-20 000	-20 000	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-50 000	-500 000	-500 000	-20 000	-20 000	-20 000	0
Nummellan koulun keittiön muutostyöt									
	MENOT	-42 730	-535 000	-450 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-42 730	-535 000	-450 000	0	0	0	0	0
Liikuntasalien kunnostus									
	MENOT	0	-300 000	-75 000	0	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	0	-300 000	-75 000	0	0	0	0	0
Muu irtain omaisuus									
	MENOT	-199 490	-200 000	-200 000	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-199 490	-200 000	-200 000	-50 000	-40 000	-40 000	-40 000	-40 000
TILAPALVELUN TASEYKSIKKÖ YHTEENSÄ									
	MENOT	-14 364 937	-10 696 000	-6 080 000	-5 475 000	-18 960 000	-11 480 000	-1 880 000	-1 060 000
	TULOT	244 003	525 000	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-14 120 934	-10 171 000	-6 080 000	-5 475 000	-18 960 000	-11 480 000	-1 880 000	-1 060 000

VIHDIN VESI		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Vihdin puhdistamoprojekti	MENOT	-20 280	-100 000	-100 000	-50 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-20 280	-100 000	-100 000	-50 000	-100 000	-500 000	-4 000 000	-5 000 000
Puhdasvesilaitoksen hankinnat	MENOT	-74 754	-170 000	-350 000	-350 000	-550 000	-300 000	-100 000	-50 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-74 754	-170 000	-350 000	-350 000	-550 000	-300 000	-100 000	-50 000
Verkoston uudisrakentaminen ja saneeram	MENOT	-929 933	-1 440 000	-1 600 000	-1 400 000	-1 600 000	-1 800 000	-1 000 000	-700 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-929 933	-1 440 000	-1 600 000	-1 400 000	-1 600 000	-1 800 000	-1 000 000	-700 000
Puhdistamoiden investoinnit	MENOT	-43 956	-180 000	-50 000	-100 000	0	0	0	0
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-43 956	-180 000	-50 000	-100 000	0	0	0	0
Irtaimistoinvestoinnit	MENOT	-13 057	-50 000	-50 000	-50 000	0	-20 000	0	-20 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-13 057	-50 000	-50 000	-50 000	0	-20 000	0	-20 000
Pumppaamot	MENOT	-19 794	-75 000	-100 000	-100 000	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-19 794	-75 000	-100 000	-100 000	-50 000	-30 000	-30 000	-30 000
VIHDIN VEDEN TULOSALUE YHTEENSÄ									
	MENOT	-1 101 774	-2 015 000	-2 250 000	-2 050 000	-2 300 000	-2 650 000	-5 130 000	-5 800 000
	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-1 101 774	-2 015 000	-2 250 000	-2 050 000	-2 300 000	-2 650 000	-5 130 000	-5 800 000
ATERIA- JA PUHDISTUSPALVELUIDEN TULOSALUE		TP 2018	MTA 2019	LTK 2020	TA 2020	TS 2021	TS 2022	TS 2023	TS 2024
Ensikertainen kalustaminen									
Ateria ja puhdistuksen	MENOT	-81 289	-280 000	-55 000	0	-330 000	0	-700 000	0
ensikertainen kalustaminen	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-81 289	-280 000	-55 000	0	-330 000	0	-700 000	0
Ateria ja puhdistuksen irtaimen	MENOT	-93 537	-170 000	-300 000	-300 000	-100 000	-100 000	-80 000	-430 000
omaisuuden hankinta	TULOT	0	0	0	0	0	0	0	0
	NETTO	-93 537	-170 000	-300 000	-300 000	-100 000	-100 000	-80 000	-430 000
KAAVOITUS- JA TEKINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ									
	MENOT	-19 898 713	-19 306 000	-13 545 000	-12 910 000	-26 610 000	-18 790 000	-12 130 000	-11 570 000
	TULOT	781 527	2 825 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000	1 850 000
	NETTO	-19 117 186	-16 481 000	-11 695 000	-11 060 000	-24 760 000	-16 940 000	-10 280 000	-9 720 000

INVESTOINTIEN PERUSTELUT

Kunnanhallitus

Aineeton käyttöomaisuus

Kunnan omistuksessa olevien asunto-osakkeiden osalta tarkastellaan mahdollisuuksia niiden myymiseksi aina osakkeen vapautuessa. Kunnan on tarkoituksenmukaista säilyttää omistuksessaan jonkin verran hyväkuntoisia osakkeita, joten asunto-osakkeiden myyntituloihin vuodelle 2020 arvioidaan aiempaa vähemmän tuottoa, 50 000 €.

Aineettomaan käyttöomaisuuteen on varattu myös investointivaraus Turun tunnin-juna hankeyhtiöön liittymiseen. Talouspoliittisen ministerivaliokunnan päätöksen mukaisesti liikenne- ja viestintäministeriö käynnistää neuvottelut Turun tunnin juna -hankeyhtiön perustamiseksi. Hankeyhtiöiden toimialana ja tehtävänä on hankkeisiin liittyvä suunnittelu ja sen rahoittaminen rakentamisvalmiuteen asti. Suunnitteluvaiheeseen ja suunnittelun rahoitukseen osallistuminen ei sido osapuolia hankkeiden rakentamisvaiheeseen tai rakentamisen rahoitukseen. Hankeyhtiöiden perustaminen edellyttää, että niihin tulee omistajiksi eli osakkaiksi valtion lisäksi myös muita hankkeesta hyötyviä julkisyhteisöjä tai julkisesti omistettuja yhteisöjä. Hankeyhtiöissä voisi olla myös muita osakkaita edellyttäen, että yhtiössä säilyisi julkisomisteinen määräenemmistö. Valtio omistaisi hankeyhtiöistä perustamisvaiheessa vähintään 51 prosenttia ja muut osakkaat noin 49 prosenttia. Osakkaiden tulisi sitoutua yhtiön pääomittamiseen edellä mainitussa suhteessa siten, että pääomitus kattaisi arvioidut rakentamisvalmiuden edellyttämän suunnittelun kustannukset sekä muut hankeyhtiön toiminnan edellyttämät kustannukset. Osakassopimusten hyväksymisen jälkeen valtiolla on valmius pääomittaa Turun tunnin juna-hankeyhtiötä 38,25 miljoonaa euroa. Turun tunnin junan jäljellä olevaksi suunnittelukustannukseksi on arvioitu noin 75 miljoonaa euroa. Hankeyhtiöt tulisivat liikenne- ja viestintäministeriön omistajaohjaukseen. Valtio ei luovuta päätösvaltaansa taloudellisesti tai yhteiskunnallisesti merkittävässä asioissa hankeyhtiöille.

Irtain omaisuus

Atk-investoinnit

Vuonna 2020 varaudutaan konesalin palvelin- ja tietoliikennelaitteiden uusimiseen enintään 120 000 eurola erityisesti levyjärjestelmän tai kokonaisintegroidun palvelimen osalta. Ennen hankintoja arvioidaan investoinnin järkevyys muihin vaihtoehtoihin verrattuna. Sähköisten palveluiden kehittämiseen varatulla 100 000 eurolla kehitetään sähköistä asiointialustaa ja mahdollisesti hankitaan mobiilisovellus. Osa tietoliikenneverkon laitteista on alimitoitettuja tai varsin vanhoja, minkä vuoksi niiden uusimiseen on varattu 80 000 euroa. Toimenpiteet toteutetaan vuoden 2018 valokuituhankinta huomioiden. Saavutettavuus- ja digipalvelulakien aiheuttamiin muutoksiin kunnan verkkosivuilla ja tietojärjestelmissä on varattu 50 000 euroa. Tiedolla johtamisen järjestelmää kehitetään 50 000 eurolla. Kokonaisarkkitehtuurin ja järjestelmien yhteentoimivuuden parantamiseksi varataan 25 000 euroa toimenpiteisiin, jotka tehostavat työtä, helpottavat lainsäädännön velvoitteiden toteuttamista, lisäävät automaatiota tai säästävät kustannuksia. Kokoushuoneiden AV-tekniikkaan investoidaan 25 000 euroa tavoitteena erityisesti laajentaa langattoman esitystekniikan käyttöä.

Muu irtain omaisuus

Kunnan puhelinvaihteen uusimiseen on varattu 20 000 € vuodelle 2020. Mahdollisuutta puhelinvaihtejärjestelmän uusimiseen mobiilivaihteeksi tarkastellaan yhdessä Lohjan kaupungin kanssa.

Osallistuva budjetointi

Osallistuvaa budjetointia on tarkoitus jatkaa edellisvuosien tapaan. Talousarvioon varataan 50 000 € suuruinen määräraha kuntalaisten ideoimien investointien toteuttamiseen.

Lasten ja nuorten lautakunta

Irtain omaisuus

Vuosi 2020

Laavu- ja kotarakennelmat suunnitelmallisesti eri koulujen ja päiväkotien piha-alueille 25 000€

Useissa kouluissa ja päiväkodeissa on toteutettu luonto-opetusta, jolloin opetusryhmät saattavat toteuttaa koko opetuksen ulkotiloissa. Tulevien vuosien aikana tulee suunnitella kestävät ja turvalliset laavu- ja kotarakennelmat koulujen ja päiväkotien piha-alueille yhteistyössä tilapalvelun kanssa.

Koulukalusteita 40 000 €

Koulukalusteiden määrärahalla pyritään myös uudistamaan koulujen kalusteita uuden opetussuunnitelman opetusmenetelmien mukaisiksi.

Vuosi 2021

Vastaavia kalusteuusimisia ja luonto-opetuksen tukemista kuin 2020.

Ensikertainen kalustus

Vuosi 2022

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertainen kalustaminen, 500 000 €

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen suunnittelu on aloitettu syksyllä 2018 uudelleen. Koulu- ja päiväkotikeskuksen ensikertaisen kalustuksen sekä muiden toimipaikkojen vaihtumisen johdosta aiheutuvien kustannusten euromääräinen summa tulee tarkentumaan suunnittelun edetessä.

Kulttuurin ja vapaa-ajan lautakunta

Kirjasto

Vuosi 2020

Palvelutiskin uusiminen, 20 000 €

Pääkirjaston palvelutiskien ja niiden läheisyydessä olevan henkilökunnan alueen (ns. operatiivinen takatila) toiminnan järjestely ja uusien kalusteiden hankinta vastaamaan palvelutarvetta. Hankinnat tukevat pääkirjaston muuttamista omatoimikirjastoksi.

Museo

Vuosi 2020

Irtain omaisuus

Luettelointiohjelma ja konvertointi, 30 000 €

Vihdin museon luettelointiohjelma tullaan uudistamaan vuoden 2020 aikana. Ohjelmiston uusintaan liittyy konvertointi, jonka avulla nykyinen luettelotietokanta siirretään uuteen ohjelmistoon. Tavoitteena on, että uuteen luettelointiohjelmaan sisältyy myös kulttuuriympäristöjen inventointiosa. Uuden ohjelmiston kustannusarvio on 20.000 euroa, konvertoinnin kustannusarvio on 10.000 euroa, yhteensä 30.000 euroa.

Ensikertainen kalustus

Museon ensikertainen kalustaminen, 100 000€

Kulttuuri

Vuosi 2020

Esiintymislavat, 10 000 €

Kirkkoniemen kulttuurikeskuksen muutostyöt, 100 000 €

Tarveselvitys Kirkkoniemen koulukiinteistön soveltuvuudesta kulttuurikeskukseksi on lautakunnan ja kunnanhallituksen käsittelyssä syksyllä 2019. Määrärahoja käytetään ainoastaan, mikäli tarveselvitykset hyväksytään.

Vuosi 2021

Kirjastoauto, 400 000 €

Kirjastoauton hankinta on ajankohtainen muutaman vuoden sisällä. Kirjastoauto on tarpeellinen Vihdin kokoisessa kunnassa, jossa on kyläkeskuksia ympäri kuntaa ja väkiluku kasvaa tasaisesti. Kuntalaiset käyttävät ahkerasti kirjastoautoa ja kokonaislainausmäärä on koko ajan pysynyt korkealla tasolla. Vuosittain pyritään n. 50.000-60.000 lainan määrään. Talousarviovuodelle 2020 varataan 400.000 €. Kirjastoauton hankinnasta laaditaan erillinen tarveselvitys syksyn 2019 aikana. Hankesuunnitelmassa täytyy ottaa huomioon myös kirjastoauton tallin laajennuksista sekä muutoksista aiheutuvat kustannukset.

Kaavoitus- ja tekninen lautakunta

Kunnallistekniikan tulosalue

Valtion toiminnot (kunnan osuudet valtion hankkeisiin)

Kunnan osuus valtion tiehankkeisiin ja ratahallinnon hankkeisiin vuoden 2020 talousarviossa ovat yhteensä 200 000 euroa, jotka kohdistuvat VT25 Urintien liittymän rakentamiseen ja valtion teihin liittyviin kevyenliikenteenväylien turvallisuuden parantamistoimenpiteisiin.

Kunnallistekniikan rakentaminen

Katujen uudisrakentamiseen ja perusparantamiseen sekä liikunta- ja viheralueiden rakentamiseen on varattu 2 860 000 euroa vuodelle 2020. Merkittävin hanke on Pillistöntien katusuunnittelu ja rakentamisen valmistelu. Perusparannushankkeista merkittävin on Vanhan Nummolan alueen katurakenteet ja katuvalaistus. Katuvalaistuksen uusimiseen on varattu 300 000 €. Investoinnilla saavutetaan merkittävä säästö sähköenergian kulutuksessa. Pääpaino vuonna 2020 katurakenteiden parantamisessa on Lohjantiellä sekä Juhanintiellä. Muita merkittävämpiä kohteita ovat Maaniitynlahden asuinalueelle johtavan kevyenliikenteenväylän rakentamisen loppuun saattaminen 200 000 euroa sekä taajamien välisten yhteyksien parantaminen. Vuonna 2020 keskitytään Nummolan ja Kirkonkylän välisiin yhteyksiin. Taajamien välisiä yhteyksiä on tarkoitus kehittää koko suunnittelukauden ajan. Vuosina 2020-2021 on tarkoitus myös kunnostaa Kirkonkylän ranta-alue.

Vihdissä vuonna 2020 järjestetään Sepänpihan alueella Kotinäyttely, jonka teemana on Pieni koti – iso elämä. Tämän vuoksi Sepänpihanaukion sekä näyttelyn toteutukseen on varattu 200 000 euroa vuodelle 2020.

Viheralueet ja puistot

Tärkeimmät viheralueisiin kohdistuvat investoinnit ovat Haimoon maauimalan parannustyöt, jotka siirtyvät vuodelta 2019 vuodelle 2020 sekä Nuuksion ns. läntisen sisäänkäynnin edellytysten parantaminen. Tämä sisältää mm. kulkuyhteyksien parantamista kuin pysäköinnin edistämistä alueella. Tarkoituksena on nostaa Vihdin kunnan profiilia erämatkailussa Nuuksion osalta. Investointirahaa on varattu vuodelle 2020 100 000 € ja hankkeen toteutus jakaantuu usealle vuodelle.

Liikunta-alueiden rakentaminen

Liikunta-alueiden rakentamiseen on varattu yhteensä 100 000 euroa vuodelle 2020. Pääosa investoinneista käytetään Harjun liikuntareittien suunnitteluun sekä rakentamiseen.

Muu irtain omaisuus

Kunnallistekniikan irtaimen omaisuuden uusintaan varataan 200 000 euroa. Tällä määrärahalla on tarkoitus uusita ympäristöhoitotraktori sekä pienkalustoa.

Elinvoimapalveluiden tulosalue

Kiinteä omaisuus

Vihdin kunnanvaltuusto on 3.6.2019 §25 hyväksynyt Vihdin kunnan päivitetyn maapoliittisen ohjelman. Maapoliittisessa ohjelmassa määritellään kunnan maapoliittiset tavoitteet sekä esitetään ne periaatteet ja maapoliittiset keinot, joita noudatetaan pyrittäessä asetettuihin tavoitteisiin.

Talousarviota laadittaessa kunnan työpaikkatonttien tarjonta on huono. Alkavalla kaudella maanhankintaa tullaan painottamaan sellaisille alueille, jotka voivat lähitulevaisuudessa muodostua työpaikka-alueiksi ja lisätä kunnan vetovoimaa myös yrittämisen näkökulmasta.

Jotta Vihti kuntana voi säilyttää ja lisätä vetovoimaansa asuinpaikkana, on uusiin, kaavoitettaviin asuinalueisiin sekä olevien asuinalueiden ympäristön ylläpitoon ja parantamiseen pystyttävä satsaamaan nykyistä enemmän. Yksi keino käytettävissä olevan resurssin kasvattamiseen on laatia ensimmäiset asemakaavat ensisijaisesti kunnan omistamalle maalle, jolloin kaavoituksesta saatava hyöty voidaan ohjata kokonaisuudessaan kunnan kehittämiseen. Jotta näin voidaan toimia, on raakamaata myös pystyttävä hankkimaan asumisen tarpeisiin silloin, kun sitä on kohtuuhintaan tarjolla kunnan kehittämisstrategian mukaisilla alueilla.

Vuonna 2019 maanhankintaan varattiin 1,5 miljoonaa euroa. Riittävää sekä asumisen että työpaikkatonttien tarpeeseen vastaavaa kaavoitusta varten tulee budjetissa varautua maanhankintaan 1,5 miljoonalla eurolla myös vuodelle 2020.

Muu irtain omaisuus

2021	Pakettiauton vaihto	40 000,00
------	---------------------	-----------

Mittaustoiminnan sujumisen kannalta on tärkeää, että myös käytössä olevat autot ovat mahdollisimman luotettavia. Mittaustoiminnassa auto joutuu melko kovaan rasitukseen johtuen mm. jatkuvista lyhyistä ajomatkoista sekä erilaisista ajo-olosuhteista. Normaalisti autot on vaihdettu 7 vuoden välein. Tänä aikana ei vielä ilmene suurempia huoltotarpeita ja vaihtoautosta saa myös kohtuullisen hyvityksen. Mittaustoimen resurssitilanteesta johtuen autojen käyttö on viime vuosina ollut normaalia vähäisempää, joten vaihtovälikin on pidentynyt. Volkswagen Transporter on hankittu vuonna 2010 eli investointi-vuonna ollut käytössä jo yli kymmenen vuotta. Hankinnassa tullaan huomioimaan mahdollisuuksien mukaan myös auton ympäristöystävällisyys esim. käyttövoima ja kulutus.

2022	Mittauslaitteiston uusiminen / laajentaminen	40 000,00
------	--	-----------

Mittauslaitteiston luotettava toiminta sekä uusien toiminnallisuuden käyttöön ottaminen edellyttävät määrääjain kojeiden uusimista tai mittauslaitteiston laajentamista. Uudet toiminnallisuudet ja tavat myös tehostavat toimintaa ja sitä kautta myös parantaa myös asiakaspalvelua.

2024	Mittauslaitteiston uusiminen / laajentaminen	40 000,00
------	--	-----------

Mittauslaitteiston luotettava toiminta sekä uusien toiminnallisuuden käyttöön ottaminen edellyttävät määrääjain kojeiden uusimista tai mittauslaitteiston laajentamista. Uudet toiminnallisuudet ja tavat myös tehostavat toimintaa ja sitä kautta myös parantaa myös asiakaspalvelua.

Tilapalvelu taseyksikkö

UUDISRAKENTAMINEN

Vihdin kirkonkylän Campus

Vuonna 2020 on tarkoitus saattaa hanke loppuun. Hankkeessa koulurakennuksien ja liikuntahallin määrärahat ovat ylittyneet. Varatuilla määrärahoilla on tarkoitus toteuttaa alueen liikuntapaikkoja sekä kuivattaa rakenteellisilla ratkaisulla koko lähiliikunta-alue. Kaavoitus- ja tekniseen lautakuntaan tullaan valmistelemaan tarkempi toteutussuunnitelma lähiliikuntapaikkojen osalta, koska esitetyt määrärahat edellyttävät priorisointia hankkeiden osalta.

Kirkonkylän paloasema

Vihdin VPK:n paloasema nykyinen paloasema sijaitsee Vihdin kirkonkylässä, osoitteessa Kyläaukio 6, 03400 Vihti. Paloasema on rakennettu 1938 ja sitä on laajennettu vuonna 1952.

Paloasema on toiminnallisesti huonossa kunnossa, eikä se täytä työsuojelullisia, toiminnallisia eikä rakenteellisia vaatimuksia. Toimintaa on kahdessa kerroksessa ja siirtyminen kerrosten välillä tapahtuu ulkokautta. Paloasematoimintojen kehittäminen nykyvaatimusten mukaiseksi tällä kiinteistöllä on hankalaa: mm. hälytysreitit turvaaminen torialueen poikki yleisötilaisuuksien aikana on erittäin haastavaa.

Vihdin kirkonkylässä sijaitsevan Vihdin VPK: paloaseman suunnittelu ajoittuvat vuodelle 2020 ja rakentaminen vuodelle 2021. Kirkonkylän alueella kaavamuutostyö käynnissä (V47). Kaavatyö yhtenä tavoitteena on muodostaa uusi tontti uudelle VPK:n rakennukselle. Vuodelle 2020 varataan 375 000 euron määräraha paloaseman suunnitteluun. Rakentaminen ajoittuu vuodelle 2021 ja alustava kustannusarvio on 2,5 milj. euroa.

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskus

Etelä-Nummelan koulu- ja päiväkotikeskuksen ohjeellinen suunnitelma hyväksyttiin kunnanhallituksessa keväällä 2018. Hankkeesta on ollut vireillä tietopyyntö syksystä 2018 lähtien ja hankkeen sisällöstä sekä hankintatavasta on järjestetty vuoropuhelua useamman rakennusliikkeen kanssa. Syksyn aikana on käynnistymässä kilpailullinen neuvottelumenettely hankkeen toteuttamisen määrittelyksi yhdessä kilpailutuksen kriteerit täyttävien rakentajien kanssa. Kilpailulliseen menettelyyn toivotaan 3-5 tarjoajaa. Markkinatilanne vaikuttaa kilpailun kiinnostavuuteen.

Hyvinvointikeskuksen suunnittelu

Nummelan terveyskeskuksen käyttöikä ilman suuria peruskorjaustoimenpiteitä on noin 5 vuotta ja taloussuunnitteluvuosina tulee arvioida tarvetta uuden hyvinvointikeskuksen rakentamiselle Vihtiin. Investointeja rajoittaa tällä hetkellä Kuntien ja kuntayhtymien sosiaali- ja terveyspalvelujen ulkoistusten ja investointien rajoituslaki, joka on voimassa vuoden 2020 loppuun saakka. Rajoituslainsäädäntöä tullaan todennäköisesti jatkamaan vuoteen 2025. Lain voimassaoloaikana kunta tarvitsee erillisen poikkeusluvan sosiaali- ja terveyspalvelujen investointien toteuttamista varten.

PERUSPARANTAMINEN

Karviainen

Vuodella 2020 on varattu talousarvioon 350 000 euron määräraha. Määrärahalla toteutetaan Karviaisen toiminnan muutosten edellyttämiä rakennusteknisiä ja taloteknisiä muutoksia lähinnä Nummelan terveysasemalla. Vuodelle 2021 on varattu 200 000 euroa, sekä muuten suunnitteluvuosille on varattu 100 000 euroa vuosi. Kiireellisimpinä kunnostus- ja korjaustoimenpiteinä on hissien peruskorjausta ja hissikorin päivittämistä, terveysaseman rakennusautomaation ja ilmanvaihdon/jäähdytyksen peruskorjauksen suunnittelun aloittamista pl. vuodeosasto.

Nummelan terveysasema on iäkäs rakennus, jossa tilatarpeet ja olemassa oleva tekniikka edellyttää uudistuksia. Rakennuksen käyttöä voidaan ylläpitää ja edesauttaa noin 5 vuotta. Tämä jälkeen mittavat peruskorjaustoimenpiteet ovat vääjäämättä edessä tai vaihtoehtoisesti uusien toimitilojen toteuttaminen.

Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Määräraha-jako on alustavasti alla kuvatun mukainen. Määrärahan tarve vaihtelee vuotuisesti eri kohtien välillä ja sitovana määrärahana on yhteissumma 1,3 milj. euroa. Vihdin kunnan kiinteistöjen suunnitelmattomien ns. ”vikakorjauksien” määrä on kasvanut. Kohdan 8 määrärahaa voidaan käyttää myös energia-katselmuksien ja pts-suunnitelmien tekemiseen.

1. Tila- ja toimintamuutokset

Riippuvainen tilojen käytön tehostamistarpeesta.

2. Pihavarusteiden ja liikuntavarusteiden korjaukset

Päiväkotien ja koulujen leikkivälineiden ja pihavarusteiden EU-normien mukaisuus on tarkastettu ja leikkivälineitä ja pihavarusteita korjataan tulevana vuosina. Vuosittaisella määrärahalla jatketaan turvallisuuden parantamiseen tähtäävää korjausten sarjaa.

Tilapalvelu vastaa jatkossa koulujen rikkoutuneiden liikuntavälineiden uusimisesta aiheutuneista kustannuksista.

3. Sisäilmakorjaukset

Vuoden 2020 talousarvioon varataan 100 000 euroa. Vuodelle 2020 varatulla summalla tehdään välttämättömiä sisäilmaan liittyviä parannuksia ja korjauksia. Tällöin tehdään mm. sisäilmatutkimuksia ja sisäilmakorjauksia sekä ennalta ehkäistään sisäilmaongelmien syntymistä. Suunnitteluvuosina jatketaan tätä korjausten sarjaa. Taloussuunnitelmavuosille on varattu 100 000 euroa vuosi.

4. Talotekniikkakorjaukset

Menokohta sisältää:

- välttämättömiä talotekniikkaan liittyviä parannuksia ja korjauksia.
- rakennusautomaation kehittämiseen, suunnitteluun sekä kaukokäyttö- ja -valvontajärjestelmän parantamiseen
- Pääkirjaston muuttaminen omatoimikirjastoksi
- tilahallinta ohjelmisto Encoran käytön laajentaminen

5. Ilkivaltakorjaukset ja ilkivallan ehkäiseminen

Tämä määräraha käytetään ilkivaltakorjauksiin ilkivallan ennaltaehkäisyyn sekä kameravalvonnan uusimiseen

6. Turvallisuus / paloturvallisuus

Vihdin kunnan vanha kiinteistökanta sekä jatkuvasti tarkentuvat turvallisuuteen liittyvät vaatimukset ja määräykset aiheuttavat tarpeen turvallisuusriskien kartoittamiseen ja korjaamiseen. Kartoitustyötä tehdään yhteistyössä palotarkastajien kanssa.

7. Kiinteistöjen suunnitelmalliset pienkorjaukset

Vuoden 2020 talousarvioon on pienkorjaukset jaettu suunnitelmallisiin ja odottamattomiin korjauksiin. Vihdin kunnan vanhenevaa kiinteistökantaa sekä vanhenevaa talotekniikkaa tulee korjata ja ylläpitää suunnitelmallisesti. Suunnitelmallisilla korjausinvestoinneilla voidaan pidentää kiinteistöjen käyttöikää hallitusti. Vuoden 2020 talousarvioon varatulla summalla jatketaan suunnitelmallisten korjausten sarjaa. Pienkorjaukset käsittävät yleisesti mm. julkisivurakenteiden korjauksia ja huoltomaalauksia; vesikattorakenteiden korjauksia ja uusimisia; talotekniikkaan liittyviä korjauksia; sisäpintojen korjauksia mm. lattiapinnoitteiden uusimisia, sisäseinien huoltomaalauksia; kiintokalusteiden ja varusteiden korjauksia ja uusimista.

8. Kiinteistöjen odottamattomat korjaukset "ns. vikakorjaukset"

Odottamattomat vikakorjaukset lisääntyvät vuosittain kiinteistökannan sekä talotekniikan ikääntyessä. Odottamattomat vikakorjaukset ovat arvaamattomia korjaustarpeita, jotka täytyy suorittaa, jotta kiinteistön käyttö voi jatkua. Arvaamattomiin vikakorjauksiin tarvittavien resurssien määrä vaihtelee vuosittain. Tarvittavia resursseja on näin ollen luonnollisesti vaikea etukäteen arvioida.

Ojakkalan koulun ja päiväkodin peruskorjaus

Määrärahalta on tarkoitus tehdä korjauksia kiinteistön pohjarakenteisiin.

Kuntalan kiinteistön remontointi

Määräraha kohdentuu Kuntalan kiinteistön remontointiin museon toimintojen siirtymistä varten. Tarkempi hankesuunnitelma asiasta tulee päätöksentekoon loppuvuoden aikana.

Tilapalvelun irtain omaisuus

Tilapalvelun irtaimen omaisuuden hankintaan on varattu 50 000 euroa.

Vihdin Vesi

Vihdin puhdistamo projekti

Vihdin jätevesihuollon kehittäminen. Nykyiset laitokset ovat rakennettu 1976 ja 77. Kirkonkylän laitos on mitoitukseltaan jäänyt liian pieneksi eikä täytä lupaehtojaan, Nummelan laitosta on vuosien aikana paranneltu, mutta peruskorjausta ei ole tehty. Hankkeen tarkoitus on löytää elinkaareltaan tehokkain tapa toteuttaa Vihdin kunnan jätevesien käsittely. Hankkeessa arvioidaan eri vaihtoehdot jäteveden käsittelyn mahdollistamiseksi Vihdin kunnan alueella tai jätevesien johtamisesta Espoon Blominmäen puhdistamolle sekä käynnistetään kokonaistaloudellisesti edullisemmasta vaihtoehdosta yleissuunnitelma. Budjetti hankkeelle on vuodelle 2020 50 000 €.

Puhdasvesilaitos hankinnat

Uudet vedentuotantolähteet. Vuosina 2018-2019 on tutkittu Nummelanharjun alueen pisteitä ja todettu, että alueella saattaa olla vedentuotantoon soveltuvia alueita. Vuonna 2020 asennetaan koekaivo tarkempia lisätutkimuksia ja koepumppauksia varten sekä käynnistetään vedenottamon alustava suunnittelu vedenotoluvan hakemista varten. Lisäksi käynnistetään Rataskorven vedenottokaivon lähialueilla selvitystyöt toisen ottokaivon rakentamiseksi Lankilan vedenottamon vedentuotannon kasvattamiseksi. Hankkeiden bud-

jetti vuodelle 2020 on 200 000 €. Hankkeiden tarkoitus on palvelukyvyn parantaminen sekä talousvedentuotannon palveluresurssien lisääminen.

Laitoksien saneeraus. Vuonna 2019 käynnistettyä paineajotavan lisäystä vedentuotantoon jatketaan Luontolan osalta. Paineajo mahdollistaa vedenjakelun ilman vesitorneja, nykyinen järjestelmä ei mahdollista Nummelan vesitornin käytöstä poistamista. Nummelan vesitornin käyttäminen on tällä hetkellä pakollista koko Vihdin alueen vesihuollon painetason turvaamiseksi. Lisäksi saneerataan Niittylän vedenottoaivo Lankilassa vedenlaadun turvaamiseksi. Hankkeiden budjetti on 50 000 € vuodelle 2020.

Kirkonkylän vesitorni. Hanke sisältää vuonna 2019 tehdyn kuntotutkimuksen ja sen perusteella laaditun korjaussuunnitelman mukaiset saneeraustoimenpiteet. Hankkeen budjetti vuodelle 2020 on 100 000€. Hankkeen tarkoitus on turvata veden hygieenistä laatua.

Verkoston uudisrakentaminen ja saneeraus

Verkostojen saneeraus. Vuonna 2020 jatketaan asbestivesijohtojen uusimista mm. Juhanintiellä ja sen lähistöllä sekä ja Nummenseellä yhteensä noin 2 km. Jätevesiviemäreitä saneerataan noin 1 km, saneerauskohteet valitaan syksyn 2019 vuotovesitutkimusten perusteella. Lisäksi saneerataan Tervalammen paineenkorottamo ja uusitaan vedenjakelun kannalta merkittäviä sulkuventtiileitä. Vuoden 2020 verkostosaneerauksien budjetti on 1 060 000 €. Hankkeilla on tarkoitus parantaa vesihuollon toimivuutta.

Vesijohtoverkoston uusinvestoinneissa keskitytään uusien verkostojen suunnitteluun ja hulevesiverkoston laajentamiseen, joihin varataan 340 000 € vuodelle 2020.

Puhdistamoiden investoinnit

Puhdistamoiden investoinnit Nummelassa ja kirkonkylällä sisältävät pieniä korjausinvestointeja laitteiden osalta prosessin toimivuuden varmistamiseksi ja käyttökustannusten alentamiseksi, mm. polymeerin syöttölaitteen uusiminen. Hankkeen budjetti vuodelle 2020 on 100 000€.

Pumppaamot

Pumppaamoiden saneeraus. Vihdissä on lähes 100 pumppaamoa, joista noin 20 % on rakennettu ennen vuotta 1985. Pumppaamoiden laskennallinen saneerausikä on 40-70vuotta. Pumppaamoista 3 on luokiteltu saneerausta vaativaksi vuonna 2020 ja lisäksi useamman pumppaamon huonokuntoiset sähkökeskukset uusitaan. Pumppaamoiden saneerauksien budjetti on vuonna 2020 yhteensä 100 000 €. Hankkeen tarkoitus on parantaa jätevesiverkon luotettavuutta.

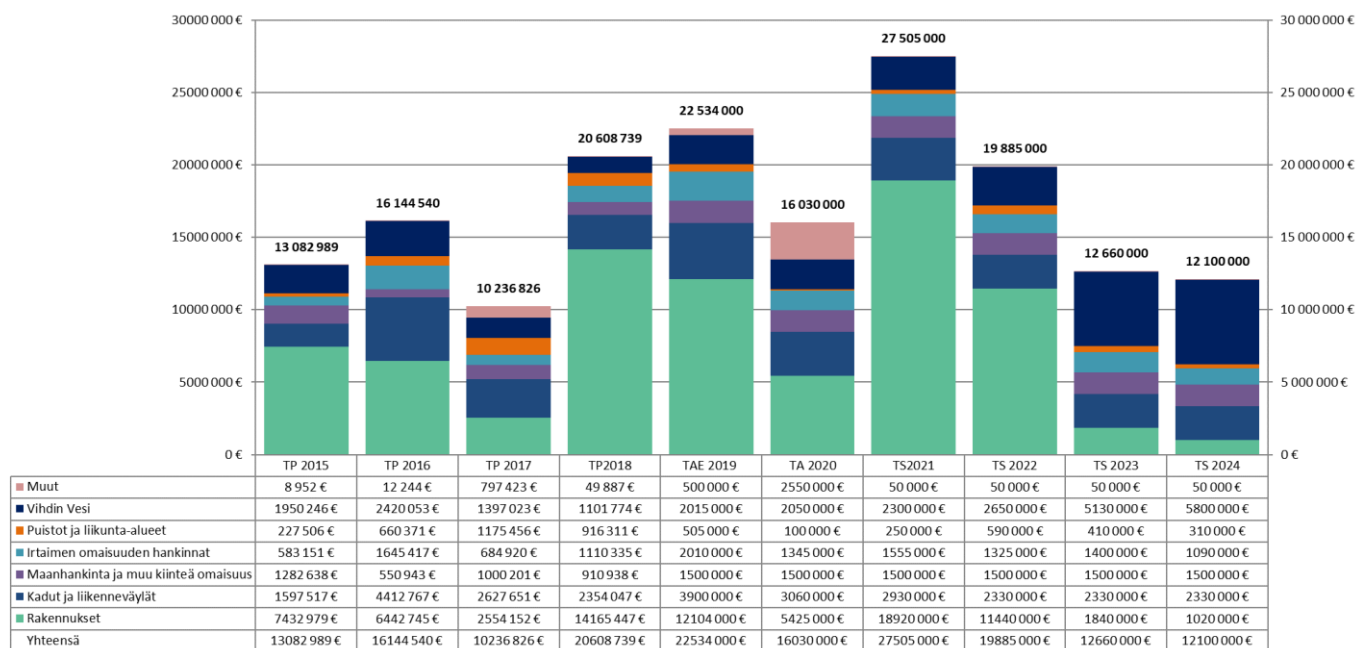
Ateria ja puhdistuksen tulosalue

Aterian ja puhdistuksen irtaimiston hankinta

Aterian laitteiden ja kalusteiden uusimisiin varataan 195 000€. Vuosittain uusitaan laitteistoa, jotka ovat tulleet toiminallisesti käyttöön päähen. Määrärahaa kohdistetaan eri kohteisiin kiireellisuuden mukaan. (Vihdin yhteiskoulun padat 2-3 kpl, Kuoppa-Nummen uunit 2 kpl ja Otalammen patapesukone, Virastotalon linjasto. Puhdistuspalvelussa uusitaan kolme lattiahoidon yhdistelmäkonetta (15 000€).

Sairaalan potilasruokailun nykyisen järjestelmän uusiminen edellyttää 105 000€ (keskitetty potilasruokailu) vaihtoehtona voisi olla 25 000€ (hajautettu järjestelmä), joka edellyttää Peruskunta Karviaisen hyväksyntää.

INVESTOINTIEN YHTEENVETO

KUVIO 11. Investointimenojen kehitys 2015–2024

12 RAHOITUSOSA

Rahoitusosassa osoitetaan kuinka paljon tarvitaan tulorahoituksen lisäksi pääomarahoitusta investointeihin ja lainanlyhennyksiin ja kuinka rahoitustarve katetaan. Samoin ilmenee kuinka suuri on rahoitusjäämä ja kuinka se käytetään.

RAHOITUSLASKELMAN RAKENNE JA SISÄLTÖ

Varsinaisen toiminnan ja investointien nettokassavirta

Tulorahoitus muodostuu tuloslaskelmaosasta tuotavasta vuosikatteesta, satunnaisista menoista ja tuloista sekä rahoituksen korjauseristä. Käyttöomaisuusinvestoinnit ovat investointiosan käyttöomaisuuden hankintamenot ja tuloina rahoitusosuudet investointeihin sekä käyttöomaisuuden myyntitulot.

Rahoitustoiminnan nettokassavirta

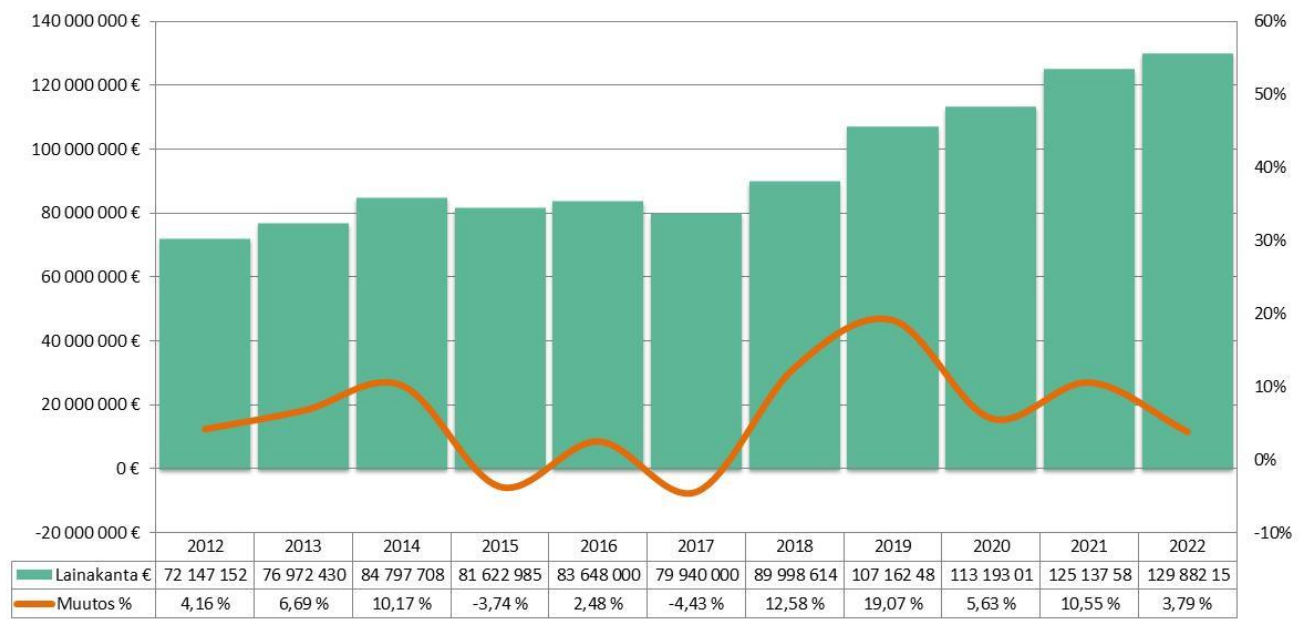
Antolainojen muutokset sisältävät kunnan myöntämät lainat ja sijoitukset ja lainasaamiset. Antolainojen muutoksina esitetään erikseen lainojen lisäykset ja vähennykset. Lainakannan muutokset sisältävät arvion siitä kuinka paljon kunta ottaa pitkäaikaista lainaa talousarviovuoden aikana eli lainojen lisäyksen. Pitkäaikaisten lainojen vähennykset osoittavat arvion pitkäaikaisten lainojen lyhennysten määrästä talousarviovuoden aikana.

Budjettilainojen määrän ja lyhytaikaisten lainojen limiitin vahvistaminen

Kunnanhallituksella on talousarviovuoden aikana oikeus ottaa uutta pitkäaikaista lainaa 30 milj. euroa. Kunnanhallituksella on oikeus ottaa lyhytaikaista lainaa (laina-aika enintään vuosi) siten, että lyhytaikaista lainaa on samanaikaisesti käytettävissä enintään 40 miljoonaa euroa.

Kunnan lainasalkun kehittyminen vuosina 2020–2022

Vuosien 2019–2021 kohdistuvien merkittävien investointihankkeiden takia Vihdin kunnan lainakanta tulee kasvamaan vauhdilla. On ensisijaisen tärkeää, että kunnan tulorahoitusta pystytään vahvistamaan taloussuunnitelmassa esitetystä, jotta lainakannan kasvua pystytään hidastamaan. Ennusteen perusteella Vihdin kunnan lainakanta tulee olemaan vuoden 2019 lopussa noin 107,2 miljoonaa euroa, vuoden 2020 lopussa 113,2 miljoonaa euroa, vuonna 2021 noin 125,1 miljoonaa euroa ja vuonna 2022 noin 129,9 miljoonaa euroa.

KUVIO 12. Vihdin kunnan lainakannan kehitys 2012–2022

RAHOITUSLASKELMA 2018-2022

	TP 2018	MTA 2019	Ennuste 2019	TA 2020	TS 2021	TS 2022
Varsinaisen toiminnan ja investointien rahavirta						
Tulorahoitus	4 046 164	833 551	-1 402 265	7 838 867	10 691 760	12 390 427
Vuosikate	4 651 744	2 333 551	97 735	9 338 867	12 191 760	13 890 427
Satunnaiset erät	4 721	0	0	0	0	0
Tulorahoituksen korjauserät	-610 301	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000	-1 500 000
Investoinnit	-19 632 455	-19 609 000	-15 794 939	-14 130 000	-23 105 000	-17 485 000
Pysyvien vastaavien investoinnit	-20 596 778	-22 534 000	-18 719 939	-16 030 000	-25 505 000	-19 885 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	434 003	975 000	975 000	0	0	0
Pysyvien vastaavien myyntituotot	530 321	1 950 000	1 950 000	1 900 000	2 400 000	2 400 000
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	-15 586 291	-18 775 449	-17 197 204	-6 291 133	-12 413 240	-5 094 573

Rahoitustoiminnan rahoitusvirta						
Antolainauksen muutokset	841	-3 500 000	-3 500 000	42 287	83 000	85 000
Antolainasaamisten lisäykset	0	-3 500 000	-3 500 000	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	841	0	0	42 287	83 000	85 000
Lainakannan muutokset	10 058 614	11 163 868	17 163 868	6 030 532	11 944 571	4 744 571
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000	20 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-11 941 386	-11 336 132	-11 336 132	-10 869 468	-10 555 429	-12 555 429
Lyhytaikaisten lainojen muutos	2 000 000	2 500 000	8 500 000	-3 100 000	2 500 000	-2 700 000
Oman pääoman muutokset	0	0	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	3 749 633	300 000	300 000	300 000	300 000	300 000
Rahoitustoiminnan nettorahavirta	13 809 088	7 963 868	13 963 868	6 372 819	12 327 571	5 129 571
Rahavarojen muutos	-1 777 203	-10 811 581	-3 233 336	81 686	-85 670	34 997

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

Investointien tulorahoitus %	23 %	11 %	1 %	58 %	48 %	70 %
Pääomamenojen tulorahoitus %	14 %	6 %	0 %	35 %	34 %	43 %
Lainanhoitokate	0,418	0,297	0,078	1,035	1,401	1,329
Lainakanta 1000€	89 999	101 163	107 163	113 193	125 138	129 883
Lainaa /asukas	3 079	3 440	3 674	3 842	4 206	4 322
Asukasluku	29 228	29 411	29 169	29 461	29 756	30 053

V/HTA